

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

7

Editör
Tahir Erdoğan Şahin

SANAT – II

RESİM-HEYKEL

MÜZİK-TİYATRO-SİNEMA-FOTOĞRAF

7. Cilt Yazarları ve Katkıda Bulunanlar

Zeynep Eseryel, Emine Sönmez, Erol Kahraman, Emine Seyyah Sönmez, Berc Melikyan, Fadime Varlı, Şevket Gültekin, İlhan Kesikkaya, Halil Yüksel, Aykut Fırat, Fahri Taş, Prof. Dr. Necdet Tozlu, Ahmet Özdemir, Yrd. Doç. Dr. Mehmet Yardımcı, Yedigâr (Aydın) Orhan, Ebru Çiçek, Süleyman Şenel, Lütfiye Eseryel Çiçek, Sakine Taş, Feti Karsak

2023

ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
YAYINI

Bu çalışma;

Erzincan Valiliği - Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi işbirliği içerisinde, ilgili kişi, kurum ve kuruluşların katkıları sağlanarak, EBYU/ Yukarı Fırat Havzası Araştırma- Uygulama Koordinatörlüğü tarafından hazırlanmıştır. Çalışma kapsamında neşredilen bilgi ve dokümanların sorumluluğu yazarlarına aittir. Kaynak gösterilmesi ve bilimsel/etik kurallara bağlı kalınması hâlinde alıntı yapılabilir.

YAYIN KURULU

Doç. Dr. Hamza Aydoğdu (*Erzincan Valisi*)

Bekir AKSUN (*Belediye Başkanı*)

Prof. Dr. Akın Levent (*EYU Rektörü*)

Prof. Dr. Ali Demirsoy- Prof. Dr. Esmâ Şimşek- Prof. Dr. Necdet Tozlu

Prof. Dr. Nizamettin Parlak - Prof. Dr. Kenan Ziya Taş- Doç. Dr. Nurettin Birol- Dr. Nihat Fırat- Aziz Gün- Yücel Kaplanoğlu-

Uzm. Onur Atabay - Hacı Hasan İçli

ISBN: 978-605-67884-8-2

FOTOĞRAF- BELGE/DOKÜMAN

Editörün, yazarların, EBYU/Yukarı Fırat Havzası Araştırma - Uygulama Koordinatörlüğü'nün; Erzincan Valiliği, Erzincan Belediyesi, ilgili kurum, kuruluş ve kişilerin arşivleri.

DİZGİ- TASARIM/GRAFİK- DÜZENLEME

AMC Fikir Sanat Dan. Bil. Hiz. San. ve Tic. LTD. ŞTİ.

Erzincan

7. CİLT: İÇİNDEKİLER

RESİM- HEYKEL- MÜZİK-TİYATRO-SİNEMA-FOTOGRAF

I. HAT'TAN KLASİK RESME GELENEKSELİN İZİNDE GELENEKSELİN İZİNDE YÜRÜYENLER	9
Yusuf Ergün (Erzincanî).....	10
Rıfki Kaymaz.....	11
Turan Turgay.....	12
Rafet Kavukcu.....	13
H. Cahit Yalçın.....	15
Sami Kayalar.....	16
Oğuz Özlok.....	18
Hikmet Gök.....	18
Yüksel Atasoy.....	22
Berc Melikyan.....	24
Orhan Taşkesen.....	29
Hamdi Demirel	35
EK: Erzincan'a Dağın Yüreğinden Bakan Mustafa Kemal Portresi- <i>Erol Kahraman</i>	36
II. GELENEKSELDEN MODERNE; BİZE YANSIYANLAR.....	39
Emine Sönmez.....	39
Filiz Eren.....	53
Hüseyin Avni Öztopçu.....	57
Emine Seyyah Sönmez.....	65
Murat Ağçiçek.....	79
Yüksel Diyaroğlu.....	84
Mehmet Kavukçu.....	87
Zeynep Aksu.....	89
Fazilet Şahin Şenol.....	91
Saadet Söyleyici Yasa.....	93
İlhan Aydan.....	97
Azimet Karaman.....	101
Banu Tınaztepe.....	105
İbrahim Örs.....	111
Kemal Akkoç.....	113
Hülya Yaatası.....	114
Sait Munzur.....	116
Şayeste Kumbaroğlu.....	117
III. ERZİNCAN'LI HATTATLAR VE HAT ÇALIŞMALARI ÜZERİNE	
NOTLAR- <i>Tahir Erdoğan Şahin</i>.....	119

MÜZİK

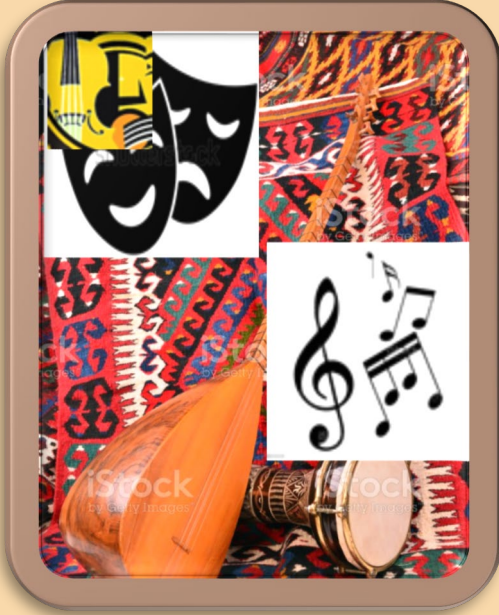
- I. Erzincan'da Musuki Hayatı- *Fahri Taş*.....129
EK: Erzincan Musuki Hayatında İz Bırakanlardan; Hacıoğulları ve Bünyami Sonat –
Haz. *Prof. Dr. Necdet Tozlu*.....145
- II. Erzincan Âşıklık Geleneği- *Prof. Dr. Necdet Tozlu*147
- III. Refahiye Türküleri Üzerine- *Prof. Dr. Necdet Tozlu*.....159
- IV. Ali Vecdi Bingöl- *Ahmet Özdemir*.....175
- V. Âşık Davut Sularî; Hayatı Sanatı Şiirleri Ve Sulari İle Son Sohbet- *Yard. Doç. Dr. Mehmet Yardımcı*.....179
- VI. Âşık Daimi'nin Hayatı Ve Eserleri- *Yadigâr (Aydın) Orhan*.....197
- VII. Aşık Müslim (Kumru Seyrani).....213
- VIII. Ali Ekber Çiçek- *Ebru Çiçek*.....215
- IX. Turan Engin- *Süleyman Şenel*.....219
- X. Zeynep Eseryel- *Lütfiye Eseryel Çiçek*.....221
- XI. Aynur Haşhaş- *Sakine Taş*.....225
- XII. Ebru Çiçek.....231
- XIII. Sazı, Sözü Ve Sesleriyle Ülkemize Ahenk Katanlar.....225
Durbaba Budak/231- Arzu Şahin/232 - Oğuz Aksaç/233 - İbrahim Erkal/233- Mustafa Sandal/236 - Kerim Tekin/230 - Gönül Yazar/ 237- Gülhan Aksoy/237 - Yaşar Sarıkaya/238- Hüseyin Turan/238 - Zafer Gündoğdu/ 239- Demet Sağıroğlu/ 239- Aşkın Nur Yengi/ 239- Ekrem Düzgünoğlu/ 240- Oğuzhan Koç/ 240- İlyas Yalçıntaş/ - 240- İlker Akdoğan/241 - Koray Avcı/241 - Ayşegül Coşkun/242 - Sabahat Aslan/242- Yakup Ekin/242- Sevcan Orhan/243 - Eda Alakuş/243- Aynur Güneş/ 244- Ahmet Ece/244 - Arif Kurt/ 244- Güçlü Soydemir/245- Özden Irmak/245- Sercan Direk/245 - Müslüm Eke/246- Cemre Kemer/246 - Halis Aslan/246 - Eren Bakıcı/ 247- Kenan Vardık/247 - Taner Özdemir/247 - Zeynel Vardık/248 - Fırat Kemahloğlu/248- Cem Yıldız/249 - Mustafa Karaçeper/249 - Tülay Özer/250 - İmdat Boy/251- Hayriye Abakay/252- Nurten İnnap/253- Nezir Şener/454
- XIII. Hafız Salih Dünder (Sırbıslı Salih)- *Feti Karsak*.....255

TİYATRO-SİNEMA

- Sönmez Atasoy/375 - Şafak Sezer/ 377- Haluk Bilginer/377 - İbrahim Sadri/378 - Kübra Par/378 - Engin Akyürek/379 - Metin Akpınar/379 - Kadir Savun/380 – Seden Kızıltunç/381
Necmettin Çobanoğlu/382 - Yalçın Avşar/ 382- Cem Zeynel Kılıç/ 383

FOTOGRAF

- Yusuf Ziya Ademhan/385- Sıtkı Fırat/387 - - Aykut Fırat/395 - Fadime Varlı/399 - Halil Yüksel/ 405- Lütfi Özgünaydın/407- İlhan Kesikkaya/409.

II. KİTAP

RESİM- HEYKEL- MÜZİK-
TİYATRO- SİNEMA-
FOTOĞRAF

I HAT'TAN KLASİK RESME GELENEKSELİN İZİNDE YÜRÜYENLER

Erzincan'da hattatlığın tarihine ilişkin bilgilere ise bir bütün olarak –bir önceki kitapta - yer verilmiştir. Yakın geçmişte yaşayan veya hâlâ yaşayan bazı hat sanatçılarımıza ise *geçmiş- gelecek arasında bir köprü olma konumunda olmaları* nedeniyle bu bölümde yer verilmesi uygun görüldü.

Aşağıda tarihsel- geleneksel sanatları günümüzde devam ettiren sanatçılar ile eserlerine yer verilmiş; devamında modern plastik sanatlarla uğraşan sanatçılarımız, onların eser ve düşünceleri paylaşılmıştır.

Her hangi bir toplumun kendi tarihsel geçmişinden gelen ve estetik niteliğe sahip ya da bu kaygıyla nesnelere üretme etkinliği çerçevesinde yapılanlar geleneksel sanatlar kapsamındadır. Bakırcılık, halıcılık, kilimcilik, demircilik, ciltcilik, tezhip, hattatlık, minyatür, ebru gibi çok sayıdadır. Tarihi/geleneksel el sanatları çalışmanın ilgili diğer ciltlerindedir. Günümüzde de doğrudan geleneksel sanat ve zanaatlarla uğraşan birçok insan bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, modern araçlarla geçmişe öykünen veya geçmişten bugüne kadar gelen sanat/zanaat türlerini “sanatçı” adı altında yürüten insanlarımızın da sayısı azımsanmayacak ölçüdedir. Biz, bu cilt içerisinde geleneksel sanatlar düzleminde sanat ürünleri ortaya koyan bazı kimseler yanı sıra plastik sanatlar çerçevesinde modern düzlemde eser üreten sanatçılarımız hakkında belli ölçüde bilgiye ve onların çalışmalarına yer verebildik. Devamında ise müzik, tiyatro, sinema ve fotoğraf alanında eser üreten sanatçılarımız ve onların çalışmalarına yer verilmiştir.

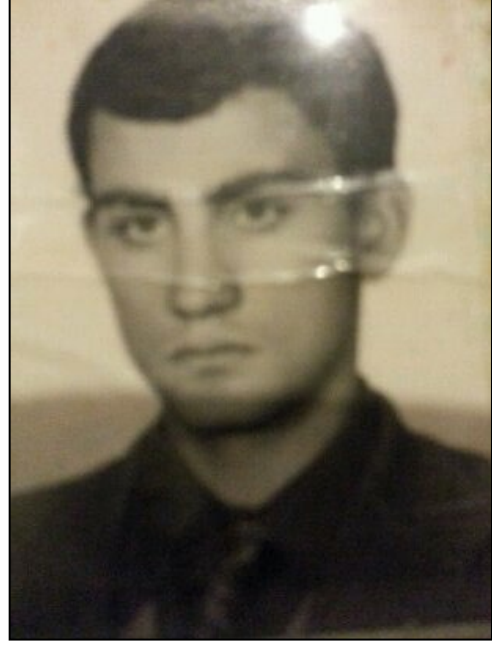

YUSUF ERGÜN (ERZİNCANİ): 1956 yılında Erzincan'da doğdu. İlkokul ve İmam Hatip Lisesi'ni bu şehirde bitirmiş (1976), İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun olmuştur. (1980)

Hat sanatına karşı ilgisi İmam Hatip Lisesi'ndeki öğrenciliği döneminde başlamıştır. Erzincan bakır el işçiliğini öğrenmiş, ilk hat örneklerini bakır levhalara aktarmıştır. 1976'da İstanbul'da Hattat Hamid Hoca ile tanışır, ondan ders alır.

Hafız Kemal Batanay'dan ta'lik, rık'a meşk eder. Emir Saraç ve Ali Yakup gibi hocalardan ders alır. Arapçasını geliştirir.

"Yusuf Erzincanî" imzasını kullanmıştır. Mütevazı bir hayat yaşamış, iki yıl süren bir hastalık sonunda İstanbul'da vefat etmiştir. (25.1.1985) mezarı Erzincan Terzi Baba mezarlığındadır. Çok sayıda hat çalışması vardır. Birçoğu dergi ve gazetede yayınlanmış, bazı hat sergilerinde teşhir edilmişlerdir.¹

Yusuf Ergün.

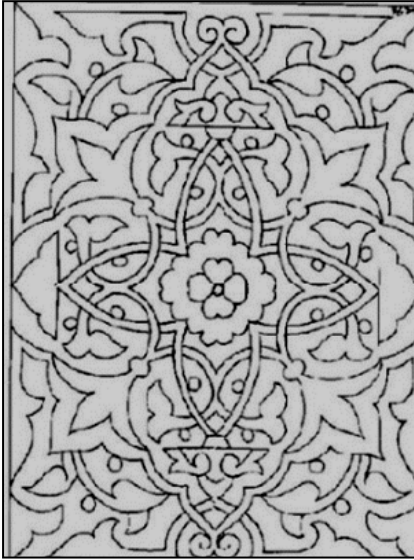
Yusuf Erzincani'nin çalışmalarından bir örnek.

¹ Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı, Ankara 1986, Ayrıca, Rıfkı Kaymaz tarafından Yusuf Erzincanî'yi konu edinen bir yazı için bak. İslâm Dergisi, Mart 1985, s. 323-324.

Resim 3: Rifki Kaymaz.

RIFKI KAYMAZ: Şair, yazar, hattat. 22 Şubat 1950 Erzincan'da doğdu. Erzincan Lisesini ve Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi (1972). Seydişehir Mahmut Esat Lisesinde, Ankara Polis Kolejinde edebiyat okuttu. Polis Akademisinde Türk Dili okutmanı oldu (1990-1998). Milletvekili danışmanlığından emekliye ayrıldı.

Rifki Kaymaz'a ait işlemlerden iki örnek.

Şairliği ve yazarlığı yanında bakır el işlemleri ve bakır üzerine yaptığı hatlarıyla tanınmıştır. Bakır işleme üzerine yurt içinde ve dışında sergiler açmıştır. Şiir ve yazıları: İttihad, Bugün, Yeni Devir, Millî Gazete, Adımlar, Tohum, Hareket, Çile (Diyarbakır), Millî Gençlik, Muştu (kurucusu), Hisar, Maveria, Türk Edebiyatı, Millî Eğitim, Zaman, Vakit gibi dergi ve gazetelerde çıktı. Gazetelerde kültür sayfalar hazırladı. Çocuk Edebiyatçıları ve Sanatçıları Birliği kurucularındandır. Türkiye Yazarlar Birliği Yönetim Kurulu üyeliğinde de bulundu.

Şiirleri: Muştu (1983), Sıla Türküsü-Erzincan'da Bir Kuş Var (1998). Çocuk Şiirleri: Küçük Çeşmenin Tatlı Suyu (2000), Sevginin Gülleri (2002). Araştırmaları: Bütün Yönleriyle Erzincan (M. Bayrak, H. Özdemir ile, 1982), Osmanlı Padişahlarının Tuğraları (2000). Antolojileri-ansiklopedileri: Günümüz Yazarlarından Seçme Hikâyeler (B. Coşkun, S. Er ile, 1987), Mehmet Âkif ve Gençlik (Abdullah Çınar adıyla, 1987), Günümüz Şairlerinden En Güzel Çocuk Şiirleri (1995), Gençlik Kültür Ansiklopedisi (2 cilt., S. Er, E. Kücet ile, 1996), Bir Demet Şiir (Çocuklar için antoloji,

2001), Şiir Defteri (2003). Ayrıca ders kitapları da yazmıştır. 22 Şubat 2010 tarihinde kalp krizi sonucu hayatını kaybetmiştir.

Turan Turgay.

1962 yılında Erzincan Lisesi öğrenci radyosunun yayına başlaması ile Halk Müziği konserlerine sazıyla eşlik etti. Öğretmen olarak görev yaptığı okullarda resim, müzik ve sanatsal faaliyetlere yönelik etkinlikler düzenledi. Bakır üzerine fotoğraf işleyerek bakır işleme sanatının Erzincan'da yaygınlaşmasını sağladı.

Erzincan'da bakır üzerine portre çizen sayılı sanatçılardandır. 1974 yılında Erzincan Eğitim Araçları Merkezi başkanlığı'nda görev yapmaya başlayarak öğretmenlere eğitim ve öğretim alanında kurslar verdi. 1994 yılında emekli oldu. 1996 yılında Ankara Radyo Televizyon Anadolu Teknik Lisesi'nde fotoğraf laboratuvarının kurulmasına katkıda bulundu. Fotoğrafçılık dersi verdi. Yaşamını Ankara'da devam ettirmiş ve bu kentte vefat etmiştir (2022).

TURAN TURGAY: 1941 yılında Bitlis'te doğdu. Aslen Erzincanlı olan Tapu Grup Müdürü Mehmet Hamdi Turgay'ın oğludur.

Babasının görevi nedeniyle Bitlis ve Diyarbakır'da yaşadı. İlkokulu 4. Sınıfa kadar Diyarbakır'da okuduktan sonra 1952 yılında babasının vefatı nedeniyle Erzincan'da Kurtuluş ilkokulunda okuyarak mezun oldu. Ortaokul ve lise eğitimi Erzincan Lisesi'nde tamamladı.

1965 yılında Erzurum Nene Hatun öğretmen Okulu'ndan öğretmen olarak mezun oldu. Sanata ve müziğe olan ilgisi nedeniyle Ortaokulda saz çalmaya başladı. Resim, bakır işleme ve müzik dalında kendisini geliştirdi. 1960 yılında "Harput'ta bir Amerikalı" oyununda Komiser rolüyle tiyatroya başladı. Çeşitli oyunlarda farklı rollerde oynadı.

İlk mektepte bir sınıf (Fot. T. Turgay)

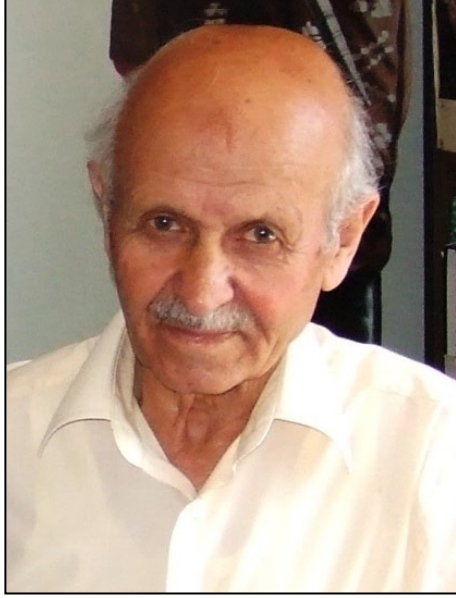
Turan Turgay.

Erzincan'da bir ilkokul. Öğretmenler ve bir grup öğrenci. (Fot. T. Turgay)

RAFET KAVUKCU: *Tevafuklu Kur'an'ın hattatı ve kapak kompozisyonlarının sanatçısı.*

1930 yılında Erzincan'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini 1948 yılında tamamlayan Rafet Kavukcu, bundan sonra ticaret hayatına atıldı. Resim sanatına olan eğiliminin ilk belirtilerini, ticaret hayatının yanı sıra yürüttüğü reklam ve tabelacılıkla da uğraşmak suretiyle gösterdi.

Rafet Kavukcu

Güzel Sanatlar Akademisine hazırlanmasına rağmen, ticari hayata atılmış ve bunu gerçekleştirememiştir. 1958 ve onu takip eden yıllarda "Nur Vecizeleri" nin kartpostal ve poster diliyle yeni bir ifade biçimi bulmasının ilk yılları olmuştur. Yaklaşık kırk adet sac levha üzerine Ankara Belediyesi otobüslerinde ve Ankara Garı gibi önemli noktalarda sergilenmesi, emniyetin güçlerinin dikkatini çekmiş ve takibe alınmıştır. Kitap kapak kompozisyonlarından, bölüm ve konu başlıklarına varıncaya kadar, kitap yazım tasarımı olarak gotik karakterli kaligrafik çalışmalarını gerçekleştirmiştir. 1960 sonrasında klasik ressamlardan yararlanarak sürdürdüğü çalışmalarına atölye ortamında devam etmiştir.

Rafet Kavukcu, 1964 yılında hat çalışmalarına da başlamış, 1971'de *Hattat Hamit Aytaç Hoca*'dan sülüs ve nesih hat karakterleri üzerine icazet

almıştır. Hat çalışmalarına başladıktan sonra 1965 yılında düşünce mücadelesine kurduğu İslam Kitabevi'nde 1983 yılına kadar devam etmiş ve 1983 yılı sıkıyönetim mahkemelerince tutuklanmıştır. Yaklaşık iki ayı aşkın süre tutuklu kalan Rafet Kavukcu, ardından serbest bırakılmıştır. 1983 yılında tevafuklu Kur'an-ı Kerim, 1987 yılında tamamlanarak basılmıştır. Çalışmaları 2000 senesinde İstanbul'da sergilenmiştir.

2009 yılında El Ezher Üniversitesi Kur'an-ı Kerim Tetkik Heyeti'nden baskı ve yayım izni alan R. Kavukcu, Hat-ı Resm-i Osman-î imlâli ve yine tevafuklu olan Kur'an-ı Kerim'i İslam Alemleri için yazmış, bu Kur'an-ı Kerim, Kahire'de 2009 senesinde basılmıştır. Aynı yıllarda *Cevşen-ül Kebir*, *Tesbihat*, *Hizb-ül Kur'an*, *Celcelûtiye*, *Hizb-ün Nur* gibi yazımını yaptığı eserleri de neşredilmiştir.

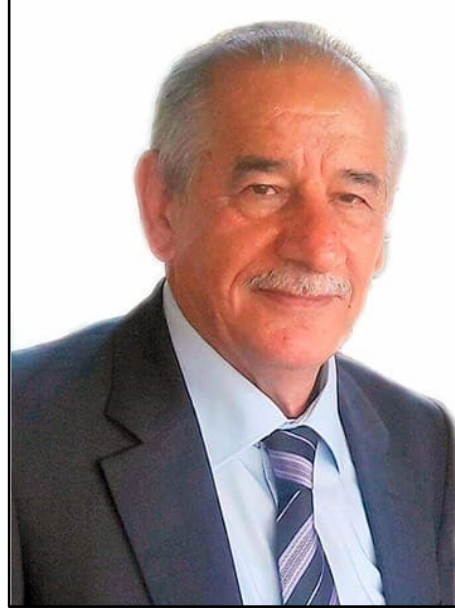
Rafet Kavukcu kendi resim galerisinde.

H. CAHİT YALÇIN

İlimizin yetiştirdiği Ebru ve Yağlıboya resim sanatçısı H. Cahit YALÇIN, 1943 tarihinde Erzincan Arslanlı Mahallesinde dünyaya geldi. Öğrenim hayatını tamamladıktan sonra ticaret ile uğraştı.

1972 yılından itibaren İstanbul Küçükyalı'da ikamet etmeye başladı. 1979 yılında İstanbul Köy Hizmetleri Müdürlüğünde, Sivil Savunma Amirliği ve Bilgi İşlem Sorumlusu görevlerinde bulundu. 2003 yılında çalışma hayatını tamamlayarak emekli oldu. Emekli olduktan sonra Ebru ve Yağlıboya çalışmalarına ilgisinden dolayı bu alanda yetişmiş değerli sanatçı ve ustalardan eğitim aldı. Bu alanda sanatsal değeri yüksek birçok eser ortaya koydu. Eserleri yurt içi ve yurt dışında düzenlenen birçok sergide yer aldı ve büyük beğeni kazandı. Halen bu alandaki çalışmalarına devam etmektedir. H. Cahit Yalçın, Yağlı boya resim çalışmalarını daha çok Ekspresyonizm ve Kübizm ekolü tarzında sürdürmektedir.

H. Cahit Yalçın

ÇALIŞMALARDAN ÖRNEKLER

Sami Kayalar

SAMİ KAYALAR

Merkeze bağlı Değirmen köyünde(Zetkiğ) 1950 yılında dünyaya geldi. İlk ve orta tahsilini Erzincan da yaptı. Resime merakı ilkokulda başladı, orta okulda resim öğretmenin takdir ve teşvikleriyle resim yapmaya başlayarak kendini resim sanatına adadı.

Baba mesleği olan bakırcılığın yanı sıra kendi dükkanlarında resimle ilgisini ileriye götürüp ulusal sanat dergilerini takip ederek, ulusal alanda söz sahibi hocalarla diyaloglarını artırarak mesleki dayanışma sağladı. Resim sanatıyla ilgili sanat galerilerinden resim alıp satarak güzel ve geniş bir resim koleksiyonu oluşturdu.

1993 yılında Kùltür mùdùrù Ruhi karanın teŖvikiyle on yıl sùreyle kùltür mùdùrlùğùnùn açmıŖ olduğu resim kurslarına hocalık yaparak çok sayıda òğrenci yetiŖtirdi. Halen òlmeye yüz tutmuŖ bakırcılık mesleğini icra ederken bunu yanı sıra resim yapmaya ve yaptığı resimleri satmaya devam ediyor.

Sami Kayalar

Sami Kayalar

Sami Kayalar

OĞUZ ÖZLÖK: Erzincan'da el sanatlarının uzun ve köklü bir geçmişi olduğu bilinmektedir. Günümüzde, başta bakır yüzeylerine olmak üzere çeşitli teknikler kullanılarak bu geleneği devam ettiren bazı sanatçılarımız bulunmaktadır. Adnan Kılıç Oğuz Özlok ve İhsan Parlar bunlar arasındadır.

Oğuz Özlok ve yaptığı çalışmalardan örnekler.

HİKMET GÖK: 1958 doğumlu Erzincan- İliç/ Çaylı köyünden. 12 yaşına kadar köyde kalmış, 70'li yılların başında ailesiyle İstanbul'a göç etmiş.. O yaşlarda radyo imalathanesinde bir süre kadar çalışmış. Askerlik sonrası Sümer Bank bankacılık sektöründe çalışmış ve bu kurumdan emekli olmuştur. Zaman buldukça geleneksel musikinin bir parçası olan davul- zurna çaldı. türkübarlarda sanatçılara eşlik etmiştir. İzmir'in Dikili ilçesine yerleşen Hikmet Gök, el sanatlarına da ilgi duymuş ve bu yönde çalışmalarına devam etmiştir. Saz- söz ve geleneksel el sanatları konusunda gayret eden yeteneklerden biri olduğunu kanıtlayan insanlarımızdan biridir.

Hikmet Gök.

Kendi hayatına ilişkin olarak şunları söyler: *“Eski kervanlar bizim meşhur Abuzda Dağı'ndan geçer sonra bizim köye uğrar, buradan Turgutlu köyü, Armudan nahiyesi- İliç-Eğir yönünde giderlerdi.. O deve kervanlarını seyretmek güzel ve heyecan vericiydi. Babam köyün muhtarı idi ve biraz sert görünümlüydü. Eskiden çocuk sevgisi pek aleni olmazdı. Babam da marangozluk ve taş duvar işçiliği vardı ve köyde her kapıda pencerede emeği vardır. Köylüler onu çok sever ve saygı duyarlardı.*

Hikmet Gök.

Hikmet Gök.

Çocukluğum köyde geçti. Köylerde 60'lı yıllarda elektrik yoktu, gaz lambası ve idareyle aydınlanırdık. Tasarruf için İlkokulda 5-6 kişi birlikte ders çalışırdık. O dönem çocukları olarak pek oyun oynayamazdık: nitekim babalarımız kızardı nedense! Yaz ayları keçi ve oğlak yayılımına giderdik. 3-5 arkadaş bir araya gelir dereden akan su ile pervane yapar, değirmencilik oynardık. Hem oyun hem de güzel meşgalelerimiz arasındaydı bu hâllerimiz. Köyümüzün sınırından kervan yolu geçmesi, bu dünyayı tanımamıza neden oldu. Zara- İmranlı tarafından 20-30 kadar devenin olduğu bir kervanın bu sınırdan geçip Koçkiri'ye gitmesini izlemek, unutmadığım anılır arasındadır.”

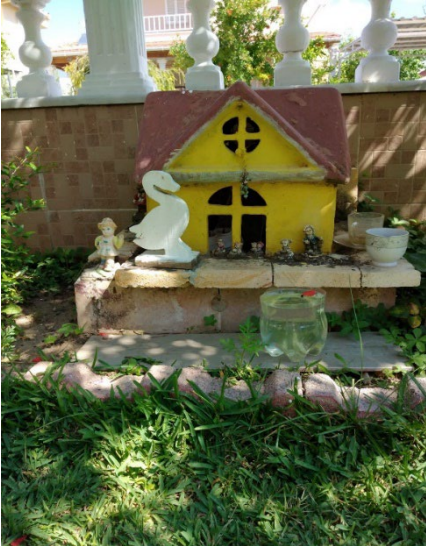
Hikmet Gök.

Hikmet Gök.

Hikmet Gök.

Hikmet Gök.

Hikmet Gök.

Hikmet Gök.

Hikmet Gök.

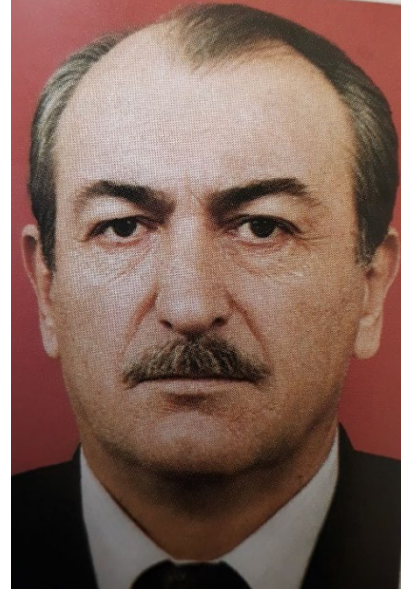
Hikmet Gök.

YÜKSEL ATASOY (08.02.1943- 2021)

08.02.1943 günü Cengerli köyünde doğdu. İlkokulu Cengerli' de, ortaokulu Refahiye'de okudu. İstanbul Kabataş Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra Ziraat Bankası şubelerinde memurluk ve müdürlük yaptı. Görevini sürdürdüğü sırada Anadolu Üniversitesi İş İdaresi bölümünü bitiren Atasoy 1994 yılında emekli oldu.

Lise yıllarında resim yapmaya başlayan sanatçı, resim çalışmalarını aralıksız sürdürmüş ve ilk resim sergisini İstanbul-Beşiktaş Deniz Kuvvetleri Sanat Galerisi'nde açmıştır. Diğer yandan çeşitli resim yarışmalarına da katılan sanatçının “Kale Fener“ adlı tablosu Deniz Kuvvetleri Komutanlığının düzenlemiş olduğu bir yarışmada sergilenmeye değer bulunmuş ve

Yüksel Atasoy

Y. Atasoy- Değirmen-Dink

kendisine Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından öğünç belgesi verilmiştir.

Y. Atasoy-

Eserlerinde daha çok köy yaşantısını ve insan-doğa ilişkilerini konu edinen sanatçı; doğanın, insan eliyle aşırı derecede tahrip edilerek her türlü güzelliğinin ve doğallığının yok edilişi neticesinde iç dünyasında beliren karşı koyuşu ve doğanın olması gerektiği biçimi, nostaljik bir tarzda doğa imgeleri aracılığı ile ifade etmeye çalışmıştır.

Sanatçının önemli eserleri arasında “Bulgur Yapan Kadınlar“, “Doğa ve Nakış“, “Kale Fener“, “Pınar Başında“, “Değirmen“ ve “Yaşam Mücadelesi“ tablolarını sayabiliriz.

Y. Atasoy- Değirmen

BERÇ MELİKYAN; HAYAŞA'NIN GURBETE SAVRULAN EVLATLARINDAN BİRİ

Canlı bir müze olduğunu söylediği İstanbul'un tarihini bin yıllık kalemkârlıHk sanatıyla kayıt altına alan sanatçımız.

Berç Melikyan: Eğin kökenli. Ailesi XX. Yüzyıl başlarında İstanbul'a gidenlerden. Küçük tezgâhlarda sabır ve titizlikle yıllarca değerli madenleri çelik kalemle işleyip mücevherlere dönüştürdü. Elmasa, pırlantaya onun kalemi yani el işçiliği tercih edildi hep. Ünlü kuyumcular peşinden koştu.

Yıllar içinde el emeği göz nuru yaptığı mücevherlerin namı aldı başını gitti. Ama onun ismi hiç bilinmedi. Tâ ki kendi tabiriyle bu duruma 'savaş' açana dek! Saç telinden daha ince olan çelik

Berç Melikyan.

Berç Melikyan

kalemmini 40 yıldır yoldaş bilen Berç Melikyan (55) dünyada kendi tarzını var eden bir kalemkâr ustası. 14 yaşında İstanbul Kapalıçarşı'daki meşhur Çuhacı Han'da başlamış çıraklığa. İlk sadekârlık mesleğini öğrenmiş. Onun hayallerini aslanlar, kartallar, atlar ve desenler süslermiş. Küçük yaşında yeteneğini görenler "Sen kalemkâr ol!" diye tembih etmişler hep. Ama kolay mı kalemkâr olmak? O dönem kimseler yanına çırak almazmış. Sonrasında Melikyan, ustası Mardiros

Hallaçyan'ın yanına çırak olmuş. O günleri düşündüğünde Melikyan duygusallaşiyor, gözleri doluyor: "Bana dediler ki: 'Ustanın yanında üç-dört sene sadece seyredeceksin. Sakın ha kalemlerine dokunma, saygısızlık etmiş olursun!' Ben de saygıda kusur etmedim" diyor. Aslında Osmanlı'dan gelen bir zincirin son halkası Melikyan. Ustası Hallaçyan gibi oda Çuhacı Han'daki iki metrekarelik küçük, karanlık

ve bir tek ampulle aydınlanan dükkânda dört yıl boyunca çalışmış. İşe büyük zorluklarla başlamış: "İlk işe başladığımda büyük bir şok yaşadım. Kuyumculuk deyince insan pırıltılı bir dünya bekliyor.

Kuyumcu imalathaneleri aslında mücevherlerin parıltısıyla tezatlık oluşturur.

Berç Melikyan

Mücevherler ne kadar parlak bir dünya sunarsa, işçiliğinin yapıldığı yerler de o kadar karanlıktır. Bizim sanatta tam bir tezatlık var" diyor. Çıraklığı sırasında terbiyeden dolayı ustasının yanında konuşmadan onu seyreden Melikyan, ustasının kullandığı çelik kalemlerin hangileri olduğuna bakıp kurşun kalemle çentik ata ata, hangi kalemle ne yapmak gerektiğini azimle öğrene öğrene kendini geliştirmiş.

1000 Yılın El İşçiliği

Askere gidip geldikten sonra kendi dükkânını açmak istemiş ama maddi zorluklar nedeniyle açamamış. Bir fark yaratarak varlığını sürdürmek isteyince amcası yardımına yetişmiş. İstanbul

Nuriosmaniye'deki kuyumcu dükkanında amcasına yardım etmeye başlamış. Eş-dosttan işler alarak kalemini konuşurmuş. Ünü yayıldıkça yayılmış. "Kalemkârlık, sabır işi, bir bilek, bir yürek işi" diyen Melikyan beş yıl aradan sonra 1987'de kendi dükkanına kavuşmuş ancak... "Kalemkârlığı kullanarak kendi tarzımı yaratıp farklılık yarattım" diyen sanatçının işleri ünlü kuyumculardan rağbet görmüş yıllarca. Birçok dünya liderine ve çok önemli isimlere kuyumcular aracılığıyla yaptığı mücevherler sunulmuş. Fuarlara kuyumcu firmaları onun işleriyle katılmış. Hayatı boyunca hiç yurtdışına çıkmasa da dünya hep ayağına gelmiş fakat emeğinin hakkını hiç alamamış. Ama o iddialı:

B. Melikyan.

"Kalemkârlığı kullanarak tasarımlar, desenler eklediğim mücevherlerden bir yüzüğün üstüne on binlerce çelik kalem darbesi vuruyorum. 1000 yıl önceki el işçiliğini kullanarak yaptığım mücevherleri bugüne kadar dünyada hiçkimse yapamadı, yapamaz da!" diyor.

B. Melikyan.

Yaşayan insan hazinesi

Melikyan, 1000 yıl önceki el işçiliği ile mücevherler yapan dünyadaki tek kişi. İş başında kendini öyle bir kaptırıyor ki, zamanın nasıl geçtiğini bile anlamıyor. Sanat hayatı için "Uzun ince bir yoldu benim yolum. Hayatımın tek anlamı kalemkârlık" diyen Melikyan, sanatını 'minyatür heykeltıraşlık' olarak tanımlıyor. Melikyan'ı, Dünya Altın Konseyi İstanbul'da görülmesi gereken kuyumcu vahası listesine de almış. Yaşayan İnsan Hazinesi olması için de Kadir Has Üniversitesi UNESCO'ya başvurmuş. O ise İstanbul Nuruosmaniye'de mütevazı bir hanın üçüncü katındaki küçük ama bir o kadar mütevazı atölyesindeki tezgâhında el işçiliğiyle değerli madenleri, azimle, hiç usanmadan işleyip sanat eserlerine dönüştürmeye devam ediyor. Sanatını oğlu Alen Melikyan'a (18) aktarabildiği için ise mutlu. Alen babasının izinde ilerliyor.

40. sanat yılı için koleksiyon

Dünyaya iz bırakmak için 40. sanat yılında bir ustalık koleksiyonu hazırlamış Melikyan. "45 parçadan oluşan koleksiyonumla bir ustanın gözünden İstanbul, Türkiye ve dünyayı gelecek nesillere göstermek istedim. İstanbul canlı bir müze. Nereye baksanız, etkileniyorsunuz! Mücevherlerimde İstanbul'un kültürü var. Biz nasıl ki geçmiş dönemlere 'Neler yapılmış öyle!' diye bakıyorsak gelecek nesiller de bugüne baktıklarında bir kalemkârın gözünden bugünün kültürünü görsün istedim" diyor.

Kendisiyle yapılan röportajlardan biri aşağıdadır:

Kalemkârlığa nasıl başladınız?

1974 senesinde Kapalıçarşı Çuhacı Han'da sadekârlık yaparak başladım. Sadekârlık yüzüğün işlenmemiş en sade hali oluyor. Çıraklıktan ustalığa geçişte benden çok daha önceki ustaların tekniklerini, tecrübelerini kendi ustamdan, Mardiros Halyaçyan'dan aldım. Yaşarken o kişiden gözlemlediğinizi, kapabildiğiniz kadarını alıyorsunuz. Onun ustasından, ustasının da ustasından aldığı gibi.

Siz bin yıllık kalemkârlık zincirinin son halkasıdır. Kalemkârlık sanatı sizin için ne anlam ifade ediyor?

Önce bir tasarım yapmanız, sonra da bunu hayata geçirmeniz gerek. İşte bu noktada bütün aşamaları kendim yapıyorum. Yani sadekâr da, kalemkâr da benim. Bu işi benim yaptığım şekilde yapan başka kimse kalmadı. Aynı deseni bütün çalışmalarında kullananlar ya da el işçiliğiyle değil de makinelerle yapanlar var. Eserler artık fabrikasyona dönüştü; zahmeti az, sanat değeri yok. Ama ben bin yıllık el işçiliğiyle hiçbir teknoloji kullanmadan yaptığım eserlerle bu yaklaşıma bir nevi savaş açıyorum.

Benim amacım ürün çıkarmak değil eser yapmak. İşimi çok severek ve sabırla yapıyorum. Neticede ortaya çıkan, insanların yanında taşıyabileceği, minyatürize edilmiş bir sanat eseri oluyor. Çok aşamalı bir süreç bu: Örneğin bir yüzük için; bunu kim, nerede takacak, parmağında nasıl durur diye aklınızdan geçiriyorsunuz. Sonra taşların seçimi var; renklerinin harmonisi, ışıltıları... Bunu yaparken kendi

yaşanmışlıklarımın harmanlıyorum. Yakın zamanda İnananlara Saygı Koleksiyonu adında bir çalışma yaptım. Müslüman, Hristiyan, Musevi her inançtan insanın o dine ne kadar değer verdiğini düşünerek kendimi onların yerine koyarak tasarladım.

B. Melikyan. Basında

Sanatınızın 40. yılına özel bir koleksiyon hazırladınız, bu koleksiyondan bahseder misiniz?

Bu koleksiyon benim İstanbul'dan Türkiye'ye ve dünyaya bakışım. 40 yılın getirdiği yüzlerce taktik, buluş, bin yıllık geçmişten alınan tecrübeler ve hayal gücüyle yoğrulmuş bir çalışma. İstanbul canlı bir müze adeta. Ben de İstanbul'un ve dünyanın kültürünü kayıt altına almak istedim. Bu

amaçla bugüne kadar yaptığım eserlerin en güzelini düşünerek tasarım yaptım. Meslek hayatımda medeniyetlerden aldığım ilhamla, doğadan, hayvanlardan, çiçeklerden aldığım tatlı hepsinin en güzelini kullanarak "en iyiler" niteliği taşıyan 45 parçalık bir çalışma yaptım.

Kalemkârlığın gündelik hayatınıza etkisi oluyor mu?

İnsanın sanatı, zamanla hayatının anlamı haline geliyor. O kadar kendimi kaptırıyorum ki uyumak için gözlerimi kapadığımda yaptığım iş gözümün önüne geliyor. Yapacağım eserleri hayal ediyorum. Her şeye rağmen bu bir tutku benim için. Şimdi de bu tutkumu oğlum Alen Melikyan'a aktarmaya çalışıyorum. Oldukça hevesli. Tek arzum gelecek nesillerin de bu eserleri görüp Türkiye'nin bu eşsiz kültür hazinesini keşfedebilmesi.

ORHAN TAŞKESEN

Orhan Taşkesen.

1969 Erzincan doğumlu Orhan Taşkesen, lisans eğitimini 1999 yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Resim Bölümünde tamamlamıştır.

2005 'te Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında “Giotto'dan Picasso'ya Kurgusal Değişimler” konulu tez çalışmasıyla Yüksek Lisansını, 2011' de Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında “ Güzel Sanatlar Ve Spor Liselerinin Resim Bölümleri İle Genel Liselerde Verilen Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilerin Şiddete Yönelik Davranışlarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma” üzerine yaptığı çalışmasıyla da doktora eğitimini tamamlamıştır.

2009-2011 yılları arasında Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında öğretim görevlisi, 2011-2015 yılları arasında aynı fakültede Yrd. Doç. Dr. olarak görev yapmıştır. 2015'te Doçent ünvanını aldıktan sonra da aynı fakültede ve bölümde Doç. Dr. olarak görevine devam etmektedir. Ayrıca 2014 yılından beri de Refahiye Meslek Yüksekokulu Müdürlüğünü yürütmektedir.

Sanat figüratif çalışmalarla başlayan Taşkesen'in yapıtlarında kompozisyon önemli bir yer tutmuştur. Disiplinlerarasılığa önem veren bir sanat eğitimcisi olarak geleneksel el sanatlarından olan bakır işlemeciliğini sanatsal bir ifade ve sunumla günümüz sanatının örnekleri arasına sokmaya çalışmıştır.

Ruhlar Üşümesin 90x90 mdf üzerine karışık teknik.

Resimlerinde hayvan ve insan figürlerine sık sık rastlanır. Bunun yanı sıra biçimci çalışmalara da zaman zaman yer vermiştir. Özellikle 2014' ten sonra sanatsal teknik ve elemanları bakır işlemeciliği ile bir arada kullanma çabalarını sürdürmektedir.

Orhan Taşkesen'le Yapılan Bir Röportaj;

Orhan Taşkesen kimdir? Kendinizi anlatırmısınız?

Erzincan'ın İnönü mahallesi, Camii Kebir sokağı olarak bilinen 23. sokakta 1969 yılında doğdum. Buğday meydanı esnafı olan merhum Terzi İsmail'in altı çocuğundan biriyim. İlk, orta ve lise eğitimimi Erzincan'da tamamladım. İlkokuldan beri resim dersine karşı ilgim ve yeteneğim vardı. Fakat her zaman hayalini kurduğum resim alanında yükseköğretim olanağı, liseyi bitirdiğim 80'li yılların sonlarında Erzincan'da yaşayan biri için sınırlıydı. Dolayısıyla o zaman için Erzincan' da liseyi bitirmiş çoğu gencin yaptığı gibi bir süre Erzincan geleneksel zanaatı olan bakır işlemeciliği yaptım. Deprem sonrası farklı alanlarda vasıf gerektirmeyen işleri yapmaya devam ettim. 1993' te askerliğimi yapmak için bulunduğum Manisa'nın Selendi ilçesinde yedek subay olarak görev yapan mimar İsmet Ayhan CAN tarafından üniversite eğitimi almaya teşvik edildim. Resim: "Kemah" 80x50 mdf üzerine karışık teknik.

Resim 24: "Kemah" 80x50 mdf üzerine karışık teknik.

1995 yılında özel yetenek sınavına girerek Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Resim Öğretmenliği bölümünü kazandım. Lisans eğitimimi tamamladıktan sonra resim öğretmenliğine atandım. 2003 yılında aynı üniversitede Yüksek Lisans Eğitimi kazanarak, şu an Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanlığını halen sürdürmekte olan Mehmet Kavukcu atölyesinden 2007 yılında mezun oldum. Aynı yıl kazandığım Gazi üniversitesinde Doktora programını sürdürürken rahmetle andığımız merhum rektörümüz Erdoğan Büyükkasap döneminde (2009) Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğretim görevlisi olarak göreve başladım. 2011 yılında doktora eğitimimi tamamlayarak aynı üniversitede öğretim üyesi olarak atandım. 2015 yılında doçentliğe atandığım eğitim fakültesinde öğretim üyeliğine ve ayrıca tarafıma tevdi edilen Refahiye Meslek Yüksekokulu müdürlüğü görevime devam etmekteyim.

Sanatsal çalışmalarınızdan bahseder misiniz?

Sanatın tanımı ve anlamı insanlık tarihi boyunca değişkenlik göstermiştir. Bana göre sanatı canlı tutanda yapısında bulunan bu hücrelerini yenileme kabiliyetidir. Sanatın topluma, zamana ve mekana göre farklı tanımlamalar ve anlamlandırmalarının olduğunu göz ardı etmeden, çalışmalarımda Erzincan' a ait görsel kültür öğelerini yine Erzincan' a özgü bakır işleme zanaatını kullanarak kompoze etmeyi deniyorum. Yapmaya çalıştığım Erzincan zanaatı ile evrensel sanat normlarını buluşturarak bu ilin kültürel, tarihsel ve doğal zenginliklerini eserlere aktarmaktır.

Bu çalışmalarda çıkış noktanız neresidir?

Aslında çıkış noktam Erzincan bakır işlemeciliğinin çıkmazıydı. Yıllarca işlemecilik de yaptığımdan Erzincan bakır işlemeciliğinin zaman içinde Erzincan ekonomisinde etkililiğinin nasıl azaldığını gözlemlene fırsatım oldu. Tüm heyecanım ve hevesim kendimce tespit ettiğim eksiklerden yola çıkarak hem Erzincan işlemeciliğine hem de yapmış olduğum sanatsal çalışmalara yeni ve özgün düşünceler kazandırmaktır.

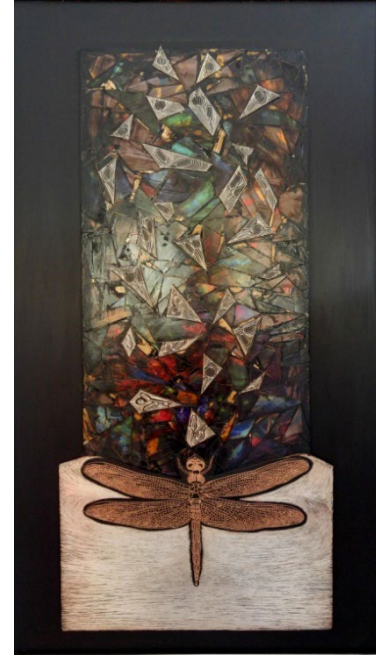

"Dinlenme" 80x50 mdf üzerine Karışık teknik.

Kandemir hocamızdan Erzincan' da yetişen 50 bitki çeşidinin fotoğraflarını aldım. Ali bey' in bu çalışmalara olan alakası, duyduğu heyecan ve verdiği destekle ilk olarak merhum Vali Recep Yazıcıoğlu'nun hatırasına "Psaphellus Recepii" ismi ile literatüre kazandırılan çiçeği çalışmak istedim. Çiçeği desene dönüştürme aşamasında aynı zamanda yine Literatürde "Sonchus Erzincanicus" ismiyle geçen çiçeğin de desen eskizlerini çalıştım.

Ortaya çıkan desenlerin bakır levha üzerine işlenmesi, Erzincan'ın unutulmaya yakın işleme tekniklerinden "el teklisi" kullanılarak yapılmalıydı. Çünkü 20 yıllık sanat hayatımda bu kadar güzel izler görmemiştim. Çok heyecan verici olduğunu düşündüğüm bu teknik çalışmalarımda yaşamalıydı. Bu düşünceyle öncelikle bu tekniğin son

Öncelikle Erzincan işlemeciliğinde kullanılan geometrik biçim ve bitkilerin Erzincan doğasına ve kültürüne ait form ve biçimler olmadığı noktasından hareket etmeye karar verdim. Her yerde kullanılabilen sıradan süslemeler ve desenler yerine Erzincan'ın endemik bitkilerinden yeni motiflerin elde edilmesinin ve bunların işlenerek doğal zenginliğin kültürel zenginliğe katkısının sağlanabileceğini düşündüm. Bu biçimlerin bakıra işlenmiş şeklinin sanatın kendine has diliyle ifade edilmesinin bakırcılık zanaatına getirebileceği yenilikler yanında, bakır işlemeciliğinin kullanıldığı özgün sanat çalışmalarının ortaya çıkabileceği fikrine kapıldım.

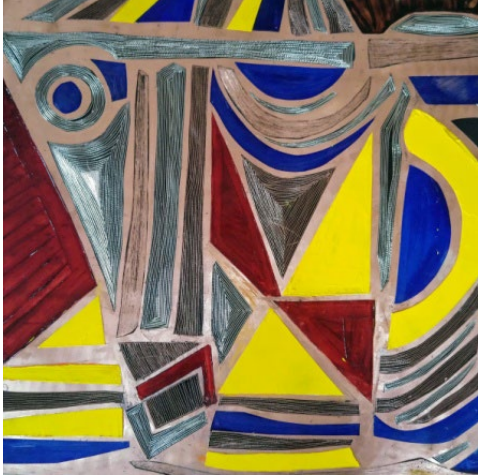

"Yabancı" 40x40 bakır üzerine Karışık Teknik .

uygulayıcılarına ulaştım. Yeni ve alışılmamış desenleri işlemek zordu. Zor da olsa ilk örneklerini işletmeyi denedik. Sonrasında çıkan örneklerde bizzat bu tekniği çalışıp kısa sürede kendi oluşturduğum desenleri kendim işlemeye başladım.

Sıra bu desenleri sanatın dili ile buluşturmaya gelmişti. Ve yine doğanın en güzel varlıklarından olduğunu düşündüğüm güvercinleri kullanmayı denedim. Güvercinler benim resimlerimde önemli bir yer tutar. Aslında kuşları çalışmayı çok severim. Psaphellus Recepii çiçeğini özgürlük simgesi kuşlarla kompoze etmek merhum valinin hatırasına çiçekli bir gönderme yapmak demektir benim için. İkinci çalışmamda endemik bitkilerin bakıra işlenip resim yüzeyine dahil edilmesinin yanında bitkinin yetiştiği yöreyi de dahil etmenin değişik sonuçları olabileceğini düşündüm. Bu düşünceyle Kemah ilçesinde yetiştiğini öğrendiğim “Psephellus aucherianus” ismiyle literatürde bulunan bitkiyi çalıştım.

Semaya uçuşan Recepli çiçeği. Recep Yazıcıoğlu anısına.

önemli bir yer tutan mezar taşları da küçüklüğümde beri bana estetik bir obje olarak gelmiştir. Aslında tüm uygarlıklarda mezar yapıları sanat tarihine önemli eserler bırakmıştır. Örneğin mısır piramitleri, kurganlar, kazılarda ortaya çıkan lahitler ve üzerindeki rölyefler gibi. Erzincan’ da çocukluğuma denk gelen yıllarda Kızılay mahallesinde bulunan Kurtuluş parkında koç biçimli bir taş vardı. Şu an eski Sigorta Hastanesi kavşağında bulunan koç

Bakıra işlediğim bitkinin arka planına Kemah ilçesinin tarihi değeri olan Selçuklu mimarisinin bir örneği Sultan Melik Türbesi yüzey üzerine zift ile uyguladım. Erzincan’ a ait bitki ve tarih zenginliğinin birlikte kullanılması sonucu ortaya çıkan bu eser bana göre görsel kültürün disiplinler arası bir yaklaşımla sanatsal dille ifade edilmesi anlamı taşıyordu.

Tarih deyince aslında Erzincan’ın tarihinde

heykelden söz ediyorum. Bu koç biçimli mezar taşları 1900' lü yıllara kadar mezar taşı olarak yapılan taşlardır.

Üzerinde ölen kişinin yaşamından izlerin ve eski Türk geleneklerinden gelen inanışların rölyef(kabartma) olarak ifade edildiği taşlardır. Bu taşların bazıları hala Erzincan'ın ilçelerinde mezar taşları olarak dururken bazıları da İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünde bulunan müzede sergilenmektedir. Buradaki mezar taşları Anadolu' nun birçok yerinde görülmekte olan bir geleneğin Erzincan' daki örneklerini teşkil eder. Prof. Dr. Halit Çal'ın bir makalesinden edindiğim bilgilere göre koç başlı mezar taşlarının üzeri simgesel anlamlara sahip Türk kültürünün zamanımıza taşıdığı figürlerle (At, Bağlama, Hayat ağacı, Kuş) işlenmiştir. "Erzincan Kültür ve Turizm Müdürlüğü avlusunda bulunan 1888 tarihli koç biçimli mezar taşının arkadan başa doğru sağ yüzündeki üç kuştan iki tanesi, sol yüzündeki beş kuştan ağacın üstündeki ikisi ve ayrı yerdeki üç kuştan ikisi karşılıklı işlenmişlerdir. Çal'a göre diğer örneklerle beraber Erzincan örnekleri de binlerce yıllık bir kültürün son temsilcileridir ve 1970' lerden sonra bu tür mezar taşı yapımları bitmiştir.

Koçbaşlı mezar taşları geleneğine ait bilgileri geleceğe taşımak ve sanat tarihi disiplini ile de disiplinler arası bir ilişki kurmak amacıyla seçtiğim koç başlı mezar taşını bakıra el teklisi tekniği ile işledim ve gümüş suyu ile gümüş rengine dönüştürdüm. Özellikle kuş figürleri mezar taşı için çok önemli bir figürdür. Çal'ın aktardığından anladığımız kadarıyla Orta Asya inanışlarına göre kuş ve kartal şamanın öbür dünyaya yolculuğunda yardımcı kuşlardır ve ölünün ruhu kuş şeklinde göğe uçar. Aynı zamanda tarihsel belge niteliği taşıyan bu taş biçimli mezar yapılarını sanatın olanakları ile geleceğe taşımak istedim. Koç biçimli mezar taşını bakıra işledikten sonra taşın üzerine işlenen kuş biçimlerini sanatsal bir biçimlendirme ile eserin yukarısına Bu sefer rengi de kullanmalıydım. Çünkü zift ve bakırın renk uyumuna rağmen resimde rengin kullanılma olanaklarını da merak etmişim. Arka plana yerleştirdiğim renklerle bakır işlemeli biçimleri kompoze ettim.

Sanat çalışmalarımda Erzincan'ı kullanmayı daha doğrusu hikayesi olan görsel materyalleri sanatsal olarak ifade etmeyi seviyorum. Bu bağlamda Erzincan'ın birikimlerinden yeterince istifade etmek için belki tarih, doğa ve spor gibi alanlarda çalışan bilim insanlarının, zanaatkarlarının ve sanatçıların birlikte çalışması gerekiyor. Bu birliktelik değişik zamanlarda değişik projelerle sağlanmaya çalışılmasına rağmen bana göre hala ortaya yeni ürünler çıkarak bir işbirliği başarılamamıştır.

Bundan sonra planladığınız eserlerle ilgili biraz bilgi verir misiniz?

Sanatsal projelerim Erzincan odaklı. Erzincan'ın bakırına, ekonomisine, yerel estetiğine küçük de olsa katkı sağlayabilirsem mutlu olacağım. Estetik manada katkıdan kastım yerelden başlayarak Türkiye'nin yeni estetik tavrını oluşturacak taşları oluşturabilmek. Çünkü bugün alışveriş merkezlerinde, özellikle büyük şehirlerin sokaklarında hatta camiilerde estetik amaçlı kullanılan motifler Selçuklu ve Osmanlı

kaynaklıdır. Geçmişimize bağlılığımızın organikliği açısından bu lazımdır. Fakat bir yandan da çocuklarımıza bizim de bırakacağımız bir şeyler olmalı kaygısını taşıyorum. Bu kaygıyla zanaatkarlarımız geleneği geleceğe aktarırken farklı tasarımla sunmalı ve bugünün üslubunu da oluşturmalı diye düşünüyorum. Aynı şekilde biz sanatçılara da bu anlamda çok görev düşüyor. Tabii bunların bireysel gayretlerle gerçekleşmesi belki imkansız belki de uzun yıllar alacaktır. Burada alanında uzman hakemlerce değerlendirilen ve desteklenen projeler büyük önem taşımaktadır. Desteklenen projelerle geleceğe bir şeyler bırakabileceğimizi düşünüyorum.

Yaşadığımız şehir Erzincan'ı sanatsal açıdan nasıl buluyorsunuz?

Erzincan benim doğduğum yer. Onun için biraz bu şehre yapılan ve yapılamayanlar konusunda hassasiyetlerim var. Benim bilgi ve deneyimimle gördüğüm şey, Erzincan'ın şehir olarak kimliğinin çalışılmamış olmasıdır. Bazen bu bağlamda bazı çalışmalar yapılmıyor değil. Fakat tamamen iyi niyetlerle yapılan bu çalışmaların sonuçları gerçekten beklenen niteliklere erişemiyor. Acizane tavsiyem uzman kişilerden oluşturulacak bir komisyonla tarihsel, kültürel, estetik değerlerinin sokak sokak işlendiği bir şehir oluşturmaktır.

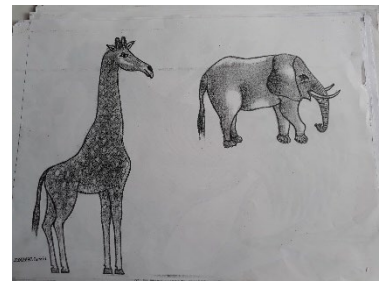
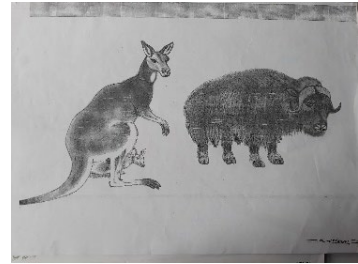
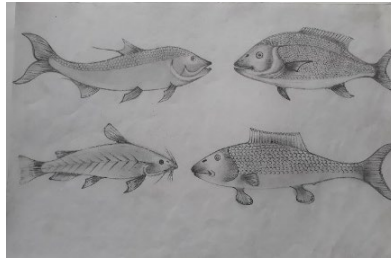

Orkan Taşkesen ve sanatçı arkadaşları.

Bunun yanında 150000' e yakın nüfusu ve 25000'i aşkın üniversite öğrencisine sahip ilimizde resmi kurumlar tarafından sanat kursları düzenleniyor. İlk eğitimini bu kurslardan almış birisi olarak bu çalışmalarını çok önemsiyorum.

Özellikle Halk Eğitim Merkezinin bu anlamda üzerine düşen görevi layıkıyla yaptığına inanıyorum. Sanatla ilgili bölümlerin Üniversitemizde artması ile özel kurslarda zaman içinde kendini göstermeye başlamıştır. Bu kursların devlet ve özel sektör tarafından desteklenmesi özellikle çocuklarımızı ve gençlerimizi kötü alışkanlıklardan uzak tutacaktır. Yaptığımız araştırmalar da güzelle meşgul olanın güzel bakıp, güzeli görüp, güzel olanı düşündüğünü göstermiştir. Dolayısıyla kültür ve sanatla giyinmiş bir şehir, kültür ve sanatla yoğrulmuş insanları ile heyecanlı, üretken ve gelecekte umutları olan yerlerdir.

HAMDİ DEMİREL (HAMDİ USTA): Refahiye doğumludur.(07.02.1949). İlçe merkezinde bulunan atölyesinde çeşitli elektrik, demir ve ahşap malzemelerden geleneksel bazı aletlerin yapımını ve tamiratını gerçekleştirmektedir. Başta yabanıl hayat ve evcil hayvanlara ilişkin çok sayıda kara kalem resimleri bulunmaktadır. İçlerinde tarım hayatını yansıtanlar da oldukça ilgi çekicidir. Hamdi Usta Fransızca, Almanca ve Arapça bilmektedir.

ERZİNCAN'A DAĞIN YÜREĞİNDEN BAKAN MUSTAFA KEMAL PORTRESİ

Erol Kahraman

Bu öykü 1982 senesinde kısa dönem Erzincan 59. Topçu Tugayı'nda askerliğini yapan ve 30 gün gibi bir zaman diliminde 176 metre boyu ve kapladığı alan 7500 metre kare olan Atatürk portresini Keşiş Dağlarına kazıyan, yüreği Atatürk sevgisiyle yoğrulmuş Mustafa Aydemir'in hikâyesidir. Mustafa Aydemir şöyle diyor: "Bizim önümüze sanki hiç gerçek kahramanlarımız yokmuş gibi Teksas, Tommiks, sahte Karaoğlan ve Rambo'ları koydular. Benim kahramanım ise her zaman en büyük kahraman, en büyük lider, tabi ki büyük Atatürk'ümüzdü.

O yanmış, yıkılmış harabelerden, cahil ümmetlerden yepyeni bir ülke, başı dik ve onurlu bir ulus yaratmıştı." Bu eser; 600 ton taş, 200 ton harç ve 200 ton boya kullanılarak Atatürk'ün uzaydan dahi seyredilebilen ve yeryüzünde eşine rast gelinmeyen Aydemir'in gönlümüze kazıdığı, bizler için, Erzincan için bir onur meselesidir. Yapıldığı dönemlerde bile: hem çalışan ekipten (iş yavaşlatma) hem de yine mevcut

kadrolardan Atatürk düşmanlarının karşı gelmelerine karşı, Tugay komutanı General Hidayet Güngör ile o zaman binbaşı kadrosunda olan Atatürkçü, Erzincan'ın öz çocuğu Binbaşı Yılmaz Bahar tarafından Mustafa kardeşimizin önü açılarak bu eser meydana getirilmiştir. "30 Ağustos Türk'ün var olma zaferidir. Hayal bilgiden üstündür." diyerek hayalinde olan bu portreyi hem dağa hem yüreğimize kazıdı. Hatta o yıllarda teğmen olan Eyüp Aslan'ın şu laflarını da unutmamak lazım: "1982 Ağustos-Eylül, Er Mustafa Aydemir hayal etti, erinden generaline kadar binlerce asker Atatürk'ümüzü Erzincan dağlarına kazıdı. O binlerce asker gibi, bizim de her gün boş boş baktığımız dağlara farklı gözle baktı. "

Gelin görün ki Erzincan Valiliği'nin Erzincan'ı tanıttığı sayfada Mustafa Aydemir'in ismi dahi geçmiyordu. Bu duruma isyan eden Yılmaz Bahar valilikle temasları neticesinde, Mustafa Aydemir, Vali Ali Güngör tarafından aranmış. Vali, "Bizden ne istiyorsunuz, ne olmuş yani. Bir şey yapmışsanız yapmışsınızdır. Bizi niçin rahatsız ediyorsunuz." ifadesine bile maruz kalmış, bunun üzerine Aydemir, "Sayın vali ben sizi aramadım, siz beni aradınız. Ben konuyla ilgili sizi değil, bugüne kadar hiç kimseyi

aramadım.” demesi üzerine Vali, “Bu konu bizi ilgilendirmiyor siz tugayı arayın.” diyerek telefonu kapatmış. “ Kentideki bir sanat eseriyle ilgilenmeyen Atatürk’ü sadece askeri bir konuya indirgeyen valiye ne diyebilirdim ki. Belki de depremlerin, sellerin yok edemediği o portrenin bu kafalara rağmen hala yerinde durabilmesine sevinmeli, şükretmeliydim.” Eserin altına neden imzanı atmıyorsun diyen Hidayet Güngör Paşa’ya Aydemir’in cevabı da çok manidardır: “Evet bu resmi ben yaptım ama o artık sadece benim değildir, hepimizindir. Aynı zamanda o, dağda çalışanın, ona bir taş koyanın ve ona bakıp onda kendini bulanındır da. Hatırlayın Mehmet Akif’imiz sırtına alacak bir paltosu yokken İstiklal Marşı’nın para ödülünü almamış, bu en güzel şiiri Safahat adlı kitabına koymamıştır. Niçin diye soranlara da benim size verdiğim cevabımın aynısını vermiştir. O artık benim değil milletimindir.”

O dağa kazınmış portre 2018 senesinde Atatürk düşmanları tarafından tahrip edildi. Failleri hala bulunamadı. Araştırmalar yapılsaydı muhakkak bunlar adalet önüne çıkartılabilirdi. Kimlerden çekiniliyor? Yeniden bu soruşturmalar açılabilir, failler ortaya çıkartılabilir. Olay gündeme gelince eseri meydana getiren kardeşimiz Erzincan’a gelerek üzüntüsünü ve vefasızlıkları bir tarafa bırakarak Özel İdare’nin 15 kişilik işçi desteğiyle gerekli çalışmaları, tamiratları, boyama işlerini gerçekleştirip 2018 senesinin 30 Ağustos’unda eserin 2. Açılışını gerçekleştirmiştir. Eserin tabiat şartlarından, depremlerden etkilenmesi mümkündür. (Yobazların saldırıları dâhil.) Periyodik aralıklarla bunun bakımının yapılması elzemdir. Şu anda şahsi gayretleriyle Erzincan’ımızın çocuğu Mühendis Fikret Özer’in çabalarıyla bakımı iyi kötü yapılıyor. Bir noktada Fikret kardeşimiz dağdan bakan gözlerin bakıcısı olmuş, eserin korunması için kendine bir vazife çıkarmış. Zaten bu bakım ve onarım işleri, işten anlamayan ve hele ressam olmayan kişiler tarafından yapılırsa eserin dahi ortadan kalkmasına sebep olunabilir. Bu esere kalıcı bir çözüm bulunması gerekir. Maalesef bugüne kadar hiçbir ciddi adım atılmamış, Vilayet, Özel İdare, 3. Ordu, Sivil Toplum Kuruluşlarının ilgisizliği gözler önündedir.

Dünyada benzeri olmayan, uzaydan dahi görünen böyle bir esere neden sahip çıkılmadığını sormak hakkımız olsa gerek. Kardeşimiz Mustafa Aydemir’e; bu anıtı hem sevenlerin gözlerine hem de sevmeyenlerin gözlerine soktuğu için teşekkürü bir borç biliyorum. Aydemir şöyle diyor: “Bu portrenin yüzlerce, binlerce yıl yerinde kalması için mutlaka ve mutlaka çelik betonarmeye alınması ihtiyacı vardır. 3 yıl önce bunun maliyeti 2.000.000 TL civarında bir rakamdı.” Boş yere harcanan üç kuruşluk işlerin onlarca paraya yaptırıldığı, boz-yap-yıkın yaygınlaştığı bir dönemde Erzincan’ın simgesi olabilecek bu eseri, sanki gözden çıkarılıyormuş hissi veren davranışlar umarız son bulur.

Nazım’ın dizelerinden: “Günü gelir çarh düzüne çevrilir, günü gelir hesabınız görülür. Günü gelir sualiniz sorulur: Beyler bu vatana nasıl kıydınız?” ‘dan beyler bir faninin silüetine nasıl kıydınıza nasıl geldik? Yazımı Mustafa Aydemir’in şu sözleriyle

bitirmek istiyorum: “Ben zaten okumayan, sanata uzak duran, dizi ve futbol yıldızlarından başkasını pek tanımayan halkımızdan bir şey beklemiyorum. Ama hiç olmazsa birileri; artık bunca yıldan sonra onu görsün, merak etsin, bunu kim/kimler yapmış, niçin? Nasıl? Ne şartlarla yapmışlar? desinler istiyorum. Ben dağda bir şey yapmadım, sadece bir örtüyü açtım. Orada var olanı ortaya çıkardım. Sözlerimin doğruluğunu kanıtladım. Açamazsam zaten aklımı oynatacaktım.” NOT: Eserin büyüklüğünü göstermek amacıyla standart bir futbol sahasının ebatları şöyledir; 68 metre x 105 metre = 7140 metrekare.

II GELENEKSELDEN MODERNE; BİZE YANSIYANLAR

EMİNE SÖNMEZ

Emine Sönmez.

O, “sanal gerçeklik alanında karmaşıklaşan algımız ve yaşam biçimlerimiz arasında “kendimizin”, “ötekinin” ve kendi içimizdeki “öteki ben” in iç içe geçişlerinin melez görselleştirmesinde; görüntü kayması, parçalanma, kırılma, bozulma ve iç içe geçen dokular kullanılarak sanal yaşamlarımızdaki hatanın estetiğini vurgulama”nın derin kaygısını renklerle anlatan bir sanatçı.

Emine Sönmez, Erzincan’ın Eğin (Kemaliye) ilçesine bağlı olan Kocaçimen Köyü nüfusuna kayıtlı bulunmaktadır. 1982 yılında Ankara’da doğdu. 2008 yılında Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Baskı Sanatları Bölümünden bölüm birincisi olarak mezun oldu. 2011’de Gazi Üniversitesi Resim-İş öğretmenliği sertifika programında Pedagojik Formasyon eğitimini tamamladı. 2018’de “Resim Sanatında

Melezleşmenin Portre Üzerine Yansımaları” adlı tez çalışmasıyla Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalında Yüksek Lisans eğitimini bitirdi.

2019'da "Günümüz Sanatında Kırkyama Tekniğinin Kullanımı ve Uygulamalar" adlı tez çalışmasıyla Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Bileşik Sanatlar Anasanat Dalında ikinci Yüksek Lisans eğitimini bitirdi.

2020 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından düzenlenen 'Genç Sanat 6' Güncel Sanat Proje Yarışmasında sergileme ödülü aldı. 2019'da, Namık Kemal Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesinin düzenlemiş olduğu '2. Uluslararası Posta Sanatı Bienali'nde çalışmaları sergilendi. Disiplinlerarası sanat yaklaşımını benimseyerek eserlerini oluşturan sanatçı, çağdaş sanat alanında farklı konseptlerde düzenlenen birçok karma ve grup sergisine katılmıştır. Akademik alandaki bilimsel çalışmalarına ve sanatsal üretimlerine devam etmektedir.

KIRKYAMA: Bireylerin giyinme ve örtünme ihtiyacı insanlığın varoluşundan itibaren süregelen; zaman içerisinde değişerek ve gelişerek günümüze kadar ulaşmıştır. Bu süreç içerisinde kendi içindeki evrimini gerçekleştirirken, aynı zamanda sosyolojik bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kıtaların, ülkelerin, şehirlerin, kasabaların ve köylerin kendine has buldukları bölgelerin özelliklerine, iklimlerine ve ihtiyaçlarına yönelik giyimlerinde, örf, adet, gelenek ve göreneklerine göre farklı bir üslupla karşımıza çıkmaktadır.

Toplumlar, kendi tarihsel sürecinin getirdiği yaşanmışlıkları ve değerleriyle kendine özgü tarihsel bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda kırkyama, Türk kültürünün sözel ve yazılı olmayan görsel dili; yaşanmışlıkların izi ve hayatın gerçeklerine dokunan parçalar olarak karşımıza çıkmaktadır. Rastlantısal olarak farklı kumaşlardan bir araya getirilmiş kırkyamayı değerli kılan her bir kumaş parçasının altında yatan anlam ve kişinin hayatına değer katan yaşanmışlıkları ve anılarıdır. Her kumaş, her renk ve her doku başka bir öykü anlatmaktadır. Eski kıyafetler ya da kumaş parçaları, sahibini geçmişe dair bir yolculuğa çıkarmaktadır. Bu dil, her daim her dönemin anlayışları ve ihtiyaçları doğrultusunda şekil değiştirerek var olmuştur.

Emine Sönmez, Kırk Yama-Kırk Anı-Kırk
Düş, düz, renkli ve desenli kumaş parçaları,
dikiş, 90 x 90 cm, 2016

Kırkyama, Türk kültürünün geleneksel el sanatı ve manevi değerlerinden birini oluşturur. Anadolu'da ekonomik zorluklardan dolayı yokluk dönemlerinde bir ihtiyacı gidermek, tasarruf sağlamak, onarmak, aşınmış olan bir şeyi güçlendirmek ve atık olarak

kalan farklı türdeki kumaş parçalarının değerlendirilmesi amacıyla giyim ürünleri, kullanım eşyası ve dekoratif sanat biçimlerinde meydana getirilen geleneksel bir el sanatıdır.

Anadolu'da yaygın olarak "Kırkpare" ve "Yamalı Bohça" adıyla bilinmektedir. Ayrıca 'yama işi', 'karmaşık bileşim', 'parçalı örtü', 'uydurma işi', 'kumaş atıklarından dikilmiş yorgan', 'kapitone', 'pike', 'yorgancılık' gibi adlandırmalarla da kullanılmaktadır.

Emine Sönmez, Yamadaki Ben, Bendeki Yama I, fotoblok üzerine renkli ve siyah-beyaz dijital baskı, 65 x 100 cm, 2016

YAMADAKİ BEN BENDEKİ YAMA

Geleneksel anlamda kırkyamada kullanılan kumaşlar; kişilerin anlarından, yaşamışlıklarından ve hikâyelerinden arta kalan kumaşların bir araya getirilmesiyle kendi yaşam diliminden belirli bir dönemi kalıtsal hale getirmektedir. 'Yamadaki Ben, Bendeki Yama' adlı portre çalışmalarında, kumaş parçalarından yola çıkarak parçadan bütüne ulaşma noktasında 'kimlik' kavramı ele alınmıştır. Portreler, "fiziksel bedenin toplumsal kodları olarak, toplumların ve insanların yüzüdür. Yüzler ise, bireysel ve toplumsal ifadenin biçimlenen anlamlarıdır. Görünen ve görünmeyen kimliklerin okunması, açıklanması, anlama ve anlamlandırma sürecinin bedenlenmesidir. Yaşamın gerçekliğinin gözlemlenmiş delili olan portreler, yamalarda olduğu gibi toplumsal bir gerçekliği görünür hale getirir.

Kırkyama'daki kumaş parçalarının izleri; öncelikli olarak kumaşlara, kumaşlardan tercihlere, tercihler ise ait olunan ya da bireylerin kendileri tarafından ait olunmak istenen toplumsal bir konuma götürmektedir. Ait olunan ve ait olunamayan hayatlar ise toplumun personasını oluşturur. Ait olunmak istenen bu tercihler; sosyal roller, statü, gelenek vb. bireysel ve toplumsal kimliğin oluşum sürecinde önemli bir oynamaktadır.

Portre çalışmalarında simgesel olarak kare, üçgen ve daire şekli kullanılmıştır. Kare şekli; dünyada yeryüzünün simgesel elementi olarak, yeri ve toprağı işaret etmekte, üçgen; erillik, dişilik, dairenin ise evrende döngüsellik, zamansızlık, mekansızlık ve sonsuzluk anlamları vurgulanmıştır.

Kare, üçgen ve daire şekillerden oluşan değişik desenlere sahip kumaşlar, birbirinden farklı kültürlerin ve yaşam biçimlerinin parçaları olarak temsili olarak

düşünülmüştür. *Geleneksel ve modern*. İki farklı kültürün öğelerini bünyesinde barındıran, kültürel etkileşimle birlikte sentez yaşamlar süren toplumsal yapılar, çok anlamlılıkla birlikte simgesel olarak geometrik şekillerle vurgulanmıştır. *Sentez düşünceler, sentez kültürler, sentez yaşamlar... ortak bellek bilinci*. Ne doğulu ne batılı, ne gelenekçi ne modern, hem doğulu hem batılı, hem gelenekçi hem modern...

Portre çalışmalarında kendi bedensel imgemi kullanmam, kendimi toplumun bir seyircisi ve gözlemleyicisi olarak konumlandırmamda temellenir. Hem kendi yaşamımda hem de ait olduğum toplumun yapısının ve kültürünün bileşenlerinin ortak paydası olarak ben. Yaşadığım, gözlemlediğim, incelediğim, tanıklık ettiğim her türlü sosyal sınıflar, farklı yaşam biçimleri, değerler ve kültürel çeşitliliklerin tikel parçalarının bütünsel bir yapı olarak içselleştirmemin yansımasıdır.

Kendileştirdiğim her bir anı, her bir yaşanmışlık ve değerler, bireysel olarak kendi benliğimin oluşmasına katkıda bulunmasından dolayı -özne olarak- kendimi imgeleştirmekteyim. Her bir parça benliğin ve kimliğin oluşumundaki bir yama parçası olarak eklenmiştir. *Bedeni çevreleyen dışsal göstergelerin bendeki toplamı; yansıyan ve yansıtılan yamalı benliklerin görsel imgelerindeki anlam aramasında, bedene dönüşen toplumsallığın izlerini niteler*.

Emine Sönmez, Yamadaki Ben,
Bendeki Yama XV, fotoblok üzerine
renkli dijital baskı, 65 x 100 cm, 2016

Emine Sönmez, Yamadaki Ben, Bendeki
Yama IV, fotoblok üzerine renkli ve
siyah-beyaz dijital baskı, 65 x 100 cm,
2016

KENTSEL DÖNEMEÇ

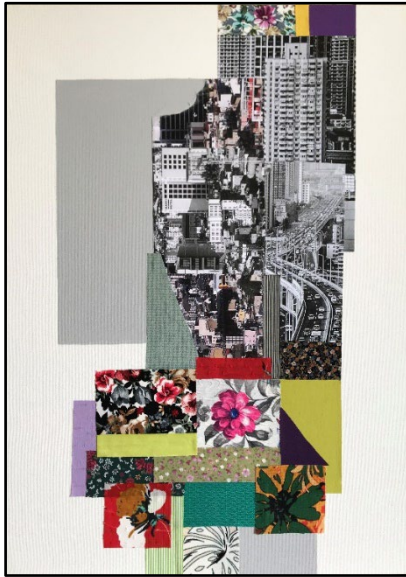
Kentlerde; karışım, karışık, parçalı ve parçaların bütününden oluşan sosyal bütünleşik sisteminin zengin ve renkli dokusu, bireyleri kırkyama gibi birleşmektedir. Kırkyamada uyumlu ya da uyumsuz, bilinçli ya da rastgele farklı kumaş parçalarını birleştirme yaklaşımı, kentsel yaşam örüntüsündeki gibi bireyleri, grupları ve kitleleri birbirlerinden yaptıkları alıntılarla bütünleştirmektedir. Hayata dair bir gerçeklik olan yama parçaları ile toplumsal olarak kültürel dokunun farklı türlerdeki kumaşlarla ilişkilendirilerek görselleştirilmesi konunun sanat ve hayat bağlamında ele alınmasına olanak sağlamıştır.

Kent hayatının griliği ve betonarme yığınlaşması, beton köprüleri, yolları ve kent görüntüsündeki binaların birbirine benzeyen, çoğunlukla birbirini biçimsel olarak tekrar eden standart dış yüzeyi, kültürel olarak kozmopolit yapısının çeşitliliğiyle zıtlık taşımaktadır. Dış yüzeylerdeki benzerlik ne kadar yakın olsa da içinde yaşamları sürdüren bireyler, gruplar ya da topluluklar farklı kültürel zenginlikleri içinde barındırmaktadır.

Bu zıtlık taşıyan durumda, çeşitli kültürlerin bir arada yaşamasının oluşturduğu kültürel zenginlik, farklı kumaş

Emine Sönmez, Kentsel Dönemeç I, tuval üzerine siyah beyaz-renkli fotoğraf, düz, renkli ve desenli kumaş, akrilik, 50 x 70 cm, 2019

dokularına bürünen insan silüetlerinde gösterilmiştir. Kentlere doğru akışkanlık gösteren göç yoğunluğunun yarattığı sosyo-kültürel karmaşıklıkta olduğu kadar eş zamanlı olarak kentlerin plansız, altyapısız ve çarpık yapılaşmasının imgesi olarak; parçalanmış mekân algısıyla birbirine geçmiş ve üst üste bindirilmiş geometrik şekillerdeki fotoğraf görüntüleri montajlanmıştır.

Emine Sönmez, Kentsel Dönemeç II, kâğıt üzerine siyah beyaz fotoğraf, düz, renkli ve desenli kumaş, 63 x 85 cm, 2019

SOSYAL HAFIZA

Göçler; bireyler, gruplar ya da kitlesel gruplar arasında çok yönlü karakter yapısıyla kültürel aktarım dinamiğini yerinden ayırma ve kopma, karşılaşma ve karışıma döngüsünde canlı tutmaktadır. Tel örgüler; farklı ülkeleri, kültürleri ve coğrafi sınırlandırmaları hem ayrışık ve parçalı hem de yan yana göstermektedir. Her biri üçgen olarak kesilmiş renkli ve desenli kumaş parçaları, kırkyama da olduğu gibi dünya üzerindeki birçok farklı kültürün bir aradalığına vurgu yapmak için temsilen

Emine Sönmez, Sosyal Hafıza, tuval üzerine fotoğraf, akrilik, renkli, düz ve desenli kumaş, asetat kalem, 120 x 480 cm, 8 panel, 2019

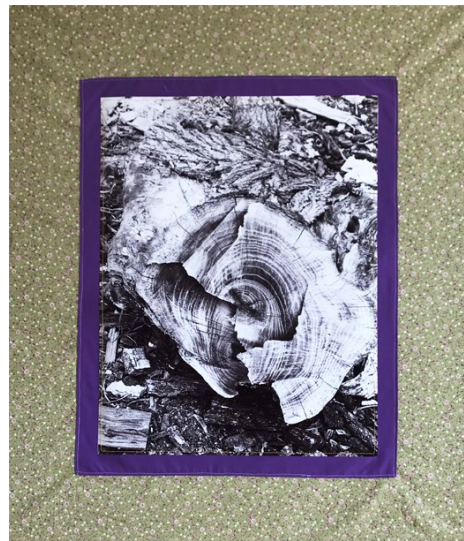
konumlandırılmıştır. Bu bağlamda üçgenler; doğu, batı, kuzey, güney yönleri doğrultusunda yerleştirilmiştir. Sınırları aşan ve silikleştiren yer değişimlerinde sınırların muğlaklığı arka planda yer almaktadır. Renkli ve desenli kumaş parçaları dünyadaki birçok farklı kültüre atıfta bulunurken, aynı zamanda günümüzdeki kültürel etkileşim sürecinin yoğunluğunu da ön planda göstermektedir.

METAFORİK DOĞA

Bireyler, doğayı dışsallaştırdığı kent yaşamında sentetik yaşamlar, yapay çevre ve yapay doğa oluşturma çabasıdır. Kent içine birbirinin tekrarı şeklinde çoğaltılan ve montajlanan ağaçlar, doğalmış gibi görülen fakat doğal olmayan asimetrik bir çabayla melez bir görüntü sunmaktadır.

Bu yapay sürecin görselleştirilmesinde; hazır nesne olarak üretilen farklı renklere desenlere sahip doğa görüntüsü içeren çiçekli kumaşlar ve

Emine Sönmez, Metaforik Doğa IV, ahşap çerçeve üzerine renkli ve desenli kumaş, dikiş, siyah beyaz fotoğraf. 91 x 109 cm. 2019

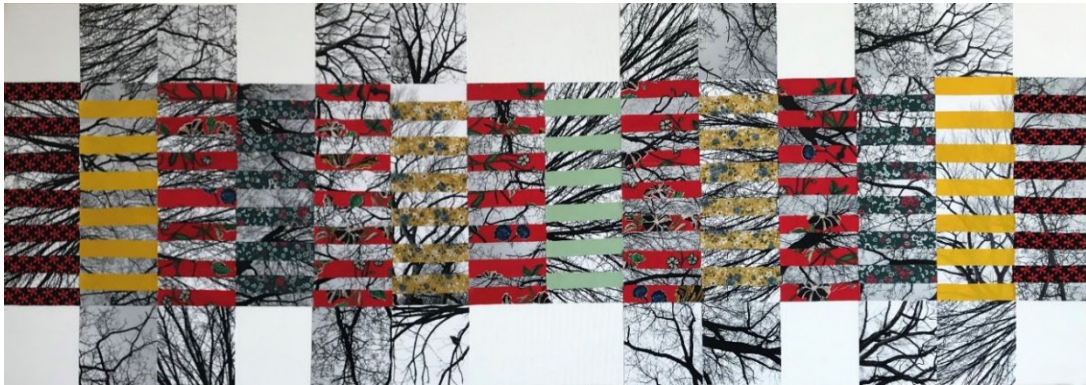
ölu doğa fotoğrafları, kırkyamanın aplike tekniğiyle birleştirilmiştir. Doğanın kendi sistemi içinde fotoğraflanan kesilmiş ağaç gövdelerinin kurumuş, cansız ve ölu imgesi karşısında; yapay olarak üretilen iek desenlerinin canlılığı, parlaklığı, hareketliliği arasındaki ironi, çelişki ve zıtlık vurgulanmıştır. Gerçekliği doğanın kendisinde bulunan biçimler, renkler ve şekiller, yapay ve taklit olarak üretilen kumaşlarla gōsterilirken, doğanın ötelenen ve yok edilen orijinalliği, siyah beyaz fotoğraflarda nostaljik bir yaklaşımla imgelenmiştir.

Emine Sōnmez, Metaforik Doğa V, ahşap ereve üzerine renkli ve desenli kumaş, dikiş, siyah beyaz fotoğraf, 91 x 109 cm, 2019

YAMALI BENLİKLER

‘Yamalı Benlik’ adlı çalışmalardaki portrelerin yüzleri farklı türlerdeki renk, desen, motif ve dokumalardan seçilen kumaşlarla daire şeklinde kapatılmıştır. Dairenin döngüsellik, zamansızlık ve mekânsızlığa dair simgesel anlamından yola çıkılmış ve 50 yıllık siyah beyaz aile fotoğraflarıyla birleştirilmiştir. Siyah beyaz fotoğraflardaki anılar, hem geçmişe yapılan yolculukta bireylerin belleğindeki yaşanmışlıklara yapılan atıfla hem de bir dönemin toplumsal izlerinin okunmasında geçmiş ve şu anki zaman dilimi arasında ifte anlamlılıkla hem bireysel hem toplumsal bağlantıyı vurgular.

Emine Sōnmez, Yamalı Benlikler I, fotoblok üzerine siyah beyaz dijital baskı, fotoğraf, düz, renkli ve desenli kumaş, 60 x 99 cm, 2019

Geçmişten alınan ve şu ana aktarılan görüntüler, kumaşlara yüklenen kültürel anlamla birlikte yeniden üretilmiştir. Nostaljik etkiyi kendi gerçekliğinde yakalamak ve kumaşları görsel olarak ön planda vurgulamak amacıyla fotoğraflar siyah beyaz olarak seçilmiştir. Siyah beyaz fotoğraf kareleri; geçmişte belli bir dönemin sosyo-kültürel özelliklerini, gerçekliğini ve yerleşik algısını yansıtarak, tanıklık etmektedir.

Çalışmalardaki –siyah beyaz aile fotoğraflarındaki- kişiler, farklı yaşamışlıkları ve farklı kültürel birikimleri olan toplumsal değişimle birlikte geleneksel ve modern yaşamın özelliklerini bir arada barındıran bireylerin oluşturduğu topluluklardır.

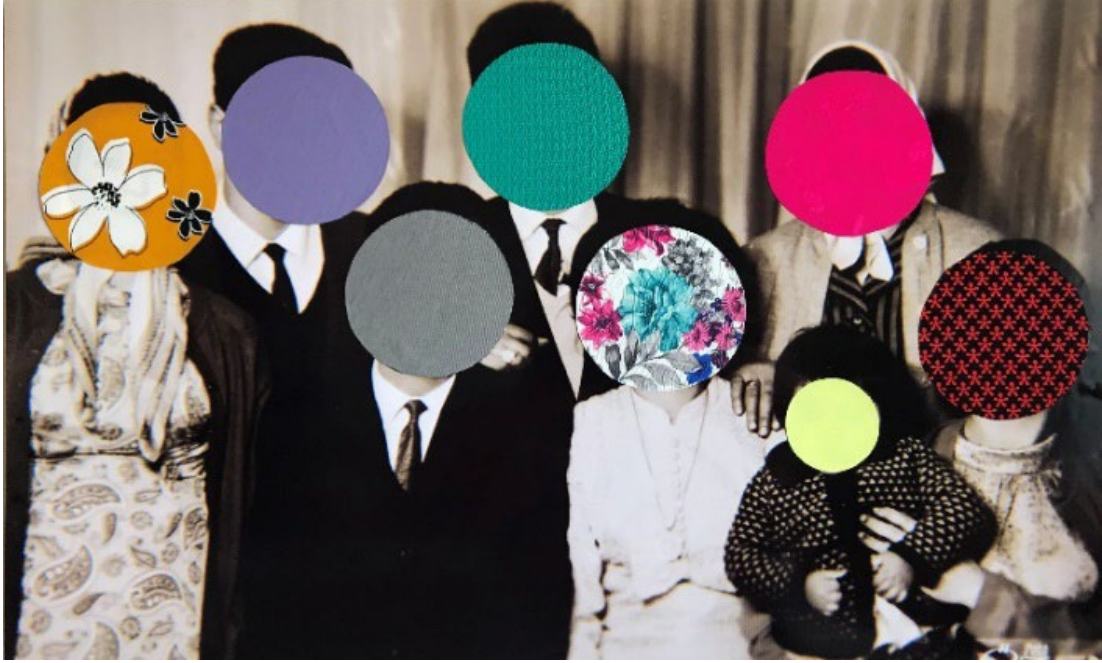
Emine Sönmez, Döngü, tuval üzerine fotoğraf, düz, renkli ve desenli kumaş, dikiş, boncuk, pul, dantel, oya, 41 x 200 cm, 2019

DÖNGÜ

Farklı renklerde kullanılan çorak topraklar, hem dünya üzerindeki farklı kıtaları vurgulamak hem de gün geçtikçe yok edilen doğaya atıfta bulunmak amacıyla eş anlı düşünerek kullanılmıştır. Fotoğrafların üzerinde kullanılan düz, renkli ve çiçekli doğa görüntüsünü içeren desenli kumaşların yan yana eklenmesiyle oluşturulan yamalar, ulusal ya da uluslararası alanda kültürel etkileşimin yarattığı hareketliliği, devingenliği

ve bir aradalığı vurgular. Bununla birlikte yüzyıllar boyunca kadınların ürettiği, zanaat ürünü olarak nitelendirilen el işçiliğiyle meydana getirilen dantel, renkli ipler, dikiş, oya ve süsleme için kullanılan pullarla malzeme odaklı yaklaşım benimsenerek, kadınsal dokunuşun estetiği, üretkenliği ve yaratıcılığıyla çağdaş sanat bağlamında söylem oluşturulmuştur. Feminist bir yaklaşımı vurgulamak amacıyla kumaş desenlerinde çoğunlukla çiçek desenleri tercih edilmiştir. Çünkü, çiçekler kadına dairdir ve kadınsılığı vurgular. Birbirinden bağımsız alanlar olan fotoğraf, tekstil, süsleme ve el işleri iki boyutlu yüzey üzerinde parça bütün ilişkisiyle kolajlanarak, yan yana ve üst üste getirilerek kurgulanmıştır.

MELEZ KİMLİKLER

*Yüzün üzerinde olanı mı, içinde olanı mı
ya da ardında olanı mı çizelim ?*

Pablo Picasso

İnsan, yaşadığı toplumun değerleri içerisinde toplumun yapısıyla şekillenen bir kurgu objesi bütünüdür. Bireysel kimliğin oluşumunda kültürün, ekonomik yapının, davranış biçimlerinin, inançların ve tutumların oluşturduğu bir sistem ağının etkisi görülmektedir. Aslında bu etki; özünde insana ait olmayan yapay bir kimlik oluşturma sürecine yönelmektedir.

Kimliklerin oluşum sürecinden, kimliklerin dönüşüm sürecine kadar uygun olan geçişin sağlanabilmesi için var olan kimliklerin içinin boşaltılması ve yeni bir kimlik inşa etme sürecine girilmesi gerekmektedir. Böylelikle bireylerin toplumdaki yaşamsal mecburiyetleri içerisinde, dayatılan yeni yaşama biçimleri ve kimlikleri daha kolay benimsetilecektir. Kitle iletişim araçları da bu yeni bireyselleşme sürecinin oluşumunda önemli bir rol oynamaktadır.

İdealize edilmiş imajlara kitle iletişim araçları üzerinden uyum sağlamamız istenmekte ve bu fikir imgeler yoluyla görsel olarak aşılacaktır. Bu aşılma sayesinde düşündüğümüz ya da inandığımız nesnelere bir parçası olarak dönüşüme uğrarız. Kabul ettiğimiz her imajda oluşturulmaya çalışılan kimlikle kendi yalın kimliğimiz etkileşime girerek gerçeklikten uzaklaşmaya başlarız. Birbirinin içine geçen ve değişen benliklerle birlikte ayrılması zor olan bu sarmal yapısı içerisinde zamanla kendimizden uzaklaşarak ve kendimize yabancılaşarak, yeni kimliklerimizin oluşturduğu imgeler haline dönüşmekteyiz.

Günlük yaşantımızda kendimizi gizlerken ya da olduğumuzdan farklı görülmenin yollarını ararken ‘kendi’ olmayı önemsemeyen bireyler olarak yapay yaşantılar oluşturuyoruz. Sanal ortamda olmasa dahi gerçek olmayan hayatlar yaşıyoruz. Ne “ben” olarak kalabiliyor ne de “biz” olarak yaşayabiliyoruz. En kötü yanı ise bitkisel hayattaymış gibi bunun farkında olmayışımızdır.

Fotoğraf imgelerindeki kadın yüzleri parçalanarak kendiliğinden, ilk bağlamsal bütünlüklerinden koparılmış ve birbirine ait olmayan parçalar melez biçimlerdeki görüntüleri inşa etmek amacıyla bir araya getirilmiştir. Melez imgeleri oluşturmak için farklı zaman dilimlerine ait gerek bir dönemin popüler kadınlarının suretleri gerekse normal hayat koşullarındaki popüler olmayan sıradan kadınların imgeleri birlikte kullanılmıştır. Medya, popüler kültür ögesi olarak yarattığı kadın imgelerini ön plana çıkararak sıradan kadınlara “popüler olana benzeme” ya da “popüler olan gibi olma” fikrini aşmaktadır. Bu sayede sıradan kadınlar, popüler olan kadın imajına özendirilip, kendi içinde ötekileştirilmektedir. Kendi içinde ötekileşen bireyler, kendi mevcut kimliklerinden uzaklaşıp, ya ara benlikler oluşturmakta ya da tamamen gösterilen imgelere benzemektedir. Bu noktada popüler kültürün yarattığı yüzeysel ve tekdüze değerler sisteminde bireyler, kendilerinden ve yaşadıkları toplumdan uzaklaşarak hem kendilerine hem de kültürlerine yabancılaşmaktadır.

Melez kimliklerin arka planında kullanılan gazeteler, kitle iletişim araçlarının yaymış olduğu imgeler doğrultusunda benzeşmelerini ve aynılaşmalarını vurgularken; *eş zamanlı* olarak benzeşmenin yarattığı kültürel etkileşim ve farklı parçaların birleştirilmesiyle oluşan grotesk formlar bakımından bireysel veya evrensel olarak melezleşmelerini anlatmaktadır. Fotoğraflarda kişilerin yüzlerinin yarısının görülmesi bireysel kimliklerinin kısmen korunduğunu gösterirken, diğer yüzlerle birleştiği noktada –günümüz gerçekliğinin mozaiğini- melezleşmesini aynı zamanda heterojen (ayırksız) yapısını vurgulamaktadır.

Günümüzün kimlik yapısının bireylerin üzerinde yarattığı dönüşüm, parçalanma olarak kendini göstermektedir. Kendini belli bir yere, kültüre ya da sosyal statüye ait hissetmeyen bireylerin biraz oradan biraz buradan aldıkları kültürel imajların parçalı yapısı, onların yamalı benliklerini yani melezleşmelerini; *melez benliklerini* ifade etmektedir. Modern dönemin bireyselleşmiş ve tek tipleştirilmiş kimlik algısının karşısında çoğulcu, parçalı ve heterojen suretler melez birleşimler içinde bir arada kullanılmıştır.

Belki de eski gerçeklik, ortaya çıkan sanal dünyanın yalnızca yarım kalmış bir haberçisi, bir ön biçimlenişiydi. Belki de eski gerçeklik yalnızca teknoloji öncesi bir benzeşimdi.

Kevin Robins

Emine Sönmez, Melez Kimlikler IV,
Tuval üzerine karışık teknik, siyah
beyaz fotoğraf, akrilik, transfer baskı,
35 x 50 cm, 2008

21. yüzyılda kendini var etmekle yok etmek arasında kalmak nasıl bir şeydi? Gerçeğimiz olmayan fakat bir gerçeklik olarak kabul etmek zorunda kaldığımız hayata dair görüntü ve örüntüler, kendi içimizde; kendimize yabancılaşma sürecini başlattı. Araf denilen yer tam olarak da burası olmalıydı... Yaşadığımız toplumun değerleri içerisinde oluşturulan kurgusal alanların ve hayatların hem içindeyiz hem de dışında. İki kişilik yaşıyor gibiyiz. Birbiri içine geçen çifte hayatlarımızda neyin illüzyon neyin gerçek olduğunu veya neyin taklit edilen gerçek hayat olduğu konusunda yanılgılar içerisindeyiz. Gerçeklikle kurgunun iç içe geçtiği, görünen kimlikle görülmeyen kimlik arasındaki farkın eridiği, kendi içimizde dahi ötekileşerek hangi kimliğimizin gerçek olduğunun ayırımına varmaksızın yaşadığımız hayatlarımızı meşru kılma çabası içerisindeyiz. Düşündüğümüz ya da inandığımız hayat biçimlerini yaşamak isterken aynı zamanda dayatılan sistem ağının sunduğu hayat biçimleri arasında gelgitler yaşıyoruz. Gerçek neydi? Gerçekliğimiz neydi? Var olma

sebebimiz... Gerçekliğin ne olduğu konusunda, *-miş* gibi yaşanan sanal bir hayatın parçası mıyız? Bize ait olmayan şeylerin gerçekmiş gibi sunulup, maskelendiği hayat biçimini koşulsuzca kabul etmemiz istenmektedir.

Emine Sönmez, Melez Kimlikler VII, Tuval üzerine karışık teknik, siyah beyaz fotoğraf, akrilik, transfer baskı, 35 x 50 cm, 2008

'Yapay Gerçek' adlı çalışmalar, sanal ortamda 'Melez Kimlikler' başlıklı çalışmaların görüntüleri üzerinden kurgulanmıştır. Yaşadığımız evrendeki günümüz kimliklerinin, imajlarının ve sembollerinin oluşturduğu bu görüntülerin birleşiminden yola çıkarak, sanal olarak 'kendi ikizini' üretme noktasında –günümüzde toplumların yeniden kurgulanarak üretilmesi gibi- yeniden üretilmiştir. Aynı zamanda küreselleşme sürecinin toplumsal olarak yerel ve bölgesel akışlar arasındaki çift yönlü veya çift bilinç düzeyindeki ikili etkileşimin görselleştirilmesine vurgu yapılmaktadır. Bu ikili sürecin nitelenmesi açısından çağın ruhunu yansıtan teknolojik araçlar ve yeni medyumlar kullanılarak çalışmaların kendi çifti üretilmiştir.

Parçalanmaların, kırılmaların, bozulmaların ve saydam renk alanlarının çoğaltılmasıyla çok katmanlı biçimler oluşturulmuş; katmanların yan yana ve üst üste getirilmesiyle maskelenmiş, çifte kodlanmış, görünen ve görülmeyen kimliklerle biçimsel ara yüzler meydana getirilmiştir. –İletişim ve medyanın yarattığı çok katmanlı, karmaşık toplumsal ağlarda olduğu gibi- soyutlanmış siluet görünümündeki bu suretler, belirsizlik ve süreksizlik evreni olan postmodernizm içinde “gerçeğin çoğullaştırılmış kodları” olarak görselleştirilmiştir.

Artık gelişen teknoloji araçları ve bunların aktarılmasını sağlayan medya ve iletişim araçları sayesinde farklı bir dünyada yol almaktayız.

Bilgisayar sistemlerinin ve internet ağının dünya üzerinde yaygınlaşmasıyla birlikte

sanal dünyada içerisinde; yaşadığımız başka bir gerçeklik alanı ile karşı karşıya bulunmaktayız. Sanal gerçeklik alanında karmaşıklaşan algımız ve yaşam biçimlerimiz arasında “kendimizin”, “ötekinin” ve kendi içimizdeki “öteki ben” in iç içe geçişlerinin melez görselleştirmesinde; görüntü kayması, parçalanma, kırılma, bozulma ve iç içe geçen dokular kullanılarak sanal yaşamlarımızdaki hatanın estetiği vurgulanmıştır.

Emine Sönmez, Melez Kimlikler XV,
Tuval üzerine karışık teknik, siyah beyaz fotoğraf, akrilik, transfer baskı, 20 x 20 cm, 2018

Emine Sönmez, Melez Kimlikler XI,
Tuval üzerine karışık teknik, siyah
beyaz fotoğraf, akrilik, transfer
baskı, 35 x 50 cm, 2008

Emine Sönmez, Melez Kimlikler III,
Tuval üzerine karışık teknik, siyah
beyaz fotoğraf, akrilik, transfer baskı, 35
x 50 cm, 2008

FİLİZ EREN

1967 yılında Ankara doğdu. Aslen Erzincan'ın Tercan ilçesi Çaykent (Piriz) köyündendir. Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde İşletme okudu. Değerli sanatçı Gülseren Sönmez, Yusuf Bilge ve Hüseyin Yıldırım'dan desen ve yağlı boya dersleri aldı. Türk Halk müziği ile ilgilenerek TRT Ankara Radyosu ve çeşitli kamu kurumu koro çalışmalarına katıldı. Türk süsleme sanatının Çini, Taş bebek, Taş mozaik dalında usta ve hocalardan dersler alarak sertifikalar edindi. Yaptığı çalışmalarla bu alanlarda kendini geliştirdi. Sanat ve Sanatkârlar Topluluğu Kültür Derneği (SAKÜDER) ve Femin&Art kadın sanatçılar derneğinin üyesidir. Yurt içi ve yurt dışı olmak üzere birçok sergi ve çalışmaya katılarak kataloglarda yer aldı. Filiz Eren

Trabzon, Artvin, Elazığ ve Rize'de çeşitli kamu binalarının duvarlarını resimledi. 2014 yılında Gaziantep 'de 99 sanatçı ile birlikte dünyanın en büyük Ebrusunu yaparak, Türkiye'nin Guinness Rekorlar kitabına girmesine katkıda bulundu. Rusya, Fransa, Dubai, Almanya, Fas, İspanya, İtalya, Hollanda, Macaristan, Prag ve Balkan ülkelerinde müzeleri gezme imkânları yaratarak, inceleme ve araştırmalar yaptı. Çalışmalarını, Ankara'daki kendi atölyesinde sürdürmektedir.

Karma Sergiler

- 2004 - Zafer Çarşısı Sergi Salonu Ankara - Resim
- 2006 - Zafer Çarşısı Sergi Salonu Ankara - Resim
- 2007 - Zafer Çarşısı Sergi Salonu Ankara - Resim
- 2007 - Zafer Çarşısı Sergi Salonu Ankara - Çini
- 2008 - İkizler Antika Sanat Galerisi Ankara- Mozaik
- 2009 - İkizler Antika Sanat Galerisi Ankara- Resim
- 2009 - Zafer Çarşısı Sergi Salonu - Çini
- 2010 - Mustafa Necati Kültür Evi Ankara - Çini
- 2011 - Çağdaş Sanatlar Kültür Merkezi Ankara - Çini
- 2011 - Şirket-i Hayriye Sanat Galerisi İstanbul - Çini ve Resim
- 2012 - İkizler Antika Sanat Galerisi Ankara- Resim ve Taş bebek
- 2012 - Şirket-i Hayriye Sanat Galerisi İstanbul - Taş bebek ve Resim

- 2012 – Ankara Çağdaş Sanatlar Merkezi Ankara – Resim ve Taş mozaik
2012 – Femin&Art Kıbrıs – Resim
2013 – Femin&Art Kıbrıs Trabzon – Resim
2018 – Dubai – Resim
2019 - Ankara Çağdaş Sanatlar Merkezi Ankara – Resim

Filiz Eren, 50 x70 cm, Tuval üzeri yağlı boya karışık teknik, 2015

dışarıya baktığında insanlar, dışarıdaki hayatla yüzleşmek durumunda kalmıştır. Kapılar bu bağlamda, içeride ve dışarıda yaşanan hayatlara bir sır perdesi olmuştur. Sanatçı eserlerinde, bu sır perdesini aralayıp insanların gerçeklerle yüzleşmesi, sorgulayıp düşünmesi ve yorumlayarak bir boyut kazanmalarına aracı olmak adına kapılara yer vermiştir.

KAPILAR

Kapılar, insan hayatı içinde çok şey tanımlanmıştır. Kapalı kapılar ardındaki o gizemler, o sır perdeleri, o yaşanmış hayatlar her kapının arkasındaki o hüznü, o sevince ya da bir drama tanıklık etmişlerdir. Kapıların içinde yaşanan hayatlara dışarıdan bakıldığında çok farklı yaşamlar hayal edilebilir. Oysaki çoğu zaman yaşanan ile hayal edilen hiç birbirini tutmaz. O yüzden ki kapalı kapılar hep merak uyandırmıştır. İçeriden kapıyı açıp

Filiz Eren, 50 x70 cm, Tuval üzeri yağlı boya karışık teknik, 2012

Filiz Eren, 32 x 43 cm, Taş Mozaik, 2019

Filiz Eren, 70 x 90 cm, Taş Mozaik, 2015

TAŞ MOZAİK

Çeşitli mermer parçaları, doğal taşlar ve deniz kenarlarındaki çakıl taşlarının elmas uçlu kerpetenler yardımıyla kırılıp şekil verilerek oluşturulan ve taşların sunumu olan mozaik'in, yüz yıllar öncesine dayanan bir geçmişi vardır. İnsanlar hayatlarını bu şekilde belgeleyerek mozaik sanatını oluşturmuştur. Sanatçı, eserlerinde ağırlıklı olarak deniz kıyılarındaki doğal çakıl taşlarını kullanmayı tercih etmiştir. Taşların; doğal renklerine, biçimine ve yapısına sadık kalarak çalışmalarını oluşturmuştur.

TAŞ BEBEKLER

Taş bebekler, dere ve deniz kenarlarından toplanan pürüzsüz taşların bir dizi işlemden geçirildikten sonra yöresel olarak giydirilip, desen işlenerek yapılmaktadır. Seramik hamuru bu kıyafetlerin etken maddesi olup, desen ve motifler bu hamurlar üzerine işlenerek elde edilir. İlk olarak Adana Olgunlaşma Enstitüsü tarafından Türk kültürünü tanıtmak için hazırlanan taş bebekler geliştirilip, dünyaya tanıtılmıştır. Sanatçı, eserlerinde yöresel kıyafetlerin sembolize edildiği bebeklerin yanı sıra farklı ülkelerin bebek figürlerine yer vermiştir.

Filiz Eren, Taş üzeri karışık teknik, 2010

Filiz Eren, Taş üzeri karışık teknik, 2016

Filiz Eren, Taş üzeri karışık teknik, 2018

Taş Bebeklerin işlenmemiş hali

HÜSEYİN AVNİ ÖZTOPÇU

12 Şubat 1962 tarihinde Erzincan'da doğdu. 1984 tarihinde Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim-iş Eğitimi Bölümü'nde Lisans eğitimini bitirdi. 1986'da Mimar Sinan Üniversitesi Resim Anasanat Dalında Yüksek Lisans eğitimini tamamladı. 1989 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Resim Anasanat Dalında Sanatta Yeterlik eğitimini tamamladı. 1991-91 Son Baskı gazetesinde sanat muhabiri olarak çalıştı. 1991 yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümü Resim Eğitimi Anabilim Dalına Araştırma Görevlisi oldu. Aynı kurumda Dr. Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Hüseyin Avni Öztöpcü

Yurt içinde 11 kişisel sergi açan sanatçı, birçok karma ve grup sergisine katılmıştır. Avusturya, Almanya ve KKTC'de yurt dışı sergilerinde yer almıştır. Sanatçının Edirne, Çağdaş Resim ve Heykel Müzesi ve Erzurum, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzesinde çalışmaları bulunmaktadır.

H. Avni Öztöpcü, aynı zamanda Erzincan Belgeliği çalışmalarına Mart 2000 yılında başlamıştır. İnternet alanı üzerinden sanal müze projesine dönüşmüştür. Öğrencileri için kurduğu ders BELGELİĞİ projesiyle Erzincan Belgeliği Müzesi düşüncesi birlikte gelişmiştir.

Hüseyin Avni Öztöpcü, *Tek'li Çizelgeler*, Tuval üzerine akrilik, 30x30 cm, sıra numarası: 322-323, 2021

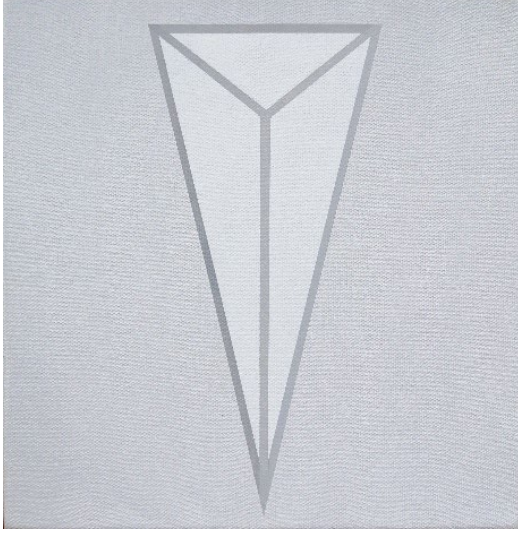
ESERLER VE KÜNYELERİ:

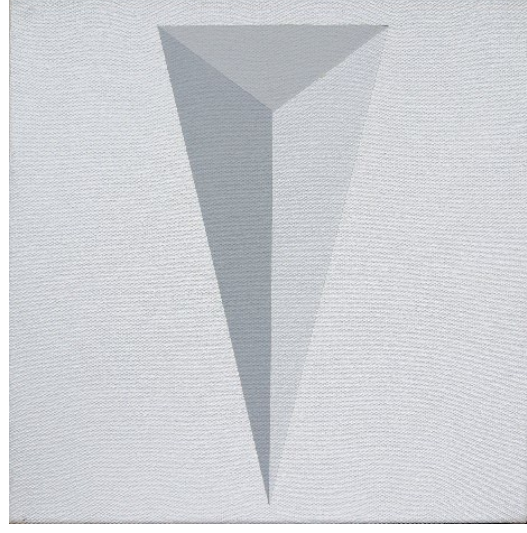
Hüseyin Avni Öztöpcü, *Tek'li Çizelge 305*, Tuval üzerine yağlıboya, 47x33 cm, sıra numarası: 305, 2020.

Hüseyin Avni Öztopçu, *İkili Birlik Ç. 308A-307T*, Tuval üzerine akrilik, 50x25 cm, sıra numarası:307-308, 2020

Hüseyin Avni Öztöpcü, Alan Denemeleri T9, Tuval üzerine akrilik, 25x25 cm, sıra numarası:303, 2020

Hüseyin Avni Öztöpcü, Açık Alan M.2-Çizgili Alan M.-Açık Alan M.1, tuval üzerine akrilik, 25x25 cm, sıra numarası:193-197-192, 2013

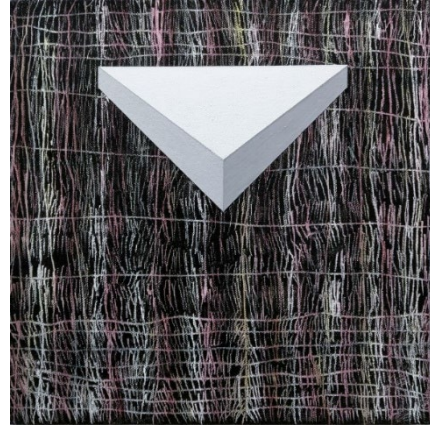

Hüseyin Avni Öztöpcü, K. Tek, Tuval üzerine yağlıboya, 47x33 cm, sıra numarası: 258 ve 260, 2016

Hüseyin Avni Öztopçu , Alan Denemeleri Sğ-Sl., Tuval üzerine akrilik,
54x25 cm, sıra numarası:261-262, 2016

Hüseyin Avni Öztopçu, Alan Denemeleri T5, Tuval üzerine akrilik, 25x25 cm, sıra numarası:296, 2020

Hüseyin Avni Öztopçu, Alan Denemeleri T3, Tuval üzerine akrilik, 25x25 cm, sıra numarası:294, 2020

“Korunaklar ve Tek’ler”

Lütfiye Bozdağ, ÇAĞDAŞ 1985; sayı:18 - Ekim 2014

https://www.avnioztopcu.com/avni/sergibelge/minesanat_2014/index.htm

İstanbul Mine Sanat Galerisi, Nişantaşı mekânında H. Avni Öztopçu’nun 1985 başlangıçlı “tek”lerini ve yakın zamanlarda gelişen “korunak”larını “Korunaklar ve Tek’ler” başlığı ile sergiliyor.

Resim sanatına perspektifin girmesiyle birlikte, insan ve doğa arasındaki bütünlük ilişkisinin kavranması mümkün olmuş, tarihi boyunca sanat, doğa ve insan arasında bütünlüğün arandığı bir mecra haline gelmiştir. Evreni anlamaya çalışan insan, sorular sormuş, bazı kavramları açıklamaya çalışmıştır. Sanayi devrimi ile başlayan, bilimsel ve teknolojik gelişmeler, insanın daha önce deneyimlemediği yüksek hızla tanışması, yeni bir zaman algısıyla yüz yüze gelmemize yol açtı. Özellikle de fotoğraf makinesinin keşfinden sonra, iki boyutlu yüzeyde perspektif yaratma kaygısı bir makine tarafından yapılır olunca, sanatçılar resim yüzeyinde, görüneni yansıtan tasvirler yerine, görünenin arkasındaki zihinsel boyutu irdelemeye, “mekan ve zaman” ilişkisini düşünsel bir kaygıyla ele almaya yöneldiler.

İnsan için en temel kavramlardan olan “zaman ve mekan”, H. Avni Öztopçu’nun resimlerinde de en temel sorunsallar olarak ele aldığı kavramlar.

1985 yılından itibaren “mekân ve zaman” ilişkisini düşünsel bir kaygıyla ele alan sanatçı, çoklu görme pratikleri geliştirerek analitik bir yaklaşım sergiliyor. H. Avni Öztopçu, sadece nesnenin, mekâna aidiyetiyle değil aynı zamanda nesnenin zamana aidiyeti ile de ilgileniyor. Nesnenin zaman-mekân ilişkisi içinde sorgulanmasında; sanatçının amacı ne sadece elimizden kayıp giden zamana karşı dondurulmuş bir anı belgelemek, ne de zaman ile birlikte varolan bir anı yakalayarak, sonsuz kılmak.

Sanatçı, nesne ve uzay diyalektiği içindeki karşıtlıkların oluş halini, plastik dünyanın dilinde bir bütünün birbirini tamamlayan parçaları; boşluk ve doluluk, yatay ve dikey gibi kontrast kavramları döngüsel bir akış içinde okumamıza olanak veriyor. H. Avni Öztopçu; resimlerinde uzay kavramını, nesnelere arasındaki boşluklar ve birbirini kesen ya da ardışık gelen düzlemlerle, perspektifi de kullanarak üç boyutluluk yanılsaması ile ilişkilendiriyor.

Uzayın kurallarını kendisinin belirlediği bir kurgu ile sanata özgü sınırlanmış bir yüzeyde, sanatsal enstürmanların oluşturduğu bir dünya kuruyor. Referansları dış dünyadan gelmesine karşın, kompozisyonun içinde yer alan tüm öğeler sanatçının iç dünyasının yansımaları olarak da okunabilir.

H. Avni Öztopçu’nun resimlerinde hiçbir nesne tesadüfen mekânda yer almıyor. Nesne, zamanın içinde süregelen bir hareketliliğin ögesi olarak aidiyetini gösteriyor. Sanatçı, nesnenin zaman ve mekân aidiyetini çok yönlü bir perspektifte sorguluyor. Bu perspektif sanatçının resimlerinde 1985 yılından itibaren ele aldığı, her dönemin tavrı

içinde kendi "Tek"lerini oluşturuyor; geçmiştekilerle hesaplaşarak kendi içindeki dönüşümlerle korunaklı alanlarda farklı arayışlara giriyor. Bu arayış yolculuğunda her dönemin; kendi düşünüş ve duyuş perspektifinden hareket eden sanatçının üretimlerinden tek'ler görüyoruz. Her dönem yeni arayışlara yönelen sanatçı, resimlerinde temel aldığı “zaman ve mekân” algısı içinde görünür olan ile duyulur olanın döngüsünü izlememize olanak sunuyor, otuz yıldır ele aldığı problematiği, kendi dönemleri içinde oluşan kurgusal değişimleri, bir bütün içinde görmemize olanak veriyor.

H. Avni Öztopçu'nun resimlerinde ele aldığı mekân-zaman ilişkisi, fiziki bir durumun ötesine geçen, duyuş ve düşüncenin birlikteliğinde, sanatçının iç görüşü ile tasavvur ettiği imgesel bir sürecin yansımaları olarak karşımıza çıkıyor. Sanatçının düşüncesinde gelişen kurgu, resim yüzeyine aktarılırken, her elamanın kendine ait verileri oluşuyor ve oluşan bu veriler, formun, hareketin optik bir ifadesi olarak somutlaşıyor. Kullanılan tüm öğelerin hareketi ve ona karşı direnç gösteren yüzeyin yapısı, düzlemler ve ışık-gölge ile dikkati çekiyor. Yüzeyi bölen, tasnif eden her geometrik parçanın yeni bir düzlem oluşturma ihtimali gözleniyor. Dikeyler, yataylar, resim düzlemi üzerine yerleştirilen her parça, kendine ait bir anlam üretiyor. Plastik değerler, resim yüzeyinin boşluğunda sayısız şekilde bir araya gelirken, düzlem çeşitlemeleri zaman ve mekân algımızı da zenginleştiriyor. Düzlemlerin kestiği mekânlar, oluşturduğu koridorlar, nesne ve zaman arasında yeni ilişkiler kurmamıza neden oluyor. Öte yandan fiziki mekan, yapıtın kendisine dönüşerek, mekanda yer alan zaman algısını da eserin içine dahil ederek dördüncü boyut hissini yaratıyor. Bu nedenle H. Avni Öztopçu'nun resimlerinde yüzeyler, önemli bir sorgulamaya hizmet ediyorlar. Nesnelere arasındaki boşluk, sadece nesnelere gösteren alanlar değil, aynı zamanda uzamın parçaları.

Nesnelerin arasındaki boşluk bir tasarım ögesi olarak hem bir figür, hem de uzamın bir parçası. Uzam içinde birbirleriyle ilişkili olan planlar, bir yandan bir düzlemin yüzeyini oluştururken, diğer yandan düzlemin yüzeyini bölerek azaltıyor. Yatay dikey ya da düzensiz olan bu yüzeyler, diğer yüzeylerin bütünlüğünü bozacak şekilde mekânı kesiyorlar. Görsel dünyaya baktığımızda bir obje, diğer bir objenin ya önündedir ya da arkasında. Bitişik veya birbiri üzerine gelen yüzeyler arasında ise geçiş basamakları vardır, geometrik formlar gibi düzlemler de bazı faktörlerin etkisi ile üst üste gelmiş gözükürler. H. Avni Öztopçu'nun resimleri bu ardışıklığın gözlemlendiği kurgularıyla dikkati çekiyor.

Sanatçının resimlerini, sadece yapıtı meydana getiren plastik düzenin çözümlenmesi olarak değil, aynı zamanda onun oluştuğu yer ve zaman bağlamı açısından kavramsal olarak da değerlendirmek yerinde olacaktır. Zamanın gelip-geçici olması, değişim ve süreklilik içermesi, kurgudaki diyalektiğin kavramsal olarak önemini artırıyor. Paul Virilio'ya göre, yeni küresel enformasyon teknolojisinde öne çıkan şey

artık mekân değil, zaman. Modern sonrası yeni dönemde, zamanın hızı, gerçeklik algımızı hem yoğunlaştırıyor, hem de hızlandırıyor. Bu durum dünyasal zaman ve mekânın doğallığını parçalayarak, gerçekliğin salt bir zaman dışılık ve mekân dışılık olarak algılanmasına sebep oluyor. Ancak H. Avni Öztopçu'nun resimlerinde hız ve parçalanmışlık yerine bütünlüğün, dinginliğin, yalınlığın ifadesi öne plana çıkıyor. Sanatçı, resimlerinde, sadece yüzeysel olan görüntüyü değil, öğelerin birbiriyle oluşturduğu karşıtlıkların dengesini önemsiyor. Bu karşıtlık tek tek ele alındığında, resim düzlemi üzerinde yer alan her dikey ve yatay kesit ile kendini gösteriyor ve yüzeyi etkileyerek onun iki boyutlu niteliğini bozuyor, düzlem üzerinde kendi etki alanını oluşturarak diyalektik bir devinime araçsallık ediyor. Sanatçı, her elemanın varlığını, zıt bir güce gösterdiği dirençle dengeliyor. Bu dirençte karşıt güçlerin nasıl birbirlerini güçlendirdiği veya zayıflattığını görüyoruz.

Karşıtlıklar aynı zamanda oluşturdukları gerilimle bir dinamizim sağlıyor. Karşıtlıkların arasındaki dinamizm, bazen yatay ve dikeylerle, bazen ışık-gölge kontrastlığı, bazen de sıcak ve soğuk renklerin karşıtlığında görülüyor. H. Avni Öztopçu, bu sergisinde renklerin kontrastlığı yerine yatay ve dikey düzlemlerin, açık ve koyu değerlerin kontrastlığı üzerine odaklanarak minimalist ve yalın bir anlayışın izlerini sürüyor. Kompozisyonlarına bakarken bu dinamikleri birbirleriyle karşılaştırıp tek tek analiz etmemize daha sonra da bu parçaları bütünlememize imkân sağlıyor.

H. Avni Öztopçu'nun resimlerinde bütünlük önemli bir yer tutuyor, düşünsel boyutta olduğu gibi duyusal boyutta da görsel elamanları ilişkilendirerek bir bütün içerisinde düzenlemeye yönelik bir algı geliştirmemize olanak tanıyor. İki boyutlu resim düzlemi ile sınırlandırılmış yüzey üzerinde, görsel unsurların uzamsal dağılımları algısal bir etki oluşturuyor. Sanatçı, algının bilinç zemininde yarattığı etki ile izleyicinin duyarlılık düzeyini provoke ederek duyusal algının kapılarını aralıyor. Yaptığımız analizde bu ayrıştırmanın bir bölümünü, biçim üzerinden dışsal etkileri göz önünde bulundurarak, bir kısmını da duyular üzerinden içsel tepkilerle yapmamıza vesile oluyor.

H. Avni Öztopçu, İstanbul Mine Sanat Galerisi, Nişantaşı mekânında “**Korunaklar ve Tek'ler**” başlığı ile sergilediği resimlerinde ele aldığı en temel sorunsal olan “zaman ve mekân” algısını sorgularken, plastik sanatların imkânlarından nasıl yararlandığını, sanatın temel öğelerini nasıl ele aldığını görmemize imkân sağlıyor. Sanatçının bu öğelere yaklaşımını, 1985 den itibaren tarihsel bir döngüde görmek mümkün.

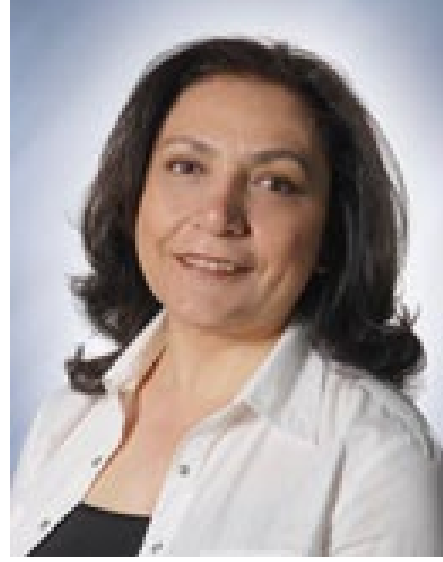
Her çalışılan sanatsal üretim, içinde bulunduğu döneme göre şekillenir ve yorumlanır. Zaman-mekân sorunsalını, plastik dilin imkânları üzerinden yorumlayan H. Avni Öztopçu'nun “korunaklar ve tek'ler” sergisi, dönemlerin kendi içindeki koridorlarında süren arayışın izlerini sürerken, kendi iç dinamikleri içinde dönüşerek, değişerek geleceğe yol alıyor.

EMİNE SEYYAH SÖNMEZ

1961 Erzincan doğumlu. Ankara Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu Resim Bölümü mezunu. İstanbul Ortaköy Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi, Erzincan Kız Meslek lisesi ve Karamürsel Kız Meslek Lisesi resim bölümünde atölye şefi olarak çalıştı. Karamürsel Anadolu Lisesi'nden emekli oldu. Özel okullarda ve Karamürsel Belediyesi Sanat Atölyesi'nde resim öğretmeni olarak çalıştı.

1983-1985 yıllarında Topkapı Sarayında tezhip ve minyatür dersleri aldı. 2002-2003 yıllarında Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Akademisinde Temel Sanat Eğitimi derslerine misafir öğretmen olarak katıldı. 2010 Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarı Güzel Sanatlar Merkezi, Nurettin Bektaş atölyesi heykel bölümünden mezun oldu.

Yüksel Diyaroğlu, Levent'in Portresi, Tual Üzerine Akrilik, 150 x 100 cm, 2014

Emine Seyyah Sönmez.
Nezhan. 2011.
Taş döküm. 60.54.40 cm

Uluslararası birçok kişisel ve karma sergiler açtı. Çalıştay, sempozyum ve fuarlara katıldı. 1994'de ilk kişisel sergisi ipek üzerine, geleneksel sanatlardan ise tezhip ve minyatür

eserleri üzerine oldu. Kişi ve kurumların koleksiyonlarında eserleri bulunmaktadır. Sanatçı kendi özel atölyesinde; resim, heykel ve çini çalışmalarına devam etmektedir.

Eserleri yüzyıllardır süregelen Anadolu kültürünün bir sentezidir. Yeniden doğuş temalı efsane Zümrüt-ü Anka kuşu ve şahmerandan esinlenen sanatçının figürlerinde yoğun duygu hâkimdir.

Anlatımcı bir dil kullanmaktadır. Ümitsiz, üzgün, çaresizlik etkisi veren heykeller aslında umudun, sevginin, paylaşmanın ve dostluğun güçlü varoluşunu içermektedir. Sanatçı son dönem çalışmalarını endemik bitkilerin yaşam döngüleri ile ilgili gözlemlerini, çini ve resimde ifade etmektedir.

ÇİNİ VE SERAMİK ÇALIŞMALARI

Şefkat 40x40cm sıraltı çini altyapı 2021

Bir ömür omuz omuza 40x40cm sıraltı çini 2020

Erzincan Depremi anısına- 1992

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

RESİM ÇALIŞMALARI

Küllerinden sonsuzluğa 80x120cm TÜAB 2021

BAHÇELİKÖY VE HALİL SEYYAH'IN KURMA EVİNDEKİ BAHÇESİNDEN
BİLİMSEL ETÜTLER

Erzincan Kız Meslek Lisesi Erzincan Kız Meslek lisesi öğretmenlerinin kermes hazırlıkları.

1977/1978 Kız Meslek lisesi mezuniyet töreninden okul müdürü Cahide Külahlıoğlu öğretmen ve öğrencileri.

Erzincan Kız Meslek lisesinin okul bahçesinde öğrenciler ve öğretmenleri.

Kız Teknik Genel Müdürlüğü'nün düzenlediği bölgeler arası moda ve stilistik yarışmasında Emine Seyyah'ın batık elbise ve triko hırkadan oluşan kreasyonları bölge 2. ve 3.sü olmuştur.

Erzincan Kız Meslek lisesinin Halk oyunları yarışmasında birincilik alan öğrenciler. Okul yönetimi ve ekibi hazırlayan öğretmenler.

1988 yılında Kız Teknik Genel Müdürlüğünün moda ve stilistik yarışmasından defilede manken ve görevli öğretmenler.

MURAT AĞÇİÇEK

1965’de Refahiye’de doğdu. 1988’de Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim- İş Eğitimi Bölümünden mezun oldu. 1991’de Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Anasanat Dalında Yüksek Lisansını tamamladı. 1994-2003 yılları arasında M.E.B Ortaöğretim kurumlarında Resim-İş Öğretmenliği yaptı. 2003 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalına Öğretim Görevlisi olarak atandı. Halen aynı kurumda Öğretim Görevlisi olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Murat Ağçiçek

20 kişisel resim sergisi açan sanatçı, çok sayıda ulusal ve uluslararası yarışmalı ve karma sergilere katıldı. Uluslararası Plastik Sanatçılar Derneği üyesi olan Murat Ağçiçek’in, 1991’de Tekel 5. Resim Yarışması Ödülü, 1998’de Türkiye Çocuk Dergisi Resim Yarışması Ödülü ve 2004’de İlkadım Rotary Kulübü –Samsun Resim Yarışması 3. lük ödülü bulunmaktadır.

KİŞİSEL SERGİLER

2020 Murat Ağçiçek “İLETİŞİM- SİZLİK” Temalı 21. Kişisel Resim Sergisi Kuytu Artline Sanat Galerisi Maltepe, 31 Ekim- 19 Kasım 2020

2020 Murat Ağçiçek “İLETİŞİM- SİZLİK” Temalı 20. Kişisel Resim Sergisi Kartal Belediyesi Ana Hizmet Binası Galerisi, 09 Ekim- 22 Ekim 2020

2018 Murat Ağçiçek Kişisel Resim Sergisi, 09- 16Ekim 2018, OndokuzMayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sanat Galerisi Kurupelit/ Samsun

2017 Murat Ağçiçek Kişisel Resim Sergisi, 17 Kasım- 09 Aralık 2017, Çorum Belediyesi Sanat Müzesi ve Galerisi, Çorum

2015 Murat Ağçiçek Kişisel Resim Sergisi 08- 18 Mayıs 2015 Pera Sanat Akademi, Pera Sanat Galerisi Bulvar AVM Samsun

2014 Murat Ağçiçek Kişisel Resim Sergisi 03 – 28 Ocak 2014, Still Life Sanat Galerisi, Yıldız- Çankaya / Ankara

2009 Murat Ağçiçek Kişisel Resim Sergisi 19 – 30 Haziran Kastamonu Devlet Güzel Sanatlar galerisi Kastamonu

- 2007 Murat Ağççek Kişisel Resim Sergisi 17. İstanbul Sanat Fuarı, ART-İST 2007, Bahariye Sanat Galerisi, 27 Ekim-04 Kasım 2007, Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi, Beylikdüzü, İstanbul
- 2005 Murat Ağççek Kişisel Resim Maltepe Sanat Galerisi-İstanbul (25 Mart-25 Nisan 2005)
- 2004 Murat Ağççek Kişisel Resim Resim Sergisi 3 Nolu Eyvan Fatsa-Ordu (22-26 Mayıs 2004)
- 2004 Murat Ağççek Kişisel Resim Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Samsun
- 2003 Murat Ağççek Kişisel Resim Küyad Sanat Galerisi Küçükyalı- İstanbul
- 2003 Murat Ağççek Kişisel Resim Marmara Üniversitesi Atatürk Sanat Galerisi Göztepe-İstanbul
- 2002 Murat Ağççek Kişisel Resim Ziraat Kültür Merkezi Mithatpaşa Sanat Galerisi Ankara
- 2000 Murat Ağççek Kişisel Resim Maltepe Sanat Galerisi- İstanbul
- 1999 Murat Ağççek Kişisel Resim Maltepe Sanat Galerisi- İstanbul
- 1998 Maltepe Sanat Galerisi- İstanbul
- 1997 Murat Ağççek Kişisel Resim Devlet Güzel Sanatlar Galerisi –Beyoğlu İstanbul
- 1992 Murat Ağççek Kişisel Resim Kasem-Kadıköy/ İstanbul
- 1991 Murat Ağççek I. Kişisel Resim Özden Sanat Galerisi, Maçka/ İstanbul

“ Buldukları ortamda, bir arada olduklarını düşündüğümüz insanların, aslında kendi yalnızlıklarıyla birlikte yaşadıklarını gözlemleyebilirsiniz. Mekânda kendi yalnızlığını yaşayan insanların, yine kendi insanlıklarıyla yüzleşmelerini, dost ve arkadaş ihtiyacının karşılanmasında bir simge niteliğinde olan “köpek” figürü resimlerin bir elemanı olarak kullanılmıştır. Resimler, portrelerin ve beden dillerinin psikolojik görünümünü de içeren kompozisyonlar; tekli ya da çoklu figür düzenlemeleri şeklindedir”. *Murat Ağççek - Düşünceler*

ESERLER VE KÜNYELERİ

Murat Ağççek,
'Düşünceler' serisinden,
Tuval Üzerine Yağlı
Boya, 130x190 cm, 2010

Murat Ağçıçek, 'Düşünceler' serisinden, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 90x140 cm, 1990 (Özel Koleksiyon)

Murat Ağçıçek, 'Düşünceler' serisinden, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 130x190 cm, 2012

Murat Ağçıçek, 'Düşünceler' serisinden, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 130x190 cm, 2010
(Gazi Üniversitesi Gazi Müzesindedir)

Murat Ağçıçek, Elif Nur
ve Büyükbabası, Tuval
Üzerine Yağlı Boya,
90x112 cm, 2005

YÜKSEL DİYAROĞLU

1962 yılında Erzincan/Refahiye’de doğdu. 1984’de Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim Anasanat Dalından mezun oldu. 1987’de Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Anasanat Dalında Yüksek Lisans eğitimini tamamladı. 2003’te Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Resim Öğretmenliği Doktora Programına başladı. MEB’de ve çeşitli Özel Eğitim Kurumlarında resim öğretmeni olarak çalıştı. 25 May 2016’da hayata veda etmiştir.

1984’ten beri, 100’e yakın karma resim sergisine katılan sanatçının, 10 kişisel sergisi bulunmaktadır. Ayrıca, yurtiçi ve yurtdışı özel koleksiyon ve müzelerde eserleri mevcuttur. Bununla birlikte 4. Tekel Geleneksel Resim Yarışmasında 2.’lik, 10. Şile Festivali Resim Yarışmasında 1.’lik ve 8. Jokey Kulübü Resim Yarışmasında Mansiyon Ödülü bulunmaktadır.

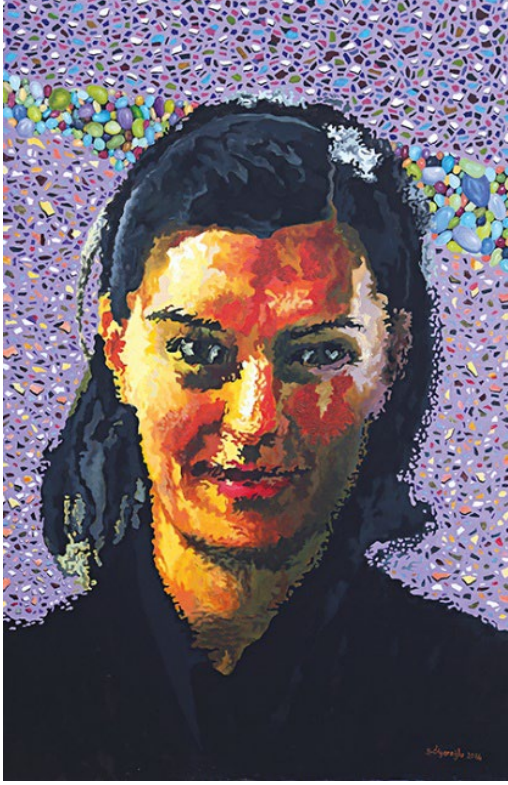
Yüksel Diyaroğlu

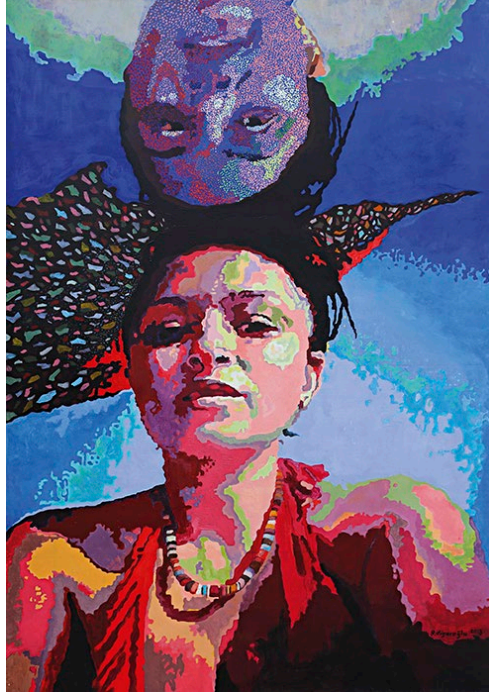
‘Maltepe Ressamları’ olarak anılan topluluğun üyesi olan sanatçı, figüratif yaklaşımı benimseyerek çalışmalarını oluşturmaktadır.

‘Mozaikler’ sergisi resimlerinde, yaşadığımız coğrafyanın kültürel zenginliğinin ve etnik dokusunun oluşturduğu bütünlüğü ön plana alarak, parça-bütün ilişkisi içerisinde mozaik biçiminde görselleştirir. *Mozaikler Bütünü* olarak ele aldığı bu yaklaşımı, renkçi ve figüratif öğelerle aktarır. Arka planda doku etkisi yaratan küçük mozaik bileşimler, toplumun kültürel ve etnik zenginliğine gönderme yaparken, ön planda büyütülerek ele alınan figürler, toplumun içinden bir parça olarak yansıtılır resimlerinde.

ESERLERİ VE KÜNYE BİLGİLERİ: Mozaikler Sergisi

Yüksel Diyaroğlu, Ebru'nun Portresi, Tual Üzerine Akrilik, 150 x 100 cm, 2014

Yüksel Diyaroğlu, Nihal'in Portresi, Tual Üzerine Akrilik, 150 x 100 cm, 2013

Diyaroğlu, Betül'ün Portresi, Tual Üzerine
Akrilik, 150 x 100 cm, 2014

Yüksel Diyaroğlu, Levent'in Portresi,
Tual Üzerine Akrilik, 150 x 100 cm,
2014

MEHMET KAVUKÇU

1962'de Erzincan'da doğdu. 1988-1992 yılları arasında Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde Prof. Adnan Çoker Atölyesinde Öğretim Görevlisi olarak bulundu. Yusuf Taktak ve Öğr. Gör. Mustafa Ata ile çalışmalar yaptı. 1992 yılında mezuniyet sınavı birincisi olarak lisans öğrenimini tamamladı.

Mimar Sinan Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Resim Anasanat Dalında 1994'de yüksek lisans; 1996 da ise *sanat yeterliğini* aldı. Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümüne 1994 yılında Araştırma Görevlisi olarak göreve başlayan Kavukcu, 1997'de Yrd. Doçent, 2008'de Doçent, 2013'de Profesör unvanını aldı. 2014-2016 yılları arasında Atatürk Üniversitesi- Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı olarak görevine atandı.

Mehmet Kavukçu.

Kavukcu'nun hakkında yazılan çeşitli makaleler ve kendine ait iki kitabı vardır. Ulusal ve uluslararası 69 kişisel etkinlik, çok sayıda grup etkinliklerde yer almış ve bu etkinliklerde, resim, alan-kurgu, performans ve video art gerçekleştirmiş, ulusal ve uluslararası platformlarda adından söz ettirmiştir. Kavukcu, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesinde bir müze kurulması fikrini yönetime sunmuş ve başlangıcından açılışına kadar bu proje de yer almıştır. Sanat Müzesi fikri, 2005 yılında “*Müzeye Doğru İlk Adım*” sergisi ile başlatılmıştır. M Kavukcu, 2010 yılından itibaren; tarihsel mirası yeniden yorumlamak, Türkiye'nin

önemli yerlerinde nitelikli seviyede taşınabilir ve kalıcı çalışmalar yapmaktadır.

Yapılan bu çalışmaları farklı ülkelere taşıyıp kültürümüzü tanıtmak gibi ulusal ve uluslararası ölçekte toplumsal içerikli ve kültürel tarihe hem saygı duyan hem de destekleyen birçok günümüz sanatına ilişkin projesi bulunmaktadır.

M. Kavukçu.

M. Kavukçu.

M. Kavukçu.

ZEYNEP AKSU

Zeynep Aksu

1966 Erzincan'ın Cimin/Üzümlü ilçesi Pınarlıkaya köyü (Hınzoru) doğumludur. İlkokulu Pınarlıkaya'da okumuştur. 1978' de ailesi İstanbul / Kartal'a göç etmiştir; ortaokul ve lise eğitimini Kartal'da yapmıştır.

1987 yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Resim-İş bölümünden mezun olan Zeynep Aksu, öğretmenlik mesleğine 1989 yılında ilk atamasının yapıldığı Erzurum merkezde başlamıştır. Hâlâ öğretmenlik mesleğine devam etmektedir (2022). Evli ve iki çocuk annesidir. Çeşitli konu ve güncel olaylara ilişkin bazı yayın organlarında ve sosyal medyada makale türü paylaşımlar yapan Z. Aksu, ayrıca kısa öyküler yazarıdır.

Resimlerinde karışık teknikler kullanmaktadır. Erzincan'dan İstanbul'a göçmelerine rağmen doğduğu toprakları düzenli olarak ziyaret eder. Doğa ve çevre dostudur.

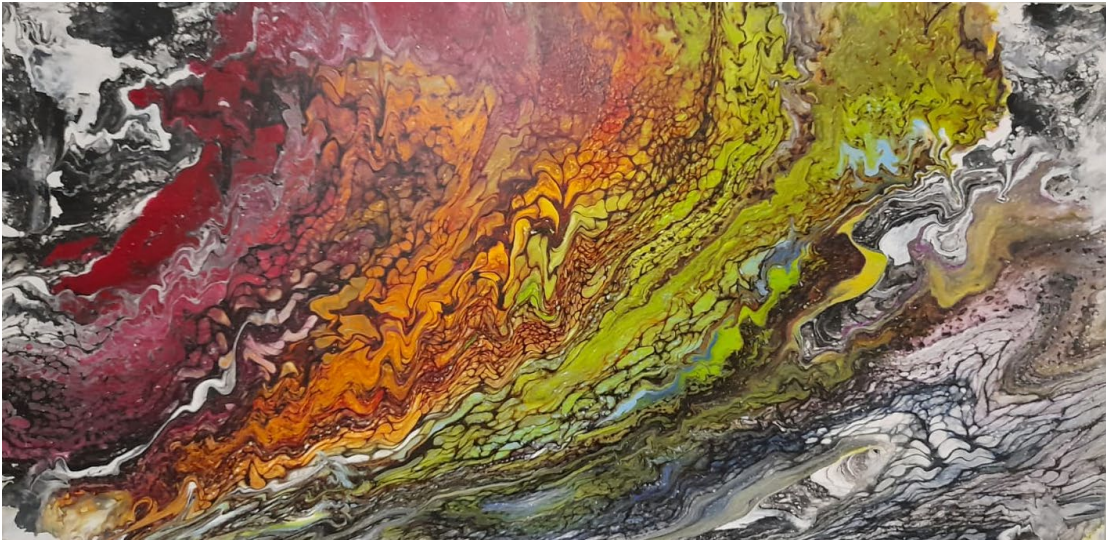

FAZİLET ŞAHİN ŞENOL

12.06.1961 tarihinde Erzincan'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Erzincan'da bitirdi. Yüksek öğrenimini Anadolu Üniversitesinde okudu. Erzincan Milli Eğitim Müdürlüğünde Memur olarak görev yaptı. Zonguldak Kozlu Lisesinden emekli oldu. Çalışma döneminde ve emeklilik sonrası resme olan merakı ve ilgisi nedeniyle yağlı boya ve kuru pastel resimler yaptı. Şimdilerde ise akrilik boyama tekniği kullanmaktadır.

SAADET SÖYLEYİCİ YASA

03. 05.1950 doğumlu, Erzincanlı. 1968'de Erzincan Kız Meslek Lisesi Resim Bölümünü bitirdi. 1995'de gittiği Bolu'da BSM (Belediye Sanat Merkezi) Resim Atölyesi Grubunda Şenol Sak'la çalışmalarına yeniden başladı.

1998'de A.İ.B.Ü. Eğitim Fakültesi Resim Bölümüne konuk öğrenci olarak kabul edildi, iki yıl Yard. Doçent Mahmut Öztürk Atölyesinde desen derslerine ve diğer çalışmalara katıldı. 2000'de Bolu'da kendi atölyesini açtı.

2002'de 6 sanatçı arkadaşıyla kurup 10 yıl çeşitli etkinliklerle Başkanlığını sürdürdüğü Bolu Görsel Sanatlar Derneği'nin üye sayısını 53'e çıkartıp görevi yeni yönetime devretti. 1. ve 2.Antalya Resim Festivalleri ile 16.Uluslararası Sevgi, Barış, Dostluk, Kültür ve Sanat Festivaline dernek grubunu da taşıdı. Çeşitli yerlerde elliyi aşkın karma sergiye katıldı.

Dört mevsim Anadolu ve Anadolu Kadınları temalı resim çalışmalarına ek olarak İstanbul'da Şerif Günyar ve Bolu'da Salih Rüştü Taşçı Atölyelerinde Anadolu Kadını figürleri ile seramik çalışmalarını sürdürmektedir.

Ayrıca fotoğrafçılık alanında da eşi Ömer Yasa'nın deneyimlerinden yararlanarak çalışmalar yapmaktadır.

Yapıtları birçok kurum ve vakfın koleksiyonlarında yer almaktadır.

Online Sergiler

01.03.2022 Saadet Söyleyici Yasa - Atölye Sergisi

01.03.2021 "Anadolu'dan Geldik" - Saadet Söyleyici Yasa - Atölye Sergisi

30.05.2020 Saadet Söyleyici Yasa - Virüsü Kovuyoruz

18.11.2015 "Dört Mevsim Anadolu" - Saadet Söyleyici Yasa - Ressam Mehmet Yüçetürk Sanat Merkezi

01.05.2014 Saadet Söyleyici Yasa - Atölye Sergisi

Saadet Söyleyici Yasa

Saadet Söyleyici Yasa

Saadet Söyleyici Yasa

Kişisel Sergiler

2017	4. İstanbul Seramik Sanat Günleri, İstanbul
2017	ARTANKARA 3.Çağdaş Sanat Fuarı, Ankara
2015	"Dört Mevsim Anadolu", Ressam Mehmet Yüçetürk Sanat Merkezi, Bolu
2013	23.Uluslararası TÜYAP Sanat Fuarı, İstanbul
2012	Abant Palas Sanat Galerisi, Bolu
2012	Femin & Art ÇAĞSAV Sanat Fuarı, Ankara
2010	Abant Palas Sanat Galerisi, Bolu
2009	Uluslararası Kültür ve Sanat Festivali,Krdz. EREĞLİ
2009	Ressam M. Yüçetürk Sanat Merkezi, Bolu
2008	A.İ.B.Ü. Kültür Merkezi, Bolu
2007	Abant Palas Sanat Galerisi, Bolu
2006	Taksim International Abant Palace Sanat Galerisi, Bolu
2006	Vakıfbank İstanbul Bölgesi Fuayesi, İstanbul
2005	The Marmara, İstanbul
2004	Ressam M. Yüçetürk Sanat Merkezi, Bolu
2003	Abant Palas Sanat Galerisi, Bolu
2002	Akbank Sanat Galerisi, Eskişehir
2002	Ressam M. Yüçetürk Sanat Merkezi, Bolu
2001	Beltaş Vakfı Ortaköy Kültür Merkezi, İstanbul
2000	Devlet Güzel Sanatlar Galerisi, Antalya
1999	A.İ.B.Ü. Teknik Eğit. Fakültesi Salonu, Düzce
1999	Akbank Sanat Galerisi, Kızılay, Ankara
1998	Akbank Sanat Galerisi, Bahariye, İstanbul
1997	Devlet Güzel Sanatlar Galerisi, Bolu
1996	Ressam M. Yüçetürk Sanat Merkezi, Bolu

Saadet Söyleyici Yasa

Saadet Söyleyici Yasa

Saadet Söyleyici Yasa

İlhan Aydan

İLHAN AYDAN

1976 Erzincan doğumludur. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Anabilim dalından 2000 yılında mezun oldu. 2021 yılında Yalova Üniversitesi İletişim Sanatları Fakültesinde Yüksek lisans bitirdi. MEB Okul müdürü olarak görev yapmaktadır.

KİŞİSEL SERGİLER

2004-2006-2007-2011-2015-2016 -2020 -2021 yıllarında 8 kişisel sergisi bulunmaktadır.

KARMA SERGİLER

1996 Sanatta Birlik Ateşi(Erzurum)-

1996 24 Kasım Resim 1 sergisi (GSF Erzurum)-

1996 Berna Dedeman anısına Kardan Heykel Festivali Oluşum ekibi. Erzurum-

1997 2. Sınıf resim sergisi(GSF Erzurum)-

1997 Suyun Gözyaşı(ERZURUM)-

1997 Berna Dedeman anısına Kardan Heykel Festivali Erzurum-

1998 Karma Sergi Erzurum –

1998 Kardan Heykel Sempozyumu Erzurum-

1998 Karma Sergi Erzurum-

1999 28-11 Haziran Kosova'ya Yardım Sergisi Erzurum-

1999 Seramik , Vitray, Fresk atölye sergisi Erzurum-

2000 Kardan Heykel festivali Erzurum-

2000 2000 metreden espas resim sergisi Erzurum-

- 2000 17-30 Haziran 2000 metreden espas resim sergisi Mar.Ünv.Göztepe İstanbul-
- 2000 02-07 Haziran Mezuniyet sergisi Erzurum –
- 2001 Akımsal Sanat gurubu Erzurum-
- 2002 Hayrettin Şen, İlhan Aydan karma sergi Erzurum-
- 2003 Kırmızı beyaz sanat etkinliği Ankara-
- 2004 kişisel sergi Erzurum-
- 2005 Erzincan'ın Kurtuluşu etkinliği (Atatürk)konulu sergi Erzincan-
- 2007 Erzurum tarihi kronolojisi sergisi Erzurum-
- 2010 Beyoğlu Çiftlikköy resim sergisi Yalova-
- 2011 BASAT Yalova ressamları çevre kısa film festivali Yalova-
- 011 21 Haziran Karanfil Ev şenliği Yalova-
- 2011 Sivas Kongre Binası açılış seremonisi Sivas-
- 2011 Performans sergisi Yalova-2011 88 sanatçı 88 eser İstanbul –
- 2011 -24 Kasım öğretmenler günü sergisi 2011 Yalova,
- 9 Kasım Cumhuriyet Sergisi Yalova2011,
- 18-Nisan 2012 Sivas ve Yalova karma Sergi,
- 8 Mart Kadınlar günü 2013 İstanbul ,
- YPSD Karma Sergi Kocaeli/Karamürsel2013,
- 15 Nisan Dünya Sanat günü sergisi Yalova 2014,
- 7 Haziran 2015 Kent Müzesi Sergisi,
- 22 Nisan 2016 Turizm haftası etkinliği Yalova 2016,
- 24 Kasım Öğretmenler günü sergisi 2018 Yalova,
- El Sanatları Derneği karma sergi 14 Şubat 2019 Yalova,
- 7 Haziran 2015 Kent Müzesi Sergisi,
- 2017 77 Tuval 77 Fırça Yalova
- 2018 81 İl 81 Anadolu Tuval resim sergisi Yalova.
- 2019-Kış Mektupları Arda Sanat Galerisi Ankara
- 2020-Filateli Kişisel resim sergisi BASAD İSTANBUL
- 2020-Kış Mektupları Arda Sanat Galerisi Ankara
- 2021 -Kent müzesi resim sergisi Yalova
- 2021-Yürüyen köşk resim sergisi Yalova
- 2021-Yared Kent Müzesi resim sergisi Yalova

2021-Kişisel Sergi Çiftlikköy/Yalova

2021 -17 Aralık Sari art gurubu karma sergisi /Yalova

2022-Signatureart galery Karma sergi /İstanbul

HAZIRLIK UYGULAMA AŞAMALARINDA KATILIM SERGİLERİ

1997 Göndermeler adlı dış mekân yerleştirme Enstalasyon Erzurum-

1998 Mehmet Kavukçu Enstalasyon resim sergisi ve sine vizyon gösterimi Ankara-

1999 Enstalasyon 12 Mart Erzurum.

2015 Canlı Performans açık hava sergisi kişisel Yalova

2016 Canlı Performans açık hava sergisi kişisel Yalova

KÜRATÖRLÜK

2010 Beyoğlu Çiftlikköy resim sergisi Yalova

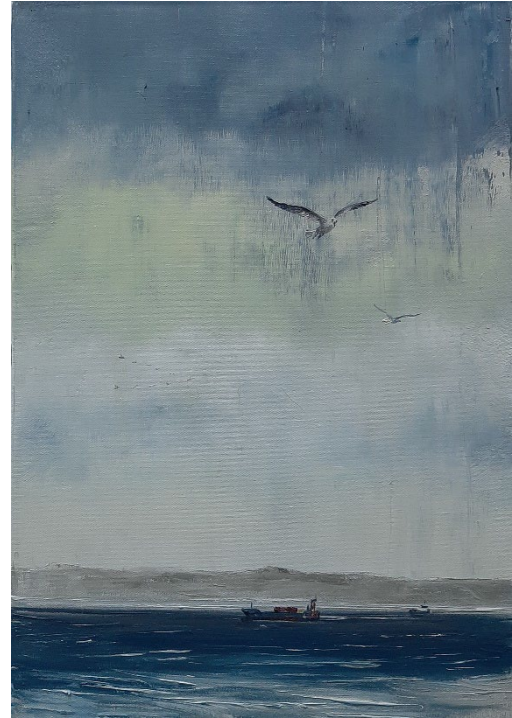
2017 77 Tuval 77 Fırça Yalova

2018 81 İl 81 Anadolu Tuval resim sergisi Yalova.

2022 Altınova Uluslar Arası Resim Sergisi Yalova

İlhan Aydan

İlhan Aydan

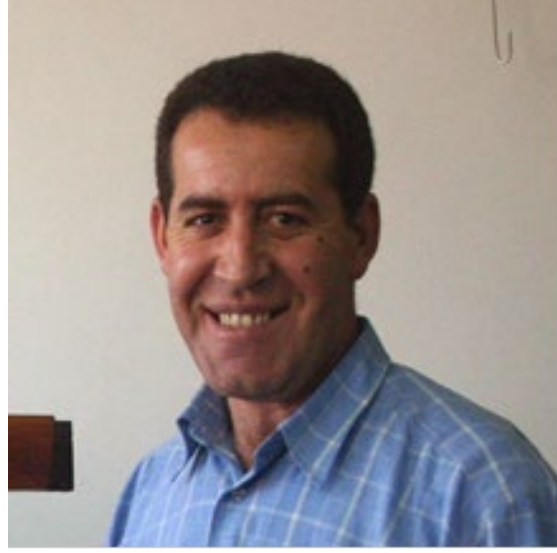

İlhan Aydan

AZİMET KARAMAN

1963, Erzincan-Kemah doğumlu. 1988'de Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik - Cam Anasanat Dalı'ndan mezun oldu. 1988-1989 Paşabahçe Cam Fabrikası'nda, cam üzerine negatif rölyef çalışmaları yaptı. 1995 yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde öğretmenlik sertifikası, pedagojik formasyon eğitimi aldı. Yurt içinde 7 adet kişisel sergi açan sanatçı, 100'ün üzerinde karma ve grup sergilerine katıldı.

Azimet Karaman

Yurtdışında ise Fransa, Almanya, Arnavutluk ve Belçika' da Anadolu Sanatçılar Derneğince organize edilen grup sergilerine katıldı. Sanatçının yurtiçinde çeşitli şehirlerde kolektif çalıştığı 6 adet açık alan heykel uygulaması bulunmaktadır.

Kanada'nın başkenti olan Ottawa'da bulunan sanatçının tasarladığı ve bir grup heykeltıraş ve mimar arkadaşı ile gerçekleştirdiği, 'Şehit Diplomatlar Anıtı Projesi' Türkiye'nin yurtdışına yaptığı ilk anıt olma özelliği taşımaktadır.

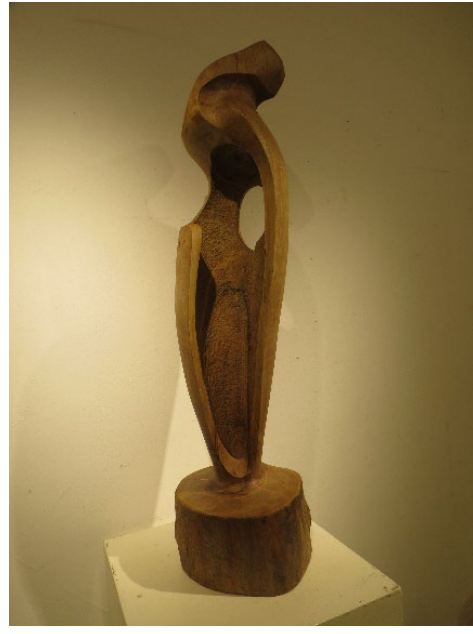
Mustafa Ayaz Plastik Sanatlar Müzesi'nde Güzel Sanatlar Eğitimi Kursu kapsamında heykel ve seramik dersleri vermektedir. Halen Gazi Üniversitesi, Resim-Heykel Müzesi Müdürlüğü'nün yanı sıra, Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda Öğretim Elemanı olarak görev yapmaktadır.

Sanatçının, 2007 yılında 68. Devlet Heykel Yarışması Başarı Ödülü, 2008 yılında Anadolu Üniversitesi 50. Yıl Anıtı Proje Yarışması Başarı Ödülü, 2012 yılında Dünya Şehit Diplomatlar Anıtı Uluslararası Projesi (uygulama) Ottawa / KANADA, 2013 yılında İzmir Uluslararası Sanat Bienali Yarışması Heykel Dalında Başarı Ödülü, 2014 yılında M.E.B. Kocaeli Eğitim Kampüsü Proje Yarışması Mansiyon Ödülü, 2019 yılında Yaşam Boyu Onur Ödülü, Uluslararası Knidos Kültür ve Sanat Akademisi, 2021 yılında Gaziantep'in Kurtuluşunun 100. Yıl Anıtı ve Çevre Düzenlemesi Ulusal Proje Yarışması Eşdeğer Mansiyon ödülü bulunmaktadır.

Eserler ve Künyeleri

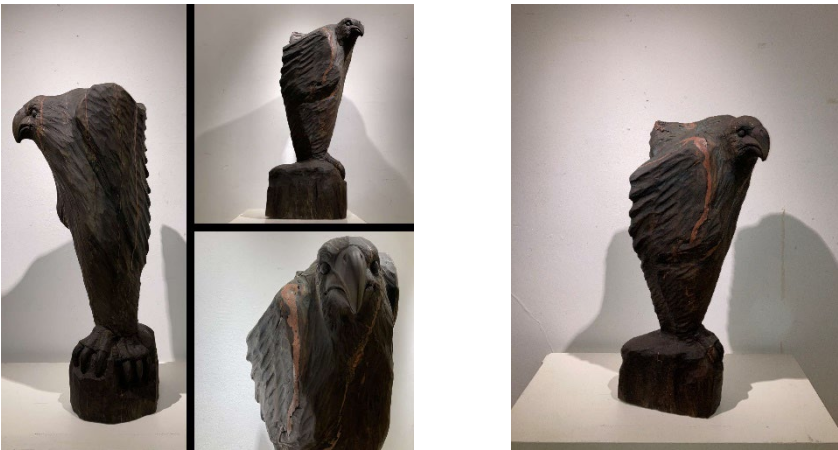
Azimet Karaman, ceviz yontu, 90x37x23 cm, 2022

Azimet Karaman, Ahşap Yontma/lar Ceviz, 78x22x28 cm, 2020

Azimet Karaman - 'Kartal', Ahşap Yontma-Ceviz (Ahlat),
91x37x30 cm, 2021

Azimet Karaman, 'Büst', Ahşap Ceviz Yontma, 67x30x21 cm, 2021

Azimet Karaman, "İsimsiz" Ahşap Yontma-Ceviz (Ahlat), 127x30x30 cm, 2021

Azimet Karaman, Ceviz Yontu, 74x38x22 cm, 2022

Azimet Karaman, Dünya Şehit Diplomatlar Anıtı, Soyut Form, Ahşap ve Çelik Konstrüksiyon

BANU TINAZTEPE

1979 yılında Ankara'da doğdu. Aslen Erzincan'ın Tercan ilçesi Çaykent köyündendir. 2003 yılında Çankaya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat bölümünde lisans eğitimini tamamladı. 2004 yılında University of California Berkeley'de pazarlama eğitimi aldı. 2020 yılında Çankırı Karatekin Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nde Yüksek Lisans eğitimine başladı.

2009 yılından itibaren çeşitli sanat atölyelerinde resim eğitimi alan sanatçı, dört yıl ressam Hüseyin Yıldırım'ın atölyesinde usta çırak ilişkisi içinde resim çalışmalarını devam ettirdi. Berlin, Amsterdam, Paris, Pekin, Roma, Floransa, Londra gibi şehirlerdeki önemli müze ve galerilerde araştırma ve incelemelerde bulunan sanatçı, resim çalışmalarına kendi atölyesinde devam etmektedir.

Resimlerinde; insana dair duyguları kurgulayarak, bazen gerçeklik anlayışıyla bazen de bu dünyaya ait olmayan bir biçim ile figürü birleştirerek aktarır.

Sergiler

- 2020 Art Ankara Çağdaş Sanat Fuarı, Ato Congressium Kongre ve Sergi Sarayı
- 2019 Art Ankara Çağdaş Sanat Fuarı, Ato Congressium Kongre ve Sergi Sarayı
- 2018 Art Ankara Çağdaş Sanat Fuarı, Ato Congressium Kongre ve Sergi Sarayı
- BOHO Art Gallery, Ankara
- 2017 Art Ankara Çağdaş Sanat Fuarı, Ato Congressium Kongre ve Sergi Sarayı
- 2014 Wine Point ,Ankara
- 2012 Gazi Magusa Belediyesi, Kıbrıs

Banu Tınaztepe

Yağlıboya Resim Çalışmaları

Banu Tınaztepe, Poker Masası, Tuval üzerine yağlıboya, 200x380 cm, 2022

Detay

Detay

Poker Masası resimde bir masada poker oynayan dört karakter karşımıza çıkmaktadır. Oyun kartlarından canlanarak çıkarak sinek papaz, sinek vale, karo kızı ve kupa kızı ise masa üstünde imgesel olarak resmedilmiştir. Eserde sinek papazının bir atın üstünde ayakta olan erkek figürüne ok atarak saldırması, o figürün oyunu kaybettiğini anlatır. Aynı şekilde

kaçmak isterken yere düşen kadın figürüne de sinek valenin saldırdığı resmedilmiştir. Oyunu kazanan ve tek oturan figür olan karakterin eline kupa kızının kalp bırakması ise kumarın bazılarının hayatlarını mahvederken bazılarını ise mutlu ettiğini anlatmaktadır. Oyun kartlarında kupa, karo, maça ve sinek dört ayrı simgeler. Kupa; asil sınıf ve kiliseyi, maça; bir mızrağın ucunu çağrıştıran şekli ile orduyu, karo; orta sınıfı ve sinek ise köylü sınıfı temsil etmektedir. Sanatçının saldıran figür olarak kullandığı papaz ve valenin sinek olması ise ayrı bir gönderme niteliğindedir.

Banu Tınaztepe, Tuval üzerine yağlıboya, 70x50 cm, 2020

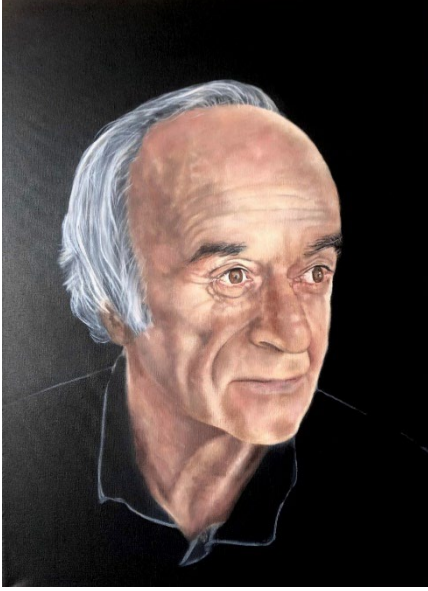
Banu Tınaztepe, Süreyya,
Tuval üzerine yağlıboya, 50x70,
2022

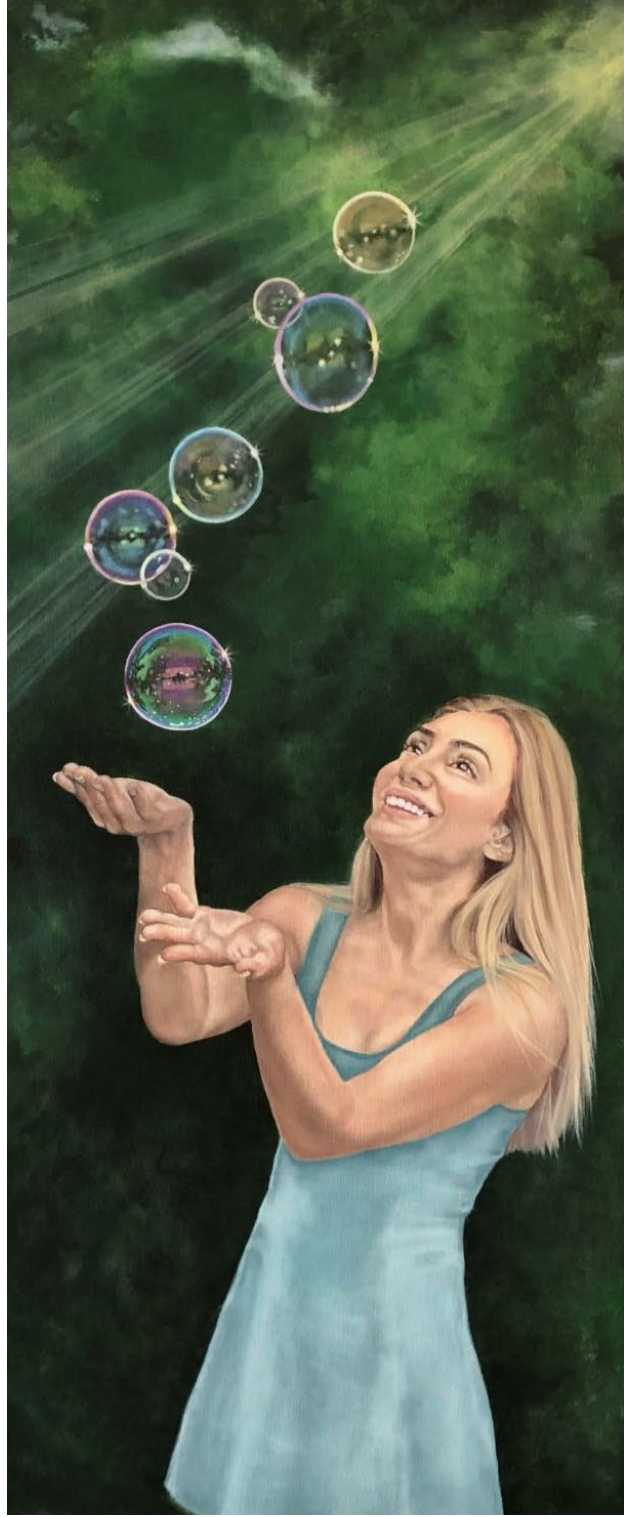
Banu Tınaztepe, Tuval üzerine
yağlıboya, 90x70 cm, 2020

Banu Tınaztepe, Dumandaki Adam, Tuval üzerine yağlıboya, 70x90, 2020

Banu Tınaztepe, İlhan Abi,
Tuval üzerine yağlıboya, 70x50 cm,
2019

Banu Tınaztepe, Alice,
Tuval üzerine yağlıboya,
120x50 cm, 2019

Banu Tınaztepe, Tuval üzerine yağlıboya, 50x120 cm, 2018

Banu Tınaztepe, Tuval üzerine yağlıboya, 120x50 cm, 2018

İBRAHİM ÖRS

İbrahim Örs, 1946 da Erzincan'ın Tercan ilçesinde doğdu. 1965 yılında girdiği İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisinden 1971 yılında mezun oldu. 1971 - 1972'de İsveç Dragebyget'de Jorn Nash atölyesinde resim çalışmaları yaptı. 1972 - 1985 İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisinde öğretim üyeliği yaptı. Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun öğrencisi ve asistanı oldu. 1974 yılında İstanbul Sheraton Oteli için açılan yarışmada 160 metre karelik rölyef ve Bizans mozaik tarzındaki eserleriyle birinci oldu. 1988'de Kopenhag Belediyesi'nin açtığı yarışmada 200 metre karelik duvar resmiyle birinci oldu. Örs, sanat yaşamını Danimarka ve Bodrum'daki atölyelerinde sürdürürken Temmuz 2022 tarihinde Danimarka Kopenhag 'da hayatını kaybederek Türkiye'ye getirilerek sanatçı arkadaşları, eşi Boris Örs ve kızı Aslı Örs'ün de katıldığı Bir törenle Milas'ın Kıyıkışlacık Köyü'nde 13 Temmuz 2022 Çarşamba günü toprağa verildi.²

İbrahim Örs

İbrahim Örs

² www.wikipedia.com

İbrahim Örs

İbrahim Örs

KEMAL AKKOÇ- Karikatürist

1949'da Erzincan'da doğdu. Erzurum'daki Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Türkoloji bölümünü bitirdi. Karikatür çizmeye 1965'te başladı ve ilk sergisini Erzurum Güzel Sanatlar Galerisi'nde açtı. 1976'da İnegöl Lisesi'ne Türkçe-edebiyat öğretmeni olarak atandı.

1973'ten 1977'ye değin Akbaba mizah dergisinde karikatürleri yayımlandı. 1975'te Bursa'da Tayfur Şapolyo ile birlikte sergi açtı. 1975'te İtalya'da Vercelli Karikatür Yarışması'na katılarak altın madalya kazandı.

1977'de yine İtalya'daki Tolentino Karikatür Yarışması'na gönderdiği yapıtlarından biri Uluslararası Karikatür Müzesi'ne alındı.

Boğaziçi Üniversitesi tarafından düzenlenen uluslararası yarışmada Folklor Kulübü özel ödülünü kazandı. Güldürü Üretim Merkezi'nce (GÜM) açılan yarışmalarda, kısa mizah dalında 1982'de mansiyon, 1983'te ikincilik ödülü aldı. Kültürparkta açık havada karikatür çizmesinin 25. yıldönümü dolayısıyla, 15 Ağustos 1995'te Yayıncılar kapısında bir karikatür sergisi açtı.

HÜLYA YAATASI

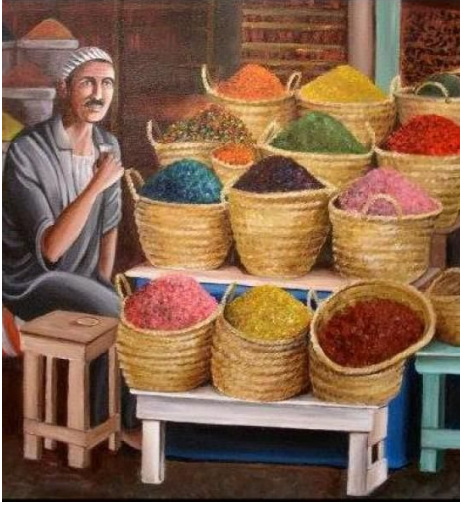
Aslen Erzincan Eğin/Kemaliye’li, İstanbul doğumlu (1964) olan Hülya Yaatası Preston Üniversitesi İşletme Bölümü mezunudur. Sanat eğitimine 1999 yılında Hocası Mustafa Çelebi ile birlikte tezhip dersleri alarak başlamış, 1999-2001 yılları arasında Semih İrteş ve Mamure Öz eğitimliğinde Topkapı Sarayı Nakışhanesi Türk Süsleme Sanatları Tezhip Bölümünden mezun olmuştur. 2001 yılında Hocası Hikmet Barutçugil’den ebru dersleri alarak başlamış, temel eğitimini tamamladıktan

sonra 2006 yılına kadar hocasının eğitimliğinde 3. ihtisas eğitimini tamamlamıştır. Hocasının onay ve desteğiyle Yazılı Akkase ve Akkase desen tarzında çalışmalarına ağırlık vererek başarı sağlamış ve bu tarzın günümüzde yayılmasına öncülük yapmıştır. Eğitimine 2004-2006 yılları arasında TBMM Milli Saraylar Daire Başkanlığı Yıldız Sarayı Geleneksel Türk Süsleme Sanatları Katı’ Bölümünde Hocaları Dürdane Ünver ve Müjgân Başköylü eğitimliğinde devam etmiş ve Katı’ dalında ilk 5 mezundan biri olmuştur.

2006-2012 yılları arasında Dürdane Ünver eğitimliğinde, farklı projelerde yer alarak ihtisas eğitimini tamamlamıştır. Halen Dürdane Ünver Proje Grubunda çalışmalarına devam etmektedir. Hülya Yaatası klasik Osmanlı sanatları çerçevesinde çağımız koşullarına uygun bir bütünlük kurulabileceğini göstermeyi arzulamaktadır. Klasik kurallara sadık kalarak bunları yeni perspektiflerle zenginleştirmek sanatçının ana çabasıdır. Hat, Katı’ ve tezhibin ebru dostluğunda bütünleşmeleri, Hülya Yaatası’nın eserlerindeki estetik arayışı yansıtmaktadır. Hikmet Barutçugil’in çıkardığı Elbistan’dan Yeşerenler ve Kültür Bakanlığı tarafından çıkarılan Türklerin Ebru Sanatı adlı kitaplarda çalışmaları yer almış, karma ve kişisel olmak üzere, yurt içi ve yurt dışında birçok sergiye ve televizyon programlarına katılmıştır. Kültür ve Turizm

Bakanlığı Türk Süsleme Sanatları (Tezhip, Ebru ve Katı) Sanatkârı olan Yaatası evinde kurduğu atölyesinde çalışmalarına devam etmektedir.

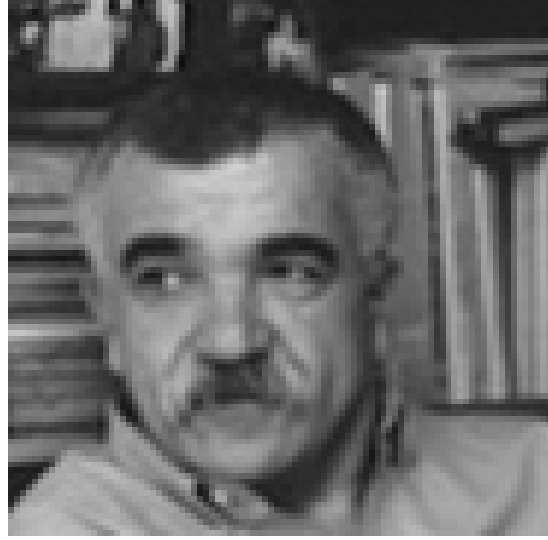

Hülya Yaatası

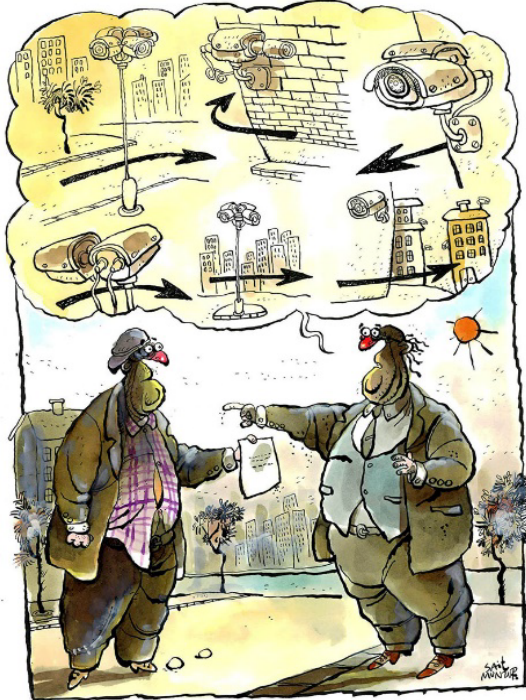

SAİT MUNZUR

Erzincan doğumlu (1959-). Gazi Üniversitesi'nde resim. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde Türk Edebiyatı eğitimi aldı. İlk karikatürleri 1973 yılında Gırgır dergisinde yayımlanmaya başladı. 1983-1984 arası Sıfır adını verdiği bir mizah dergisi çıkardı. Son yıllarda çocuk kitabı resimlemeye başladı.

Sait Munzur

ŞAYESTE KUMBAROĞLU

Gülizar,5 Nisan 1962 de Erzincan'ın Refahiye ilçesinde doğdu,ilk,orta ve Lise eğitimini Refahiye lisesinde tamamladıktan sonra,babasının memuriyeti dolaysıyla ,1979 yılında İstanbul'a taşındı,Eskişehir Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde dört yıl süreli eğitimini tamamladıktan sonra Maliye Bakanlığın da memuriyet hayatına başladı,bu süreçte 2 yıl süreli Maliye Bakanlığı Meslek içi eğitim sınavına girerek Ankara da bu eğitimini tamamlayarak,sırasıyla Şef ve Müdür Yardımcısı görevlerinde bulundu,daha

sonra, Anadolu Üniversitesi Ev İdaresi bölümünü bitiren Gülizar,2009 yılında memuriyet hayatını noktalarak emekli oldu.Halen özel bir şirkette Vergi Danışmanı olarak görev yapmakla birlikte Çini sanatı üzerine eğitim alarak , bu konuda çalışmalarına devam etmektedir...

III ERZİNCAN'LI HATTATLAR VE HAT ÇALIŞMALARI ÜZERİNE NOTLAR

Tahir Erdoğan Şahin

Hat, İslâm sanatları içerisinde özgün bir yere sahiptir. Mimaride, kitaplarda, fermanlarda, cüzlerde, hilye'lerde, bildirilerde vs. pek çok unsurda yer almakla; güzelliğin yaygın bir yansıması olarak karşımıza çıkar. Deyim yerindeyse “beşikten mezara (kitabeleri) değin” İslâm toplumuyla iç-içe yaşamış ve yaşatılmıştır.³

Erzincan'ın hat sanatıyla olan ilgisi oldukça uzun asır sürelerine gitmektedir. Erzincan'daki Mevlevîlik hareketlerine bakıldığında, bazı Erzincanlıların hatla olan ilişkileri hakkında da ipuçları elde etmek mümkün oldu. Konuyla ilgili olarak karşımıza çıkan hattatlar ise: *Gevher-şâd* ve *Osman oğlu Hasan* adlı zatlardır.

Gerek *Gevher-şâd*'ın ve gerekse *Osman oğlu Hasan*'ın bizatihi Erzincanlı olduğuna ilişkin bir kayda rastlamadık. Ancak, olayların izahi; onların Erzincanlı olduğuna dair bizde bir kanaat uyandırdı.

Erzincanlı hattatlara geçmeden evvel bir hususu da vurgulamak gerekir: Hat da dâhil pek çok sanat ve zanaat açısından Erzincan, Selçuklu döneminin en önemli merkezlerinden biridir. Örneğin; 1271 yılı sonlarında Erzincan'a uğrayan Marko Polo şu ifadeyi kullanır: “*Erzincan; Dünyanın en iyi ve vasıflı kitap cildi burada yapılır.*”

Unutmamak gerekir ki, mücellitlik yalnızca kitap ciltlemekle sınırlanmaz. Bu durum, kitap yazımı ve tezhiple de yakından ilgilidir. Ayrıca Marko Polo, Erzincan

³ T. E. Şahin, *Erzincan Üniv. Sosyal Bilimler Ens. Dergisi*, S. ÖS-III, s. 113-122.

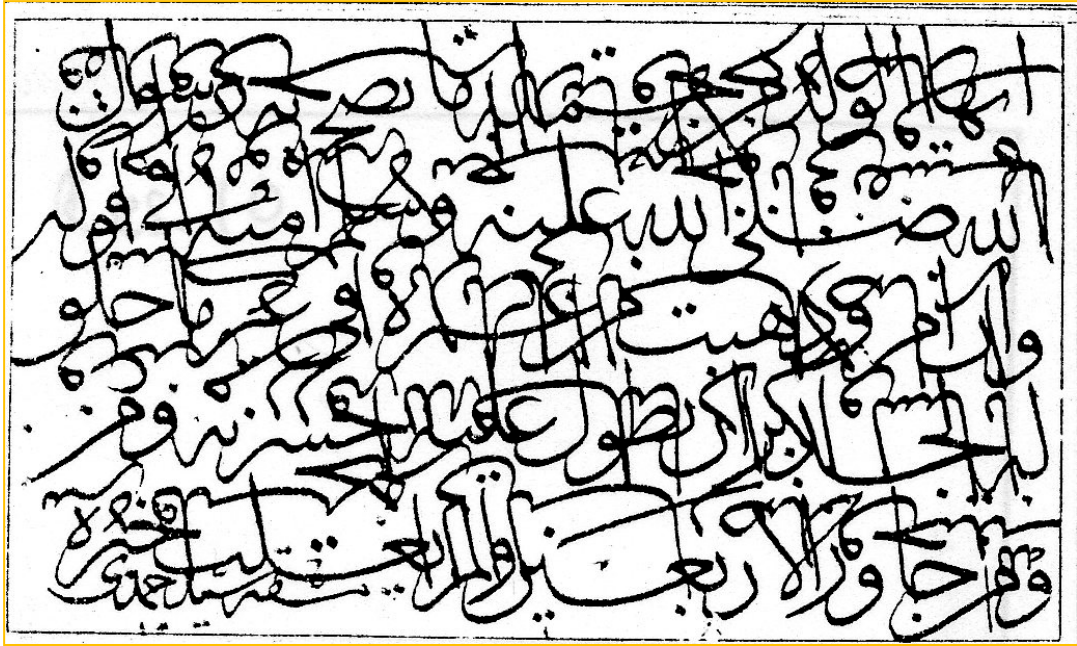
halkının sanatkâr olduğunu, çeşitli el işleriyle uğraştığını belirtmiştir.⁴ Daha başka kaynaklar, Erzincan'da üretilen bir çok mal yanı sıra, el sanatlarının uluslar arası pazarlarda aranılanlar arasında olduğunu kaydederler.

1. **Gevher-şâd:** Erzincanlı Celâleddin Muhammed-i Müneccini in isteğiyle, Şemseddin-i Tebrizi'nin *Makaalaat*'ını H.789 (1387) yazmıştır. Bu nüsha, Münecim'den sonra halifesi Müstencid'e geçer.

Ayrıca, Mevlâna Müzesi İhtisas Kütüphanesindeki 211 no'da kayıtlı *Fîhi mâ Fih*'in kimin inhisarında olduğunu kaydeden notlar da Gevher-şâd'a ait olduğu kaydedilmiştir.

2. **Osman oğlu Hasan:** 1368'de Mevlânâ'nın *Divan-ı Kebir*'ini yazmıştır. Ona bu kitabı yazdıran zat ise, yukarıda adı geçen Müstencid'in babası Abu'l maâlî Şerafeddin Satı'l Mevlevî'dir.

Müstencid, babasının isteğiyle Hasan'a yazdırılan bu nüshayı, 16 Mayıs 1409'da Konya Mevlâna dergâhına vakfetmiştir.⁵

Resim 1: "Karalamacı" diye anılan Hattat Hamdi'nin (Karalamacı) bir karalaması.

⁴ Marco Polo Seyahatnamesi, (çev. I. F. Dokuman), İstanbul 1977, s. 21.

⁵Tahir Erdoğan Şahin, *Erzincan'da Mevlevilik Hareketleri 9. Millî Mevlâna Kongresi* (Tebigler), 15-Aralık 1997 Konya, s.123-141.

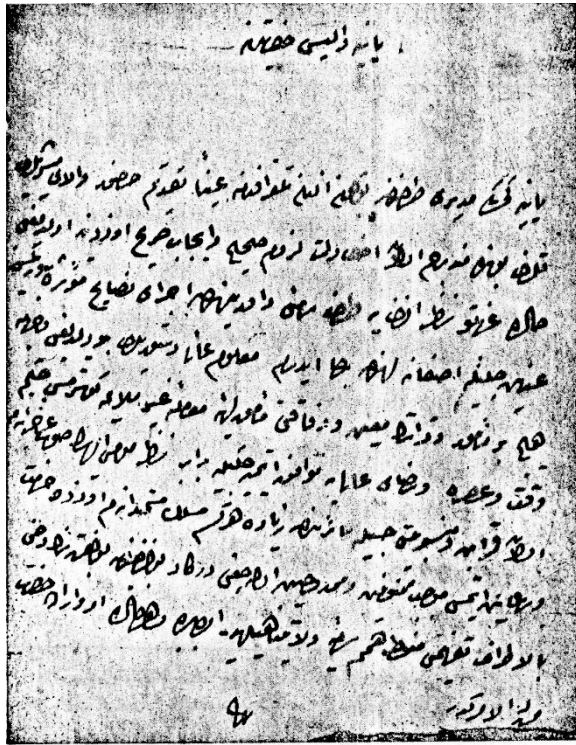
3. Ebu Bekir Firdevsi: Erzincanlı olan bu zat, iyi bir hat tahsili görmüş, küçük ruznâme hulefasından Seyyid Mehmed Efendi'den mesleğinin ilerlemesi için ders almıştır.

Eser yazıcıları zümresine dâhil olup, divanî ve celîs dalında üstün başarılı, bu sanatta yüksek derecede yetenekli ve şöhret sahibi kalem erbabıdır. Bilehare devlet hizmetinde olarak Anadolu yakasının muhasebe işlerinin yazıcılığında bulunmuş, daha sonra bu vazifeden alınmıştır.⁶ H.1136 (1723/24) tarihinde vefat etmiştir. İstanbul Mahmut Paşa Camii pişigâhı mihrabında metfundur.⁷

4. Seyyid Mehmed bin Ahmed: XVIII. Yüzyıl hattatlarından. Sülüs ve neshî dalında Hüseyin Habli'den ders almış, devrin hat ustası Hafız Osman'ın metodunu izlemiştir.

Yetenekleri göz önüne alınarak Galatasaray'da muallimlik vazifesine getirilmiş, 1199 (1785) de vefat etmiştir.⁸

5. Seyyid Mehmet Hamdi (Karalamacı) : Erzincanlıdır. Babasının adı Ahmed'dir. Sülüs ve nesihi, Habli (İpçi Hüseyin) Efendi'den nakşetmiş ve icazetini ondan almıştır.⁹ Başlangıçta Hafız Osman Efendi'nin tarzına heves etmiş ve bir süre bu yolda gitmiştir. Hattatların ileri gelenlerindedir. Galata Sarayında hocalık yapmıştır. Fazla karalama yaptığı için ve her karalamasının altına adını yazdığı için "Karalamacı" diye tanınmıştır. H.1199 (M.1784) tarihinde vefat etmiştir.

Resim 2: Mümtaz Efendi'ye ait bir yazı. (İbnülemin Mahmud Kemal koleksiyonundan).

⁶ **Tuhfe- i Hattatin**, s. 137.

⁷ Ali Kemali, **Erzincan**, İstanbul 1932, s. 273.

⁸ **Tuhfe- i Hattatin**, s. 389, Ali Kemali, s. 274..

⁹ Şevket Rado, **Türk Hattatları**, İstanbul, s. 176-177.

6. Mümtaz Efendi: Ebubekir Mümtaz Efendi balmumu tüccarından Hacı Mustafa Ağa'nın oğludur. 1810'da (H. 25 Şaban 1225) büyük babası Kurna Kâtibi Eğinli Hacı Ali Efendi'dir.

Büyük babasının tavassutuyla Divan-ı hümayun kalemine girmiş, sonraları çalışkanlığı ve yeteneği sayesinde daha yüksek makamlara çıkmıştır. Hariciye nezareti ve kâletliği, serasker müsteşarlığı, Mısır hidiviyeti Kapu kethudalığı yaptığı görevler arasındadır.

1871 (18 zilki'de 1287) de vefat etmiş, Yenikapı Mevlevihanesi, mezarlığına defnolunmuştur.

Güzel rık'a yazmakla meşhur olanlardandır. İbnülemin Mahmud Kemal, babası Mehmed Emin Paşa'nın da Mümtaz Efendi'den yazı dersi aldığını kaydeder.¹⁰

Resim 3: Ahmet Hilmi Efendi'ye ait 1.Arapça kayıt, 2-3. Kur'an yazması sayfaları.

Resim 4: Ahmet Hilmi Efendiye ait bir tezhîp.

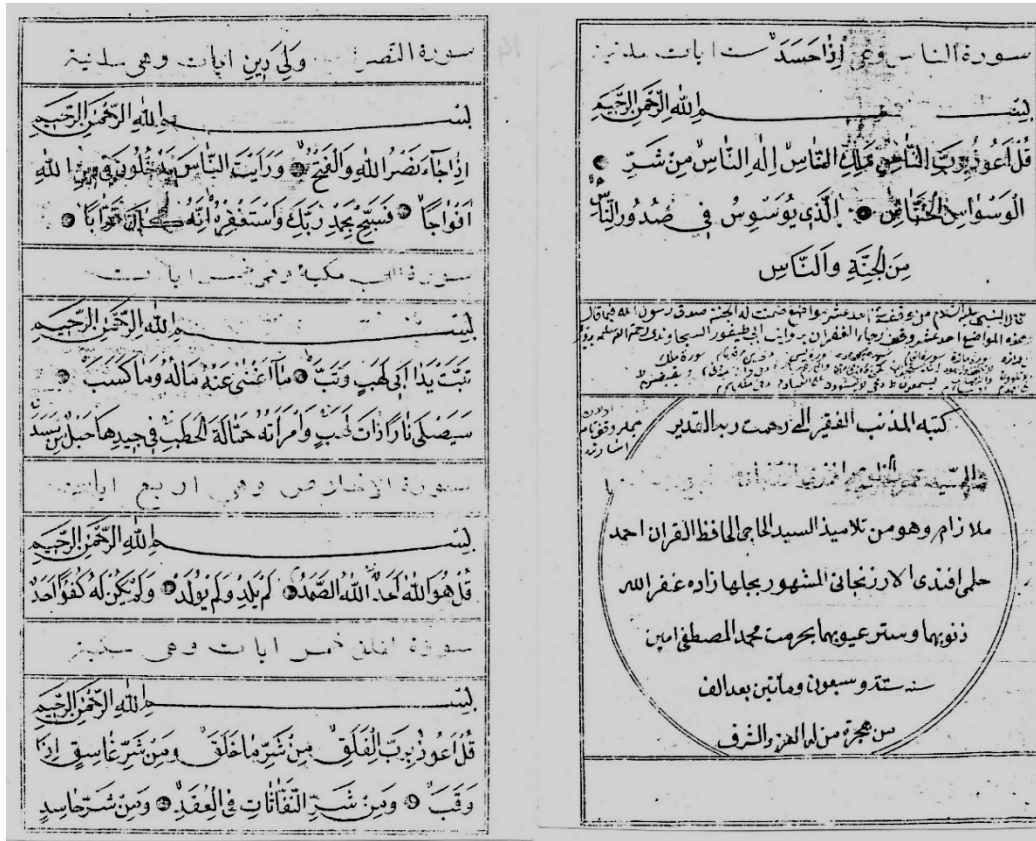
7. Ahmet Hilmi Efendi: Hattat ve mütezhîbdir. Elimizde Ahmet Hilmi Efendiye ait 4 sahifelik (2 yaprak) bir tezhîp sayfası, bir yazımız Kur'an ve iki yüzü Arapça yazılı bir not bulunmaktadır.

¹⁰ İbnülemin Mahmud Kemal İnal, **Son Hattatlar**, İstanbul 1970, s. 729-734. Hakkında oldukça geniş malumat verilmiştir.

Öğrencilerinden Seyyid Ömer'e ait bir Kur'an 1276 tarihlidir. Buna dayanarak, Ahmet Hilmi Efendi'nin H.XIII.yy. başlarında (M.XVIII.yy. sonu – XIX.yy. ilk yazısı) yaşadığını anlamaktayız.

8-Seyyid Ömer Erzincanî: 1276 (m. 1860) yılında yazdığı bir Kur'an'ın ancak iki sahifesinin fotokopisini elde ettik. Söz konusu kitabın temellük yazısında onun Ahmet Hilmi efendinin talebelerinden olduğu ve yazdığı Kur'anı vakfettiğini öğreniyoruz. Kitap oldukça yıpranmış olduğu için, isminin tamamı ve kitabın hangi kuruma vakfedildiğini okuyamadık.

9. Cemaleddin Efendi: Eğinli Zeynülâbidin'in oğludur. Molla ve müftülük görevlerinden başka tıbbiye tahsili yapmış; Anadolu ve Rumeli kadı askerliği görevleri de yürütmüştür. 1884 (17 Receb 1301) de vefat etmiş, Haydar Paşa kabristanına defnedilmiştir. Natuk, tıbbi, musikişinaslığı yanı sıra sülüs tarzında yazan hattattır.¹¹

RESİM 5: SEYYİD ÖMER ERZİNCANÎ'YE AİT H. 1278 TARİHLİ KUR'AN YAZMASINDAN İKİ SAYFA

¹¹ Geniş bilgi için bak. İbnülemin M. K. İnal, **Son Hattatlar**, . 78- 79.

10. Hafız Bekir Sıddık Efendi ve Hallaçzâde Hafız İsmail Fehmi İspartavî: Elimizde bulunan H.1284 (M.1868) tarihli yazma Kur'an "Hallaçzâde" diye alınan İspartalı Hafız İsmail Fehmi Efendi tarafından yazılmıştır.

Kitap Erzincan'da bulunmuştur.

Hallaçzâde'nin hocası olarak Sıbyan mektebi hocalarından Hafız Bekir Sıddık Efendi işaret edilmiş. Ne var ki bu zatın memleketi hakkında her hangi bir izah yoktur.

Resim 6: Cemaledin Efendi'ye ait yazı örneği.

Resim 7- 8 : Hafız İsmail Fehmi İspartavî tarafından H.1284 tarihinde yazılan Kur'an'dan sayfa örnekleri.

Kâmil Efendi'ye gönderdiği "Arzuyû Vatan" adlı şiiri ünlüdür. 1966'da vefat etmiştir.

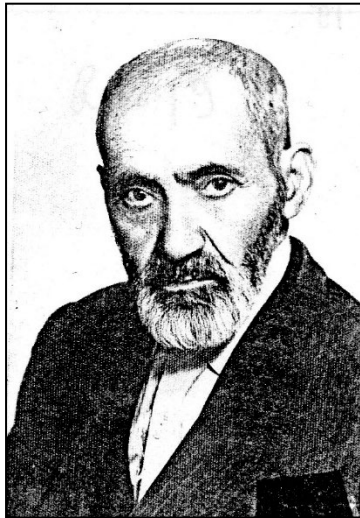
Resim 9: Hüvelbâki el-merhum el mağfur ilâ rahmeti rabbih'il gafur Erzincan hattat müştehrisinden Göncizâde Mehmet Fahreddin Efendi'nin ruhu için Fâtiha. Sene. 1326

müştehrisinden Günüzâde Mehmet Fahreddin Efendi'nin ruhu için *fâtiha-sene 1326*" yazılıdır. Buna göre vefat tarihi mîladi olarak 1911'dir.

11. Küçük Ali Efendi: H. 1305'de Eğin'in Bahçe Mahallesi'nde doğmuş olup, Hoca Kamil Efendi'nin oğludur. İlk tahsilini mahalle mektebinde, Eğin Rüştüyesi'nde okur. Hoca Niyazi Efendiden Hüsnu'ü-Hat dersi alır. Sülüs, Tâlık, Rik'a, Nesih, Kûfi vs. tarzda yazı ustalığı kazanır.

Bilahare İstanbul Fatih Medresesi'nde tahsilini tamamlar. İcazetini buradan almıştır. Ayrıca Hoca Feraiz Hacı Nuri Efendiden "ferâiz" dersi okumuştur. Farsça ve Arapça konusunda muktedir olan K. Ali Efn. İstanbul'un bazı mekteplerinde dersler vermiştir. I. Cihan Harbi'nde Kafkas Cephesi'nde bulunmuş ve Batum'da yararlanmıştı. Cephedeyken babası

12-Mehmet Fahreddin Efendi: Hakkındaki bilgimiz, Beybağı Mezarlığında tesadüf ettiğimiz mezar taşı kitabesine dayalıdır. Söz konusu kitabede "Hüvelbâki el-merhum el-mevhur ilâ rahmeti rabbih'il gafur Erzincan hattat

13. Ali Şamil (Atasoy) Hoca: Cengerli Köyü'ndendir (Ref.Erzincan) . H. 1308 (1891) de doğmuş, 3.XII. 1972 yılında vefat etmiştir. Babası Osman Efendi'dir. Rüştüye mezunu olan A.Şamil Hoca, hattatlığa bu yıllarda merak sarmış, başta silüs olmak üzere, birçok yazı çeşidi üzerine çalışmalar yapmıştır.

Görme imkânı bulduğumuz çeşitli kitap ve eşyalarından, ayrıca torunlarından aldığımız bilgiler sonuca, onun hattat, müzehhib ve mücellit olduğunu biliyoruz.

Resim 10: A. Şamil Hoca (Atasoy)

Fevkalade maharetleri olan A.Şamil Hoca'nın çok miktarda mühür kazdığı; hatta bir keresinde, Akdağmadeni'ne uğradığı zaman, kaymakamın kaybolan mührünün aynısını yaptığı bilinen maharetleri arasındadır..Bunların yanısıra; ince demircilik, oymacılık, marangozluk, dişçilik, berberlik gibi pek çok işlerde de maharet sahibidir.

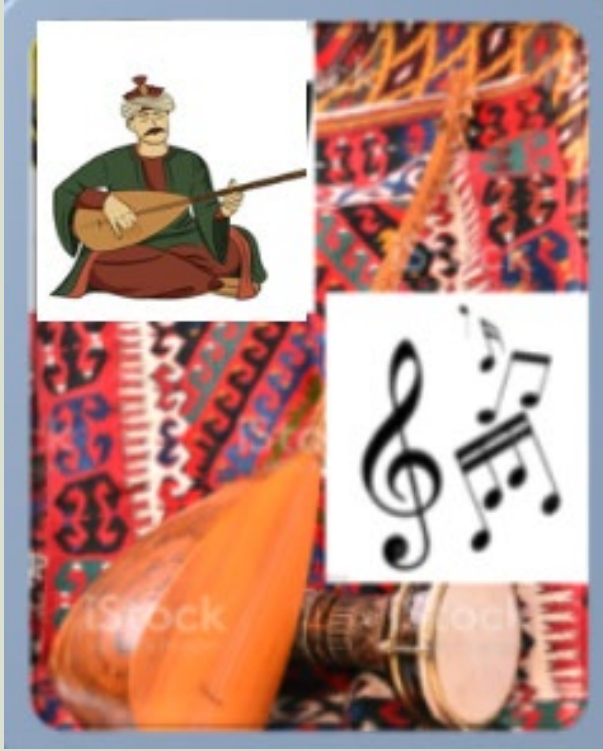
Araştırmaya ve bilmeye olan merakı, bir gecede 98 sahifelik bir kitabı tab etmesine sebep olmuştur. Halep vilâyetiyle ilgili bu eser hâla mevcut durumda olanlar arasındadır.

Birçok hattat gibi, kendi mürekkep, boya ve kalemini kendi yapan A.Şamil Hoca şu resmî görevlerde bulunmuştur. Fahri Kur'an kursu hocalığı, Cengerli, Pusans ve Tuğut (Kuruçay) köylerinde imamlık; Refahiye merkez imamı, müftü vekilliği.

Refahiye, Bahaddin Paşa Köprüsü kitabesi dâhil birçok mezar taşı kitabesi yazmıştır. Mezarı Terzi Baba'da kabristanındadır.

Resim 11: A. Şamil Atasoy'un nüshasını çıkardığı kitaplardan birine ait sayfa örnekleri.

MÜZİK

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

I ERZİNCAN'DA MUSİKİ HAYATI

Fahri Taş

Kültür kavramı için çeşitli tanımlar yapılmaktadır. “*Toplumların tarihlerinden devraldıkları maddî ve manevî mirasların toplamı.*” şeklinde yapılan tanım, diğer bütün tanımların özeti sayılabilir. Bu tanımda maddî mirasla kastedilen mimarî yapılar, teknik yöntemler, teknoloji ürünleri, idari yapılanma, sanat eserleri gibi unsurlardır. Manevî mirasla kastedilen ise; fikir ve düşünce sistemleri, inançlar, gelenek ve görenekler, millî ve manevî değerler, sanat anlayışları, müzik vs. gibi unsurlardır.

İnsanoğlu, sözle anlatamadığı bazı duygu ve düşüncelerini duyuracak, sezdirecek biçimde sesler aracılığı ile başkalarına anlatmaya çalışmıştır. Bu gayretin sonucu olarak da müzik doğmuştur. Bu sebeple müzik; ses üzerine kurulmuş bir sanattır, diye tanımlanır. Müzik güzel sanatların en önemli ve en güçlü dallarından biridir. Müzikte esas; insan sesi ve insan sesini taklit etmek amacıyla yapılmış sazlar-enstrümanlardır.

Müzik, diğer sanat dalları içerisinde toplumla en kolay ve en geniş anlamda etkileşip bütünleşen bir sanat dalıdır. Müzik insanın var olduğu her yerde varlığını sürdürebilir. Zaman ve mekân kayıtlarını aşarak insandan insana uzanan bir dil gibidir. Herhangi bir ön bilgiye gerek kalmadan sadece duyulmasıyla, hissedilmesiyle, anlaşılabilmesiyle; ırkı, dili, dini, inancı, toprağı, bayrağı ayrı insanları bile aynı ezgide, aynı nağmede birleştirir, bir araya getirir.

Müzik en ilkel toplumlardan ve en eski çağlardan başlamak üzere bütün toplumlarda ve zamanlarda hep var olmuştur. Müziğin Türk topluluklarında hayatla ilgili her türlü olayda hayatı seslendirdiği, ifade ettiği görülür. Dinî törenlerden av eğlencelerine; teke tek vuruşmalardan meydan savaşlarına, doğum ve ad verme törenlerinden aşk itiraflarına kadar

her hareket, her olay sözle beraber sazlardan yükselen seslerle birleşir, hayatın coşkısına eşlik eder.

Yakın zamanlarda ve günümüzde araştırmacılar ve uzmanlar Türk Müziği'ni "Klasik Türk Müziği-Türk Sanat Müziği" ve "Türk Halk Müziği" adı altında iki ana dal olarak incelemiş ve değerlendirmişlerdir. Aslında her iki müzik türünün de kaynağı aynıdır. Aradaki fark toplum kesimlerinin müzik sanatına bakış açılarından ve müziğin icra edildiği yerlerden doğmuştur.

Erzincan'da müzik hayatı derken Sanat Müziği, Halk Müziği ayrımı yapmadan, sadece Türk Müziği kavramı ile ele almak daha doğru olur. Türk Halk Müziği derken bu türün tamamlayıcısı olan halk oyunlarını ve bu oyunlara ritim katan, kazandıran oyun havalarını da unutmamak gerekir. Türküler halkın ortak malı, sevilen, beğenilen ve dilden dile dolaşın kültür ürünleridir. Bu sebeple giderek geniş coğrafi alanlara yayılmaları doğaldır. Eğer türkü sosyal bir temele, yüklü bir duyguya, kuvvetli bir müziğe, ezgiye dayanıyorsa sevilme, yayılma ve uzun yıllar yaşama şansı daha fazladır.

Türkülerin geçmişteki yayılmaları ile günümüzdeki yayılmaları oldukça farklıdır. Bugünkü teknik imkânlar ve teknolojinin getirdiği iletişim araçlarının hiçbiri eskiden yoktu. Çok eski zamanlarda hemen hemen yurdun her yerine uğrayan ticaret kervanlarıyla dolaşın halk ozanları, seyyahlar, halk sanatçıları türkülerini ve diğer kültür ürünlerini diyardan diyara aktarıyorlardı. Yeni fetihler dolayısıyla yeni göçler olduğunda geniş halk yığınlarıyla birlikte türküler de göç ederek yayılırlardı. Geçmişte de günümüzde de türkülerin ve başka kültür ürünlerinin yayılmasında önemli rol oynayan olayların başında askerlik görevi gelmektedir.

Yurdun hemen her köşesinden gelen ve kışlalarda toplanan delikanlılar bir yandan askerlik görevlerini yerine getirirken bir yandan da bilgi ve kültür alışverişinde bulunurlar. İstirahat saatlerinde, tatil günlerinde bir araya gelen gençler türküler söyler, oyunlar oynarlar. Böylece kendi yörelerinin türkülerini ve oyunlarını başka yörelerden gelen gençlere öğretirken, kendileri de başka yörelerin türkülerini ve oyunlarını öğrenirler. Askerlik görevi bitip de memleketlerine döndüklerinde pek çok türküyü de kendi yörelerine götürüp yayılmalarını sağlarlar. Bu sebepten Van yöresinde yakılmış bir türküyü kısa bir süre sonra Edirne yöresinde dinlemek şaşılacak bir olay değildir.

Türk Halk Müziği, bizim kültür müziğimiz olup aynı zamanda en yaygın şekilde kabul gören müzik türüdür. Bir başka ifadeyle, halkın estetik anlayışına göre meydana getirilmiş bir müziktir. Erzincan'daki müzik hayatını anlatmaya çalışırken geleneğe uyup; deprem öncesi ve deprem sonrası diye iki bölümde incelemek yanlış olmayacaktır. Ne yazık ki, yazılı kaynaklarda deprem öncesi döneme ait bilgiler yok denecek kadar az. Osmanlı İmparatorluğu dönemlerinin musiki merkezi olan İstanbul'dan Erzincan'a yansıyanlar çok az. Erzincan'ın bir şansı; batıyı uzak doğuya bağlayan "İpek Yolu"nun üzerinde olmasıdır. Her türlü ticaret malıyla birlikte pek çok bilgi ve haberi, hatta modayı batıdan doğuya taşıyan kervanlar bu yörede de mola verirlerdi. Özellikle Tercan'daki Kervansaray uzun molaların verildiği bir yerdirdi. Bu konaklamalar sırasında bilgi alışverişi, etkileşim kısa zamanda toplum hayatına yansıyordu.

Erzincan kurulduğu günden bugüne kadar bağrında birçok manevî mimar yetiştirmiş ve yaşatmış bir yöredir. İpekyolu üzerinde olması dolayısıyla hem ticari anlamda hem de stratejik anlamda büyük bir önem taşıyordu. Şehrin yüzyıllar boyu canlı ve diri olması bilim adamlarının, din âlimlerinin bu bölgeyi mekân tutmalarına vesile olmuştur. Tarihi kayıtlar Erzincan'da birçok medresenin, tekkenin, zaviyenin varlığından söz eder.

Tekke, dergâh ve zaviyelerde zikirlerin, ilim sohbetlerinin yanı sıra musiki sohbetlerinin de yapıldığı; bu musiki sohbetlerinde münacaat, naat, temcit, ilahi, tevşih, teşbih, nefes, mersiye, kaside gibi dinî musikimizin örneklerinin icra edildiği muhakkaktır. Ne yazık ki bunların günümüze ulaşan örnekleri çok azdır.

20. yüzyılın başlarında dünyadaki siyasi yapı ve buna bağlı olarak kültür yapısı, medeniyet anlayışı da değişiyordu. Ulaşım ve haberleşme araçları hızla gelişiyor ve yayılıyordu. Elbette ki bütün bu gelişmelerden müzik sanatı da payına düşeni alıyordu.

Müziğin icra edildiği yerler elbette ki çok çeşitli. Eskiden beri insanları bir araya getiren, müziğin icrasına vesile olan olayların başında çeşitli törenler, özellikle de düğün törenleri gelir. Çünkü düğün törenlerinde kültürümüzün temelini oluşturan sevgi, saygı, akrabalık, yardımlaşma, müzik, halk oyunu, raks ve benzeri pek çok unsur bir araya gelir. Diğer yandan Anadolu'nun pek çok yöresinde olduğu gibi Erzincan yöresinde de yaygın olan sıra geceleri, yâren geceleri, herfene, askere uğurlama törenleri, tandırbaşı sohbetleri gibi geleneksel faaliyetlerde müzik daima ön plana çıkar.

Daha sonraki dönemlerde, özellikle Cumhuriyetin ilanından sonra 19 Şubat 1932'de açılan Halk Evleri'ndeki müzik ve tiyatro faaliyetleri, müziğimizin en küçük yerleşim birimlerine kadar ulaşmasına yardımcı olur. Öte yandan okulların giderek çoğalması müzik eğitiminin de yaygınlaşmasını sağlar. Hali vakti yerinde olanların evlerinde, konaklarında düzenledikleri eğlenceler, müzisyenlerin buralara davet edilmeleri; buralardaki meşkler hep müzik hayatının bir parçasını teşkil ediyordu. Sözüünü ettiğimiz bu faaliyetlerde, müzik canlı olarak icra ediliyor ve insanlar bu icraları doğrudan dinliyorlardı.

19. yüzyılın ikinci yarısında (1877) Charles Cros tarafından icat edilen ve Edison tarafından geliştirilen ve bizleri “ Gramofon “ olarak bildiğimiz plak çalan aletin ülkemize de gelmesi ve yaygınlaşmasıyla insanlar müzik eserlerini daha çok dinleme imkânına kavuştular.

16 Temmuz 1916'da başlayıp; 13 Şubat 1918'de sona eren düşman işgali günlerinden sonra normal hayata dönülünce gramofon denilen alet az da olsa Erzincan'da da kullanılmaya başlanır. Çeşitli sanatçıların plaklarını dinleyen gençler sanatçı olmaya, plak doldurmaya heveslenirler. O dönemlerde sesi güzel olanlar daha çok hafız olmaya teşvik edilirmiş. Hepimizin yakından tanıdığı Hafız Şerif ve Sılbışlı Salih de hafız olarak yetişen sanatçılarımızda sadece ikisi.

Değerli hemşerimiz rahmetli Nizamettin Özbek'in 1942 yılında basılan “Erzincandan... Kemah'tan...” adlı kitabında anlattığına göre: 1939 depremi öncesi Erzincan'ın en iyi bilinen, en çok gezilen yerlerinden birisi “Aynı Hanımın Kuyusu” denilen yermiş. Kuyuyu yaptıran Aynı Hanım ölmüş, kuyusu da dolmuş. “Aynı” adı da söylene söylene “Ayna Hanım” haline gelmiş. Ayna Hanım'ın kuyusunun olduğu yer, çarşının en kalabalık ve en işlek yerlerinden

birisiymiş. Büyük dükkânlar, Saraçoğlu'nun kahvesi, Paşa Hamamı, Bezirciler 'in Hanı, Hışırın Oteli ve belli başlı iş yerleri hep bu kuyuda birleşen Dört Yol'un üzerindeymiş.

İşte bu çarşıda tuhafiye üzerine iş yapan "Tanko Hafız" lakabıyla bilinen birisi varmış. Muhtemeldir ki, kravat taktığı, setre pantolon giydiği ve sakal bırakmadığı için; belki de yeniliklere açık bir insan olduğu için halk kendisine bu lakabı takmış. Hafız, mal getirmek için sık sık İstanbul'a gidermiş. Tuhafiye mallarının yanısıra o yıllarda İstanbul'da piyasaya çıkan plakları da getirmiş. Dükkânının güvenli bir köşesine yerleştirdiği gramofondan Hafız Sami, Hafız Ahmet, Hafız Yaşar ve Hafız Burhan'dan gazeller dinletirmiş, bu yüzden de Tanko Hafız'ın dükkânının önü daima kalabalık olurmuş. Böylece ünlü hafızların okuduğu gazeller Erzincanlı müzikseverlere ulaşmış.

Sılbıslı Salih DüNDAR

Muhtemeldir ki, o günlerde sesinin güzelliği ile bütün Erzincanlıların sevgisini ve takdirini kazanan Hafız Şerif (Tanındı) de bu plak dünyasının büyümlü havasına kapılıp, arkadaşlarının da teşvikiyle İstanbul'un yolunu tutmuştur. Hafız Şerif'in doldurduğu plakların Erzincan'a ulaşması, buradaki belli başlı kahvehanelerde çalınması, akranı sayılan Sılbıslı Salih (DüNDAR)'i de heveslendirmiş olmalı ki, birkaç yıl sonra o da İstanbul'un yolunu tutar ve kendini plak dünyasına kabul ettirir.

Hafız Şerif Tanındı

güzelliği ve yumuşaklığı ile dikkatleri çeken Nizamettin (Bayram) adlı bir delikanlı daha türkü söyleyenler kervanına katılmıştır.

Bu olaylar Erzincan'daki müzik hayatının gelişmesinde önemli rol oynar. O dönemlerde cümbüşüyle çalıp söyleyen, şöhret olma yolunda ilerleyen yanık sesli bir genç daha vardır. Aslen Cimin'li olan, küçük yaşta Kiy (Yaylabaşı) köyündeki akrabasının yanında büyüdüğü için Kiyli Esat (Ertürk) diye ün yapan bu delikanlı henüz çok gençtir ve onu İstanbul'a gönderip plak doldurtacak maddi ve manevi desteklerden yoksundur. Yine o dönemlerde sesinin

1927 yılında İstanbul ve Ankara'da ilk radyo verici istasyonlarının açılmasıyla müzikseverler yeni imkânlarla kavuşurlar. Ancak bu iki radyo istasyonunun da yayın alanı oldukça sınırlıdır. 1938 de Uzun Dalga Ankara Radyosu'nun yayına başlamasıyla Anadolu'nun pek çok yöresi gibi, Erzincan ve yöresi de radyo yayınlarını dinlemeye başlar. Şimdilerde anılarımızda kalan ve pek çok kimsenin evinin baş köşesinde nostaljik duygularla sakladığı kocaman ahşap kasalı, lambalı radyo alıcıları giderek çoğalır ve insanları etrafında toplamaya başlar.

Kiyli Esat Ertürk

sularında Erzincan derinden sarsılır. Binlerce ölü, binlerce yaralı ve taş üstünde taş kalmamacasına yerle bir olan bir şehir...

Yaşanan bu büyük felaket, çekilen acı ve ıstıraplar bir süre sonra sanatçıların dilinde, telinde ağıt olur, türkü olur, dilden dile dolaşır. Erzincan'ın musiki hayatına unutulmaz ağıtlar eklenir. Pek çok Erzincanlı'nın diline bir dörtlük takılır:

*Gül düğümü, gül düğümü
Çözülür mü gül düğümü
Ben bir garip Erzincan'ım
Kim görmüş ki güldüğümü...*

Evet, deprem koca bir şehri yerle bir etmiş, binlerce insan hayatını kaybetmiştir. Her şeye rağmen hayat devam etmektedir ve edecektir. İnançlı Erzincan insanı çektiği bütün acı ve sıkıntıları büyük bir tevekkülle gidermenin yollarını bulur. Yaralar sarılır, acılar az da olsa

Erzincan'daki kahvehanelerde, çay bahçelerinde Erzincanlı sanatçıların plakları çalınır, dinlenirken, bu sanatçı ağabeylerinin izinden gitmek isteyen hevesli gençler de düğünlerde, derneklerde, çeşitli eğlence gecelerinde kendilerini gösterebilmek için fırsat kollarlar. Derken günler, aylar, yıllar su gibi akıp gider ve o kara gün gelir. 27 Aralık 1939 günü sabaha karşı, saat iki

Nizamettin ve Tuncer Bayram

diner ve hayat normale dönmeye başlar. Yıkılan Erzincan'ın birkaç kilometre kuzeyinde yeni bir şehir kurulur. Yurdun başka yörelerine göç etmek zorunda kalan aileler birer, ikişer yurtlarına, yuvalarına dönerler. Toplumun sosyal gerekleri ne ise yerine getirilmektedir artık. Düğünler yeniden yapılmaya başlanır. Sohbet toplantıları buruk da olsa yine türkülerle, müzikle renklendirilmeye çalışılır. Şartlar ve ihtiyaçlar müziğe eski fonksiyonlarını kazandırır. O dönemlerin söyleyişiyle “saz takımı” veya “takım çalgı” denilen müzik grupları oluşur. O dönemlerde bu günkü gibi düğün salonları yok. Bulunabilen en geniş mekânlar düğün evi olarak kullanılır. Yine o dönemlerde kadınlar için ayrı, erkekler için ayrı kına geceleri düzenlenirdi. Asıl eğlenceler ve müzik faaliyetleri bu kına gecelerinde olurdu. Düğün sahiplerinin ekonomik güçlerine bağlı olarak bir de “düğün hamamı” düzenlenirdi. Bir hamam düğün için günün belli saatlerinde hanımlara, bir başka gün veya saatte de erkeklere tahsis edilirdi. Tabii bu düğün hamamlarında çeşitli eğlenceler düzenlenirdi. Bu tür eğlencelerin de vazgeçilmez müzisyenleri vardı.

Erzincan ve yöresinde oldukça yaygın olan “Saz Takımı” veya “Takım Çalgı”ların düğünlerde önemli görevleri vardı. Düğün yaz aylarında ve bahçede ise bahçenin bir köşesine; mevsim uygun değil ve kapalı bir mekânda yapıyor ise; o mekânın uygun bir köşesine ipler gerilir ve üzerine ihram, cicim veya başka örtüler atılarak çalgıcıların düğüne gelen misafirleri; misafirlerin de çalgıcıları görmesi engellenirdi. Tabii ki bu düzenleme kadınlar için yapılan kına gecelerinde ve kadınların düğünlerinde yapılırdı. Erkekler için yapılan eğlencelerde böyle bir düzenlemeye gerek yoktu.

Kemal Baylan

Düğünlerin dışında da zaman zaman zengin evlerinde, konaklarında müzikli eğlenceler düzenlenirdi. Yaz aylarında ise Erzincan'ın Beytahtı, Şellale, Eşgisi, Kırk gözeler gibi mesire yerlerinde de müzikli eğlenceler düzenlenirdi. Büyüklerimizin anlattıklarına göre; Udî Boyacı Lütfü, Kemanî Kör Eşref, Granatacı Hacıoğlu Selâhattin, Darbukacı Kör Kâzım ve Darbukacı Mustafa o dönemlerin en ünlü çalgıcılarıymış.

Erzincan ve yöresi düğünlerinin vazgeçilmez çalgılarının başında elbette ki davul-zurna gelir. Daha çok köy düğünlerinde yaygın olmakla beraber davul-zurnasız düğünlerin pek makbul sayılmadığı da düşünülürdü. O dönemlerin ünlü davul-zurnacıları ise; Torpil, Mezralı Ahmet, Kel Yusuf, Kazık İsmail, Davulcu Mığdat, Kel Abdulla (Sarıkaya), Cencigeli Kemal'miş. Son dönemlerde ise Kemal ve Cemal Baylan kardeşler, Aşur Şahan, Davulcu Bayram, Aferin Erdoğan öne çıkan isimler.

Hacıoğlu Selahattin

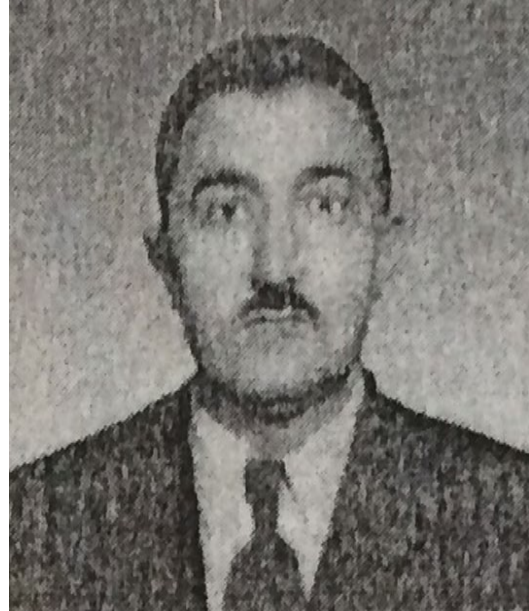
1939 Depremi sırasında İstanbul'da bulunan Hafız Şerif ve Silbıslı Salih depremden hemen sonra Erzincan'a dönerler. Bir süre, kaybettikleri yakınlarının acılarını dindirmeye çalışırlar ve plak doldurmak üzere tekrar İstanbul'a dönerler. Çok genç sayılabilecek yaşlarda kaybettiğimiz bu iki sanatçı da ömürlerinin son yıllarında kurtuluş gecelerine katılırlar, yöremizin güzel türkülerini seslendirirler. Bunun dışında asıl meslekleri olan hafızlık, müezzinlik ve imamlık görevlerini de sürdürürler. Bu arada genç yeteneklere de önderlik ederler.

O dönemlerde seslerinin güzelliği ve kendilerine has üsluplarıyla müzikseverlerin gönüllerinde yer eden Büyük Cami'in müezzini Hafız Hasan, Hortikzâde Hafız Kemal, Piteriçli Ejder Hafız, Büyük Cami'in imamı İbrahim Efendi, Dayıoğlu Hafızlar, Marangoz Nafiz Efendi, Ciminli Deli Halil, Bakırcı Naim Efendi, Zazoğlu Vehbi Efendi, Horanlı Naiboğlu

Mehmed Efendi, Koto Salih gibi isimler ise daha ziyade mevlitlerde, özel sohbet toplantılarında okudukları gazellerle hatırlanmaktadır.

Hortikzâde Hafız Kemal

Bakırcı Naim Pulur

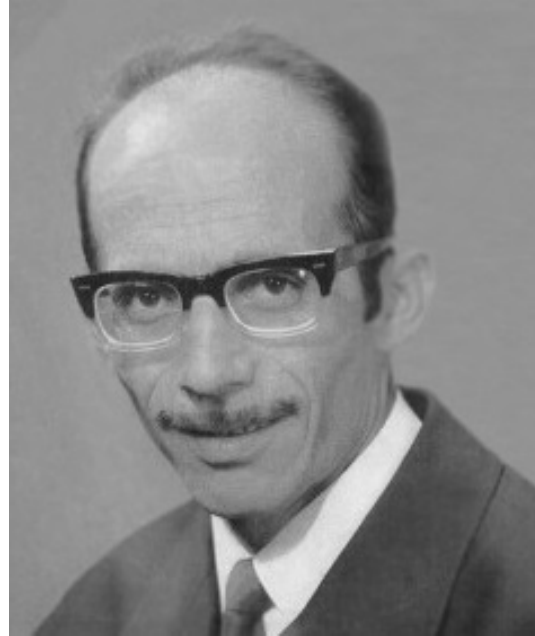
Aşık İsmail Daimi

gelmektedir. Davut Sulari'nin ağabeyi Haydar Ağbaba ve küçük kardeşi Müslüm Ağbaba da çalıp söyleyen sanatçılardan. Âşıklık geleneği ile işe başlayan, sonradan TRT'nin usta sanatçılarından birisi olan Ali Ekber Çiçek de gençlik yıllarında Erzincan'ın musiki hayatına katkıda bulunan başka bir isim.

Daha sonraki yıllarda da halk ozanları yetişmiş, geleneği devam ettirmişlerdir. Bunlardan Kul Nuri mahlasını kullanan Nurettin Türkan, Köksal Ayvazoğlu, Müslüm Kumru, Taştan Kartal, Köksal Mutlu, Süleyman Kekeç, Ali Resulî, Zakir Tekgül ve Âşık Zeki Hayalî'yi sayabiliriz. Bu Âşıklar zaman zaman Âşıklar Kahvesi'nde bir araya gelerek çalıp söylemişler, geleneği devam ettirmişlerdir.

Deprem sonrası, eşini kaybettiği için yalnız yaşayan, seramikle uğraşan ve bu arada da müziğe gönül veren bir de Beyaz Rus vatandaşımız vardır. İstavro adındaki bu müzisyen ud, keman, kanun gibi sazları da çalmakta ve isteyenlere de ders vermektedir. Ders verdiği gençler arasında hepimizin yakından tanıdığı Ahmet Türkoğlu da vardır. İstavro Efendi'den uzun yıllar ders alan Ahmet Türkoğlu, önce Türk Sanat Müziği'ne yönelmiş, usul ve makamları öğrenmiş, ancak yetiştiği toprağın etkisiyle olsa gerek, Türk Halk Müziği'nde karar kılmış, okuduğu gazellerle ün yapmıştır.

Sadece Erzincan ve yöresinde değil, yurdumuzun hemen her köşesinde Türk Halk Müziği'nin sevilip yayılmasında etkili olan isimlerin başında halk ozanları İsmail Daimî (Aydın) ve Davut Sulari (Ağbaba)

Aşık Davut Sulari

Erzincan'ın sosyal aktivitelerinde büyük katkıları olan isimlerden birisi de Cemil Tokyürek'tir. Tokyürek 1946 yılında "Erzincan Gençlik ve Spor Kulübü" nü kurar ve 1960 yılına kadar başkanlığını yapar. Bu kulüp bünyesinde sporun yanı sıra müzik çalışmalarına da yer verilir. Halil İbrahim Ersoy bu müzik grubunun başına getirilir ve hocalık yapar. Pek çok genç o dönemde Ersoy'dan bağlama çalmasını öğrenir. Bu müzik grubu 1957 yılında bu kulüpten ayrılarak "Erzincan Müzik ve Folklor Derneği"ni kurarlar. Dernek başkanlığına Kemal Başdemir, yönetim kurulu üyeliklerine de Hulusi Güneş, Nadi Altınel, Kâzım Kişi, Ahmet Türkoğlu ve Selahattin Divarcı getirilir. Ali Musa Eken'de Hoca olarak görev alır. Dernek çalışmalarını rahat yürütebilmesi için bugün Merkez Çarşısı olarak bilinen bölgede yan yana iki dükkân kiralanır. Aynı zamanda gençlerden bir "Halk Oyunları Ekibi" oluşturulur. Bu iki ekip de hafta sonları gösteriler yapar hatta Erzurum, Sivas gibi komşu illere turneler düzenlenir.

Ali Ekber Çiçek

Yine o yıllarda bir yer daha vardır ki müzikseverlerin, özellikle de halk müziği ile ilgilenenlerin uğrak yeridir. Burası "Kumaş Saz Evi"dir. Sahibi Ali Soylu hem bağlama

Ahmet Türkoğlu İstanbul'da saz arkadaşlarıyla birlikte.

yapmakta hem de çalmaktadır. Onun dükkânında yapılan müzik sohbetleri, meşikleri o dönemleri bilenlerce hatırlanmaktadır.

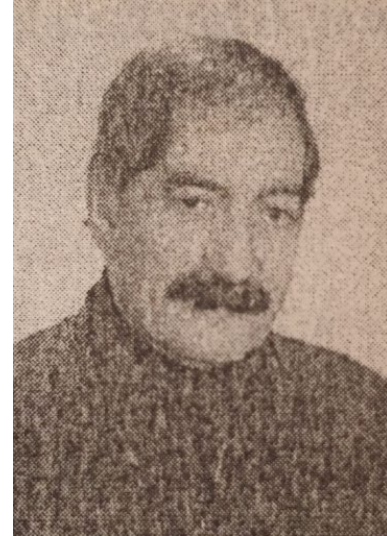
Vasfi Sanalan

27 Mayıs 1960 ihtilali çalışmaları bir süre yavaşlatır. Kemal Başdemir'in Erzincan'dan ayrılıp İstanbul'a gitmesinden sonra dernek başkanlığına İngilizce öğretmeni Hüseyin Dertsiz, başkan vekilliğine de Lütfü Kanat getirilir. Hocalık görevini ise İsmail Daimî devralır. Daimî yönetimindeki Halk Müziği Korosu haftada iki gün belediye hoparlöründen şehre canlı yayın yaparlar. İki gün de o günlerde yayına başlayan Erzincan Lisesi Öğrenci Radyosu'nda program yaparlar. Zaman zaman da Erzurum Radyosu'na giderek bant doldururlar.

Bu koronun önde gelen sanatçıları Nizamettin Bayram ve Vasfi Sanalan'dır. Bir ara dernek başkanlığını da yürüten ve konservatuvar eğitimi de alan Lütfü Kanat, Yılmaz Demir, Ali Savcı da koronun devamlı sanatçılarıdır. Cimin'li Hüseyin Kadri Bey'in oğulları

Halil, Hasan, Bünyamin ve Nevzat Nalbant; Kör İhsan, Fehmi Akbaş, Nihat Yapar, İbrahim Horoz gibi sanatçılar da çalışmalara düzenli olarak katılırlar. Darbukacı Ahmet Bilkoç'un yanısıra, günümüzün bağlama ustası Yavuz Top da topluluğun en genç sanatçısıdır. Daha 13-14 yaşlarındadır o yıllarda. Bünyamin Nalbant hem THM hem de TSM tarzında söyleyebilen yetenekli bir gençtir. Hıdır Ersoy da âşıklık geleneğini devam ettiren bir sanatçıdır.

Erzincan Lisesi Öğrenci Radyosu, Erzincan'daki musiki hayatına bir canlılık getirmiş, ayrı bir renk katmıştır. Turan Turgay, Yüksel Özmen, Yavuz Top, Bünyamin Nalbant bağlamalarıyla; Özer Karaaslan darbukasıyla, Neşe Sümer, Erol Polatkılıç, Hakkı Karapolat ve Lütfü Kanat' gibi solistlere eşlik etmişlerdir. Erol Polatkılıç daha sonraki yıllarda TRT Erzurum Radyosu'nda kaşeli sanatçı olarak görev yapmıştır. Salih Dünder'in yeğeni Fethi Karsak ise TRT'nin açtığı amatör ses yarışmasında çok başarılı olmuş, ancak memuriyet hayatını tercih etmiş, musiki hayatını amatörce devam ettirmektedir. Yine o dönemlerin güzel seslerinden Nizamettin Bayram'ın oğlu Tuncer Bayram da babasının izinden yürümüş, yöremizin güzel türkülerini söylemeye devam etmektedir.

Lütfü Kanat

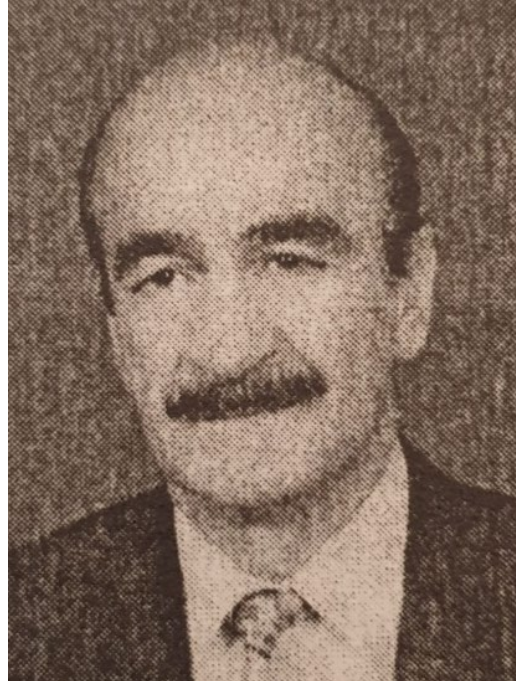

Yavuz Top

Zafer Gündoğdu

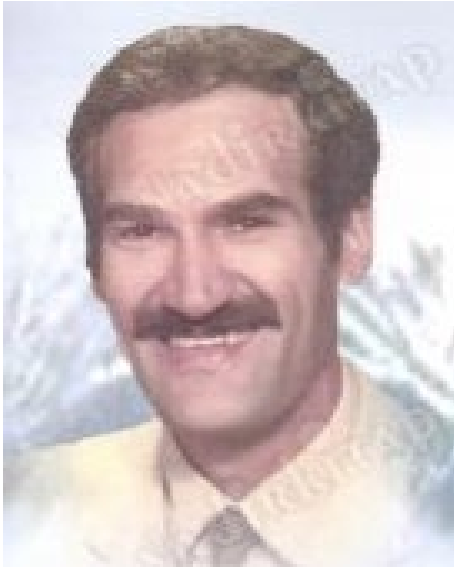
Yılmaz Berber, Yusuf Ataç, Fikri Balta, Şeyhattin Uçar (Hafız Şerif'in kardeşi), Hamza Özyalçın, Kemal Öztekin, Aydın Yalçın, İsmet Özcan, Kemal Uğurlu, Süleyman Şimşek, Halit Sinanoğlu, Yaşar Derviş; sesi ve üslubuyla eski sanatçıları anımsatan, onların üslubunu yaşatan Ahmet İlhan ve Yaşar İçer, Yaşar Sarıkaya gibi halk müziği ile uğraşan ve emek veren sanatçılardan da söz etmemiz gerekir. Bu arada bağlamalarıyla pek çok sanatçıya eşlik eden Mahmut Kaçmaz, Hasan Hüseyin Tasak ve çalıp söyleyen Murat Özyiğit'i de unutmamak gerekir. O yıllarda babası Fikri Aksoy'un bağlaması eşliğinde türküler söyleyen Gülhan Aksoy ise bugün TRT sanatçısıdır.

Turan Turgay

Erzincan'da Türk Sanat Müziği ne yazık ki, Türk Halk Müziği kadar yayılamamış ve gelişememiştir. Müziğin bu türüne heveslenen gençler, her şeyden önce ders verecek hoca bulamamışlardır. İstavro Usta başta Ahmet Türkoğlu olmak üzere bazı gençlere ders vermesine rağmen pek verimli olamamıştır. 3. Ordu merkezinin Erzincan'da olması, burada görev yapan müzisyenlerin çabalarıyla bazı çalışmalar başlatılmış ama uzun süreli olamamıştır. Şükrü Atadan, Çopur Binbaşı, Ali Sabuncu, Binbaşı Suat, Cemal Çakar ve Neşe Bey katkıda bulunan asker kökenli müzisyenlerdir.

Bünyamin Nalbant

Bu gibi müzisyenlerin önderliğinde ve katkılarıyla zaman zaman bir araya gelen Erol Sevil ve Ekrem Çeşner kanunlarıyla; Tahir Özarlan, Ömer Özcan ve Salih Kökhan kemanlarıyla; Ünal Yalçın, İbrahim Erkal, Ahmet Terzioğlu, Bünyamin Sonat udlarıyla; İhsan Akın cümbüşüyle, Demir Tokgöz klarnetiyle; Ergun Divarcı bongosuyla, Ali Fedakâr, Ömer Kas, Adnan Karakelle ve Sami Erkanat ritm sazlarıyla; Zeki Atıcı, Cahit Naldan, Mustafa Temiz sesiyle bu müzik türünün Erzincan'daki temsilcileri olmuşlardır.

Sami Erkanat ayrıca tiyatrocu yönüyle de bugün stand-up denilen türün Erzincan'daki ilk temsilcilerinden birisidir. Meşhur klarnetçi Hacıoğlu Selahattin'in yakınları olan Sebahattin, Seyfettin ve Muhittin Divarcı kardeşler yeri geldiğinde kemanlarıyla, yeri geldiğinde klarnetleriyle, yeri geldiğinde orglarıyla, bazen de sesleriyle hem Türk Sanat Müziği türünde hem de hafif müzik türünde örnekler sunan sanatçılardır. Bu türün sevilen solistleri ise Bünyamin Sonat, Tuborg Mithat, Kenan Atalay, Muharrem Gürol gibi zamanın genç sanatçılarıdır.

Musiki Derneği üyeleri

1960 lı yılların başından itibaren hafif müzik diye adlandırılan müzik türü de Erzincan'ın musiki hayatında kendisine yer bulmaya başlar. Okullardaki müzik derslerinin önem kazanması, düğünlerin artık evlerde değil de düğün salonlarında, lüks otellerin geniş salonlarında yapılmaya başlanmasıyla ve özellikle de "dans" denilen eğlence tarzının yaygınlaşmasıyla, temeli ritme dayanan hafif müziğin yaygınlaşmasında önemli rol oynar. Çeşitli okullardaki hevesli ve yetenekli gençlerin bir araya gelerek oluşturdukları orkestralar hem okul gecelerinde hem de düğünlerde ve diğer yemekli eğlencelerde kendilerini gösterirler.

O yıllarda orkestralarda en yaygın saz gitardır. Org henüz yaygın değildir ve oldukça pahalı bir müzik aletidir. Daha sonraki yıllarda, ekonomik gücün de artmasıyla orkestralara piyanı ya da org eklenir. Erzincan'da bu müzik türünün ilk temsilcileri, Türk

Sanat Müziği'nde olduğu gibi 3.Ordunun bandosunda görev yapan müzisyenlerden yardım ve destek almışlardır.

Gitaristler Uğuray Ertürk, Şafak Cantosun, Oktay Satır, Atilla Filiz, Ertuğrul Peker, baterist Erdal Peker, saksafoncu Astsubay İlhami ve Marmara depreminde kaybettiğimiz gitarist, baterist ve akordeoncu İbrahim Uslu hafif müzik türünün Erzincan'daki ilk temsilcileridir. Daha sonraki yıllarda orkestralara talep artınca yeni yeni orkestralar kurulur, müzik grupları oluşturulur.

Güzel Düğün Salonu, Belde Düğün Salonu, Urartu Otel, İplik Fabrikası Salonu, Şeker Fabrikası Salonu gibi mekânlarda çalan orkestraların hafızalarda kalan isimleri ise; Piyanist Şantör Ali Fedakâr, Ömür İğret, İlker Akdoğan, Bora Karaçam, Tanfer Altıntaş, İlhan Özcan, İlhami Şit, Hayati Eraslan, Nafiz ve Naykî Kardeşler, Ömer Kas, Cumhur Ölmez gibi isimlerdir.

Bu arada Erzincan'daki musiki hayatına paralel olarak faaliyet gösteren amatör tiyatro topluluklarının sanatçıları da zikretmek, sanat adına bir kadirbilirlik olmalıdır. Mahmut Salcan, Mustafa Temiz, Sami Erkanat, Orhan Dere, Osman Demir, Cahit Naldan ve Baki Karakaş bu yolda emek sarf eden sanatçılardır.

Mustafa Temiz

Erzincan'da müzikle, özellikle de halk müziği ve halk oyunlarıyla ilgili araştırma ve derlemeler yapan Mustafa Uçar'ın emekleri her türlü takdirin üstündedir. Bu konuda daha kapsamlı bir çalışma ise Fahri Taş tarafından yapılmış; 2004 yılında Fahri Taş ve Salih Turhan ortak çalışması olarak "Erzincan Türküleri: 1 – 2" adıyla iki cilt halinde yayınlanmıştır. 2019 yılında bu çalışma genişletilerek Erzincan Valiliği tarafından yeniden bastırılmıştır. Bu kitapta kültür, sanat, müzik konularının yanı sıra, Erzincan yöresine ait altı yüz otuz türkü sözleriyle, notalarıyla yer almıştır.

Günümüzde başta İstanbul olmak üzere pek çok sanatçı hemşerimiz yöremiz müziğini başarıyla temsil etmektedir. Ankara’da Erzincan Dernekleri Federasyonu salonlarında her hafta sonu, cuma, cumartesi günleri meşkler düzenlenmektedir. Başta Turan Turgay Hoca olmak üzere Mehmet Çamkerten, Hakkı Dinç, Fehmi Aydan, Mustafa Baytemur, Ahmet Alagöz gibi müzisyenler, hemşerilerimizin sıla özlemlerini gidermektedirler.

Günümüzün gelişen teknolojileri, müzik hayatını geliştirmekte ve canlı tutmakta, genç kuşaklara aktarılmasında önemli katkılarda bulunmaktadır. Erzincan ve yöresinin özellikle türküleri, insanımızın bütün yaşanmışlıklarını yansıtmaktadır. Bu gün TRT Halk Müziği Repertuarı’nda türkü sayısı itibarıyla Türkiye genelinde üçüncü sıradadır. Yörede pek çok sanatçı yetişmiş ve sanatlarını icra etmektedirler. Türkülerimizin çokluğuyla beraber bu alanda yetişmiş ve TRT SANATÇISI unvanını hak etmiş pek çok hemşerimiz vardır. Ayrıca TRT kadrosunda olmayıp da, TRT televizyonlarında, diğer televizyonlarda; Kültür Bakanlığı korolarında görev yapan pek çok sanatçı hemşerimiz vardır.

Bu sanatçıların adlarını zikretmek, bir kadirbilirlik görevi olsa gerek. Ahmet Sezgin, Ali Ekber Çiçek, Turan Engin, Mustafa Özgül, Nurten İnnap, Yavuz Top, Elvan Sevim, Gülcan Kaya, Gülderen Taştan, Gülhan Aksoy, Gülseren Erdağ, Özgür Eren, Sabahat Aslan, Selma Arduç Şerife Hatun, Zafer Gündoğdu, Burhan Tarlabası, Armağan Elçi, Hüseyin Turan, Hürşit Dünder, İrfan Gürdal, Cem Gürdal, Ahmet Alagöz, İsmail Aksoy, Süleyman Hatun, Sevcan Orhan, Ayşen Birgör ve daha niceleri.

Geçmişten günümüze Erzincan’daki müzik hayatını satır başlarıyla sizlere aktarmaya, o günleri anılarınızda canlandırmaya çalıştık. Bu arada gerçekten müziğe gönül vermiş, kültür ve sanat faaliyetlerinde emek sarf etmiş pek çok hemşerimizi tespit edememiş olabiliriz. Onların da bizi hoş göreceklarine inanıyoruz.

EK: ERZİNCAN MUSİKİ HAYATINDA İZ BIRAKANLARDAN; HACIOĞULLARI VE BÜNYAMİ SONAT – Haz. Prof. Dr. Necdet Tozlu

Hacıoğulları: Erzincan'da Hacıoğulları diye anılan aile, müzisyen bir ailedir. Dede klarnet ve cümbüş ustası Selahattin Divarcı (1913-1999), oğulları Sebahattin (1936-1991), Bahattin, Alaattin; torunlar Seyfettin, Muhittin, Ergün ve diğerleri... Dededen toruna herkesin bir veya birkaç enstrüman çaldığı, neredeyse tüm enstrümanların icra edildiği bir ailedir. 1920'li yılların başından 1990'lara kadar yaklaşık bir asır Erzincan'ın musiki hayatında önemli rol oynamış, eğlence, düğün, nişan, sünnet vb. merasimlerde olmazsa olmaz haline gelmiş bir ailedir.

Saz çalanlar tümüyle aileden olduğu gibi, sesiyle icra edenler de ailedendir. İstasyon Gar salonu, Bezirciler Sineması Salonu, Yenişehir Sineması salonu, Ferah Sineması Salonu, İplik Fabrikası salonu, Şeker Fabrikası Salonu ve muhtelif düğün salonları önemli eğlence mekânlarıydı. Bu mekânların tamamında nefesli sazlar, klavyeli sazlar, telli ve vurgulu sazlar ile ritim sazlar eşliğinde yapılan eğlencelerin baş mimarı Hacıoğlu ailesiydi. Önceleri klarnet, cümbüş, ud, kreman, bağlama, akordeon, ve ritim sazlar kullanılırken daha sonraları klavyeli sazlar da dahil edilmiş ve enstrüman zenginliği sağlanmıştır. 1990'lı yıllarda ailenin büyük şehirlere göç etmesiyle Erzincan bu sahada âdeta öksüz kalmış yeri doldurulamayan bir boşluk yaşanmıştır.

Hacıoğlu ailesinden 1956 doğumlu Seyfettin profesyonel anlamda sanatı sürdürmüş, pek çok ünlüye saziyle eşlik etmiştir. Klarnet, tambur, cümbüş, bağlama, gitar, org, saksafon, keman, akordeon ve ritim sazlar çalmaktadır. Halen Antalya'da yaşayan Seyfettin zaman

Sebahattin Divarcı

Musiki ve halk oyunları ilgi alanıydı. Çocukluğunda itibaren bu iki alanda yeteneğini geliştirdi usta öğreticilik yaptı. Kaval ve bağlamayla başlayan enstrüman çeşitliği giderek arttı, ud, melodika, akordeon gibi diğer müzik aletlerini de dağarcığına ekledi. Uzun zaman Erzurum Radyosunda 1976-1980 yılları arasında misafir sanatçı olarak

SEYFETTİN DİVARCI

zaman sıla-i rahim emek üzere Erzincan'a geldiğinde müdavimleri tarafından ağırlandı ve müzik ziyafeti sunmaktadır(Divarcı, 21.12.2022 tarihli görüşme).

Bünyamin Sonat: 1956 Erzincan merkez köylerinden Bahçeliköy (HAH) de doğdu. Köyünde başlayan ilkököl eğitimini Merkez Kurtuluş İlkokulu ve Sümerler İlkokulunda tamamladı. Sümerler Ortaokulu ve Erzincan Lisesinden sonra Erzincan Eğitim Enstitüsünden mezun olup öğretmenliğe atandı. 1980'de öğretmenlikten istifa ederek aile şirketinin başına geçti ve ticaretle uğraştı. 1995'te yeniden eğitim hayatına dönen Sonat bir grup arkadaşıyla FİDEM okulları ve FİNAL Dershanelerini kurdu, sahibi ve yöneticisi olarak iş hayatını sürdürmektedir.

programlara katıldı, sazıyla, sözüyle katkılar sundu. 1996'da Erzincan Musiki Cemiyetini kurdu. Arkadaşlarıyla birlikte çalışmalar yürüttü, konserler icra etti. Halen çalıp söylemeye devam eden Sonat yirmi yıldır her cumartesi akşamı Ağa dayının bağ evinde, bazen de Tuncer Kırtıloğlu'nun bağ evinde meşk etmektedir.

Erzincan türkülerini, özellikle uzun havalarını ustalıklı seslendiren Sonat, yöresel tavrı da hakkıyla icra etmektedir. Akşam oturularında saat ona yaklaşınca "Bana ayrılan süre burada sona ermiştir" cümlesiyle sazını toplamaya başlayan Sonat son derece prensip sahibi, esprili ve aynı zamanda usta bir fıkra anlatıcısıdır (Sonat, 21.12.2022 tarihli görüşme).

II ERZİNCAN ÂŞIKLIK GELENEĞİ

Prof. Dr. Necdet Tozlu

Erzincan coğrafi konum itibarıyla Doğu Anadolu'da yer alan kadim bir şehridir. Kars, Erzurum Bayburt, Gümüşhane, Sivas gibi âşıklık geleneğinin güçlü olduğu şehirlerle komşu ve bu geleneğin önemli merkezlerinden biridir. Cumhuriyetin ilk yıllarında düzenlenen Âşıklar Bayramı'nın Sivas'ta (5-7 Kasım 1931) ve Bayburt'ta (27 Şubat-5 Mart 1938 Bayburt Saz Şairleri Haftası) yapıldığı hatırlanacak olursa, bölgenin bu manadaki kıymeti daha iyi anlaşılacaktır. Zira geleneğin yüzlerce yıllık tarihî seyri içerisinde, bu coğrafyada çok kıymetli âşıklar yetişmiş ve kültürümüze muhteşem eserler kazandırmışlardır.

Geleneğin Erzincan'da devamlılık bulmasında etkili olan pek çok unsur söz konusudur; Erzincan halkının hoş vakit geçirme arzusu, toplaşma, birbirinden haberdar olma, sosyalleşme, özellikle televizyonun yaygınlaşmadığı dönemlerde akşam vakitlerini boş geçirmemek adına etkinlik yapma önemli faktörlerdendir. Bu vakitleri verimli hâle getirmek için âşıklardan hikâye, müzik veya atışma dinleme isteği, hikâyelerin olay örgüsünün merakı, hikâyelerde ve şiirlerde geçmişin derin izlerinin yankı bulması, geleneğe ve geçmişe duyulan özlemi, heyecanı artıracaktır. Âşıklığın kaynağını toplumun dinî inanç ve sosyal pratiklerinden alması, yani izleyiciye toplumun yaşamından kesitler sunması da bu geleneğin sahiplenilmesine, yaşatılmasına ve aktarılmasına imkân sağlamıştır.

Yine dini boyutuyla da geleneğin sürdürülmesi bir başka alanın açılmasını sağlamıştır. Alevi-Bektaşî nüfusun çokluğu sebebiyle, Cemlerde zâkirin saz eşliğinde şiir (deyiş, düvaz, nefes vb) söylemesi, Sünnî tekkelerde ilahilerin (bazılarında tef eşliğinde) söylenmesi yaygın bir dini gelenek olarak âşıklığı beslemiştir.

Erzincan'da gelişim gösteren bu geleneğin aktarıcı ve yaşatıcısı olarak kullanılan en önemli mekânların başında (diğer mekânlar; kışlalar, konaklar, kervansaraylar vb.) şüphesiz ki köy

kahvehaneleri gelmektedir. Kahvehanelerde öğlen veya akşam (genellikle akşam vakitlerinde) âşık programları icra edilmiştir. Ramazan aylarında ise teravihten sahura kadar devam eden bu programlarda âşıklar zaman zaman atışmalarda bulunmuş, halk hikâyeleri icra ederek ahalinin gönlüne dokunan dörtlükler ile saatler süren programlar icra etmişlerdir.

Böylelikle kahvehanelerin toplumsal işlevleri artmıştır. Kahvehaneler, halkın hoş zaman geçirdiği, birlik ve beraberlik duygularını pekiştirdiği, kültür ve sanat merkezleri konumuna gelmiştir. Şimdilerde televizyon programları yapan, 1980’li yıllarda Erzincan’da âşıklar kahvehanesi işletmiş Âşık Kul Nuri, kahvehane hakkında şu bilgileri aktarmaktadır: “1984 yılında Erzincan’da Âşıklar Kahvehanesi kurarak bu geleneği 1995’e kadar sürdürdüm. Bu arada Âşıklar Kahvehanesi’ne çeşitli vilayetlerimizden âşıklar geliyor ve bu meclisi şenlendiriyorlar; ben de bu geleneğin güçlü bir şekilde devamına vesile oluyordum” (Aydın, 2008: 12). Erzincan’da âşıklar kahvehanesi geleneği bugün de varlığını sürdürmektedir. Erzincan merkez Kelkit duraklarındaki Âşıklar Kahvehanesi, Âşık Nurhani (Nuri Kaya) tarafından işletilmekte ve gelenekteki işlevi devam ettirmektedir.

Erzincan âşıklık geleneğinin icra ortamları günün şartlarına göre şekillenmiştir. Tarihi süreçte âşık fasıllarının, atışmaların ve sazın yaşatıldığı köy kahveleri, köy odaları, ramazan geceleri ve soğuk kış ayları günümüzde yerini düğün törenlerine, televizyon programlarına, özel kutlamalarda sahne almaları bırakarak değişim ve dönüşüm sürecinde geleneğin icrasına imkân sağlamıştır. Günümüz Erzincan âşıklık geleneği sosyal, kültürel ve teknolojik gelişmelerin yanı sıra hayat şartları, ekonomi ve eğitimde yaşanan farklılaşmaların getirişiyle azalarak da olsa varlığını sürdürme çabasıdadır.

Son yüzyıllarda yaşamış Erzincanlı âşıklardan bazıları:

Sâlih Baba (1847-1907)

*Bir Leyla'nın Mecnun'uyam cânân ilinin canıdır
Bir dilberin meftunuyam bu can onun kurbanıdır
Her kim ki duttu destini soyundu varlık postunu
Buldu hakikat dostunu bildi bu dünya fânidir*

Sâlih Baba, bir tekke şairidir. “Tüfekçizâdelere” namıyla meşhur bir aileye mensup imam Mustafa Efendi ve Atike Hanım’ın oğludur. Şiirleri “Sâlih Baba Divânı” adıyla yayımlanmıştır (Kuyumcu, 1979: 3).

Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatının tabii neticesi olarak o, bir yanıyla divan edebiyatına, diğer yanıyla da halk edebiyatına dayanan iki kanatlı bir edebî zevke sahiptir. Şiirlerini hem hece, hem de aruz ölçüsüyle yazmıştır. Aruzla söylenenlerde ağır bir dil kullanan şair, heceyle söylediklerinde sade bir Türkçe tercih etmiştir. Her iki edebî zevki de şiirlerine başarıyla yansıtmıştır.

Eyüp Tekyurt (1917-2002)

*İmam Hasan ile çıktım sahraya
Hüseyn ile düştüm derd ü belâya*

*Özüm ermek ister Zeynel abaya
Medet Allah Ya Muhammed Ya Ali*

Alevi-Bektaşî çevresinden bir saz şairidir. Erzincan'ın Tercan ilçesinde doğan Tekyurt'un Pir Sultan soyundan olduğu söylenir. Şiirlerinde daha çok dinî ve tasavvufî konuları işler. Babası Hasan Efendi tarafından yetiştirilen âşık, babasının ölümünden sonra çetin bir yaşam mücadelesi vermiştir. Sonraki yıllarında Ankara'ya yerleşen Eyüp Tekyurt, Davut Sularî (1925-1985), Âşık Daimî (1932-1983) gibi birçok âşıkla aynı meclislerde bulunmuş ve bazılarıyla yakın dostluk kurmuştur. Özellikle Âşık Daimî'yle birlikte Türkiye'nin birçok yerini dolaşarak konserler vermiştir. Zamanla geniş çevrelerde tanınan Tekyurt'un şiirleri çeşitli gazete ve dergilerde yayımlandı. Evli ve beş çocuk babası olan Tekyurt, 2002'de Ankara'da vefat etmiştir (Aydın, 2006: 85).

Davut Sularî (1925-1985)

*Davut Sularî'yim ahtı amanda
Bir yıldız doğmuştu vakti zamanda
Seher bülbülüyem ulu divanda
Sen benim vekilim ol başın için*

Asıl adı Davut Ağbaba'dır. Erzincan'ın Çayırli (Mans) ilçesinde doğmuştur. Babası Seyit Veli Baba, annesi Cezair Hanımdır. Beş kardeşin en büyüğüdür. Kaltık Mehmet Ağa'dan saz dersleri almıştır. Sularî bir rivayet on üç, bir rivayet on yedi yaşında pir elinden bade içerek badeli âşıklar kervanına katılır.

Sularî mahlasını alan âşık, İranlı Âşık Abbas, Âşık Müdâmî, Âşık Hicranî, Âşık Celalî gibi birçok âşık ile atışmış, birçok aşığa ise mahlas vermiştir. Türkiye'de Sinop, Kastamonu ve Burdur ili hariç bütün illeri gezmiştir. İran'a Arabistan'a giden, Asya'da on, Avrupa'da on bir ülkeyi gezip dolaşan Sularî, Fransız Türkolog Prof. İrené Mélikoff tarafından Fransa'ya; Berlin Üniversitesi Yabancı Diller Profesörü Bertolt Spider tarafından Berlin'e davet edilmiştir. 1979'da atı Leyla ile İstanbul'a yaptığı yolculuk tarihe mâl olmuştur (Tekin, 2011: 147-148). Bu da bize Davut Sularî'nin aynı zamanda gezgin bir âşık olduğunu göstermektedir.

Âşık Davut Sularî 17 Ocak 1985'te Erzurum'da bir Âşıklar Kahvesi'nde sanatını icra ederken rahatsızlanmış, bir gün sonra da vefat etmiştir. Mezarı Erzincan'ın Çayırli ilçesindedir.

Âşık Yusuf Kemter Baba (1928-2015)

*Mürşid-i kâminden dersimi aldım
Hakikat bâbında irfâna girdim
Ol güzel yârıma ikrarım verdim
Hâki ol turâb ol ey deli gönül*

Âşık Yusuf Kemter, badeli âşıklardandır. Tunceli'nin Ovacık ilçesinde doğdu. Babası Süleyman, annesi Gülsüm'dür. Sesi çok güzel olan Yusuf'a bir kadının nazarının değmesi sonucu gözlerini kaybettiği söylenir. Sekiz yaşında Veysel gibi gözlerini kaybeden Yusuf:

*Felek urdu aldı iki gözümü
Kader güldürmedi nice güleyim,*

diyerek bunu alın yazısına bağlayacaktır. 1938 Tunceli olaylarından sonra ailesiyle önce Balıkesir'e oradan da 1947'de gelip Erzincan'a yerleşmiştir. İki evliliğinden üç oğlu, dört kızı vardır.

1948'de Erzincan'da gördüğü bir rüyadan sonra âşık olur. Yeşil nikapla yüzü kapalı birisinin, yeşil bir tepsi içinde, yeşil bir fincanda kendisine sunduğu beyaz sütü dudığına deşdirmesiyle "Allah" diye bağırarak uyanır ve ilk dörtlüğünü söyler.

*Âlem-i manayı seyran eyledim
Al yeşil giyinmiş bir güzel gördüm
Cihanı bezetmiş kendi ruhuna
Beni mecnun eden bir güzel gördüm*

Bu rüyadan sonra dili çözülen âşık, keramet ehli, Allah dostu Seyit Hacı dedeye bağlanır, ikrar verir. Pirinden aldığı öğüt "Özüne, sözüne, gözüne, eline, diline, beline, aşına, işine, eşine sahip ol" üzere yaşamaya özen gösterir. 02.10.2005'de Hakk'a yürüyen 'aşığın kabri Erzincan Terzi Baba mezarlığındadır.

Kemter'e Erzincan sınırları dar gelmeye başlar ve babasıyla birlikte Türkiye'yi dolaşırlar. Bu gezgin âşığın şiirleri (Nutukları) İsmail Güleç tarafından kitap olarak yayımlanmıştır (Güleç, 2001: 7-9).

Âşık Daimî (1932-1983)

*Bir seher vaktinde indim bağlara
Öter şeyda bülbül dil yarelenir
Bakmaz mısın şu sinemde dağlara
Derdimi söylesem dil yarelenir*

Asıl adı İsmail Aydın'dır. Aslen Erzincan'ın Tercan ilçesindedir. Yedi çocuklu bir ailenin çocuğı olarak İstanbul'da doğmuş, ailesi önce Tercan'a, bir ara Sivas'ın Kangal İlçesine, sonra tekrar Tercan'a yerleşmiştir. Ustası Davut Sularî'dir. Âşık Daimî, her iki dedesinin de saz şairi olmasının etkisiyle küçük yaşta bağlama çalmayı ve âşıklık geleneğini öğrenmiştir. Daimî Baba, Tercanlı Daimî gibi adlarla anılmıştır.

Âşık Daimî pir elinden bade içtiğini söyleyen badeli âşıklarımızdan birisidir. O da ustası Davut Sularî gibi rüyasında bade içerek mest-i elestlere karışan bir ozandır. Bir gece rüyasında aksakallı bir pir görür. Elindeki bir kâseyi İsmail'e verip içmesini söyleyen pir, "Bu kâsedeki pir badesidir. Bunu içtikten sonra için yanmaya başlayacak, yandıkça da söyleyeceksin. Bundan sonra senin mahlasın da Daimî olacak" diyerek kayboldu. O gün uyandıktan sonra da kendi eserlerini çalıp söylemeye başladı (Aydın 2009:11).

*Her kişi âşık olamaz
Pir dolusun içmeyince
Arasa didar bulamaz
Küllî vardan geçmeyince*

Daimî, Davut Sularî'nin çıraklığını yaptığı dönem boyunca ustasıyla beraber dolaşarak geleneğe, şiire ve türküye ilişkin bilgisini pekiştirmiştir. Yöre yöre dolaşan âşığımız bu bakımdan "Gezgin Halk Ozanları" geleneğimizi sürdüren ozanlardan biri olmuştur. Bu gezintileri esnasında çağdaşı olan çok sayıda ozanla tanışmak ve onlardan feyz almak olanağını bularak kendisini geliştirmiştir. Bununla birlikte Âşık Daimî'nin Âşık Veysel, Davut Sularî, Ali İzzet Özkan, Âşık Dursun Ceylânî ile tanıştığı bilinir. Âşık Beyânî, Mahzûnî Şerif, Ekberî ondan yaşça küçük olduğu hâlde Âşık Daimî'nin beğendiği halk ozanlarıdır.

Önceleri usta malı türküleri söyleyen Âşık Daimî, daha sonra kendi deyişlerine ağırlık verdi. 1948'de "Bir seher vaktinde indim bağlara" dizesiyle başlayan ilk şiiriyle türkü dağarımıza yüzlerce türkü kazandıran Âşık Daimî, TRT tarafından açılan sınavı kazanarak TRT belgeli halk sanatçısı olmuştur. İstanbul radyosunda sözleşmeli sanatçı olarak çalışırken aynı zamanda bir saz evi açmış bu saz evinde çok sayıda öğrenciye saz ve âşıklık dersi vermiştir.

İstanbul'a gelmeden önce Alevilik inancına ve kırsal kesimin zevkine uygun deyişler söyleyen Âşık Daimî kente göçtükten sonra şiirlerinde şehirli meselelere, sosyal sorunları ele alan deyişlere yönelmiştir.

Yurt içi ve yurt dışı olmak üzere çok sayıda konsere katılan sanatçının yüzlerce şiirinin olduğu düşünülmektedir. Özellikle yaşamının son bölümlerinde birçok genç ozanı etkilemiş, döneminin öne çıkan konuları işlemiştir. Kızı Yadiğâr Aydın Orhan tarafından hazırlanan Daimî'nin tüm şiirleri ve deyişlerinin toplandığı kitap "Âşık Daimî, Hayatı ve Eserleri" (1999) adıyla yayınlanmıştır. 17 Nisan 1983 tarihinde vefat eden âşığın kabri İstanbul Karacaahmet Türbesi yanındadır.

Âşık Beyhanî (1933-1971)

Beyhani'yem budur halim

Senden ayrı düştü yolum

Bu hasretlik bana zulüm

Hazin hazin ağlar gönül

Asıl adı İbrahim Engin'dir. 1933'te Erzincan ilinin Çayırılı ilçesine bağlı Doğanıyuva (Goma veya Gamga) köyünde doğdu. Aslı Verimli (Esperek) köyündendir. Babası Hüseyin, annesi İbrahim kızı Gülizar'dır. Ailenin en büyük çocuğudur. Sırasıyla ana baba bir Ziyet, Hüseyin, Ahmet ve ana ayrı Ali Hıdır adlı dört kardeşi vardır. Ana Gülizar, ozan gönüllü doğaçlama deyişleri olan sesi güzel bir anadır. Denebilir ki, Beyhanî âşık özelliğini anasından almıştır. Beyhanî ilkokula gidememiştir. Okuma-yazmayı, ilmi, Kur'an'ı köylerindeki âlimlerden İsmail Efendi ve Cafer Ağa'dan öğrenmiştir.

Beyhanîlerin köyüne o dönemlerde sık sık gezici ozanlar gelmekte imiş. Bu ozanlardan en çok tanıdığı Davut Sularî'ye ısınmıştır. Bir de aynı köyden olan Nişanî adlı ozana yakınlaşmıştır. Beyhanî'nin ilk saz ustası çok güzel kabak kemençe ve bağlama çalan amcası Rıza Efendi'dir. Sazda ustalaşması Davut Sularî ile olur. Beyhanî 14 yaşında iken babası,

yanına iki ozan katar, birlikte Suriye, İran ve Irak'ı dolaşırlar. Aç-susuz kalarak 9 gün yalnız hurma ile geçinirler. 2 yıl sonra döndüklerinde, Beyhanî gelişmiş, ağırlaşmış ve iyice ustalaşmıştır. Kendisine "nedir bu durum" denildiğinde ise şu cevabı vermektedir: "Âşıklık, bir dad-ı haktır, bakmayın gerisine".

1954 yılında halasının kızı Aslı ile evlenmiştir. Bu evlilikten Kenan, Selvi, Nazlı ve Nazan adlı 4 çocuğu vardır. 1956 yılında askere gider. 1960'dan sonra da İstanbul'a yerleşir. Beyhanî sağlığında sık sık Hacı Bektaş ve Pir Sultan Abdal gecelerine katılırdı. 1971 yılında mafsallı romatizması teşhisi ile Şişli Etfal Hastahanesine yatırılır. Ağrılarının dinmemesi üzerine kaplıcalara girer, köyüne gider, geri döner, fakat ağrıları hala dinmemiştir. Bu kez Amerikan Hastahanesine yatırılır. Böbrek üremesi olduğu anlaşılmıştır. 17 Ağustos 1971' de 38 yaşında iken ölür. Mezarı İstanbul / Kâğıthane'dedir. <http://www.derskonum.com/2015/04/asik-beyhani-kimdir-hayati-eserleri-edebi-kisiligi-hakkinda-bilgi.html>

Müslim Kumru Seyranî (1938-2009)

Gönül yaralanmış çare bulmadım

Ömrümün içinde mutlu olmadım

Talihsiz kaderden nasip almadım

Görünmez yerlere sürsünler beni

Âşık Müslim Kumru Seyranî, 1938'de Erzincan'ın Merkez Günbağı köyünde doğdu. Müslim Kumru, ailenin sekiz çocuğundan dördüncüsüdür. İlkokulu köyünde bitirir, yoksulluk ve imkânsızlıktan tahsile devam edemez. On dört yaşında babasını kaybeder. Geçim için, çobanlık yapar, çiftçilikle uğraşır, ara işlerde çalışır. Şiir yazmaya küçük yaşlarda başlayan âşık, kendi kendine saz çalmayı öğrenmiştir. Müslim Kumru, badeli âşık olmadığı gibi, usta-çırak ilişkisiyle de yetişmemiştir. Hz. Ali, Hz. Hüseyin, Hz. Hasan, Ehlibeyt ve Kerbelâ'ya dair şiirleri çoğunluktadır. Şiirlerini kendi imkânlarıyla üç kitap halinde yayımlamıştır (1987, 1997, 2007). 2009'da İstanbul'da kalp krizi sonucu hayatını kaybetmiştir (Demir 2011:4-7).

Yaşar Kemter SÜREN (1952-?)

Yaşar Kemterî'yim kaldım çaresiz

Gider bir meçhule can sessiz sessiz

Gömerler toprağa garip kimsesiz

Dünyaya gelmemiş bir kula döndü

Erzincan Beybağı Mahallesiinde doğdu. Âşık Yusuf Kemter Baba'nın oğludur. Devrim İlkokulunda, Cumhuriyet Ortaokulunda okudu. 1970'de Çorum Öğretmen Okulunda başlayan eğitimine sürgün gittiği Bolu'da devam etti ancak burayı bitiremedi. Çeşitli sebeplerle geciken eğitimini "Ecevit/Rahşan Affıyla" Aydın Ortaklar Öğretmen Okulunda tamamlayarak öğretmen oldu (1980).

Tercan, Kemerçam, Kemah Karacalar, Çayırılı Cennetpınar, Mollaköy, İstanbul Ümraniye, Kartal Ergenekon ilkokullarında öğretmenlik yaptı. 2006'da emekli oldu. Yazları Erzincan'da, kışları İstanbul'da ikamet etmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Şiir yazmaya Öğretmen Okulu yıllarında başladı. Babası Âşık Yusuf Kemter Baba, Mahsuni, Daimi, Davut Sularî, Mazlumî Baba, Çorumlu Âşık Gülabi etkilendiği şairlerdir. Sabah gazetesi şiir köşesinde şiirleri yayımlandı. TV 58'de söyleşilere katıldı.

Beş yüzü aşkın şiirinin olduğunu söyleyen âşığın şiirleri henüz yayımlanmadı. Sazi şiirinde şiirlerini çalıp söylemektedir (KK 3).

Erdoğan Süer (1954-?)

Hiç eksik olmadı yürekte sızım

Hep kötü geçmiştir baharım yazım

O yar ile barışmadı yıldızım

Dünyanın tapusu al senin olsun

Erzincan'ın Kemah ilçesinin Yağlıca köyünde doğdu. Üç yaşında babasını kaybetti ve iki ablasıyla yetim kaldı. Amcası Âşık Haşim Süer tarafından büyütüldü. İlkokulu köyünde okudu. İmkânsızlıklar daha fazlasına izin vermedi ve eğitim hayatını bununla noktaladı. Köyünde çiftçilik ve hayvancılık yaparak ailesine yardımcı oldu. Askerlik sonrası Erzincan merkezde on üç yıl esnafılık yaptı. Çocuklarına daha iyi bir eğitim, daha çok imkân sağlamak için kırk bir yaşında İstanbul'a taşındı. Çocuklarının hepsi üniversite mezunudur. BAĞ-KUR'dan emekli oldu, İstanbul'da yaşamaktadır.

Erdoğan Süer, Alevi kültür ve inanç dünyası içinde büyüdü. Dededen, amcadan ve çevreden gördüğü âşıklık geleneği içinde büyümüştür. Küçük yaşta amcasından saz çalmayı ve mızrap tutmayı öğrendi. Şiir yazmaya amcası Haşim Süer'den etkilenecek başlamıştır. Mahsuni Şerif, Ali Kızıltuğ, Zülfi Livaneli, Seyfi Doğanay diğer etkilendiği âşık ve şairlerdir. Aşk, sevdâ, ayrılık, insanlık, inanç vb. konuları işleyen şair, şiirlerini kendi imkânlarıyla "Ağla Gözlerim" adıyla kitaplaştırdı (2015). On iki şiirini kendi bestesiyle okuduğu bir de albüm çıkardı (KK 2).

Kul Nuri (1955-?)

Âşık okunmayan bir hece gibi

Sabahı bekleyen bir gece gibi

Analiz yaptılar sonuç çıkmadı

Âşık bilinmeyen bilmece gibi

Âşık, Gümüşhane'nin Kelkit ilçesi Yenice köyünde dünyaya gelmiştir. Babasının adı Sabri, annesinin adı ise Zülâl'dir. İlk ve ortaokulu Kelkit'te okuyan âşık daha sonra Gümüşhane'de liseyi bitirmiştir. Âşık Kul Nuri 1978 yılında gördüğü rüyadan sonra irticalen şiir söylemeye başlar. Rüyasında, çok önemli birilerinin geleceğini ve bu gelenler için bir tören hazırlığı yapıldığını görür. Gelenler; Hz. Peygamber ve dört halifedir. Âşık bu rüyadan uyanınca ilk şiirini söyler:

*Bir gece düşümde seyre dalmışım
Dediler gelecek izini gördüm
Telaşlanıp ön sıraya dalmıştım
Nur ile bezenmiş yüzünü gördüm*

*Dediler ki iki cihan serveri
Âşık Kul Nuri'yim oldum serseri
Bizi selamlayıp geçti ileri
Ayağından düşen tozunu gördüm”*

1980’de çalıştığı Erzurum Şeker Fabrikası’ndan Erzincan Şeker Fabrikası’na geçen âşık, mesleği ile sanatını bir arada götüremediğini anlayıp ayrılır. İşten ayrılırken “Çıktım Fabrikadan” adlı şiirini müdüre vererek istifa eder (Tozlu, 1995: 17).

1984’te Erzincan’da Âşıklar Kahvehanesi kurarak bu geleneği 1995’e kadar sürdürür. 1985’te ilk defa Konya Âşıklar Bayramı’na katılır ve çeşitli ödüller kazanır. 1987’de ise ilk defa yurt dışı gezisi olarak Fransa ve Almanya’da düzenlenen programlara katılan Âşık Kul Nuri 1988’de Âşık Yaşar Reyhanî ile birlikte Suudi Arabistan’a, Türk işçilerine program yapmak için gider.

Kul Nuri 1995 yılının Ağustos ayında Erzincan’dan Ankara’ya taşınır. Büyük şehrin vermiş olduğu kültür yoğunluğu ile beraber 1996’da Arifan Radyo’da, 1997’nin Aralık ayından 2005 yılının Eylül ayına kadar “Kanal A” televizyonunda “Gönül Kervanı” adlı âşıklar programının sunuculuğunu yapar. Düzenlenen bu programa ülkemizin her yerinden âşıklar davet edilerek geleneğin canlı tutulmasını sağlamıştır.

Çeşitli kurum ve kuruluşlara üye olan âşık, hâlen Ankara’da ikamet etmektedir. Kendisine sorulan “Âşık nedir, kimdir?” sorularına karşılık “Allah’ın nasibi ve hikmeti ile gönlünün uğultusu, sazının iniltisi ve halkın dertlerinin, terkinin tertibidir.” diye cevap verir (Aydın, 2008: 17).

Köksal Ayvazoğlu (1958-2014)

*Âşıklara söylüyorum
Erenlerin aşığıyım
Kalpler birbirine bağlı
Görenlerin aşığıyım*

Gümüşhane’nin Kelkit ilçesinde dünyaya gelen âşığın asıl adı Köksal Mutlu olup mahlası Ayvazoğlu’dur. Mahlasını kendisi Köroğlu’ndan esinlenerek seçmiştir. İlkokul mezunudur. Kibar Hanım ile evli olan Ayvazoğlu altı çocuk babasıdır. Çocukluluğundan itibaren çalışmak zorunda kalan âşık, esnafılık, şoförlük yaparak geçimini sağlamıştır. 17. 04. 2014’te vefat eden âşığın mezarı Erzincan’dadır.

Âşık oluşu rüya ve badeden ziyade esen rüzgârdan ve sevdadan kaynaklıdır. 1980’de Konya Âşıklar Bayramı’na katılmış, 1984’te ise Ankara’da düzenlenen Güzelleme Yarışması’nda

ikinci olmuştur. Birçok basın ve yayın organında kendisine yer bulmuş ve Erzincan yerel kanallarında âşıklık ile ilgili programlar yapmıştır. Konser vermek için Fransa, Almanya ve İtalya'ya giden âşık, gurbet ele giderken duygularını bir dörtlük ile şöyle dile getirmiştir:

Gözlerime doldu yaşlar

Vatanımdan ayrılırken

Gönlüm girdi yine yasa

Vatanımdan ayrılırken

Hemen her konuda şiirleri bulunan Ayvazoğlu'nun şiirlerinde daha çok milli değerler ön plana çıkmaktadır (Aydın, 2006: 178).

Mehmet Seyhanî (1959-?)

Erzincan ilimdir Tercan'dır ilçem

Taze bir civandım tarardım perçem

O yârin elinden bir tas su içsem

Her yudumda söndüreyim közümü

Tercan'ın Mamahatun Mahallesi doğmuştur. Erzurumlu Âşık İsrail Taştan'ın çırağıdır. Ustası tarafından Seyhanî mahlası verilmiştir, badeli âşıklardandır.

Âşık Seyhanî, sivil toplum kuruluşlarından birçok teşekkür belgesi almakla beraber zaman zaman televizyon programları icra etmiş ve bazı gazetelerde şiirleri yayımlanmıştır. İğdır'ın düşman işgalinden kurtulma etkinlikleri kapsamında Nahçıvan'da konser vermiş ve usta-çırak ilişkisi neticesinde Yavuz Çırağı'nı yetiştirmiştir (Aydın, 2006: 116).

Aşğın, dinî-tasavvufi şiirleri de sayıca hayli kabarıktır.

Nurhanî (1959-?)

Doğudaki Ardahan'ın balını

Malatya'da kayısının dalını

Erzincan'da Nurhanî'nin halını

Sormasan üzülür sorsan üzülür

Asıl adı Nuri Kaya olan âşık, Gümüşhane'nin Kelkit ilçesinin Aziz köyünde doğmuştur. Babası Halit, annesi Susam'dır. Dört kardeşin ikincisidir. Beş yaşında babasını kaybetti.

İlkokulu bitirdikten sonra ailesinin maddi sıkıntıları nedeniyle eğitim hayatını devam ettirememiştir. 1972'de köyünden ayrılan âşık; İstanbul, Tekirdağ, Kırklareli gurbet hayatı yaşamış, 1983'te de Suudi Arabistan'a işçi olarak gitmiştir. 1990'da Erzincan'a dönmüştür.

“Nurhanî” mahlasını kendisi tercih etmiş olan âşık, şiirlerini Erzincan'da Özsöz ve Doğu gazetelerinde yayımlamış, ulusal ve yerel televizyon kanallarında ozanlıkla ilgili programlar yapmıştır. TRT Avaz, Akit TV, Kontv, Çay TV, Türkiye Yazarlar Birliği, EBYÜ, Erzincan Valiliği vb. kurumların çeşitli programlarına katılan Nurhanî, birçok plaket ve ödül almıştır.

İrticali şiirler söyleyen ve etkili atışmalar yapabilen bir âşıktır. Özellikle Muamma ve atışmada mahirdir. Nurhanî, daha çok Âşık Reyhanî'den etkilendiğini söylemektedir. Evli ve dört çocuk babası olan Nuri Kaya hâlen Erzincan'da faaliyet gösteren Âşıklar Kahvehanesini çalıştırmaktadır.

Toplumun milli ve manevi değer yargılarını ön plana çıkaran Âşık Nurhanî, şiirlerinde bayrak, millet, vatan sevgisi, hicret, miraç temalarını işlemiştir (KK 4). Bazı şiirlerinin hikâyelerini de anlatmaktadır. Âşık, şiirlerinden yüz on beş tanesini kendi imkânlarıyla "Maniler, Şiirler, Atışmalar, Âşık Nurhani" adıyla kitaplaştırmıştır (2016, Erzincan, Ermat Ofset).

Zakir Tekgül (1960-?)

Gören gözler hemen olur aşına

Gülü gülzarını zülûf bağlamış

Mürid olan yürür pirin peşine

Sırrı esrarına zülûf bağlamış

Erzurum doğumludur. İlkokul mezunu olan âşık, evli ve dört çocuk babasıdır. Badeli âşıklardan olan âşık Zakir Tekgül, on bir yaşında sazla buluşmuş, Ruhânî Baba'dan dersler almıştır.

Tekgül Kayseri Develi, Erzurum ve Bayburt'ta Âşıklar Bayramı'na katılmış, başarı belgesi ve çeşitli ödüller almıştır. İrşadi dalında "Bağlamış" adlı şiiri ile birinci olmuştur.

Erzincan'ın yerel televizyonlarında programlar yapmış, şiirleri yerel gazetelerde yayımlanmıştır. Âşık Ruhani ile beraber Almanya'da programlar icra etmiştir. Tekgül, tasavvufta da Mevlâna, Hacı Bektaş-ı Veli, Hacı Bayram-ı Veli, Aziz Mahmud Hüdayi, Terzi Baba gibi isimleri kendisine örnek almıştır. Âşık Zakir Tekgül'ün şiirlerinin muhtevasını; tabiat unsurları, bayrak sevgisi, vatan, dinî hususlar, ahlaki değerler ve toplumsal sorunlar oluşturmaktadır (Aydın, 2006: 155-163).

Yaşar Demiroğlu (1962-?)

Küsüp gitme sevdiceğim,

Dostum isen el ver bana,

Dikenlerinden usandım

Lale sümbül, gül ver bana

Kelkit Sarışeyh Köyü'nde doğdu. İlkokulu köyünde, 1975'te Hakkâri'de başladığı ortaokulu Gümüşhane Atatürk Ortaokulunda bitirdi. 1981'de Gümüşhane Lisesinden mezun oldu. 1983'te askere gitti. Astsubaylık imtihanını kazandı ve 30.08.1985'te askeri okuldan mezun oldu. İlk görev yeri Çorlu'da (1985–1989), Bingöl (1989–1993), Ankara (1993–1998), Hakkâri (1998–2000), Antalya (2000–2002) ve geçici görevle 6 ay Nahcivan'da görev yaptı. 2006'da Anadolu Üniversitesi AÖF ön lisans programını bitirdi. 16.11.2007 tarihinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nden emekli oldu. Ankara'da ikamet etmektedir. Evli ve 3 çocuk babasıdır.

Âşık Nuri Çırağı ve Âşık Kul Nuri'den “Demiroğlu” mahlasını alan âşığın “Nahçıvan'dan Selamlar” isimli şiir kitabı yayımlandı (Aydın, 2006: 163-170).

Âşık Haşim Süer (1941-?)

Ayrı olsa da bu ırkım

Benim senden nedir farkım

Bırak dönsün hayat çarkım

Düşün ki ben bir insanım

Âşık Haşim Süer, 1941 yılının Mart ayında Erzincan'ın Kemah ilçesine bağlı Yağca (Tımığı) köyünde doğdu Babası Süleyman, annesi Sultan'dır. Kendisinden on yaş büyük Dursun adındaki ağabeyi ile dört nüfuslu bir ailenin küçük oğludur. Çocukluğu, kuzu otlatmak, ailenin işlerine yardım etmek, akranlarıyla oyun oynamakla geçti. Âşığın ifadesine göre ailesi Yağca'ya Horasan'dan gelmiş ve yerleşmişlerdir. Büyük dedesi Hurşit olup sülaleye “Hurşitoğulları” denilmektedir. Hurşit'in oğulları Dursun ve Diyar'tır. Dursun'un Oğlu Süleyman, onun oğulları da Dursun ve Haşim Süer'dir. Âşık, dedesinin ve büyük dedesinin de bu köyde yaşadığını büyüklerinden duyduğunu söylemektedir.

Yedi yaşına geldiğinde köyünde ilkokula başladı. Eğitimci¹ Dursun Şekerci'de üç yıl okudu. Köyünde daha fazlası yoktu. Eğitimine kendi köyüne altı kilometre mesafede dört ve beşinci sınıfları olan Konuksever (Kamarik nahiyesi) köyünde devam etmek zorunda kaldı. Dört ve beşinci sınıfa gidiyor gelmek suretiyle Konuksever köyünde okudu ve buradan mezun oldu. Süer, ilkokuldan sonra imkânsızlıklardan ötürü tahsile devam edemedi.

Haşim, on bir yaşında bağlamayla tanıştı. Alevi-Bektaşî İslam inancına sahip olan Süer ailesi, ocak geleneği içinde bağlamayla tanışıktır. Süer'in dedesi Dursun da, babası Süleyman da bağlama çalmakta ve deyiş söylemektedir. Babası, Haşim'in ilk bağlama ustasıdır. Haşim, tezene tutmayı, tellerden ahenkli sesler çıkarmayı babasından öğrenmiştir. Ayrıca cem törenlerindeki Zâkir'in saz eşliğinde söylediği deyişler küçük yaşından itibaren Haşim'in saza söze kulağının aşına olmasını sağlamıştır. Kaygusuz, Kul Himmet, Şahsenem, Âşık Kerem, Leyla ve Mecnun gibi köyde ulaşabildiği kitapları okudu. Fiziki olarak yüz yüze tanıştığı ilk âşık “Âşık Daimî”dir. Manevi ustası saydığı Daimî'nin kasetlerini dinledi, deyişlerini ezberledi. Haşim, köyünden Erzincan merkeze geldiğinde bir vesileyle şehrin önemli saz yapım ustalarından Ali Soylu (Kumaş Dede)'yla tanıştı. Ali Soylu'nun Erzincan merkez Aşağı Çarşı'da saz yapımı ve satışı yaptığı bir dükkânı vardır; “Kumaş Saz evi”. Bu dükkân, Davut Sularî, Ali Ekber Çiçek, Arif Sağ, Âşık Daimî ve daha birçok ustanın uğrak yeridir. Âşıkların, saz ustalarının, söz ustalarının, türkü severlerin konup göçtüğü bu mekân, Haşim tarafından da keşfedilince yeni bir müdavim kazanacaktır. Genç Haşim, âşıklık kabiliyetini geliştireceği, ruhunu doygunluğa ulaştıracağı, bilgi ve görgüsünü zenginleştireceği yeri bulmuştur. Haşim, burada ustaları dinleme imkânı bulur, söz ve sohbetlerinden istifade eder. Yukarıda sayılan

¹ Öğretmen bulunmayan okullarda, devletçe okuma yazma bilenlerden seçilmiş ve bir eğitim kursundan geçirilmiş okuma-yazma öğretene, sınıf öğretmeninin görevini yürüten kimselere “eğitmen” denirdi.

ustaların yanında geleneğin başka ustalarından da, Kumaş Dede, Garip Bektaş, Murat Çobanoğlu, Mahmut Erdal, vb âşıkların kasetleriyle de beslenir. Bu âşıkların bir kısmıyla yüz yüze tanışmıştır. Saz çalma tekniğini Daimî'den aldığını söyleyen âşık, Almanya'da birkaç kez birlikte aynı sahneyi paylaştıklarını da ifade etmektedir.

Rüya motifine, pir elinden bade içmeye inanmayan Süer, badeli âşık değildir. Alevi gelenekten beslenen Süer, cem törenlerine de katılmamaktadır. Arkadaş ortamlarında istendiği takdirde kendi yazdığı şiirleri sazıyla icra etmektedir.

Âşığın ifadesine göre; şiirlerinden on kadarı bazı halk müziği sanatçıları tarafından bestelenmiştir. Prof. Dr. Necdet Tozlu, Erzincanlı Âşık Haşim Süer isimli bir kitap çalışması yayımlamıştır (2022).

III REFAHİYE TÜRKÜLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Prof. Dr. Necdet Tozlu

*“Bin yılda yoğurduk her mısramı
Yüzüğe kaş ettik ağırı dağını
Dünyaya değişmem bir aksağını
Gönlüme göredir bizim türküler”
Ali Akbaş*

1. Giriş

Türkü, anlam itibarıyla “Türk’e has”, “Türk’e özgü” demektir. Kelimenin kökeni konusunda Türk köküne Arapça “î” aitlik ekinin getirilmesiyle önce Türkî, zaman içinde Türkçe fonetiğe uygun telaffuzuyla “türkü” biçimine dönüştüğü yaygın kanaattir (Kaya, 1999: 131; Yakıcı, 2007: 35). Türk halkı ezgi ile söylenen her tür şiiri türkü diye adlandırmıştır. İki mütemmimi vardır türkünün; söz ve ezgi. Bu iki ögenin ruh ve beden gibi kaynaşması, mecz olmasıyla türkü vücut bulur.

Türküler, bir yaşanmışlıktan, bir olaydan, bir düşünceden veya bir duygudan doğar. Gönülde mayalandıktan sonra manzum söz kalıbına dökülür ve ezgiye bürünerek ortaya çıkar. Hayatın en saf, en içtenlikli en doğal ve en gerçek ifadeleriyle yankılanan türküler, gösterişsiz, yapmacıksız, samimi ve bir gerçekliğin anlatısıdır. Temel değeri sevgi, dostluk ve paylaşım olan türkülerde, kin ve nefret tohumları yoktur. Çıkar ilişkilerinin dışlandığı, faydacı bir anlayışın olmadığı, kalp dilinin söze döküldüğü farklı bir boyutun şiirselliğidir türküler. Yaşanılan doğal hayatın gerçekliği ve bu hayat içinde tecrübe ve deneyimlerin döküldüğü gizli bir dildir türküler. Gönül dili, gönül teli diyebileceğimiz türküler hâlin dilidir. Türkülerde kendi sesimizi, kendi hayallerimizi kendi gerçeğimizi buluruz. Duygu, his

ve mana dünyamızı zenginleştiren, uyandırdığı çağrışımlarla yaşama sevincimizi ve içtenliğimizi artıran ortak bir dildir türküler...

Türküler, icracının, söyleyenin ses güzelliği ve tesiriyle ağızdan ağıza, dilden dile, kulaktan kulağa, gönülden gönüle, kuşaktan kuşağa aktarılarak büyük bir coğrafyaya yayılır. Öztelli, türküyü: “Halkın iç âlemini yaşatan, beşikten mezara kadar bütün yaşayışını içine alan en dikkate değer edebî mahsullerdir.” diye tanımladıktan sonra, “Sanat yönü ara sıra zayıf kalsa da, beşerî ve millî yönü kuvvetli olan türkülerin önemi daha ziyade bestesindedir.” (Öztelli 1969: 3) diyerek, onun asıl özelliğine, “bestesine” işaret eder. Benzer görüşleri ifade eden Boratav, türküde belirleyicinin biçim değil ezgi olduğunu söyler (Boratav, 1967:163). Başgöz, “Halk türküsünün ezgi ile söylenen halk şiiri” (Başgöz 2008:15) olduğunu belirtirken aynı noktaya dikkat çeker. Oğuz da, “türkünün, nazım şekli veya nazım türü değil, ezgi ağırlıklı bir tür” (Oğuz, 2001:16) olduğu tespitinde bulunur. Her ne kadar artistik bir iddiası olmayıp genelinde sanat yönü zayıf görülse de bazı türkülerde ifadenin zirvesi diyebileceğimiz pek çok mısraı yakalamak mümkündür.

Muzaffer Sarısözen’in Âşık Veli Aydın’dan derlediği Tokat türküsündeki şu mısraları hatırlayalım:²

*“Sular başın vurur taştan taşlara
Çağlar ya Muhammed Ali çağırır.”*

Suyun kişileştirilmesi, sevgiliye ulaşmak için başını taştan taşla vurması ve akış sesiyle Muhammed’i, Ali’yi çağırması; Su Kasidesi’ndeki;

*“Hâk-i pâyine yetem dir ömrlerdür muttasıl
Başını daşdan daşa urup gezer âvâre su”³*

(Su, ömürler boyu ayağının toprağına ulaşayım diye,
Başını taştan taşla vurarak durmaksızın başıboş gezer.)

mısralarıyla bire bir örtüşmekte ve aynı güzellikte bir üst anlatımdır. Yine;

² *Derdimi söylesem uçan guşlara (el aman)
Bakmyon mu gözümdeki yaşlara
(Ya gel dost dost dost dost dost)
Sular başın vurur taştan taşlara (el aman)
Çağlar çağlar dostun adın çağırır
(Ya gel dost dost dost dost dost)*

*Gitmez oldu yare giden yollarım (el aman)
Felek kırdı kalkmıyor ki kollarım
(Ya gel dost dost dost dost dost)
Bir gün olup sussa bile dillerim (el aman)
Söyler söyler yarin adın çağırır
(Ya gel dost dost dost dost dost)*

³ Fuzulî, Su Kasidesi.

*“Bir gün olup sussa bile dillerim
Söyle söyle yârin adın çağırır.”*

mısraındaki, ölümün bile dili susturamayacağı, yârinin çağırmaya direneceğinin ifadesi, ya da;

*“Ölüp de kabire girdiğim zaman
Ben susayım kemiklerim söylesin”⁴*

mısraları; içtenlik ve derinlik boyutuyla hayranlık uyandıran, sanatsal açıdan doruğa çıkmış ifadelerdir.

“Türküler Anadolu’nun iç romanını yaparlar.” demişti Tanpınar. Geniş bir konu yelpazesine sahip olan türküler, hayatı bütün yönleriyle ele alan ve işleyen eserlerdir. Aşktan, gurbete, askerlikten, ölüme, ayrılıktan, düğüne...

Ferdi olaylar ile toplumsal konular ve onların maşeri vicdanda uyandırdığı duygu ve düşünceler sarmalı da türkülerde boy gösterirler.

Etki alanı çok geniş olmakla birlikte türküler, söyleyende ve dinleyende farklı tesirler yaratır. Dinleyici olarak bir türküde efkâr dağıtırken bir diğer türküde içlenip efkârlanabiliriz. Bir türküyü dinleyince içimiz coşar mutlu oluruz, bir diğer türküde hüzünlenir ağlarız. Türkünün icra ortamı, icrayı gerçekleştirenin yetkinliği, dinleyici kitlesinin konuya ilişkin bilgi birikimi, icranın yapıldığı ortam adabını bilme, ortamın atmosferi, dinleyicinin ve icracının o andaki ruh hâli bu manada çok önem arz eder. Her türküden herkes aynı hazzı alacak, aynı derecede etkilenecek diye bir durum söz konusu değildir. Çünkü türkülerle ferdi bağımız ve bağlantımız son derece öznedir. İlk defa duyduğumuz, dinlediğimiz bir türküyle, daha önceden bildiğimiz bir türkünün tekrar dinlendiğinde ruhumuzda uyandırdığı çağrışımlar farklı olur. Dahası her ferdin türkülerle ayrı ayrı bağı, ayrı ayrı ilişkisi vardır, diyebiliriz. Dinlediğiniz bir türkü, sizi başka zamanlara, farklı mekânlara, ömrünüzün bir kesitine alıp götürülebilir. O esnada bambaşka çağrışımlar içinde hatıraları tazeler, değişik âlemlere dalabilirsiniz. O türkü size hangi zaman diliminde, hangi yaşınızda, nasıl bir ortamda, hangi ruh hâli içindeyken tesir etmişti, bunu yalnızca siz bilirsiniz. Türküyle kişi arasında sadece kişinin bildiği bir ilişki ağı vardır ve bu çok öznedir.

Otomobille şehirlerarası seyir hâlindeyken radyoda Erzincan yöresine ait, Hafız Şerif’ten derlenmiş bir türkü çalınıyordu;

*“Çıkar yücelerden yumak yuvarlar,
Leyli, leyli, leyli, leylam, leylam,
İner düz ovaya şahin kovalar
O yar gitti ıssız kaldı buralar
Değmeyin yavruya beyler ağalar
Yar bade doldurur elleri bir hoş
Yar uykudan kalkmış gözleri sarhoş*

⁴ Yozgat Sürmelisi, Nida Tüfekçi tarafından derlenmiştir.

Leylam, leylam, leylam, leylam.”

Yol arkadaşım ağabeyimin gözlerinin yaşardığını gördüm. Dolukarak; “bu türkü bana çocukluğumu ve babamı hatırlattı,” dedi. Devamında, babasının içli bir sesi olduğunu, bu türküyü çok söylediğini, o günün özellikle olumsuz şartlarını, babasıyla arasındaki soğuk ilişkiyi, uzun uzun anlattı. Beş yaşındayken, yetmiş yıl önce kaybettiği babasına ilişkin net hatırladığı en önemli hatıralarından birisi bu türkünün mısralarında, nağmelerinde gizli duruyordu ve ancak o an yankılanıyordu. Dinleyiciyi beş yaşındaki günlerine götürmüş, babasını ve onunla geçirdiği zamanı, hatıralarını gözünün önüne sermişti. Aynı türkü kaçımıza bu duyguları yaşatabilir ki? Dolayısıyla her türkünün kişideki çağrışımları, bağlantıları, uyandırdıkları, hatırlattıkları farklıdır, farklı olacaktır. Kişi ve türkü ilişkisini etki bağlamında düşünecek olursak; ne kadar türkü ve dinleyici varsa o kadar farklı ilişki ağının kurulabileceği, o kadar farklı hikâyelerin yeniden yaşanacağı aşikârdır.

Türkülerin bir başka önemli yanı, aynı zamanda değer taşıyıcı olmalarıdır. Mertlik, yiğitlik, çalışkanlık, üretkenlik, sevgi, merhamet vb. pek çok kişisel ve sosyal değer türkülerle taşınır kuşaklara, gönüllere.

Makalemizin konusu olan Refahiye türkülerine gelince, bu türküler üzerine müstakil bir çalışma yapılmadığı görülmüştür. Yazılı kaynakların taranması sonucunda; “Erzincan Tarihi Coğrafyası Folkloru” kitabında (Pasin-Çelik, 1962: 93-97) notasız 4 türkü, “Cengerli” kitabında (Özdemir, 2002: 223-229) notasız 23 türkü, “Erzincan Türküleri” kitabında (Taş-Turhan, 2004: 187-344, 62) notalı 3 türkü, Erzincan/Refahiye İlçesi Halk Edebiyatı Örnekleri, (Gürbüz, 2014: 96) (yayımlanmamış lisans bitirme tezi) notasız 11 türkü olmak üzere toplam 41 türkü metni tarafımızdan tespit edilmiştir.

Ele alınan bu türkülerden hacim kalabalığına yer vermemek için sadece notaya alınmış beş türkü ve bunlardan birinin iki eş metni, Metin Ekici'nin önerdiği “Türkü inceleme yöntemleri” (Ekici, 2013: 15) kılavuzluğunda incelenmeye çalışılacak, diğer otuz beş türkü de genel değerlendirilecek ve sözel metinleri verilecektir.

2. Refahiye Türküleri ve Bir İnceleme Denemesi

I. Türkü

Biz gelin gelmiş idük (TRT 2019, Repertuar no: 3730).

Türkünün Erzincan/Refahiye'ye ait olduğu, Soner Özbilen tarafından; Vesile Köstek ve Gülseren Şahin'den derlenip, notaya alındığı belirtilmiştir (Taş-Turhan, 2004:187). Aynı türkünün iki eş metni, bu derlemeden iki yıl önce Mustafa Özdemir tarafından “Cengerli” (Özdemir, 2002: 228, 229) kitabında iki farklı türkü hâlinde yayımlanmıştır. Gerek sözler, gerekse türkünün yapısı bakımından bu iki kayıt üç türkü arasında bazı benzerlikler ve farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Türkü metinleri aşağıdaki şekildedir:

1. Ana metin

Biz geline gelmiş idük
Almayınca döner müyük
Ağlama gelin ağlama
Kaynın getirir bilezük

Verin gelini gelini
Evin gülünü gülünü

Daldan indirdim elimi

Hani gelinin kilimi

Ağlama gelin ağlama
bastonu

Kaynın getirir kilimi

urganı Verin gelini gelini

Hani gelinin yorganı

Ağlama gelin ağlama

Kaynın getirir kilim

Verin gelini gelin

Evin gülünü gülünü

Daldan indirdim cevizi

Hani gelinin çeyizi

Ağlama gelin ağlama

Kaynın getirir çeyizi

Verin gelini gelini

Evin gülünü gülünü

1. Eş metin

Biz geline gelmiş idik
Almayınca gider miyiz
Verin gelini gelini
Âdeti terk eder miyiz

Yıkar da viran ederiz
Çıkar da seyran ederiz

Verin gelini gelini

Evin gülünü gülünü

Gelin olan böle mi olur

Yanağında gül olmaz mı

Ağlama gelin ağlama

Seni seven deli olmaz mı

Gelin olan uzun olur

Zülüfleri düzgün olur

Verin gelini gelini

Düğünümüz güzün olur

2. Eş metin

Dağdan indirdim hilimi
Haniya kızın kilimi
Ağlama gelin ağlama
Annen getirir kilimi

Dağdan indirdim eşeği
Haniya gelinin döşeği

Ağlama gelin ağlama

Kaynın getirir döşeği

Dağdan kestirdim

Haniya gelinin yastığı
Daldan indirdim

Eltin getirir yastığı

Bu türkü, bir düğün türküsüdür. Gelin alma esnasında, gelin baba evinden çıkarılırken kadınlar tarafından söylenir. Ana metinde, dört dörtlük ve ikilik bir bağlantıdan oluşan türkü; birinci eş metinde, bağlantısız dört dörtlükten oluşmakta; ikinci eş metinde üç dörtlükten oluşmaktadır. Her üç metin de mani nazım şeklinde, (4+4=8) sekizli hece ölçüsüyle söylenmiştir.

a. Yaratım ve İcra Özelliği Bakımından: Bu türkünün kadınlar tarafından yaratıldığı ve icra edildiği söylenebilir. Ana metnin, iki kadın kaynaktan derlenmiş olması da bu görüşe destek verir. Gelin almaya gidildiğinde, gelinin baba evi önünde kadınlar tarafından toplu hâlde ve koro olarak bu türkü icra edilir. Türkü bir düğün kalabalığında genç, yaşlı, çoluk çocuk içinde icra edilir. Ayrıca halı, kilim dokurken, tarlada bağda çalışırken, başka vesilelerle toplanan kadınlar da aralarında bu türküyü seslendirirler.

b. Şekil ve Yapı Bakımından: Türkü mani nazım şekliyle, dörtlük birimlerinden oluşmuş, (4+4=8) sekizli hece ölçüsüyle söylenmiştir. Üçüncü mısralar serbest, 1, 2 ve 4. mısralar birbirleriyle kafiyelidir. Türküdeki iki mısralı bağlantı, dörtlükler arasında aynen tekrar edilmiştir.

c. Ezgi Özellikleri Bakımından: Usullü bir kırık hava türküdür. Düğün, gelin alma, oyun türküleri içinde yer alır.

ç. İçerik Özellikleri Bakımından: Gelinin baba evinden çıkarılırken ağlaması gelenektendir. Türküde geline “ağlama gelin ağlama” tekrarlarıyla, ağlamaması telkin edilirken, bir yandan da ağlaman gerekir iması yapılmaktadır. Ana metinde kayınbiradere farklı bir önem atfedilmiş, bilezik, yorgan, kilim, çeyiz vb. eksikliklerin onun tarafından tamamlanacağı vurgusu yapılmıştır. Oysa bunlar geleneğe göre kız ya da oğlan babası tarafından karşılanan ihtiyaçlardır. Bu söylemle gelin teselli edilmek istenmiş, eksikliklerin giderileceği söylenerek ona moral verilip umut aşılanmıştır.

İlginç bir şekilde Refahiye türkülerinin birçoğunda kayından söz edilmiş, kayın türküye dâhil edilmiştir. Şu örnekte olduğu gibi;

Evizin önü geniş

Ağa kaynın ne demiş?

Gelin eve gelende

Karakoç kurban demiş (Gürbüz, 2014: 94).

Eş metin 2’de; anne, kayın ve elti çeyiz eksikliklerini tamamlayıcı olarak gösterilmiştir. Bu durum birlikte yaşama, aynı evde oturma zorunluluğunun hatırlatılması olsa gerektir. 1. Eş metinde, âdete, geleneğe vurgu yapılmıştır. “Âdet ne ise yerine getirmekten imtina etmeyiz, âdeti yerine getiririz, yeter ki gelini verin” denilmektedir. “Aksi hâlde kaba kuvvet kullanmaktan, güç sergilemekten de çekinmeyiz” şeklinde örtülü bir tehdit vardır. “Yıkar da viran ederiz, çıkıp da seyran ederiz.” Gelinin güzelliğine atıf yapılarak; zülüfleri, boyu posu konu edilir. Kavuştuklarında “evin gülünü gülünü” tekrarlarıyla da geline iltifat edilerek yüceltilir ve gelin övülür.

Ana metin

Daldan indirdim elimi

Hani gelinin kilimi

Ağlama gelin ağlama

Kaynın getirir kilimi

Eş metin

Dağdan indirdim hilim

Hanıya kızın kilimi

Ağlama gelin ağlama

Annen getirir kilimi

Ana metin ve ikinci eş metinde zikredilen çeyizdeki “kilim” Refahiye için ayrı bir anlam ifade eder. Özellikle Cengerli kilimleri son derece meşhurdur ve köyün genç kızlarının çeyizinin başında yer alır. Gelin gittikleri yerlere maharetlerini ve sanatlarını da beraber götürürler. Kadınların, kızların ve gelinlerinin el emeği göz nuruyla dokuduğu, aşkların, sevdaların, hasretin ilmik ilmik motiflere dökülüp, türküler, ağıtlar, kirkit sesleri ve gözyaşıyla yoğrularak sanata dönüşmesidir bu kilimler. Ünü her tarafı sarmış, yörenin aranır, istenir sergisi olmuş Cengerli kilimleri, türkülerde de yerini almıştır. İki dörtlükte, “gelinin kilimi, kızın kilimi hani, nerede” diye sorulmakta, “kaynın getirir, annen getirir kilimi” diye de cevaplanmaktadır.

Bir başka Refahiye türküsünde:

“Evinizin önü nohut

Annesi kızını okut

Biz okutmak istemezük

Bir ala kilim toğut” denilmektedir. (Gürbüz, 2014:106).

Bu türküde de görüldüğü gibi kız okutulamayacaksa diğer alternatif onun kilim dokumasıdır. Bu sanatı öğrenmesi istenmektedir. Hayatın doğal akışı içinde çalışma ve üretimin türkülere nasıl yansıdığı bu mısralarda açıkça görülmektedir.

“Dağdan indirdim hilimi” mısrasında geçen “hilm” sözü; îtidâle dayalı bir üslûbu anlatır. Yâni davranışlarda bir yumuşaklık, yumuşak huyluluk, yumuşak karakterlilik, sakin tabiatlılık, nefse hâkim olma hâlinin ifadesidir.⁵ Cengerli halkı, göçebe Oğuz topluluklarının yerleşik hayata geçmesiyle oluşmuştur. Bu anlatı, yaylak ve kışlak bir yaşantıdan, yerleşik hayatta daha medeni, halim selim bir karaktere bürünmelerinin somutlaştırılmasıdır. Bu durum Cengerlilerin yumuşak huylu, sakin tabiatlı olduklarını gösterir.

d. İşlev Özellikleri Bakımından: Türkü, düğün topluluğunu eğlendirmek amacına yöneliktir. Baba evinden ayrılan gelinin ruhsal durumu çelişkilidir. O, baba evinden ayrılmanın üzüntüsü yanında sevgiliye, kocaya kavuşmanın mutluluğunu da aynı anda yaşamaktadır. Birtakım kaygıları da yok değildir gelinin. İstedığı gibi bir evlilik olacak mıdır? Gittiği evde kayın, görünce, kaynata, en önemlisi kaynana ile geçimi nasıl olacak? Bu duygular belli belirsiz şekilde türküye yansımıştır.

II. Türkü

İlengeri eğdiler (Taş, c. 2, s. 62; TRT 2019, Repertuar no: 3730).

Erzincan/Refahiye-Vesile Köstek-Gülseren Şahin-Soner Özbilen

İlengeri eğdiler

⁵ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_ttas&view=ttas&kategori=derlay&kelime1=helim

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

İkimizi gördüler

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

Oğlan senin yüzünden

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

Bugün beni döğdüler

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

İlenger eğmek için

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

Bal dudak kaymak için

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

Anneler kız beklemiş

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

Oğlanlar sarmak için

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

İlenger eğmek için

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

Bal dudak kaymak için

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

Anneler kız beklemiş

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

Oğlanlar sarmak için

(hanım da nanay nanay nanay de gülüm niye niye niye)

a. Yaratım ve İcra Özelliği Bakımından: Bu türkü de kadınlar tarafından yaratılan bir düğün ve oyun türküsüdür. Nişan, kına vb. eğlencelerde kadınlar tarafından hem söylenir hem de oyun (halay) olarak icra edilir. Sözler, sesi güzel bir kadın veya genç kız tarafından söylenirken nakaratlar toplu hâlde söylenir. El ele tutuşmuş kadınların büyük bir odada veya avluda, bahçede coşkuyla halay çektikleri, ses sese vererek koro hâlinde icra ettikleri bir türküdür. İcra ortamında sadece kadınlar ve çocuklar bulunur, erkekler kırk elli metre mesafe uzaktan dinlerler.

b. Şekil ve Yapı Bakımından: Türkü mani tarzında dörtlük birimiyle oluşmuş, yedili hece ölçüsüyle söylenmiştir. Üçüncü mısralar serbest, 1, 2, 4. mısralar arasında kafiye vardır. Tek mısralı kavuştak mısraların arasında aynen tekrar edilir.

c. **Ezgi Özellikleri Bakımından:** Düğün ve oyun türküleri içinde yer alan usullü bir kırık hava türküdür.

ç. **İçerik Özellikleri Bakımından:** Genç kızın yavuklusuyla buluşmasının görülmesi ve bunun üzerine yaşananlar konu edilmiştir. Sevginin yaşandığı mekânlar sevginin mekânlarıdır. İki gönül bir olanda samanlık seyran olur ama üçüncü göz işe karıştı mı, dedikodu başlar. Sevgi sessizce duyulmadan yaşanmalı, aksi hâlde söylenti hazır beklemektedir. Töre, inanç, ayıp örtüsü altında sevdaya gem vurulmak istenir. Bunu aşmak kolay olmasa gerek. “Oğlan senin yüzünden/Bugün beni dövdüler.” İhtimal söz olmuştur. Sevda bedel ister, direnç ister, yürek ister. Onu ancak bunları göze alanlar yaşayabilirler.

İkinci dörtlükte anneler, kızlarını erkekler sarıp beslesinler diye beklemiş şeklinde güzel bir sebep sunulmaktadır. Üçüncü dörtlükte ise yâr İkinci ile buluşma dileği yalnız olabilme isteği dillendirilmiştir. İlenger, yöresel kullanım olup Türkçede ses olaylarından başta ünlü türemesidir. Lenger büyük bakır kap, sofrâ, büyük tepsidir. Bir mutfak gereci olarak Refahiye’de tahılların kurutulmasında, içinin seçilmesinde, sofrâ olarak kullanılmada önemli işlev görür. Türkü bu kap üzerinden yürümekte, ana düşünce lenger etrafında oluşmaktadır.

d. **İşlev Özellikleri Bakımından:** Eğlenmek ihtiyacını karşılamak, rahatlamak amacına yöneliktir bu türkü. Sevdiğini düşünmek, onunla buluşmayı hayal etmek, sevgiliye sitem etmek, dikkat çekmek gibi öğeleri de içinde barındırıyor.

III. Türkü

Erzincan veran iken (c. 1, s. 356; TRT 2019, Repertuar no: 3728).

Erzincan/Refahiye-Vesile Köstek- Gülseren Şahin-Soner Özbilen

Erzincan veran iken (gülüm yâr zalim yâr)
Dört yanı veran iken (gülüm yâr zalim yâr)
Ben sana meyil verdim (gülüm yâr zalim yâr)
Sen kız ben oğlan iken (gülüm yâr zalim yâr)

Ey gülüm yâr gülüm yâr gülüm yâr
Vay gülüm yâr gülüm yâr gülüm yâr
Ayrılık var ölüm var ölüm var
Son ayrılık ölüm var ölüm yâr

Erzincan yeni yapı (gülüm yâr zalim yâr)
Bıçağa verdim sapı (gülüm yâr zalim yâr)
Verseler yâri bana (gülüm yâr zalim yâr)
Dilenem kapı kapı (gülüm yâr zalim yâr)

Ey gülüm yâr gülüm yâr gülüm yâr
Vay gülüm yâr gülüm yâr gülüm yâr
Ayrılık var ölüm var ölüm var
Son ayrılık ölüm var ölüm yâr

Yaratım ve İcra Özelliği Bakımından: Bu türkü, genellikle kadın ve erkek topluluklarında def eşliğinde, el çırpıp tempo tutularak icra edilir. Türkü, 1939 Erzincan depremi sonrası yaratılmış olmalıdır ki, Erzincan ve etrafının viran olduğu belirtilmiştir. Deprem ardında silinmesi zor izler ve acılar bırakarak türkülere, destanlara konu olur, mısra mısra işlenir. Deprem sonrası yıkıntı ve viran görüntü bir zaman zihinlerden silinmez. Mekân her zaman bağ, bahçe, çeşme başı, köşe bucak değıldir türkülerde. Bir virane, yıkılmışlık, harap olmuşluk içinde de sevdanın boy gösterdiği görülmektedir. Bu türkü depremden izler taşımaktadır. Topluluk hâlinde oturak meclislerinde, köy odalarında, eğlencelerde bir burukluk yaratsa da türkünün söylendiğı vakiadır. Sözler, sesi güzel bir kadın veya erkek tarafından söylenir, nakaratlar toplu hâlde koro yapılarak seslendirilir. İcra ortamı meclislerin dışında tarla, yol, bağ, bostan da olabilir.

Şekil ve Yapı Bakımından: Türkü mani tarzında dörtlük birimiyle oluşmuş, (4+3=7) yedili hece ölçüsüyle söylenmiştir. Üçüncü mısralar serbest, 1, 2, 4. mısralar kendi arasında kafiyelidir. Her mısra sonunda bir nakarat, ayrıca dörtlükler arasında da bir dörtlükten oluşan kavuştak mevcuttur.

Ezgi Özellikleri Bakımından: Usullü bir kırık hava türküdür. Salt sesle söylendiğı gibi saz, def, kaval vb. çalgı aletleri eşliğinde de söylenir.

İçerik Özellikleri Bakımından: Gençlikte gönül verilmiş, kavuşulamamış bir aşkın, murada erilmemiş bir sevdanın zaman geçmesine rağmen onulmadığı anlaşılmaktadır. “Ben sana meyil verdim/ Sen kız ben oğlan iken.” “Ayrılık da sevdaya dahil” der şair. Sevginin olmadığı yerde ayrılık olmaz ki. Ayrılık, sevgiliye kavuşamama ulaşamama hâlinde doğar ve sevgiden dolayı ayrılıktır. Sevgi, daima ardında ayrılık korkusunu taşır. Ayrılık acıya kaynaklık eder. Kavuşamamanın verdiğı iç ezikliğı, gönül burukluğu zamanla da geçmez. Her şeyin ilacı olan zaman burada işlevsiz kalır. Afyon, Emirdağ’a ait benzer bir türküde;

Emirdağı birbirine ulanır⁶

Altın yüzük parmağında dolanır

Burnun mu büyüdü gelin olalı

Ben seni kız iken seven oğlanam

Diye seslenilmektedir. Yine Muzaffer Sarısözen derlemeli bir Sivas türküsünde;

Aşağıdan gelir eli develi

Devesinin boynu altın laleli

Kız gelin olalı burnun havalı

Ben seni kız iken seven oğlanam (http://sozler/turku)

⁶ https://turkuseli.com/emirdagi-birbirine-ulali-turku-sozleri.

Denilmektedir. Bu üç türküde tema ortaklığı kişilerin gençliğinde sevdalanmış olduklarına kavuşmamış olmaları ve sevdanın zaman içinde dinmemiş olmasıdır.

Nakarattaki “ayrılık var ölüm var” mısralarında ömrün kısalığına, dünyanın geçiciliğine vurgu yapılır. Son ayrılığın ölüm oluşuna dair yapılan felsefede bu gerçeğin bile ayrılıktan zor olmadığı belirtilir. “Ölüm ile ayrılığı tartmışlar/Elli dirhem fazla gelmiş ayrılık” diyen kıyaslama da bunun anlatımı değil midir? İkinci dörtlükte örtülü bir biçimde sevenin mesleğine işaret edilir. “bıçağa verdim sapı” bıçak yapımını, bıçağa sap takmayı, bıçakçılığı hatırlatmaktadır.

İkinci dörtlükte örtülü bir biçimde sevenin mesleğine işaret edilir. “bıçağa verdim sapı” bıçak yapımını, bıçağa sap takmayı, bıçakçılığı hatırlatmaktadır.

Ama asıl söylemek istediği son iki mısradır ki, yâre ulaşma karşılığında dilencilige bile razı olmasıdır. Bu sevenin kavuşma karşılığında her bedeli göze alacağını ipucudur.

İşlev Özellikleri Bakımından: Eğlenmek ihtiyacını karşılamak, rahatlamak amacına yöneliktir bu türkü. Ayrıca sevdiğini düşünmek, onunla buluşmayı hayal etmek, sevgiliye sitem etmek, dikkat çekmek gibi öğeleri de içinde barındırıyor.

IV. Türkü

Melikşerif düzünü

“Melikşerif Düzünü”

Türküünün Hikâyesi (TRT 2019, Repertuar no: 2302).

Doksan üç muhacirlerinden (1878 Osmanlı-Rus Savaşı) bir kabile Refahi-ye'nin Melikşerif (Yurtbaşı) köyü yöresine geçici bir süre için yerleşmiş. Bu kafilenin, Şahin isminde, zengin ve iki evli bir ağası varmış. Melikşerif köyünün ağası ise İsak Bey adında biriymiş. İsak Bey'in Ak Hanım ve Zeynep adında iki kızı, Şevket Bey adında bir de oğlu varmış. Şamil, İsak Bey'in küçük kızı Zeynep'e dönür olur. Üçüncü hanım olarak Zeynep'le evlenmek ister. Zeynep'i oldukça fazla sevmektedir. Fakat İsak Bey bu işe rıza göstermez. Zeynep de iki evli bir kişinin üçüncü hanımı olmak istemediğini belirtir. İsak Bey'in iki kızı ve hizmetkârlarının hanımları, her gün Bulgarı Çayıruları semtine, koyunları sağmaya giderler. Bunu bilen Şamil, Zeynep'in yolunu bekler, kırk atlısı ile Zeynep'i alıp, zorla kaçıtır. Bu kaçırma esnasında, otuz iki örük olan Zeynep'in saçının sekiz örüğü kopar. İsak Bey'e haber gelir, elli atıyla Şamil'in peşine düşer, fakat yetişemez. O civarda barınamayacağını anlayan Şamil, Zeynep'i alarak Bayburt'un Pavnik köyüne yerleşir.

İsak Bey, kızının kendi isteği ile kaçtığını zannettiğinden yedi sene Zeynep ile konuşmaz. Yedi sene sonra, Zeynep Hanım, bir kızı ile beraber babasının elini öpmeye gelir. İsak Bey altı ay kızı Zeynep Hanım'ı misafir eder. Altı ay sonra, yedi katır yükü eşya ve birçok ziynet ile kızını yolcu eder. Zeynep Hanım, Bayburt'a varduktan bir ay sonra kolera hastalığına yakalanır. Babasına haber gelir. Kolera bulaşıcı olduğu için, İsak Bey, oğlu Şevket'i Bayburt'a göndermek istemez. Fakat Şevket dayanamaz ablasını görmeye gider. Bayburt'un Pavnik köyüne vardığında, Zeynep Hanım defnedilip cenaze alayının geri geldiğini görür. Zeynep

Hanım'ın vasiyeti üzerine, kaçırılırken kopan sekiz örük saç ve kanlı yazması, kızı ile beraber İsak Bey'e gönderilir. Ancak o zaman İsak Bey kızının zorla kaçırıldığını anlar. Bunun üzerine yöre halkı Zeynep Hanım'a aşağıdaki türküyü yakar:

(Şamil'in Ardahan'a yerleştiği rivayet edilmekte ise de, Ardahan işgal altında olabileceğinden, Bayburt'a yerleşmiş olması daha kuvvetli bir ihtimaldir.)

Melikşerif düzünü

Çiçek almış yüzünü

Gidek (haydi) gelin getirek

İsak Bey'in kızını

Oy yandım yandım gelin

Aç koynun dondum gelin

Küleği alamadım

Koyunu sağamadım

Deli Şamil gelende

Çemberi çalamadım

Zeynep hanım üzüldü

Oy niye niye niye

Öldüm yar diye diye

Süt eleği elinde

Bilezik bileğinde

Ben seni görmedim mi

Sizin at mereyinde

Oy yandım yandım gelin

Aç koynun dondum gelin

Şamil Karakuş oldu

Aldı dereye daldı

Ağlama Zeynep bacı

Çeyizin bana kaldı

Oy yandım yandım gelin

Aç koynun dondum gelin

Gürcüler düzüldü

Süzülme Zeynep Hanım

Atlıların düzüldü

Oy niye niye niye

Öldüm yar diye

(Pasin- Çelik, 1962: 96).

a. Yaratım ve İcra Özelliği Bakımından: Bu türkü bir olay türküsüdür. Bir genç kızın zorla kaçırılması ve ardından elim bir hastalık sonucu ölümü üzerine yakılmıştır. Nişan, kına, düğün vb. eğlencelerde kadınlar tarafından hem söylenir hem de oyun (halay) olarak icra edilir. Burada bir paradoks olduğu ortadadır. Ağıt diyebileceğimiz acılı bir hikâyenin ardından yakılan türkünün duygu ve hüznü yüklü olması gerekirken, düğünlerde halay eşliğinde söylenmesi bir çelişki gibi gözükmemektedir. Benzer bir durum, bir Tokat türküsünde söz konusudur;

Hey on beşli on beşli

Tokat yolları taşlı

On beşliler gidiyor

Kızların gözü yaşlı (www.turkuler.com)

Çanakkale Savaşına giden 15 yaş üstü gençlerin ardından yakılan bu ağıt türkü de oyun türküsü olarak sergilenmektedir.

Türkünün sözleri, sesi güzel biri tarafından söylenirken nakaratlar toplu hâlde tekrar edilir. Hem erkeklerin hem de kadınların coşkuyla halay çektikleri, ses sese vererek koro hâlinde icra ettikleri bir türküdür. İcra ortamında yediden yetmişe herkes bulunur.

b. Şekil ve Yapı Bakımından: Türkü, mani tarzında dörtlük birimiyle oluşmuş, yedili hece ölçüsüyle söylenmiştir. Üçüncü mısralar serbest, 1, 2, 4. mısralar kafiyelidir. İki mısralı bağlantı dörtlükler arasında aynen tekrar edilir.

c. Ezgi Özellikleri Bakımından: Usullü bir kırık hava türküdür. Düğün, oyun türküleri içinde yer alır.

ç. İçerik Özellikleri Bakımından: Türkü bir doğa tasviriyle başlar. Türkülerde yer alan temaların içinde önemli bir yer tutan doğa, bütün güzellikleriyle; yazı, kışı, baharı çiçeği, böceği, dağı, ovası, gölü vb. türkülere yansır. Melikşerif'in düzünü kapladığı belirtilen çiçekler burada öne çıkarılmıştır. İsak Beyin kızını gelin getirmek arzusuyla devam eden türküde Şamil'in "karakuş" olup Zeynep'i dereye kaçırmayla belirli bir hedefe ulaşılır. Karakuş (Kartal), Türklerde güç, kudret ve asalet sembolü olan efsanevi bir kuşudur. Hayvanlar âleminde aslandan sonra gelen ve birçok özelliğinden dolayı pek çok medeniyette hükümdarlık simgesi olarak kullanılmıştır. Arap mitolojisinde "anka", Fars mitolojisinde "simurg", Hint mitolojisinde "garuda", Yunan mitolojisinde "phoenix" ne ise, Türk mitolojisinde de "tuğrul (konrul) veya karakuş" da odur. Şamil kızı kaçırma becerisiyle olağanüstü iş başarmış, karakuşla özdeşleştirilmiştir. Bu efsanenin türküye yansması güç ve kudret yönüyle gerçekleşmiştir.

d. İşlev Özellikleri Bakımından: Duygu ve hüznü dolu bir hikâyenin hatıralarda taze tutulmasını, unutulmamasını sağlamak adına dilden dile söylenen bir türküdür. Genç kızlar, kaderi Zeynep'e benzemesin diye dua ederken, bir yandan da sevdiklerine kavuşmak için mutlu hayaller kurarlar. Bu duygular içinde eğlenmek ihtiyacını karşılamak, rahatlamak amacına yönelik, birlik ve beraberlik içinde bir coşku yaşar, dayanma ve direnme güçlerini tazelerler.

V. Türkü

Hopa Gitme (Gürbüz 2014:106,113).

Erzincan'ın Refahiye ilçesinin muhtelif köylerinde "İş türküsü" diyebileceğimiz bir türkü geleneği var, Hopa Gitme. İlhan Başgöz, Türkü kitabında (Başgöz 2008:101) buna benzer türküleri Horavel (Kotan) türküleri diye isimlendirmiştir. Alanında az derlenmiş, bir tür "Reçberlik türküleri" diyebileceğimiz bu türküler, kaybolmayla karşı karşıyadır. Çünkü artık orak biçme, tırpan vurma, tırmık çekme vb. uygulamalar yok olmuştur. Bu türkülerin bir benzeri Erecek köyünde söylenen "Hopa gitme" türküleridir. Bu türküler, kadınların, hasat döneminde çalışırken yorgunluklarını hissetmemek için karşılıklı söyledikleri sözlerden oluşur. Hopa gitme; solo bir uzun havayla başlar. Dört beyitten oluşan aşağıda sözleri verilmiş

bu uzun havanın ardından iki grubun karşılıklı tekerleme tarzında söylediği bir sözlü gelenektir. Uzun hava şöyledir:

*Akşam oldu niye güneş açmıyor?
Deli gönül bildiğinden şaşmıyor
Ağam paltosunu da atmış güneşe
İçinde bitmiş de bir top menekşe
Di gel ağam di gel de töremeyesin
Kör ola da gözlerinde göremeyesin
Ağam sen gideli yedi gün oldu
Diktiğin ağaçlarda meyveye durdu*

Hopa gitmenin en önemli özelliği sadece kadınlar tarafından söylenilmesidir. Orakla tarlaların biçildiği dönemde, biçme işlemine tarlanın ortasından başlanır ve “Hopa Gitme” söylenerek kenarlara doğru biçme işi devam eder. İkiye bölünmüş kadın grubunda, önce bir grup “Ne alalım, ne alalım” diye başlar, sonra diğer grup “elma, elma” diye karşılık vererek türküyeye devam eder. Aşağıdaki sözler türkünün devamını oluşturur:

Oh oh oh maşallah hup hup hup maşallah

-Ne alalım? -Ne alalım? -Elma -Elma -Elmanın -Elmanın -İyisini -İyisini -Dükke -Dükke -Tarla -Tarla -Çeriğini -Çeriğini -Çürüğünü -Çürüğünü -Yolda -Yolda -Atarlar -Atarlar -Gelinlik -Gelinlik -Kızın -Kızın -Dilini -Dilini -Tutarlar -Tutarlar -Alda ye	-Hopta iste -Hopta iste -Hooooooooop hop -Hooooooooop hop -Bürü hu -Bürü hu -Karşıda -Karşıda -Çam var -Çam var -Sakızı -Sakızı -Damlar -Damlar -Karşıda -Karşıda -Cücüğünü -Cücüğünü -Yozlar -Yozlar -Kınada -Kınada -Gidiyor -Gidiyor -Ne güzel -Ne güzel -Gelinler -Gelinler -Kızlar	-Alda ye -Alda ye -Karşıda -Karşıda -Kayalar -Kayalar -Dibinde -Dibinde -Keklik -Keklik -Sayarlar -Sayarlar -Hoop -Hoop -Karşıda -Karşıda -Toklu -Toklu -Bacağı -Bacağı -Poklu -Poklu -Yatağa -Yatağa -Varınca -Varınca -Ne şekil eder? -Ne şekil eder? -Karşı da	Alda ye -Alda ye -Karşıda -Karşıda -Kayalar -Kayalar -Dibinde -Dibinde -Keklik -Keklik -Sayarlar -Sayarlar -Hoop -Hoop -Karşıda -Karşıda -Toklu -Toklu -Bacağı -Bacağı -Poklu -Poklu -Yatağa -Yatağa -Varınca -Varınca-El oğlu -Hu huuuu Ehuuu -Ehuuuuu	-Canım de -Canım de -Canımı alur -Canımı alur Ağzımdan Ağzımdan Sözünü alır -Sözünü alır -Şu gidenin -Şu gidenin -Kızını alır -Kızını alır -Hooooop -Hooooop -Bürü hu -Bürü hu -Of oooooof -Oooooof of.
--	---	---	---	--

-Alda ye -Ağalar -Ağalar -Gelmiş -Gelmiş -Bal da yok -Bal da yok -Bal yemiye -Bal yemiye -Parmak -Parmak -İste -İste -Sarmaya -Sarmaya -Kol iste -Kol iste -Hop demeye -Hop demeye	-Kızlar -Nerde olur? -Nerde olur? -Tarlada -Tarlada -Hisli -Hisli -Pisli -Pisli -Kadınlar -Kadınlar -Nerde olur? -Nerde olur? -Köyde olur -Köyde olur -Hooooo hoooooop -Hooop hoppp -Bürü hu -Bürü hu	-Karşı da -Kazlar -Kazlar -Bana derler -Bana derler -Kara Osman oğlu -Kara Osman oğlu -Seni -Seni -Kaçurur -Kaçurur -Tumana -Tumana -Sıçırır -Sıçırır -Hooop Hoooooop	-El oğlu -Duyar -Duyar -Canıma -Canıma -Kıyar -Kıyar -Yemem onu -Yemem onu	
--	---	--	--	--

3. Sonuç ve Öneriler

Refahiye türküleri konusunda yaptığımız çalışma sonucunda kayıtlı kırk bir türkü tespit edilmiştir. Bu sayının çok az olduğu kanaatindeyiz. Refahiye türkülerinin derleme bakımından yeterli ilgiyi görmediği, üzerinde çalışma yapılmadığı ve bu anlamda Refahiye'nin bakir bir ilçe olduğunu söyleyebiliriz. TRT repertuarında Refahiye'ye ait kayıtlı sadece dört türkünün bulunması bu tespitimizi doğrular mahiyettedir. Oysa yapılan tarama çalışmasında çeşitli kaynaklarda basılı Refahiye'ye ait kırk bir türkünün tespiti ilçenin zengin bir türkü dağarına sahip olduğunu göstermektedir. Zaman kaybetmeden alan araştırması yapılarak Refahiye'ye ait türküler derlenmelidir. Üniversiteler bu alanla ilgili tez çalışmalarını yaptırabilir ve bu zenginlik kayıt altına alınabilir.

Beş türküsünü detaylandırıp yorumladığımız, kırk bir türküsünü de dış yapı bakımından incelediğimiz, Refahiye türkülerinin tablosu şöyledir:

30'u 7'li Hece ölçüsüyle ve mani nazım şekliyle söylenmiştir.

4'ü 8'li Hece ölçüsüyle ve semai nazım şekliyle söylenmiştir.

2'si 9'lu Hece ölçüsüyle ve mani nazım şekliyle söylenmiştir.

1'i 11'li Hece ölçüsüyle ve mani nazım şekliyle söylenmiştir.

1'i 5'li Hece ölçüsüyle ve mani nazım şekliyle söylenmiştir.

3 türkü de ölçsüz, serbest söylenmiştir.

Kırk bir türkünün mısra kümelenişine, nazım birimine bakıldığında da dağılımı şöyledir:

13 türkü 2 dördlük,

14 türkü 3 dördlük,

9'si 4 dördlük,

2'si 5 dördlük,

1'i 9 dörtlük,
1'i 1 dörtlükten
1'i de 4 beyitten oluşmaktadır.

Hemen tamamı düğün, gelin alma, eğlence, oyun ve halay türküleridir. Ezgi bakımından usullü, kırık hava türküler olup içerik olarak aşk, seveda, tabiat, depresyon, iş, üretim vb. konular işlenmiştir. Yaratım ve icra bakımından kadınların daha aktif rol oynadığını söylemek hakkı teslim etmek olur diyebiliriz.

KAYNAKÇA

- Başgöz, İlhan (2008); *Türkü*, Pan Yayıncılık, İstanbul.
- Boratav, Pertev Naili; *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*, Gerçek Yayınevi, İstanbul.
- Ekici, Metin ; "Türkü İnceleme Yöntemleri", *Kültürümüzde Türkü Sempozyumu*, Ekim 2011 Sivas, 2013.
- Gürbüz, Handan (2014); *Erzincan/Refahiye İlçesi Halk Edebiyatı Örnekleri*, Erzincan, (Basılmamış Lisans bitirme tezi).
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_ttas&view=ttas&kategori=derlay&kelime1=helim, Erişim tarihi: 12.03.2019.
- http://www.turkuler.com/sozler/turku_asagidan_gelir_eli_develi.html, Erişim tarihi: 15.03.2019.
- http://www.turkuler.com/sozler/turku_hey_on_besli.html, Erişim tarihi: 17.03.2019.
- <https://turkuseli.com/emirdagi-birbirine-ulali-turku-sozleri>, Erişim tarihi: 15.03.2019.
- Kaya, Doğan (1999); *Anonim Halk Şiiri*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Öcal Oğuz (2001); *Halk Şiirinde Tür Şekil ve Makam*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Özdemir, Mustafa (2002); *Cengerli Tarihi, Toplumsal ve Kültürel Bir Araştırma*, İstanbul.
- Öztelli, Cahit (1969); *Halk Türküleri*, Varlık Yayınları, İstanbul.
- Pasin, Hidayet-Çelik, Ş. Vedat (1962); *Erzincan Tarihi, Coğrafyası Folkloru*, Erzincan.
- Taş, Fahri-Turhan, Salih (2004); *Erzincan Türküleri*, c.1, Ankara.
- Taş, Fahri-Turhan, Salih (2006); *Erzincan Türküleri*, 2. bs. Ankara
- TRT, (2019); *THM Repertuarı*, TRT Müzik Dairesi Yayınları.
- Yakıcı, Ali (2007); *Halk Şiirinde Türkü*, Akçağ Yayınları, Ankara.

IV
ALİ VECDİ
BİNGÖL

Ahmet Özdemir

Ali Vecdi Bingöl: 1887 yılında Eğinin Bahça Mahallesinde doğmuş. ...'de doğdu. Arapgir ve Eğin (Kemaliye)'de orta tahsilini tamamladı. Babası Hafız Vahdi Efendiden Arapça ve Farsça öğrendi. İstanbul Darülmüallimîn Mektebini bitirdi (1915). İstanbul'da öğretmenlik yaptı. Öğretmenlikten emekli olduktan sonra Âşîyan müzesine müdür oldu. Devrin ünlü bestekârlarıyla tanıştı. Birçok şiiri Selahattin Pınar ve Sadettin Kaynak gibi bestekârlar tarafından bestelendi. "Ayrılık Yarı Ölmekmiş", "Geçti Ömrüm Yine Hâlâ Ben O Bin Dert İleyim", "Derman Kâr Eylemez Ferman Dinlemez", "Leylâ Bir Özge Candır", "Çile Bülbülüm", "Yâd Eller Aldı Beni" mısralarıyla başlayan güftelerin sahibi olan Ali Vecdi, âşık tarzı şiirler yazdı. Şairin eserleri basılmadı. 1973 yılında İstanbul'da vefat etti.

Eserleri

Şiir: Gül ile Bülbül, Çeşme Bağ, Yayla Aşkı, Bingöl Çobanları Efsanesi, Kuş Dili (Çocuk şiirleri), Eğitim Tarihçesi ve Folklorü.

Güftelerin efendisi: A. Vecdi Bingöl – Ahmet Özdemir

Geliniz duygu sarmalında kalb ve kulak gezintisine çıkalım: "Âşıka Bağdat Sorulmaz - Münir Nurettin", "Ay dalgalanırken suların oynak izinde -Artaki Candan", "Ay doğarken gecelerde -Sadettin Kaynak", "Ayrılık yaman kelime - Selahaddin Pınar", "Ayrılık yarı ölmekmiş - Selahattin Pınar", "Bana derler külhanlı - Kadri Şençalar", "Bu gece düğün dernek - Sadettin Kaynak", "Bu gece mehtabı koynuna almış - Sadettin Kaynak", "Bülbülüm gel de dile - Sadettin Kaynak", "Derman kar eylemez, ferman dinlemez - Sadettin Kaynak", "Dertliyim ruhuma hicranımı sardım da yine - Sadettin Kaynak", "Enginde yavaş yavaş günün minesini soldu - Sadettin Kaynak", "Erdi bahar sardı yine neşe cihanı - Münir Nurettin Selçuk", "Gönlümün içindedir gözden ırak sevgilim - Sadettin Kaynak", "Havalandı gönül kuşu -

Münir Nurettin Selçuk", "Leyla, Leyla acep neden ses vermiyor feryadıma - Sadettin Kaynak", "Leyla bir özge candır, kara gözlü ceylandır - Sadettin Kaynak"

Bu şarkılarının sayısını iki yüze yaklaştırabilirsiniz. Yanlarına bestekârlarını da yazdım. Ama güftekârları kimdir? Çoğumuz bilmeyiz. Dillerden düşmeyen iki yüze yakın şarkının sözleri A. Vecdi Bingöl'e aittir.

Gazeteciler Sosyal Dayanışma Vakfı'nın değerli başkanı Selami Turgut Genç, önceki gün Vecdi Bingöl'e ilişkin bir kitap armağan etti. Hemen okudum. Kitabı A. Haydar Kalkandelen hazırlamış. Kemaliyeliler Derneği de yayınlamış. Vecdi Bingöl'ün Kemaliyelilerle ne ilgisi var diye sorabilirsiniz. Anlatayım: Vecdi Bingöl, 1885 yılında eski adıyla Eğin olan Kemaliye'nin Bahça Mahallesinde doğmuş.

Babası Mehmet Vahdi Efendi aydın bir eğitimciymiş. Vecdi Bingöl, genel kültürünü babasından almış. Küçük yaşlarında Kur'anı hıfz ederek hafız olmuş. Orta öğrenimini Eğin'de, lise dengi öğrenimini İstanbul'da Darül Mualliminde yapmış ve öğretmen olmuş. İstanbul'un çeşitli okullarında öğretmenlik yapmış.

Vecdi Bingöl

Elimdeki kitaptan öğrendiğime göre, 1973'de çok sevdiği Çengelköy'de ölmüş. Zarif tavırları, dürüstlüğü ile örnek bir beyefendiymiş. Her zaman İstanbul Türkçesi ile konuşur, herkesi saygılı davranışlarla karşılar, konuşmaları zevkle dinlenirmiş. Vecdi Bingöl'e güfte fabrikatörü diyebiliriz. Şiirleri en çok bestelenen şair niteliğini koruyor. Eğinli olması nedeniyle Kemaliyeliler Derneği gurur duydukları hemşerilerine vefa örneği göstermiş ve bu kitabı yayınlamışlar. Kitabı hazırlayan Hayrettin Kalkandelen de Eğinli. Vecdi Bingöl'le ilgili çakışmasında önce şiirlerinden söz etmiş. Sevgilileri başlığı altında sanatçının Atatürk, Tevfik Fikret, Eğin, İstanbul, Boğaziçi, Türkçe konularındaki görüşlerini sıralamış. Daha sonra Vecdi Bingöl'ün şiirlerini besteleyen bestekârlardan ve bestelerinden örnekler vermiş.

Birkaç örnek de biz ekleyelim: "Hoş geldin ilimize- Sadettin Kaynak", "Kalplerden dudaklara yükselen sesi dinle - Sadettin Kaynak", "Menekşelendi sular, sular menekşelendi- Sadettin Kaynak", "Söyle sevgili sevgili söyle - M. Nurettin Selçuk", "Niçin Baktın bana öyle

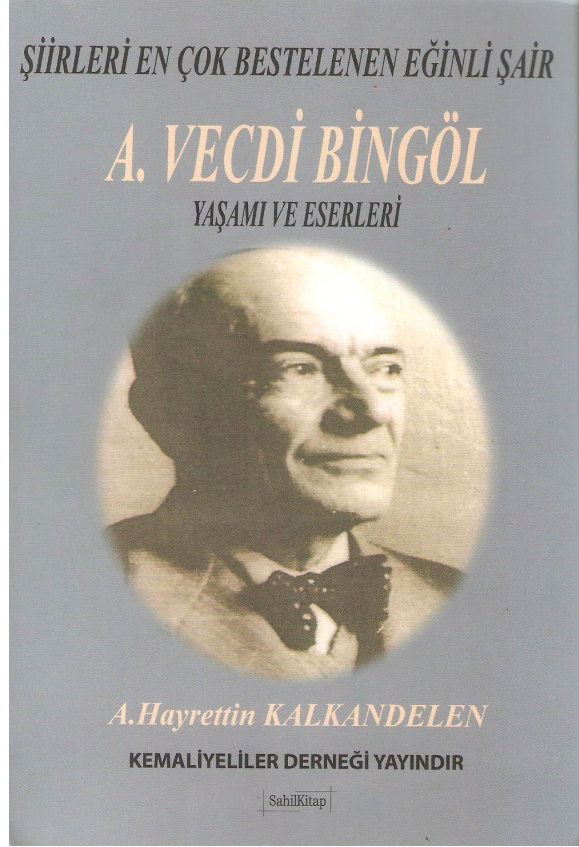
- Sadettin Kaynak", " Ne yaptım kendimi nasıl aldattım - Sadettin Kaynak" , " Yine o menekşe gözler aralı - Kadri Şençalar"...

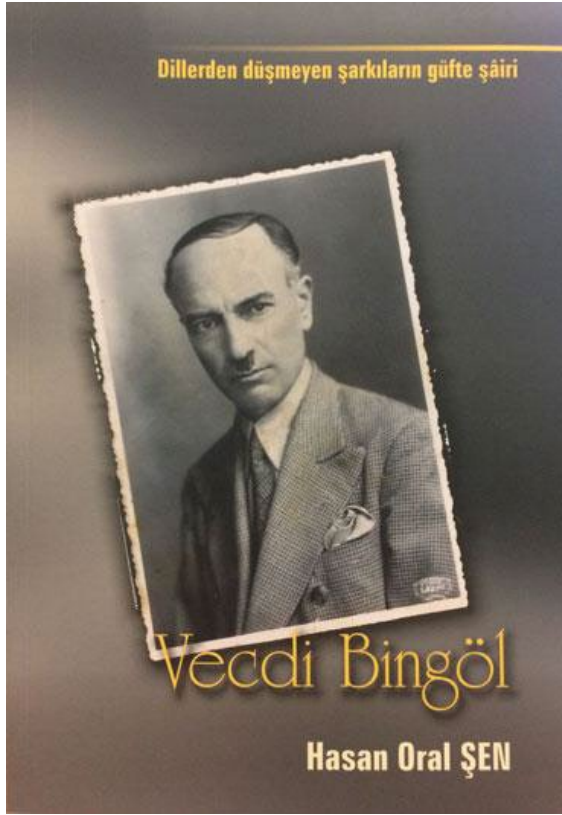
Yazımı bu şarkının sözleriyle bitireyim:

*Ah yine o menekşe gözler aralı
Oya kirpiklerde yaşlar sıralı
Uyu ey gönlümün nazlı maralı
Susun garip kuşlar ötmeyin susun
Güzeller güzeli yavrum uyusun
Susun garip kuşlar ötmeyin susun
Yetimler güzeli yavrum uyusun
Uyu yavrum ninni diyeyim sana
Şu mahzun gönlümü salma hicrana
Sen kaldın gidenden hatıra bana
Susun garip kuşlar ötmeyin susun
Güzeller güzeli yavrum uyusun
Susun garip kuşlar ötmeyin susun
Yetimler güzeli yavrum uyusun*
13 Eylül 2017

Vecdi Bingöl; Türkiye'deki 4800 Türk Sanat Müziğinin 980'ninin söz yazarıdır. *Güftelerinden bestelenmiş eserlerinin bir kısmı:*

1. Ağla gözlerim ağla \ Sadettin Kaynak \ Hicaz \ Aksak \ Şarkı \ Gizli Aşk
2. Ah! Ey güzel İstanbul benim sevgili yârim \ Kadri Şençalar \ Nihavent \ Sofyan \ Şarkı \ Annemin Günahı
3. Aile yuvasını kadındır cennet yapan \ Sadettin Kaynak \ Rast + Nihavent \ Sofyan + Semai \ Şarkı \ Dansözler Kulübü
4. Ankara ne eski tarihin malı (Ankara marşı) \ Sadettin Kaynak \ Rast \ Sofyan \ Marş
5. Âşık gönüllerin süsü \ Kadri Şençalar \ Hicaz \ Aksa \ Şarkı
6. Aşık Bağdat sorulmaz, ufukları aşar gider \ Münir Nureddin Selçuk \ Mahur \ Semai \ Şarkı
7. Aşıkıyım her adının \ Mustafa Tüzün \ Evcara \ Düyek \ ilahi
8. Aşk böyledir, aşıkı sevda söyletir \ Sadettin Kaynak \ Nihavent \ Sofyan + Düyek \ Fantezi \ Gençliğin Zaferi
9. Aşk ehline hicran ile ülfette safa var \ Sadettin Kaynak \ Acemaşiran \ Sofyan \ Şarkı

10. Aşk yolu gönül yolu\Sadettin Kaynak\Uşşak\Düyek\Şarkı\Şark Yıldızı

Not: Vecdi Bingöl'ün güftelerinden bestelenmiş olan eserlerin listesine Hasan Oral Şen'in, Vecdi Bingöl adlı kitabından bakılabilir.

V
ÂŞIK DAVUT SULARÎ
HAYATI SANATI ŞİİRLERİ
VE SULARÎ İLE SON
SOHBET

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Yardımcı

Erzincan'da Ali Rahmanî'nin Âşıklar kahvesinde vefatından az önce Âşık İhsan Yavuzer'le yaptığı atışmada:

*Söyle Sularî erine
Erişe gerçek pîrine
Yalvarayım hak birine
Götür Hünkâr'a beni*

diyen ve küçük yaşta dedesinin teşvikiyle eline aldığı sazı son nefesine kadar hiçbir koşulda bırakmayan Davut Sularî, 1926'da Erzincan'ın Çayırılı ilçesinde dünyaya gelmiştir. (Bazı kaynaklarda 1925 olarak geçmektedir.)

Baba adı Veli, Anne adı Rindi'dir. (Bazı kaynaklarda anne adı Cezayir olarak geçmektedir.) Aile soyadları Ağbaba olan Davut Sularî 17 yaşında rüyasında bade içişiyle birlikte aldığını ifade ettiği Sularî mahlasını Davut Sularî adı ile ünlendikten sonra kendisine soyadı olarak tescil ettirmiştir.

Sularî'nin dedesi Mehmet Kaltık olup tüm aşiretiyle birlikte Tunceli'nin Nazimiye ilçesi Kureşanlılar köyündendir. Aile soyca Erzincan'ın Tercan ilçesinin Çayırılı bucağına yerleşmiştir. Çayır bugün ilçedir.

İlkokulu üçüncü sınıfa kadar okuyabilen Davut Sularî, asıl eğitimini dedeler ve pirlere dergâhından almıştır. İlk eğitimine Dedesi Mehmet Kaltık yanında başlamış saz çalmayı da dedesinin teşvikiyle küçük yaşta öğrenmiştir.

1938'de Gülşah Ana ile evlenen Davut Sularî bir de nikâhsız evlilik yapar. Bu iki evlilikten beş çocuğu olmuştur. Bir şiirinde:

Pîr elinden içtim dolu

Öğrendim erkânı yolu

diyerek bâdeli âşıklar kervanına katıldığını belirtmiş, çeşitli konuşmalarında da bâde öyküsünü dile getirmiş, sır âleminde kendisine sürekli akıp çağlayacağı için *Sularî* mahlasını verildiğini söylemiştir.

Bâde içme olayından sonra aşk ateşiyle yanıp kabına sığmayan Davut Sularî'ye babası tarafından ailenin üzerinde bulunan dedelik hizmetini yürütme görevi verilir bu şekilde Davut Sularî taliplerini görme bahanesiyle de olsa sürekli gezip âşıklık geleneklerini ustaca sürdürür.

Halk arasında Davut Sularî'nin evliya mertebesine ermiş bir kişi olduğunu ileri sürenler bulunmakta, yakın çevresinde de Sularînin kerametlerinden söz edilmekte bu konuda çeşitli anlatılar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şöyledir:

Davut Sularî çıraklarında Âşık Beyhanî'yle Adana yolunda, yaz sıcağında mola verip dinlendikleri bir ağacın gölgesinde uyuyakalır. Bir ara Sularî Beyanî'nin sesi ile uyanır. "Baba kalk yılan sokacak" Sularî gözünü açar ki altında yattığı ağacın dalında bir yılan başını kendisine doğru uzatıyor. Hemen yanı başındaki sazı kucağına alıp Şah-ı şahmaran üzerine bir deyiş okur. Yılan sazın ve âşığın yanık sesini duyunca yavaşça geri çekilip dallar arasında kaybolur. Âşık Beyanî hayretler içinde kalıp ustasına niyaz eder.

Yine bir gün *çırağı Beyanî'yle Erzincan yakınlarında bir köye giderken karşıda kümelenmiş geyikleri görürler. Ellerindeki sazları tüfek sanan geyikler ürkerek kaçar. Fakat içlerinden yaralı olan ana geyik kaçamaz ve kalır. Davut Sularî Beyanî'yle geyiğin ayağındaki yarasına bakıp, otlarla yarasını temizleyip sararlar. Sonra Davut Sularî sazını eline alıp çalmaya başlar. Sazın ve Sularînin içli deyişlerini dinleyen geyikler Davut Sularî'ye yaklaşır ve yaralı annelerinin başına toplasirlar. Beyanî, Ürküp kaçan geyikleri saz sesiyle toplayan ustası Sularî'ye biat edip elini öper. Bu olayı çeşitli yerlerde anlatır.*

Davut Sularî, Leyla adını verdiği atına binerek gurbetin yolunu tutar ve ölümüne dek ülke ülke, şehir şehir, köy köy dolaşır.

Erzincan'ın ve Anadolu'nun çeşitli yerlerindeki Kureyşan ocağı taliplerinin yol hizmetini görür, dili iyice çözülür, âşıklık mesleğini de en üst düzeyde uygular.

Atı ile Anadolu'nun üç ili hariç tüm illerinin yanı sıra Ortadoğu ülkelerini de gezmiştir. Atı ile Avrupayı da dolaşmak istediye de buna izin alamayan Sularî daha sonraki yıllarda pek çok Avrupa ülkesinde konser vermiş, sevenleri ile buluşmuştur.

Alevi-Bektaşî inancı ve kültürüne bağlı âşıkların deyim yerinde ise gezginci âşıklar kolunun son yıllardaki en önemli temsilcilerinden olan Davut Sularî yaşamının sonuna değin âşıklık geleneklerini ödünsüz sürdürmüştür.

17 Ocak 1985'te yine sanatını icra ederken Âşıklar kahvesinde bir atışma sırasında vefat etmiştir. Mezarı Çayırılı Köyündedir.

Sanatı

Sanatının ilk 25 yılı politikadan uzak duran, kimi zaman bir güzel peşinde koşan, kimi zaman tarikat ilkelerini yaimaya çalışan, Ehl-i Beyt aşkını dillendiren Davut Sularî, 1970'li yılların sosyal ve politik çalkantılarından etkilenerek o da kimi âşıklar gibi toplumsal sorunları dile getiren özgün şiirler söylemiştir.

Âşıklık geleneklerinin tümünü yerine getirebilen atışmanın, leb değmez, taşlamanın, güzellemenin en iyi örneklerini veren Sularî, Ankara ve İstanbul radyolarında mahalli sanatçı olarak görev alınca tanıştığı Muzaffer Sarısözen, Nida Tüfekçi, Halil Bedii Yönetken, Ulvi Cemal Erkin, Adnan Saygun gibi müzik otoriteleri ile yakın ilişki kurmuş, onlardan aldığı müzik görgü ve kültürü ile sanatını donatmış diğer âşıklardan daha farklı bir kimlik kazanmıştır.

Çok küçük yaşlarda saz çalmayı öğrenen, sazla bir ömür tüketen Davut Sularî, güçlü bir söz ustası olmasının yanında usta bir müzisyen özelliğine sahiptir.

Davut Sularî müziğinde, yetiştiği yörenin müzik unsurlarını çeşni olarak kullanışından, bazı Azeri unsurları müziğine katışından, Alevi müziğinin bazı öğelerini iyi kullanışından, dolaştığı yörelerden edindiği mahalli müzik unsurlarını sanatına ustaca katışından kaynaklanan Sularî adıyla bütünleşmiş kendine özgü bir kimlik ve tavır oluşturmuştur.

O, sazının teline vurduğunda kendine özgü oluşturduğu edasını hemen hissettirir. Halk müziğinin âşık müziği denilen bölümü içinde diğer âşıklar arasındaki özgün yeri ve büyüklüğü de buradan kaynaklanmaktadır.

Çok yönlü bir kişiliği olan Davut Sularî, bir taraftan kendine ait deyişleri özgün ezgi kalıplarıyla müziklendirip halk türküleri repertuarına *Siyah perçemlerin yar yar dökmüş yüzüne* gibi pek çok türkü kazandırmış, bir taraftan eski usta âşıkların deyişlerini okuyup hem onların unutulmasını önleyen geleneği sürdürmüş hem de müzik otoritelerine kaynak kişilik yaparak eski ustaların deyişlerinin repertuarlara girmesini sağlamıştır.

Ayrıca, zengin repertuarında bulunan yöresel oyun havalarını, ağıtları, hikâyeli türküleri de eksiksiz okuyarak kalıcılığını sağlamış, bir taraftan da Konya Âşıklar Bayramı'na katılıp burada âşıklarla boy ölçüşüp ustalığını sergilemiştir.

Konya'da Çerkezoğlu ile yaptığı atışmanın bir parçası:

Çerkezoğlu:

Bugün görünüşün güzel

Meyve veren dal gibisin

Bir tarafın dökmüş gazel

Bir tarafın kal gibisin

Sularî:

*Dinle beni Çerkezoğlu
Bugün ehli hal gibisin
Bazen zehir görürsün
Bazı zaman bal gibisin*

Çerkezoğlu:

*Çırpındın kuşa benzersin
Sohbette boşa benzersin
Yamaçta taş benzersin
Bostanda çuval gibisin*

Sularî:

*Yine nefsine aldandın
Rakibin yaşlı mı sandın
Nedendir fazla yıprandın
Seksenbeşlik dul gibisin*

Çerkezoğlu

*Çerkezoğlu gönül yıkma
Törede kenara çıkma
Büyüksün kusura bakma
Kokladığım gül gibisin*

Sularî

*Davut Sularî bir ozan
Artık bizden geçti zaman
Olmuşsun meydanda aslan
Seherde bülbül gibisin*

biçimindedir.

Doğaçlama olarak yüzlerce atışma örneği veren Davut Sularî'nin bu atışmalarından ilginç bir örneğini Doğan Kaya yayımlamıştır. Sularî'nin Kangal'da Emsalî ile atışmasının bazı bölümleri şöyledir: (Bu örneğin özelliği iki âşık karşılıklı birer dördlük söyleyerek atışmayı birer şiir bütünlüğünde dördlük kümeleriyle atışmış olmalarıdır.)

Emsalî:

*Merhaba ey âşikan-ı dil rubalar merhaba
Merhaba ey muhibba-yı mihribanlar merhaba
Çoktan beri arzularlık biz sizi görmek için
Can u dilden öz gönülden ehbbalar merhaba
Bu diyara azm eyleyip gelmekte sebep nedir*

*Bu güzel teşrifirize bais-i esbap nedir
Herkes fark eylemez bunu dost nedir ahbap nedir
Erbab-ı şî'r-i tabiat üdebalar merhaba
Terk i vatan eylemekte var mıdır muradınız
Ta kasib-i dünya için kâr mıdır muradınız
Ya idare darlığından çar mıdır muradınız
Şerh eyleyin bize bir bir şehribalar merhaba
Ad u mahlasınız kimdir imzanız nedir sizin
Eliniz vilayetiniz kazanız nedir sizin
Emsalî'ye çektirecek cezanız nedir sizin
Ta ata Adem Havva'dan akrabalar merhaba*

Sularî:

*Merhaban var olsun âşık-ı irfan
Gönül hasbihallerinden geliriz
Aslımız sorarsan hısm-ı vatandan
Doğru Tercan ellerinden geliriz
Canan ellerine bir canan açtık
Nice dağlar nice okrana düştük
Çardak dağınıda zorunan geçtik
Erzincan'ın çöllerinden geliriz*

*Âlem-i muhibbi yar muradımız
Sohbet-i kibarda cer muradımız
Dostlara kavuşmak ger muradımız
Ehl-i aşkın hallerinden geliriz*

Emsalî:

.....
*Emsalî'm sualim sorarım toptan
Cevaplar isterim külli hesaptan
Hangi dinden olup hangi mezhepten
Hangi tarik yollarından oursun
Sularî
Ehl-i dil içinde açarız meydan
Ömürde kimseye demedik aman
Mahlasım Sularî ustazım umman*

*Bahr-ı umman göllerinden oluruz biçiminde
uzamaktadır.*

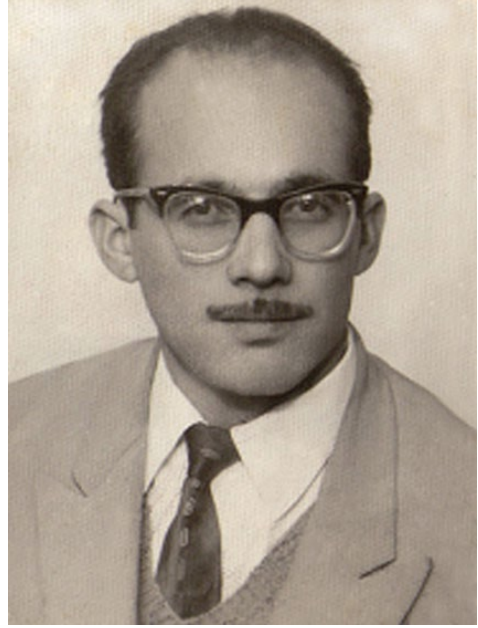

Genellikle Sünni kökenli aşıkların önemseydiği, Alevi kökenli âşıklardan Semai, Selmanî gibi usta âşıkların yaptığı lebdeğmez türünün çok güzel örnekleri doğaçlama söyleyen Dadut Sularî'nin şiirleri arasında görülmektedir.

Şiirlerinde koşma türünün yanı sıra tecnis, divan, müstezat gibi biçimlerde de ustaca söyleyişleri olan Sularî'nin divani biçiminde okuduğu :

*Şu hakikat göz önünde görenlere er
dendi Kendi giden şu dünyada kalana
eser dendi*

*Acun içre görenler az hicrana keder dendi
Ne kadar şehit şüheda yorganları yer
dendi*

*Kalan kendi, duran kendi, yerde gökte sinen o
Yarattığı kulların da Sularî'yi yarattı
Altı kere yeri yıktı yedinci de kurattı
Dinin söylentisinde de geçilen yer sırat'tı
Her lisanda inan kendi yerde gökte sinen o*

dediği lebdeğmez ilginç örneklerdendir.

Bilindiği gibi usta çırak geleneği içinde yetişen âşıklar ustalarından öğrendikleri ezgi kalıplarının üzerine kendi sözlerini işleyerek eserlerini oluşturur ve okurlar. Âşık kolları da bu şekilde oluşur. Âşıklar için saz sözün durakladığı yerlerde boşlukları dolduran söyleyişe ahenk kazandıran bir araçtır. Sazla sözün kaynaşmasından oluşan biçim halk tarafından sevilip benimsenir.

Sazı sadece doldurma aracı gibi kullanmayıp, gerçek anlamıyla bir müzik aleti gibi kullanıp zengin melodiler üreten âşıklar da bulunmaktadır. Bunlar yüzyıllardır adları ve eserleri yaşayan, tapu senedi gibi kendini tescil ettirmiş usta âşıklardır. İşte Davut Sularî de saz söz ikilisinin bütünlüğü içinde kalıcı eserler üreten âşıklardandır.

Usta çırak geleneği içinde Erbabî'yi yetiştirmiş, uzun yıllar yanında gezdirmiştir. Bunun yanı sıra pek çok sanatçıyı etkilemiştir. Davut Sularî'den etkilenenler arasında Neşet Ertaş, Muhlis Akarsu, Âşık Daimî, Âşık Beyhanî, Âşık Serdarî ve Mahsunî Şerif önde gelenlerdendir. Davut Sularî'nin şiirlerini incelediğimizde:

*O siyah gözlerin bir kara elmas
Yare gidem derim yar kadrim bilmez*

Sularî kalırsan kimseler bilmez

Güzel seni gözler için severim deyeşinde de görüldüğü

gibi güzele olan düşkünlüğü ile kimi şiirlerinde:

Yar sevmesi sevaptır

Kaşları hem mihraptır

Bir busecik ver dedim

Dudakları şaraptır

biçimindeki söyleyişler Karacaoğlan coşkunluğunu yansıtırken;

Çek katarı ben gelirim peşine

Ali meydanına varalım hele

Merhametin yok mu gözüm yaşına

Pire bağlı olup duralım hele

Ey müminler gerçek erler merhaba

Ey rehberler gerçek pirlere merhaba

Hazır dostlar hazır yerler merhaba

Sakiler sazları kuralım hele

Davut Sularî'yim gördüm didarı

Muhabbeti baldır kendisi arı

Hazreti Ali'nin sır Zülfikârı

İnkârın boynuna vuralım hele

gibi deyişleri de Pir Sultan öğretisini gözler önüne sermektedir.

Davut Sularî'de Alevi-Bektaşî inancı öyle yüreğine işlemiştir ki telefon konuşmalarının uluslar arası başlangıç sözcüğü olan "Alo" sözcüğünde bile Hz. Ali'nin adının yakınlığını hissedip Hz. Ali sevgisiyle:

Baktım şu cihanın temasına

Cümle kullar alo alo Ali diyorlar

Yedi derya doldu kalp şişesine

Cümle kullar alo alo diyorlar

Her hangi millet olsa da anda

Telle telsiz telefonlar kuranda

Haber alıp sual cevap verende

Cümle diller alo alo Ali diyorlar

biçiminde ilginç şiirler oluşturmuştur.

Daha önceki şiirlerinde bir gönül adamı olduğu açıkça görülen Davut Sularî 55 yaşından sonra toplum konularına da yönelmiş, haksızlara baş kaldırmak, arsız, soysuza, yalancıya karşı durmak onda sanki bir görev olmuştur.

Dünya arsızındır fırsat pirsizin

Rağbet yalancının da refah arsızın

*Azap yoksulundur göçük yersizin Sefil
sergan olmak bu da mı hayat gibi şiirlerin
yanı sıra:*

Vatandaştan oy almaya

Gelecekmiş hilafetçi

Bir erkeğe dört tan'avrat

*Verecekmiş hilafetçi biçiminde
taşlama ağırlıklı söyleyişleri ön plana
çıkarmıştır.*

Davut Sularî ile Son Sohbet

En son Konya Âşıklar Bayramı'nda çağlayan gibi coşkun sesi ile usta sazını dinlediğimiz bir elin parmakları kadar az sayıdaki doğaçlama ustası, meydan âşığı Davut Sularî'yle 22 Kasım 1984'te Turhallı Âşık Kul Semaî'nin evinde birlikte olduk.

Kırk yıldır sazına ses veren iki usta âşık , âşıklık geleneğince halleşip, ayak tutup, atışıp bizlere; âşığa, âşıklık geleneğine yaraşır bir gece geçirttiler.

Derin bir halk bilimine sahip Sularî, Erzincan yöresinden bazı menkıbelerle Âşık Noksanî için sorduğum bir soru nedeniyle Noksanî'nin kerametlerini anlattı.

Sohbetine doyum olmayan âşık sazını kucağına alıp Semaî'ye meydan açtı. Doğmaca şiir okudu, benden ayak isteyip verdiğim ayakla atışıp Semaî'yle ustalıklarının hünerlerini bir bir sergiledi.

İki usta âşık Kul Semaî ve Davut Sularî'nin bu denli samimi bir ortamda içtenlikle çalıp söylemeleri her zaman yaratılabilecek bir olay değildi. Şiirler ayak verilip doğaçlama (irticalen) söylendiğinden teybe almayı uygun bulup kalıcı olmasını sağladık.

Ne bilirdik ki o geceki söyleyişlerinde:

Davut Sularî'yem mana okuram

Hikmet culfasıyam metah dokuram

Semaî'ynen sema raksın yapıram

Muhabbetten kelam kılsa Yardımcı

ve

Gerçi Davut Sularî'yem aptal serseri biri

İnsansın gezersin amma inan değilsin diri

Hamdolsun ki yüzümde yok benim kıyamet kiri

Sevgi sohbet şefkatinden bana karşı yaz görem

diyen, sanki kendisiyle ilgili bir yazı yazmamı vasiyet eden, bu güzel geceden sonra memleketine giden Davut Sularî'nin kısa bir süre sonra acı haberi gelecekti...

Son dönemin en usta âşıklarının başında gelen Davut Sularî'ye Tanrı'dan rahmet dilerken teybe kaydettiğimiz şiirlerini ve sorduğum sorulara verdiği yanıtları gün ışığına çıkarmayı hem bu usta âşığa vefa borcu, hem de halk kültürü adına kendime bir görev saymaktayım.

Söze, Davut Sularî Turhal'a gelince Kul Semaî'yi yerinde bulamayışına söylediği şiir ve Semaî'nin söyledikleri ile başlayalım:

Sularî:

*Keçeli Rıza'ynan yollardan geldim
Seni bulamadım söyle nerdeydin
Gece sabaha dek kahve bekledim
Bir habercik veremedim nerdeydin*

Semaî:

*Dün bir aşk atıyla seyyaha çıktım
Sen gelince olamadım ne dayım
Nice sözle gönül kalesin yaptım
Sen gelince olamadım ne deyim*

Sularî:

*Rıza gider gelir kitlidir dükkân
Bilmem ki ne yerde pürhanda yaran
Yoldan gelmiş gayet yorgun bir kervan
Sohbetine eremedim ne deyim*

Semaî:

*Sana derim ben bu candan geçmiştim
Yine gönüllere dükkân açmıştım
Zannetme ki kardeş senden kaçmıştım
Sen gelince olamadım ne deyim*

Sularî:

*Hanedan kişiler bilirim kaçmaz
Dost sırrı baş gitse aduya açmaz
Senden başka kimse değerim biçmez
Meydanına varamadım nerdeydin*

Semaî:

*Eşim ile davet üzere gittim
Aldım muhabbet bal okşayıp içtim*

*Söyle yoksa gardaş hata mı ettim
Sen gelince bulunmadım ne deyim
Sularî:
Davut Sularî der ey canı canan
Bilirim haneden istermiş mihman
Sen benim derdime merhemler olsan
Elin ile saramadın nerdeydin Semaî:*

*Kul Semaî'm dostum dostu arardım
Geldiğine bilsen nasıl sevindim
İstersen emanet canım verdim
Hizmetine eremedim ne deyim*

Âşık Davut Sularî, bildiğimiz gibi sazını hemen her konuda konuşuran doğaçlaması çok güçlü usta bir âşıktır.

İşte Semaî'nin eşi Âşık Nevruz Bacı'nın çay getirmeyişini hemen sazı ile dillendirışı şöyle olmuştur:

*Beyler size benim dileğim vardır
Niçin halim sormaz bu Nevruz sultan
Uzak yoldan geldim gayet yorgunum
Neden bir çay vermez bu Nevruz Sultan
Almış yarin gelinleri konuşur
Sevdiği Semaî ile yarışır
Kelam derim dudaklarım buruşur
Noksan halim görmez bu Nevruz Sultan
Davut Sularî'yem etse de ne hal
Muhabbet elinden olur şeker bal
Meclis ahabıynan olan hasbihal
Herhal bizi kırmaz bu Nevruz Sultan*

Âşık Nevruz Bacı'ya bu söyleyişten sonra Semaî, tezeneyi sazının teline vurup meydan açtı ustaca söyleştiler:

Semaî:
*Nevruz halim sormaz diye gücenme
Sormaktadır canım sorduğundandır
Gizli yaralarım sarmaz zannetme
Sarmaz zannettiğin sardığındandır
Sularî:*

*Yarına bir hizmet dedim de kalktı
Yerine cevaplar verdiğiğendendir
Evet can ortağın hem can yoldaşın
Onun ile yola girdiğindendir Semaî:
Gelip şu dünyaya başını vurdun
Mevsim kış geliyor her hal üşüdün Senin şu
halini bilir umudun
Bilmez zannettiğin bildiğindendir
Sularî:
Nevruz Sultan sana bir fener idi
Divan oğlu kızı torunlar verdi
Sana arka verip haneni kurdu
El bağlı huzurunda durduğundandır
Semaî:
Tenkit etme dostum haller sorulur
Sel kesilir yine çaylar durulur
Sana da bir canlı bina bulunur
Bulmaz zannettiğin bulduğundandır*

Sularî:

*Derler ki bir ağaç dalıyla gürler
Kepenek altındra yatarmış erler
Keçeci gibi gerçekler pirlere
Kudret kanadını gerdiğiğendendir*

Semaî:

*Semaî der Davut Sularî Baba
Bende bir can bir saz bir hırka aba
Neler neler yaratıcıdır Hüda
Bin saati bile sürdüğüğendendir*

Âşık Davut Sularî bu söyleyişten sonra sazına eğilip doğaçlama bir türkü okudu:

*Ulu dağlar gibi kar olan başın
Gözlerimin yaşı sel değil ya ne
Hep kalkıp gidiyor bu zayıf dösüm
Beni taşta tutan el değil ya ne
Acaba var mıdır toprağın ferî*

Yağmurun yağışı çamurun dili

*O nedir ağlatır şeyda bülbülü
Baharda açılan gül değil ya ne
Davut Sularî'yem mana yetirem
Misafir olup da gaybe oturam*

*Her düşünce müşkilini bitirem
Adap erkân ile yol değil ya ne*

İçten ve duyarak okuduğu bu türküden sonra, bana yönelip çevredeki halkbilim alanındaki çalışmalarımı bildiğinden sazına benim için ses verdi:

*Biraz evvel dedik senin için heyhat
Muhabbet bezmini kursa Yardımcı
buradaki âşıklar cem-i mevcudat
Künye defterine alsa Yardımcı*

*Her sözüm terazi sazi bende tart
Çerik çürük varsa kaldırıp da at
İnsan bir değildir değişik sıfat
Fevzi kuvvetini bulsa Yardımcı*

*Ben âşığım diyen vatanda çoktur
Yokla ki hurcunu bak gevher yoktur
Evet âdem Hak'tır kâinat Hak'tır
Bizi de gönlünde tutsa Yardımcı
Bir elinden alıp içmişem ahım
İnsiyatin dedi hikmet kitabım
Bezm-i elest etmiş hikmet şarabım*

*Can şikest olmadan verse Yardımcı
Doğumum Erzincan Çayırılı yerim
Böyle maadadır ol nazlı pirim
Ben bir mazlum canan demirem şirin
Fazilet künyesin bulsa Yardımcı
Davut Sularî'yem mana okuram
Hikmet culfasıyam metah dokuram*

Sema'ynen sema raksın yapıram

Muhabbetten kelam kılsa Yardımcı

Âşığın coşması selin çağlaması gibidir. Sel akar gider, önünde durulmaz daha.

Davut Sularî de öyle coştı, söyledi, söyletti peş peşe... Divanî ayağından okuduğu:

Ben derdi giriftarem ki deme hitabım yoktur

*Cemali canandır gönlüm nikabım yoktur
Derdi giriftarem kırk altı yıldır derbederem*

Ayaksız kütüphaneyem elimde kitabım yoktur

Gerçi mest-i elestiysem kendi ağamdan çoktur

İçmişem bir meyhaneyem elde şarabım yoktur

Daim sökülürem dağlardan gelen sesim toktur

Kuru taşā dönmüşem ki inan toprağım yoktur

Daha taze bir dal idim tendi bağımda bittim

Bir kasırğa geldi aldı götürdü kökten yittim

Bilmezem ki bülbülü nalanı ol demden ettim

Kurumuş bir dal gibiyim inan yaprağım yoktur

Aşk ile dünya dolmuştur Davut Sularî inan

Bir zaman memurdun amma küllüden oldum bir an

Hepsi kaçtı gitti kalmadı yanımda bir yaran

Evim barkım harap olmuş inan otağım yoktur

Yaşam öyküsünden bazı kesitler sergilediği bu duygulu ve çok güçlü söyleyişten sonra durmadı. Yine kendine özgü üslubuyla divani okumaya devam etti:

Fuzulî der âşık benem Mecnun'un adı vardır

Hele ne çeşit insanım kaleminle yaz görem

Bir bahar eyyamıyam ki sen bir kasırğa gibi

Muhabbet yeli olup da bana karşı yağ görem

Hicran elemi değmiştir hicran ile dağlandım

Sanmayın ki ben dertliyim amma ta ki zağlandım

Zincir-i aşk ile de girizgar olup bağlandım

Eğer zağrı velayetsen ben kendimi çiz görem

Amma dostum el uzattın tepmem elin kenara

*Zerre kadar söz gelince olmam nutku mubara
Gerçi âşık-ı sadıksan inan vechi didara
İsterim ki daim dostta ak olacak yüz görem
Nice alem nice meclis nice zindanlar gördüm
Nice tabiplere gittim derdim devasın sordum
Sokrat Eflatun'lar kaçtı orta yerlerde durdum
Ne olur yarama merhem varsa getir sür de görem
Gerçi Davut Sularî'yem aptal serseri biri
İnsanın gezersin amma inan değilsin diri
Hamdolsun ki yüzümde yok benim kıyamet kiri
Sevgi sohbet şefkâtinden bana karşı yaz görem*

deyip son dizelerinden benim için söylediği belli olan bu deyişten sonra yine bana yönelip
“hocam” ayaklı bir söyleyişti bulundu.

*Cemaat içinde kelam
Verdiğim yeter mi hocam
Gözlerinle mucizeler
Gördüğün yeter mi hocam
Muhabbet dediğin baldır
Erkân dediğinse yoldur
Yazdım kalem biten doldur
Serdiğim yeter mi hocam
Dönmem ben Hakk'ın yolundan
Çekmişim elin dilinden
Bunca muhabbet gülünden
Verdiğim yeter mi hocam*

*Mümin evler Hakk'a gayret Etmeyin nutkuma
hayret*

*Şimdi demde bir muhabbet
Kurduğum yeter mi hocam
Hey Davut Sularî'm heye
El sundunuz candan meye
İkrarımız elif beye
Erdiğim yeter mi hocam*

Davut Sularî'nin peşpeşe söyleyişlerinden sonra Kul Semaî sazını kucağına alıp tezeneyi teller üzerinde gezdirmeye başladı. İki âşığın da sazları kucaklarında idi.

Ayak istediler benden. *Gördüm* ayağını verdim usta âşıklara. Ustaca işlediler ayağı:

Semaî:

*Çok şükür yaratan yüce Mevla'ya
Hakikatten haber verenler gördüm
Güneşsiz ahmaklar dünya bom boştur
Dağların arkasın görenler gördüm*

Sularî:

*Hikmet pazarında Fevzi kudretin
Susuz değirmenler kuranlar gördüm
Hikmet göçündeyken kuru taş içre
Kurdun da rızkını verenler gördüm*

Semaî:

*Halden bilmeyenler hala hoş değil
Kurumuş meyvede lezzet hoş değil
Yirminci asırda ilim boş değil
Gerçek bohçasını serenler gördüm*

Sularî:

*Ariflerin bohçasını açınca
Orta yere gevherini saçınca
Değerin keşfedip baha biçince
Nice defterleri dürenler gördüm*

Semaî:

*Hakikat yolunda gerçek yol diye
Arının yaptığı tatlı bal diye
Şu bizim Turhal'da can kurban diye
Muhabbet çiçeği verenler gördüm*

Sularî:

*Sensin be insafsız sormazsın beni
Sevgili uğruna koydum bu canı
Yalnız başıma ben kestirdim seri
Yar ile dert devran sürenler gördüm*

Semaî:

*Çile çekmeyenler gülmez dediler
Eldeki boş kabı dolmaz dediler
Çağırınlar mahrum olmaz dediler
Sabredene murat verenler gördüm*

Sularî:

*Sabır taşı olsa bile de çatlar
Elbet menzilini alır insanlar
Ben ademe bende yoktur kanatlar
Hakkın rızasına erenler gördüm
Semaî:
Nice âşık sadık yollarda gezmiş
Kul Semaî türlü dallarda gezmiş
Mecnun Leyla için çöllerde gezmiş
Leyla diye Mevla görenler gördüm
Sularî:
Herkes bulamazmış gani Mevla'yı
Her kul keşfedemez Davut Sularî
Defteri kudrette gerçek dünyayı
Ama çoğu yolda kalanlar gerdüm*

deyip söyleyişi bağladıktan sonra Âşık Davut Sularî'ye bazı sorular yönelttim.

Bunlardan biri her ne kadar çeşitli kaynaklarda bulunsa da yaşamı üzerine kendi ağzından gerçek bilgileri alabilmektir. Sorduğum soruya verdiği yanıt:

Babam Veli Ağbaba ile annem Rindi'den 1926 yılında Erzincan Çayır ilçesinde doğmuşum. Soyum Haşimi kabilesinden İmam Musa-i Kâzım'ın torunu İbrahim'i Mükerrermin oğlu Seyit Muhammet Hayranî Veli'nin neslindenim. 17 yaşında manâ aleminde aşk meyi içmişimdir. Arap ve Fars devletleri ile on bir Avrupa devletinde halk şiirimizi tanıtmaya gayretinde bulundum. Çeşitli bilim adamları ile konferanslar verdim. Alman ve Fars dillerini iyi bilirim.

46 senelik saz şairiyim.

Eski Türk geleneğini sürdüren âşıklardanım. 1980-1982 yılları arasında safkan Arap atımla Anadolu'yu karış karış dolaşıp 35 bin kilometre yol kat ettim. Her köyde sazıma ses verdim. Sonra atımı Erzurum'un Mirseyit köyünde Mehmet Şahin'e verdim.

Muzaffer Sarısözen ve Ulvi Cemal Erkin'in aracılığı ile İstanbul radyosunda göreve başladım. 1950 yılından 1965'e kadar halk türkülleri okudum. 1965'te ayrılıp isteğim üzerine serbest saz şairliğine devam ettim. Biçiminde olmuştur.

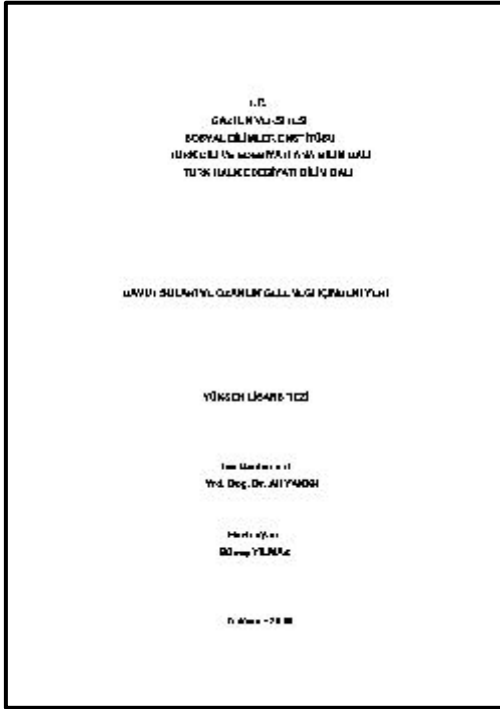
Biraz da türkü dinlese dediğimde de şu türkülleri seslendirdi:

*Siyah perçemini dökmüş yüzüne
Salınarak gelen hümaya bakın
Kimden söz işitmiş düşmüş hüzüne
Keder yakışmayan simaya bakın
Yaktın yandırdın beni*

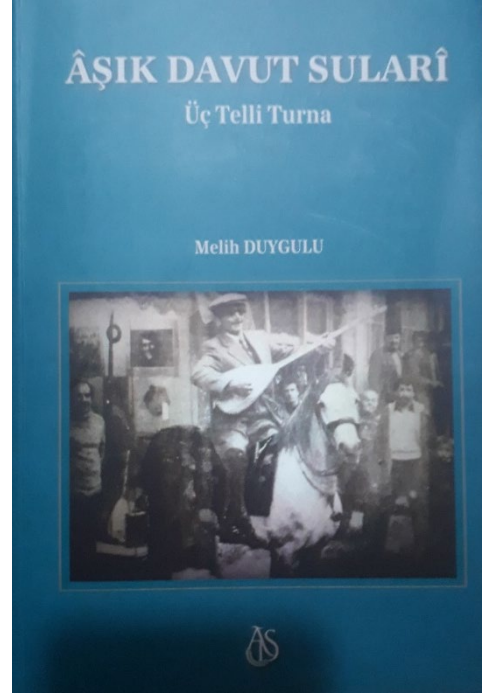

*Zalim aldattın beni
Ne dedim de darıldın
Bir pula sattın beni
Ağ göğsün üstüne bir bağ biçilmiş
Binbir çeşit çiçeklerden dikilmiş
Dün uğradım bir ücraya çekilmiş
Bulut mu kaplamış şu aya bakın
Elin sitemini yar yar ağlarken gördüm
Gül dibinde kâhgül sararken gördüm
Bir seher akşamı çağlarken gördüm
Davut Sularî deki sevdaya bakın*

*Kirpiğin kaşına değdiği zaman
Bekletme sevdiğim vur beni beni
Sevdanın şafağı söktüğü zaman
Diyardan diyara sür beni beni
Saçların rüzgârı tel tel biçende
Dudağın dilinden şerbet içende
Gönlümde duygular ateş saçanda
Alevden gömleğe sar beni beni
Hasretin bırakıp özlem getiren
Güllerin yerine diken bitiren
Gönlümde yarayı açan o tren
Ötünce hatırla yar beni beni
Tercan illirinden gelen bir güzel
Açmış ağ göğsünü sallanır bir hoş
Kınalanmış parmakları elleri
Oturdu yanıma dilleri bir hoş
Davut Sularî der bağrıma akar
Hicranın ateşi canımı yakar
Can alıcı gözle yüzüme bakar
Naz u işve ile sallanır bir hoş
biçiminde çaldı söyledi coşku ile.*

Davut Sulari ve Ozanlık Geleneği İçindeki Yeri,
-Güneş Yılmaz, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2006.

VI

ÂŞIK DAİMİ'NİN HAYATI

VE ESERLERİ

Yadigâr (Aydın) Orhan

**En güzel varlık insan ve tüm güzellikler insan içindir.*

**Kâmilin kemali cennet, cahilin ceahli cehennemdir.*

**Vicdan, insanları Hakk'a götüren en büyük rehberdir.*

Aşık Daimi

Asıl adı İsmail Aydın olan halk ozanı Aşık Daimi, Erzincan'ın Tercan ilçesine bağlı Karahüseyin köyünde yetişmiştir. Daha sonra ise bu köy Çayırılı İlçesi'ne bağlanmıştır. Fakat halk arasında "Tercanlı Aşık Daimi" olarak anılır.

Zaman zaman siyasi koşullara bağlı olarak göç etmek durumunda kalan ailesi, cumhuriyetin ilanından sonra Sivas'ta bulunan Kangal ilçesinin Ali Bey Köyü'nden İstanbul'a göç etmiştir. 28 Şubat 1932 tarihinde, İsmail Aydın ailenin üçüncü çocuğu olarak İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Toplam altı kardeşi vardır. Henüz kendisi dört – beş yaşlarındayken, ailesi İstanbul'dan Tercan'a, sonra tekrar Kangal'a göçmüş, ve kısa bir süre sonra gerçekleşen İkinci Dünya Savaşı sırasında Tercan'a geri gelmişlerdir.

Annesi Selvi Ana ve babası Musa Dede, amca çocuklarıdır. Musa Dede, On İki İmamlar'ın sekizincisi olan İmam Rıza'nın soyundan gelmektedir. Aile, 14. yüzyılda Horasan'dan Anadolu'ya gelen Anadolu Erenlerindedir. İlk olarak Anadolu'da Erzurum'a yerleşmiş olduklarından, ailenin o zamanki reisi, Erzurumlu Pir Ali Baba olarak anılmaktadır. Pir Ali Baba, Erzurum'da ikamet ederlerken, kendi adına vakıf kurarak, 1001 Hatim duası geleneğini başlatmıştır. Fakat daha sonra, Osmanlı döneminde, vakfa, aileye ait köylere ve ailenin diğer mal varlıklarına el konulmuş ve aile Anadolu'nun farklı yörelerine göç etmek zorunda bırakılmıştır. Aşık Daimi'nin ailesi, bu göç sırasında Kangal'ın Ali Bey köyüne yerleşen, Pir Ali Baba Ailesi'nin bir koludur. Bu nedenle, Erzurum, Erzincan ve Sivas yörelerinde, Aşık

Daimi ve ailesi, Ali Baba oğulları olarak anılır ve bilinirler. Aşık Daimi bir şiirinde soyundan şu şekilde bahsetmiştir;

Resim 1 - Aşık Daimi

Ceddim İmam Rıza Horasan Şahı
Nasip etsin bize cemalullahı
Ziyaret eyledk geldik dergahı
Mahşer günü dedem unutma bizi

Bu dizelerinde ozanımız, soyunun nereden geldiğini açıkça belirtmiştir. İsmail Aydın'ın hem anne tarafından (Yusuf Dede) hem de baba tarafından (Tursun (Dursun) Aydın) olan dedeleri cem, camaat yürüten ve çok iyi saz çalan dedelerdir. Aşık Daimi'nin ustaları olarak, onu yetiştirmiş ve ona saz çalmayı öğretmişlerdir. Bu sayede, cem, cemaat içinde büyüyen İsmail Aydın, yedi yaşına geldiğinde çok iyi saz çalar bir hale gelmiştir.

“Daimi” ismi, sürekli, aralıksız, kesintisiz, her an anlamına

Resim 2 - Aşık Daimi'nin babası Musa Aydın'ın babası, Dursun (Tursun) Aydın

gelmektedir. Kur'an ayetlerinin görünür anlamlarının dışında, daha derinde gerçek anlamları bulunduğunu savunan Bâtınîlik inancında “Dai” kelimesi, yol gösteren, öğreten, eğiten, düşünceyi ve öğretiyi yayan anlamına gelmektedir. İsmail Aydın, bir gece rüyasında pir elinden bade içmiş, bundan sonra isminin (mahlasının) “Daimi” olduğu ve yedi ulu ozan kervanına katıldığı kendisine bildirilmiştir. Aşık Daimi bu durumu bir şiirinde şu şekilde anlatmıştır;

Güzeller gelip de halim sorsunlar
Ab-u kevser ile beni yusunlar
Bin üç yüz altmış beş tarih koşunlar
Daimi'nin ismi fermanda kalsın

Hicri takvimde 1365 yılı, Miladi takvime göre 1944 yılına denk gelmektedir. Henüz 12 yaşındayken pir elinden bade içen Daimi, genç yaşlarında diğer ozanların ve aile büyüklerinin eserlerini icra etmiştir. İlk eseri olan “Bir Seher Vatinde İndim Bağlara” türküsünü 1948 yılında, yani 16 yaşındayken yazıp bestelemiştir.

Aşık Daimi, Tasavvuf ve Bâtınlık öğretilerini derinlemesine özümsemiş bir ozan olarak, mahlasını aldıktan sonra Anadolu'yu köy köy, kent kent dolaşmaya başlıyor. Halkın gören gözü, duyan kulağı, söyleyen dili oluyor. Şiirlerinde, aşkla muhabbetle dolduğunun, ırmak olup aktığının, boran olup taşıdığına, rüzgar olup estiğinin, damla damla çoğalıp deryalara karıştığına ve ışık olup çevresindeki herkesi aydınlattığına altını çiziyor. Mahlasının anlamı gibi, kendisinde var olan bilgiyi insanlara aktarır, onlara yol göstermeye başlıyor. Birçok insanın rehberi, piri ve mürşidi oluyor.

Resim 3 - Aşık Daimi'nin annesi Selvi Aydın'ın babası, Yusuf Dede

Aşık Daimi, çağında yaşayan ozanlarla sık sık bir araya gelmiş, muhabbetlere katılmış, turneler ve konserlerde yer almıştır. Çağdaşı olan ozanlar ve sanatçılar tarafından da çok sevilmiş ve saygı görmüştür. Henüz 14 yaşında iken, Muzaffer Sarısözen'in yönettiği Yurttan Sesler programında, canlı yayında deyiş okumuştur. Muzaffer Sarısözen'e olan minnetini "üzerimde hayli emeği olmuştur" diyerek ifade eder. 1953 yılında, Behçet Kemal Çağlar'ın sunduğu radyo programında da yer almıştır.

1951 yılında rüyasında gördüğü Gülsüm hanımla aşık olup evlenirler ve 7 evlat dünyaya getirirler. 1960 yılında ise Isparta'da askerliğini tamamlar. Eğitimin önemine inanan Daimi, çocuklarının eğitimi için, askerlikten sonra ailesiyle Erzincan'a yerleşir. Bu sırada Erzincan belediyesine bağlı bir merkezde, saz ve ses eğitimi vermeye başlar. Buradaki öğrencileriyle birlikte belirli günlerde, yöresel radyoda program yaparlar. 1963 yılında ailesiyle birlikte İstanbul'a

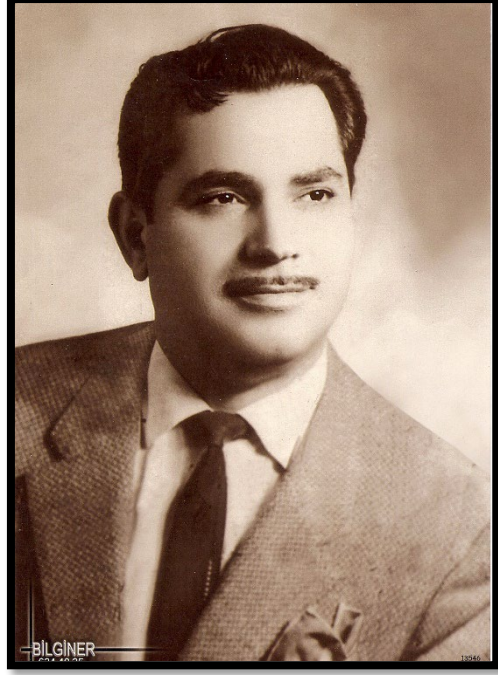
yerleşirler. Başlarda fabrikada çalıştıktan sonra oradan ayrılıp, Unkapanı'nda bir ses ve saz öğretim evi açar. Burada çok sayıda öğrenci yetiştirmiştir. Bu saz evi Aşık Daimi için, bir dergah görevi gördüğünden önemlidir. İstanbul'da olan ya da Anadolu'nun çeşitli yerlerinden buraya gelen çeşitli ozanların ve sanatçıların bulunduğu bir yer olarak kullanılırdı. Daha sonra TRT İstanbul Radyosu'nun sınavını kazanan Aşık Daimi, sözleşmeli olarak burada uzun yıllar boyunca görev yapar. Yurt içi ve yurt dışında sayısız konserler verir. Özellikle Avrupa ve

Avustralya'da verdiği konserlerle göçmen yurttaşlarımızın sıla hasretine, konserleriyle merhem olmuştur.

Aşık Daimi, çok sayıda türkü, deyiş, taşlama, devriye, destan ve methiye türlerinde eserler vermiştir. Kırsal kesimlerde yaşarken eserlerinde ağırlıklı olarak tasavvuf etkisi görülürken, kent yaşamına geçtiğinde toplumsal içerikli eserler de üretmeye başlamıştır. Eserlerinde, Kore Savaşı, Kıbrıs Çıkartması, halkın dolandırılması, doğu illerinin geri kalmışlığı, meclisteki milletvekili kavgaları, mezhep çatışmaları, yurt ve millet sevgisi, sıla hasreti gibi konulara değinmiş, insanlara öğüt veren bir halk ozanı olarak akıllara kazınmıştır.

Hacı Bektaş Veli törenlerine, başlamış olduğu 1964 yılından, Daimi'nin Hakk'a yürümüş olduğu 1983 yılına kadar, her yıl katılmış ve pir olarak kabul ettiği Hacı Bektaş Veli'ye ve onun felsefesine saziyla ve sesiyle hizmet etmiştir. Türkiye'deki ilk semah ekibini kurarak, bu ekip ile beraber de törenlerde yer almıştır. Daimi, Hacı Bektaş Veli'yi ve Atatürk'ü, toplumun önderleri ve ulu kişiler olarak kabul etmiş ve "Biri Hacı Bektaş biri Atatürk" isimli eserinde bunun altını çizmiştir.

Resim 4 - Aşık Daimi

Resim 5 - Aşık Daimi'nin babası Musa Dede (sol üstte), teyzesi Hatun (ortada), ağabeyi İbrahim (sağ arkada), annesi Selvi (sağda), ablası Gülüzar (sol önde), Aşık Daimi (önde ortada), kardeşi Belgüzar (sağdaki bebek) (1936, İstanbul)

Aşık Daimi, temsilcisi olduğu Alevi-Bektaşî felsefesini, en iyi şekilde yaşamaya ve yaşatmaya çalışmış kamil bir insan olarak anılır. Aşık Daimi geçmişten geleceğe uzanan bir ilim ve irfan köprüsüdür. Eserleri incelendiğinde, hümanist bir anlayış benimsediği açıkça görülebilir. Özde kibir, benlik, bencillik barındırmamayı insanlara öğütler. 20. Yüzyılda Alevi-Bektaşî kültürünü devam ettiren, toplumu derinden etkileyen ozanların başında

gelir. Çoğu insana göre, kendisi bir düşünür, bir halk ozanı, bir şair, bir din adamı ve bir Anadolu filozofuydu. Sosyal adaletin olması gerektiğine inanan bir devrimciydi. Birçok eserinde, tasavvuf öğretisinde yer alan “devriye” kavramını ve Alman filozof Nietzsche’nin döngü (bengi) felsefesini anlatmaktadır. Bu eserlerine örnek olarak “Bir gerçeğe bel bağladım erenler” ve “Kainatta bir zerreyim” adlı deyişlerini gösterebiliriz. Aşık Daimi’nin “Derin Ozan” olarak anılmasına ilişkin diğer bir örnek ise “Kainatın aynasıyım” eserinin derinliğidir. Bu deyişin her bir satırında Kur’an’ın farklı ayetlerinin Türkçe çevirisine yer vermektedir. Ayrıca, hece vezninin yanı sıra aruz vezni ile de eserler üretmiştir. Asırlardır hiç bir ozanın kullanmadığı “gizli ayak”lı bir eser de yazmıştır. “Olur Mecnun gibi Sahrayı Gezer” adlı bu eserinde, mısraların başlarındaki kelimeler yan yana getirilerek okunursa, şiirdeki gizli ayak ortaya çıkar. Sadi Yaver Ataman’dan nota okumayı öğrenerek, şiirlerdeki yetkinliğini bestelerinde de göstermektedir. Aşık Daimi, aşıklar içerisinde elektro saz düzeneğini ve çeşitli ses efekt aletlerini, bağlamasına ilk taktıran kişidir. Yeniliğe açık düşünce yapısıyla, teknolojinin müzikte kullanılmasını desteklerdi.

Resim 6 - Aşık Daimi ve teyzesi Hatun

Aşık Daimi’yi, kendisini yetiştiren dedelerinin ardından en çok etkileyen isimler, Şah Hatayı, Pir Sultan, Kul Himmet, Fuzuli, Nesimi, Dadaloğlu, Köroğlu, Virani, Teslim Abdal, Dedemoğlu gibi eski dönem halk ozanlarıdır.

Yaşadığı dönemde ise fikrine çok değer verdiği ve kendisinden yaşça büyük olan Başköylü Hasan Efendi’den etkilenir. Ayrıca döneminde etkilendiği diğer isimler olan

İsmail Potik Dede ve Eyüp Dede için de birer eser yazmıştır.

Aşık Daimi 51 yıllık yaşamı boyunca bine yakın eser üretmiştir. Fakat 1980 darbesi sürecinde gördüğü baskılar nedeniyle eserlerinin bir bölümünü yakmıştır. Kendisinden önce yaşamış olan ozanların şiirlerini ve kendi eserlerini besteleyerek çeşitli radyo programlarında, konserlerde, plak ve kaset kayıtlarıyla halka duyurmuştur.

17 Nisan 1983 gününde beyin kanaması sebebiyle, İstanbul Cerrahpaşa Hastanesi’nde, Aşık Daimi Hakk’a yürümüştür. Kabri İstanbul’daki Karacaahmet türbesinin yanındadır.

Eşi Gülsüm Aydın ise 20 Ocak 2019 tarihinde hayatını kaybetmiştir. Vasiyeti üzerine, Aşık Daimi'nin kabrine konulmuştur. İkisinin de yattığı kabrin taşında yazan Aşık Daimi eseri ise, gelecek nesillere nasihat niteliğini taşır;

Resim 7 - Aşık Daimi'nin gençliği

On üç asır öncesinde Şah-ı Merdan Ali geldi
Meylim kaldı goncasında Has Bahçe'nin gülü geldi
Bana bir harf öğretenin kulu kölesi olurum
İlme talip olanlara bu söz gayet ulu geldi
Zalime iltifat etmek mazlumlara hakarettir
Gerçeklerin öz nefesi bize sabah yeli geldi
Zamanın ilmine göre yetiştirin neslinizi
Er olan gelsin yürüsün erdemliğin yolu geldi
Aşık Daimi dediler bir alkın ozanına
Boş olana boş göründü, dolulara dolu geldi

Resim 8 - Aşık Daimi

AŞIK DAİMİ'NİN ESERLERİNDEN SEÇMELER

Biri Hacı Bektaş Biri Atatürk

Biri Hacı Bektaş Biri Atatürk
Toplumun önderi yurdun mimarı
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk
Birlik kapısının tek anahtarı
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk.
Girmez dilimizde Arab'ı Fars'ı
Ölçü olmaz bize yabancı harsı
Özgürlük simgesi barış mayası
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk
Meclis de söz hakkı verdi kadına
Anadolu dedi yurdun adına
Dar zamanda yeten halk imdadına
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk

Resim 1 - Aşık Daimi ve eşi Gülsüm Aydın
(1966)

Bilim ile cehaletle yarışan

Ben halkım diyerek halka karışan
Gönüllerde ölmezliğe erişen
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk
Aşık Daimi'yim işte buyum ben
Birlik denizine akan suyum ben
Bu iki gerçeğin vurgunuyum ben
Biri Hacı Bektaş biri Atatürk

Aşık Daimi'nin 16 yaşındayken yazmış olduğu ilk eseri

Bir Seher Vaktinde İndim Bağlara

Bir seher vaktinde indim bağlara
Öter şeyda bülbül gül yarelenir
Bakmaz mısın sinemdeki dağlara
Derdimi söylesem dil yarelenir
Boş geçirmeyelim biz bu çağları
Dolaşalım yaylaları dağları
Bir gün gazel döker ömrün bağları
Eser sam yelleri dal yarelenir

DAİMİ'yim der ki çeşmim çerağı
Dostun muhabbeti cennet otağı
Ancak bu dünyada derdim ortağı
Sazım figan eder tel yarelenir

Devriye Türüne Örnekler

Madem ki Ben Bir İnsanım
Kainatın aynasıyım
Madem ki ben bir insanım
Hakkın varlık deryasıyım
Madem ki ben bir insanım
İnsan hakta hak insanda
Arıyorsan bak insanda
Hiç eksiklik yok insanda
Madem ki ben bir insanım
İlim bende kelim bende
Nice nice alem bende
Yazar levhi kalem bende
Madem ki ben bir insanım
Bunca temenni dilekler
Vız gelir çarkı felekler
Bana eğilsin melekler
Madem ki ben bir insanım
Tevrat'ı yazabilirim
İncil'i dizebilirim
Kur'an'ım sezebilirim
Madem ki ben bir insanım
DAİMİ'yim harap benim
Ayaklarda turap benim
Aşk ehline şarap benim
Madem ki ben bir insanım

Ben Kendimi Bilmez miyim

Kainatta bir zerreyim
Ben kendimi bilmez miyim
Zerre içinde zerreyim
Ben kendimi bilmez miyim
Mamur benim harap benim
Ayaklarda turap benim
Kadehlerde şarap benim
Ben kendimi bilmez miyim

Denizlerde Nuh olalı
Dönelere yuh olalı
Ruhlar ile ruh olalı
Ben kendimi bilmez miyim
Günah bende hakir benim

Hizmet ehli zakir benim
Adem kadar bakir benim
Ben kendimi bilmez miyim
DAİMİ'yim bende ben de
Bent olmuşum bende ben de
Dağılmışım perakende
Ben kendimi bilmez miyim
Gönüllerde perakende
Ben kendimi bilmez miyim

Bir Gerçeğe Bel Bağladım

Bir gerçeğe bel bağladım erenler
Aldı benliğimi bitirdi beni
Damla idim bir ırmağa karıştım
Denizden denize götürdü beni
Nice kabdan kaba boşaldım doldum
Karıştım denize deniz ben oldum
Damlanın içinde evreni buldum
Yine benden bana getirdi beni

Buhar oldum yağdım yağmurlarınan
Karıştım toprağa çamurlarınan
Piştim fırınlarda hamurlarınan
Üstadım sofraya yatırdı beni

Çiğnediler dişler ile ezildim
Vücut eleğinden geçtim süzüldüm
Çaldı kalem bir deftere yazıldım
İrfan mektebine yetirdi beni

DAİMİ'yim ermişlerin ereği
Böyle idi tabiatın gereği
Ölmez bir ananın oldum bebeği
Aldı dizlerine oturdu beni

**Anadoluyla İlgili Şiirlerine
Örnekler**

Taze Güller (Coşar Koç
Yiğitler Coşar)

Coşar	koç	yiğitler	coşar
Taştan	taşa	ceylan	koşar
Bu	diyarda	aslan	yaşar
Ne	güzeldir	bizim	eller

Edirne'yi, Ardahan'ı
Kars'ı Erzurum'u Van'ı
Tokat Sivas Erzincan'ı
Ne güzeldir bizim eller

Karadeniz'in uşağı
Efeler bağlar kuşağı
Konya'nın altın başağı
Ne güzeldir bizim eller

Urfa, Mardin, Diyarbakır
Maraş'ın bülbülü şakır
Ispartam var güller dokur
Ne güzeldir bizim eller

Malatya, Elazığ, Keban
Tunceli'de kal bir zaman
Gaziantep, Adıyaman
Ne güzeldir bizim eller

Kayseri'nin Erciyes'i
Kırşehir'de Pirlar sesi
Görenin artar hevesi
Ne güzeldir bizim eller

Çorum, Sinop, Zonguldak'a
Her bülbül konamaz bağa
Gidiyoruz yeni çağa
Ne güzeldir bizim eller

Denizli'de Pamukkale

Antalya'da gür şelale
Dumlupınar'da meşale
Ne güzeldir bizim eller

Adana'nın düzdür yolu
Yeşiller içinde Bolu
Baştan başa Anadolu
Ne güzeldir bizim eller

Daimi'nin güzel yurdu
Ankara'yı atam kurdu
Samsun, Rize, güzel Ordu
Ne güzeldir bizim eller

Nur Olsun Toprağı Taşı Tercan'ın

Yine methedeyim Tercan ilini
Şen olur cilvesi coşu Tercan'ın
Çiçek sarar ovasını dağını
Cıvıl cıvıl öter kuşu Tercan'ın
Kekik yavşan ile mis kokar dağlar
Yaz gelir selleri bulanır çağlar
O güzel yaylalar menekşe bağlar
Bir hoştur baharı kışı Tercan'ın
Dağları sıralı her yanı sulu
Pek güzeldir geleneği usulü
Bol bol olur bereketli mahsulü
Rençberdir sanatı işi Tercan'ın
Genç aşıkları var hepsi muratlı
Hanedan aşraflı dilleri tatlı
Arslan koç yiğitler küheylan atlı
Bulunmaz dünyada eşi Tercan'ın
Fırat suyu coşkun akar bulanır
Bahçeleri bostanları sulanır
Güzel kızlar mani söyler dolanır
Yüzbine erişsin yazı Tercan'ın
Yeşil kırlarında yayılır taylar
Seyrangâha çıkar ağalar baylar
Bir gören bin kere methini eyler
Nur olsun toprağı taşı Tercan'ın

DAİMİ der şöhretimdir şanımdır

Temiz damarlardan akan kanımdır
Ben Türk evladıyım o vatanımdır
Bol olsun ekmeği aşı Tercan'ın

Gizli Ayak Şiiri

Asırlardır hiç bir ozanın kullanmadığı “gizli ayak”lı bir eser de yazmıştır. “Olur Mecnun gibi Sahrayı Gezer” adlı bu eserinde, mısraların başlarındaki kelimeler yan yana getirilerek okunursa, şiirdeki gizli ayak ortaya çıkar.

Olur Mecnun Gibi Sahrayı Gezer

Elvanı yârine şan veren güzel
Terkeyler yadları yar diye gezer
Terki zar aşıklar canından bezer
Olur, mecnun gibi sahrayı gezer

Saklamaz aşıklar aşkını yardan
Aşkını alamaz bülbülde zardan
Aşıkâr eylerim manayı sırdan,
Olur, güle hayran bülbül bahardan

Güzelin kameti servi dal gibi
Aşıka sohbeti tatlı bal gibi
Zülfü yârim turnadaki tel gibi
Dar olur sanmayın başka dar gibi

Gider nazlı yârim gözler kan ağlar
Onun hasretiyle tende can ağlar
Ömrü viran olur aşikan ağlar
Tarumar olur da her zaman ağlar

Daimi'nin hali yare bilinse
Derdi hasretine derman bulunsa
Sed hazar tabiple cerrah gelinse
Olur ya herkeste bir dert bulunsa

Taşlamaya Örnek

Ne Çıkar Dost

Göremiyor isem gerçek varlığı
Sünni isem aleviysem ne çıkar
Sanat edindiysen sahtekarlığı
Sünni isem aleviysem ne çıkar
(Ne çıkar dost ne çıkar)

İnsanlık giderken hep ileriye
Bizler inadına kaldık geriye
Gelmedikçe cehaletten beriye
Sünni isem aleviysem ne çıkar
(Ne çıkar dost ne çıkar)

Kemaletim, hidayetim olmazsa
Marifet suyundan kabım dolmazsa
Benden insanlığa eser kalmazsa
Sünni isem aleviysem ne çıkar
(Ne çıkar dost ne çıkar)

Gayet inatçıysam gayet zorbalı
Gündüz tesbihliysem gece kavgalı
Olmadıkça cemiyete faydalı
Sünni isem aleviysem ne çıkar
(Ne çıkar dost ne çıkar)

DAİMİ'yim nefse galip olmazsam
İlme fazilete talip olmazsam
Ele, dile, bele sahip olmazsam
Sünni isem aleviysem ne çıkar
(Ne çıkar dost ne çıkar)

Divan Şiirlerine Örnek

Derdime Lokman Ağlar

Ben yareliyim zarımdan şu bütün cihan ağlar
Bülbül oldum efkarımdan bağ ile bağban ağlar

Ben bir bahtı kareliyem kara bahtım şen olmaz
Yar değil bana yar değil bu çarkı devran ağlar

DAİMİ tabibe vardım yaremi sarmak için

Saramaz yaremi tabip derdime lokman ağlar

Destan Örneği

Sırrı Hakikate Erdik Orada

Ol bezmi kudrette kandilde nurda

Kırkların cemini kurduk orada

Hakkı ayan gördük cemali pirde

Sırrı hakikate erdik orada

Anda vasıl olduk sırrı müphemede

Gerçek olan hizmet etti o deme

Nurumuzdan bir nur verdi

Adem'e

Erkân ahengini kurduk orada

Kimisi kaldılar gafflet içinde
Ademle görüştük cennet içinde
Huri gilmanlarla ziynet içinde
Havva ile kalıp durduk orada

Geldik şeytan tenbih etti Havva'yı
Nefse tabi olup yedi buğdayı
O zaman bozdular emri hüdayı
Kahredip cihana sürdük orada

Adem ile Havva çektiler zeval
İhsan oldu anda emri zül celal
Ol zaman buğdayı eyledik helal
Yetmiş iki evlat verdik orada

Bir araya geldi cümle ehlullah
Görün neler yaptı ol kudretullah
Anda zuhur etti Şit Nebiyullah
Nacinin rahmine girdik orada

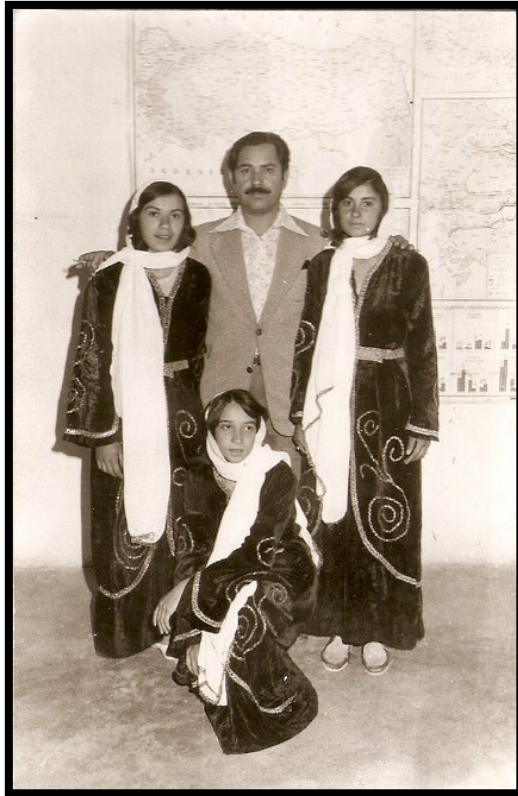
Bülbül olduk dost bağında şakıdık
Mektebi irfanda ağdan okuduk
İdris Nebi ile tezgah dokuduk
Hakkın didarını gördük orada

Resim 2 - Aşık Daimi'nin eşi Gülsüm Aydın (solda ayakta), oğlu Ali Naki Aydın (ortada ayakta), Aşık Daimi (sağda), kızı Uğurcan Aydın (solda önde), büyük kızı Yadigar Aydın Orhan (solda oturan), damadı Rahmi Orhan (sağda oturan) ve küçük oğlu Kazım Aydın (en önde) (1971)

Resim 3 - Aşık Daimi (solda), Nesimi Çimen (orta önde, elinde saz tutuyor), ve Aşık Daiminin yetiştirdiği Semah ekibi (Hacı Bektaş)

Resim 4 - Aşık Daimi ve yetiştirdiği semah ekibi

Resim 5 - Aşık Daimi'nin kabri (İstanbul, Karacaahmet Türbesi'nin yanı)

VII

AŞIK MÜSLİM (KUMRU SEYRANİ)

1938 yılında Erzincan ilinin Merkez ilçesine bağlı Günbağı köyünde dünyaya gelmiştir. 14 yaşında babasını kaybeden Seyrani, geçim sıkıntısından dolayı düzenli bir öğrenim göremese de okuyup araştırarak kendini yetiştirmiştir. Genç yaşında sık sık ilim meclislerine gitmiş, Günbağı köyünde bulunan Ağuicenler Ocağının cemlerine katılarak Alevi Tasavvufunu yoğun şekilde yaşamış, manevi yönden kendini yetiştirmiştir. Alevilik geleneğinde önemli bir yeri olan cemde ibadet etme yetkisi kazanmıştır. 1959 yılında askere giden Seyrani, orada sıhhiye çavuşu olmuştur. 1961'de terhis olmuş; kendi köyünde ve komşu köylerde karşılıksız sağlık hizmeti vererek insanların saygı ve sevgisini kazanmıştır. 1965 yılında evlenmiş fakat evliliğinin üzerinden altı ay geçmeden hastalanmış ve bundan dolayı eşinden ayrılmak zorunda kalmıştır. Bu ayrılık onu derinden yaralamıştır. Zaman zaman geçirdiği baygınlık nöbetleri bu dönemde başlamıştır. Bir daha evlenmeyen âşık, tarlasında ve bahçesinde çalışarak geçimini sağlamaya çalışmıştır.

Bayramlarda, belirli günlerde radyo ve televizyonlarda saz çalıp şiirlerini okuyarak programlar yapmıştır. Okuma yazmaya küçük yaştan itibaren ilgi duyan, ilim meclislerine ve cem ayinlerine katılan Müslim Seyrani; Yunus Emre, Kaygusuz Abdal, Şah Hatayî, Seyyit Nesimî, Kul Himmet, Pir Sultan Abdal ve Âşık Veysel gibi halk şairlerinin eserlerini okumuş ve onlardan etkilenmiştir.

Severek evlendiği eşinden hastalık nedeniyle ayrılışı, onu âşıklığa hazırlayan sebeplerin başında gelmiştir. Âşıklığı, gördüğü bir rüya sonucunda kazanmıştır. Sıkıntılı bir günün gecesinde; rüyasında bir ovada gezinip faydalı bir şey ararken Hz. Muhammed'i görmüştür. Hz. Muhammed ona, "aradığın şey sende gizlidir" demiştir. O rüyadan sonra âşık tasavvufi ve

felsefi şiirler yazıp söylemeye başlamıştır. Kendi şiirlerinin yanında usta malı deyişler de söylemiş, zakirlik yapmıştır.

Kullandığı “Seyranî” mahlasını eşinden ayrıldıktan sonra aniden gelen bir ilhamla söylediği “ilham geldi bir seyran âlem” dizesindeki “seyran” kelimesinden hareketle almıştır. Şiirlerinin diğer “Seyranî”lerin şiirleriyle karışmaması için de ismiyle birlikte tavsif etmiştir.

Şiirlerinde en çok “Müslim Seyranî”, “Müslim Seyran” mahlaslarını kullanmıştır. Şiirlerinde hem toplumsal hem de bireysel konulara yer vermiştir. Aşk, yığıtlık, özlem, ölüm, ayrılık, din, doğa, zamandan yakınma, vatan, milletle ilgili konuların yanı sıra Allah, Hz. Muhammed, Hz. Ali, ehlibeyt, Atatürk, Yunus Emre ve Hacı-Bektaşî Veli'ye ilişkin konuları da işlemiştir. Köyüne bir kültür evi kurmak isteyen âşık, üç yılda hedefine ulaşmış ancak sağlık sorunlarından dolayı faaliyete geçirememiştir. 25 Şubat 2009 yılında geçirdiği kalp krizi sonucu vefat etmiştir.

VIII

ALİ EKBER ÇİÇEK

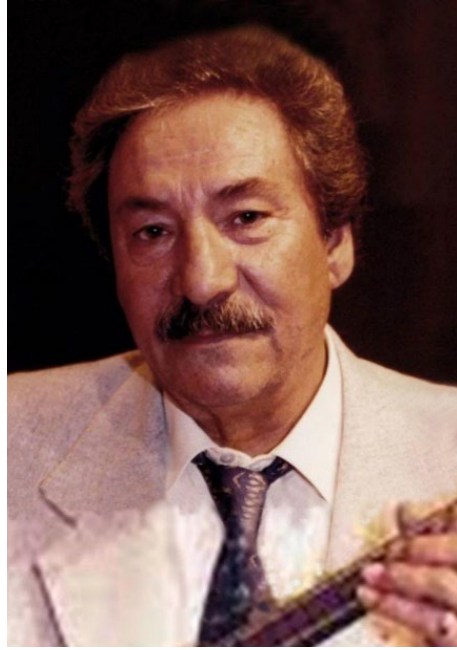
Hazırlayan: Ebru Çiçek

935 yılında Erzincan'ın Ulalar mahallesinde doğan Çiçek, babasını 1939 Erzincan depreminde yitirmiş ve küçük yaşlarda rençberlik yapmıştır. Bu süreçte bağlamayı öğrenmiş ve gittiği cem toplantılarında kulağı Alevi deyişleri ve ezgileriyle dolmuştur.

İlkokul öğreniminden sonra maddi olanaksızlıklar sonucu öğrenimini sürdüremeyen Ali Ekber Çiçek, ağır yaşam şartlarına karşın müzikten hiç kopmamıştır. Müzik aşkı ağır basınca İstanbul'a göç etmiş ve halk müziğinin önemli isimleriyle tanışmıştır. Askerden sonra TRT'nin açtığı sınavı kazanarak, Muzaffer Sarısözen döneminde TRT Ankara Radyosu'na ve Yurttan Sesler Korosu'na girmeyi başarmıştır.

35 yılı aşkın bir sürede 400'den fazla türküyü derleyerek geniş kitlelere ulaştırdı. TRT arşivlerinde 54 kaseti bulunan Ali Ekber Çiçek'in Türkiye'deki bütün türkücüler tarafından derlemeleri söylenmektedir. 2003 yılının başlarında TRT Belgesel Programlar Müdürlüğü tarafından Ali Ekber Çiçek'in hayatını anlatan *Cahilden Uzak Dur, Kemale Yakın* isimli belgesel çekilmiştir.

Başta "Haydar Haydar" olmak üzere Türk halk müziğine birçok unutulmaz türkü armağan eden bağlama sanatçısı ve derlemecidir. Ali Ekber Çiçek yakalandığı pankreas kanseri'nden kurtulamayarak, 2006 yılında, 71 yaşında hayata veda etti. Kabri Balıkesir'e bağlı Edremit'in Tahtakuşlar köyündedir.

Çiçek'ten derlenen bazı türküler: Haydar Haydar (Ondört Bin Yıl Gezdim Pervanelikte), Böyle İkrarınan Böyle Yolunan, Bunca Olan Emeğimi, Derdim Çoktur Hangisine Yanayım, Ey Erenler Akıl Fikir Eyleyin, Gönül Gel Seninle Muhabbet Edelim, Gurbet Elde Bir Hal Geldi Başıma, Gurbet Elde Yadellerin Derdini, Gül Yüzlü Sevdiğim, Hazin Hazin Esen Seher Yelleri, İsmi Sevdüğüm Saadetli Dostum, Sarı Saçlı Yarım, Nasıl Yar Diyeyim Ben Böyle Yare.

Derlediği bazı türküler: Yolumuz Gurbete Düştü, Bir Güzeli Methedeyim, Çoktan Beri Yollarımı Gözlerim, El Vurup Yaremi İncitme Tabib, Gönül Gel Varalım Gülşen Bağına, Şepke'nin Kavakları, Ağlama Gözlerim.

MÜRŞİDİM BABAM ALİ EKBER ÇİÇEK

Doğduğu günden yaşamının son anına dek, içinde bulunduğu topraklardaki Türkmen-Alevi-Bektaşî felsefesinin değerlerini layığıyla özümsemiş olarak müziğine yansıtan evrensel bir müzisyendir. Henüz 4 yaşındayken 1939 depreminde babasını kaybettiği için, katıldığı cem'ler onda çok daha fazla mana ifade ederek hayattaki yönünü çizmesine sebep olmuştur. Cemlerde Potik İsmail Dede, Gazi Dede, Halil Öztoprak gibi ehli kâmil büyüklerin sohbetlerinden çok

faydalanmıştır.

O dönemlerde evlerde mutlaka sazın olduğu ve çalınıp söylendiği bir evde büyümüştür. Hatta evdekilerin yemeğe oturduğu vakitleri seçip, duyduğu her ezgiyi çalabildiği fark edilince ev ahali tarafından "Artık saz senindir" denildiğinde çok yüreklendiğini anlatmıştır. " 72 millete tek nazarda bakmak " ilkesini benimseyerek kimseyi kimseden ayırmadan, öğrendiklerini ve ürettiklerini daha geniş kitlelere ulaştırmak üzere 9 yaşında İstanbul'a halasının yanına gelmiştir. Halasının kızı da o dönemlerin ses sanatçısı Saime Sinan'dır. Halası

tarafından Sadi Yaver Ataman ve Necati Başaran korolarına yönlendirilmiştir. Orada aldığı eğitimlerden sonra, hocalarının önerisiyle 12 yaşında Ankara Yurttan Sesler Korosu Şefi Muzaffer Sarısözen 'e ulaşarak hayatının en önemli adımını atmıştır.

Muzaffer Sarısözen o dönemlerde ülkenin tüm yerel müziklerini TRT çatısı altında toplamaktadır. Babamı dinledikten sonra canlı radyo programına almak istediğini dile getirir. Böylece TRT radyolarında ilk kez bir deyiş Ali Ekber Çiçek tarafından icra edilmiştir. Sözleri Pir Sultan Abdal'a ait olan bu eser "Benden Selam Söyle O Güzel Şah'a " adlı deyiştir. Sarısözen "Bu tavrını hiç bozma evlat, senden çok şeyler bekliyorum " demiştir. Belli aralıklarla radyoda program yaparken mesleği dışında hiçbir işte çalışmadan saz yapım atölyelerinde ve Ataman - Başaran Korolarındaki saz üstatlarıyla çalıştıkları gazino programlarından geçimini sağlamıştır.

1956 yılında Mahalli Sanatçı olarak TRT Ankara Radyosu'nda, sonra 1960 yılında İstanbul Radyosu'nda Kadrolu Ses ve Saz Sanatçısı olarak çalışmıştır. Doğduğu köydeki cemlerde öğrendiği bağlama düzenine, kentte eğitimde öğrendiği kara düzen formuna harmanlayarak özellikle kendisinin bam teli eklemesiyle kendine özgü çalım tekniği, sazını telleme şekli ve geleneğe olan hakimiyeti sazındaki ayrıcalığı sağlamıştır. Bağlamasındaki bam teli sesin iki oktavının beraber duyulmasına ve daha

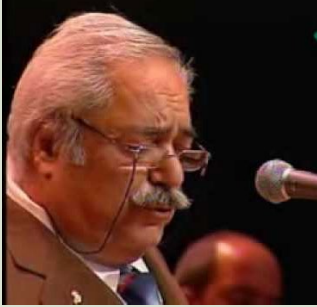
zenginleşmesine neden olmuştur. Sazıyla ilgili hep nasıl geliştirebileceği hususunda çalışmalarda bulunmuştur. "Haydar Haydar " adlı eseri de bu minvalde çok önemlidir. Bağlamanın tüm zenginliği bu eserle ortaya çıkmıştır. Yurt içi ve yurt dışı tüm müzik otoritelerinin de hemfikir olduğu eserle müziğimizin evrenselliği kanıtlanmış olmaktadır. Her müzik tarzında icra edilmiştir. Bu süreçte radyoda çalışırken yurt içi yurt dışı sayısız konserler vermiştir. Kültür Bakanlığı tarafından görevli olarak ülkemizi temsilen gittiği Amerika 'da

Toronto, Michigan, Teksas gibi eyaletlerdeki üniversitelerde resitaller vermiştir. Yurt içi ve yurt dışı birçok üniversitelerde eserleri ders olarak okutulmaktadır.

Bu denli yoğun çalışma hayatına rağmen evladı olarak bana hiç yokluğunu hissettirmemiş olması da kendisine olan hayranlığımı daha da artırıyor. Çünkü “Nicelik değil, nitelik mühim güzel kızım” derdi hep. Hayattaki en büyük mutluluğum babamı sahnede izlemektir. Kurduğu her cümlenin derinliğini hissederek sohbetler ederdik. En ufak bir konuşmadan çok derin manalar çıkarırdı. Görünenin arkasındakini görürdü daima. Bu sayede çok ufkumu açmıştır. Bir Anadolu insanı olarak çaya olan düşkünlüğünü dahi “Onda anaların gözyaşları var çok kıymetli “ sözüyle dile getirirdi. “Maddeye önem vermeden öğretmen gibi vermek ve aktarmak için geldim cihana” derdi. Yine çok kıymetli sözlerinden biridir; “Mana önden gider madde arkadan gelir”. Günümüz dünyasının ne kadar maddesel ve yüzeysel olduğunu baz alırsak sözün değeri daha çok ortaya çıkıyor. Değerlerimize sahip çıkmalıyız. Anadolu kültürümüz bize o kaynağı sağlıyor. Babamdan öğrendiğim o kadar büyük kıymetler var ki ömrüm boyunca varlığına minnettar kalacağım.

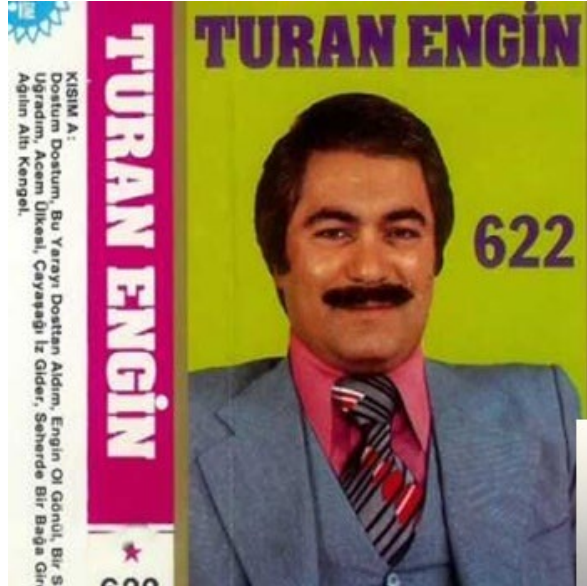

IX
TURAN ENGİN

Süleyman Şenel

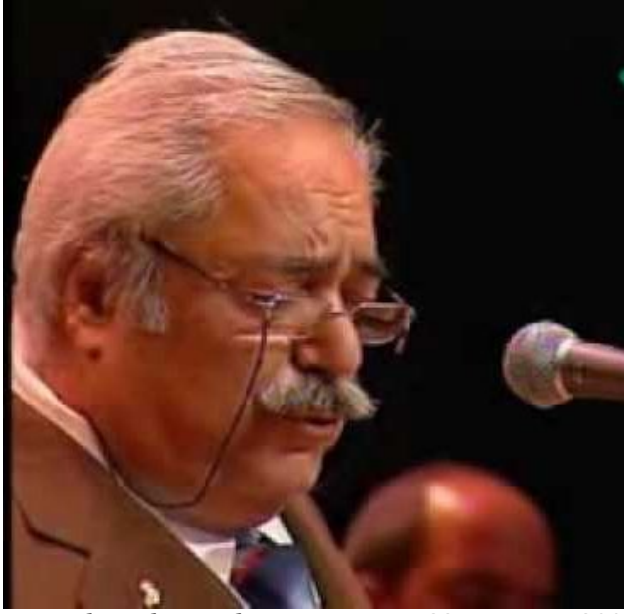
Turan Engin, Erzincan'lı bir ailenin çocuğu olarak 1938 yılında İstanbul'da doğdu. Küçük yaşta, halk müziği ile ilgilenmeye başladı. Saz çalmayı Aşık Davut Sulari'nin yeğeni Murat Koç ve Ali Ekber Çiçek'den öğrendi. 1957 yılından itibaren Sadi Yaver Ataman'dan özel dersler alarak Halk Müziği bilgisini ilerletti. 1958 yılında, Sadi Yaver Ataman'ın yönettiği İstanbul Belediye Konservatuarı Folklor Tatbikat Topluluğu'nda "Ses Sanatçısı" olarak çalışmaya başladı; ayrıca 1960 yılına kadar İstanbul Radyosu'nda Sadi Yaver Ataman'ın sunup yönettiği Memleket Havaları Saz ve Tel Birliği'nin emisyonlarına katıldı.

1959 yılında, İstanbul Radyosu'nda açılan bir sınavda başarı göstererek "Yöre Sanatçısı" statüsünde çalıp-okuma; 1961 yılında açılan ve Muzaffer Sarısözen'in başkanlık ettiği bir sınav ile de Yurttan Sesler Kadrosu içinde çalışma hakkı elde etti. 1967 yılında hocaları Nida Tüfekçi, Yücel Paşmakçı, Tuncer İnan, Ahmet Yamacı ve Neyzen Ulvi Erguner'in teşvik ve talepleri ile Yurttan Sesler Topluluğu'na kadrolu sanatçı olarak dahil oldu. Özellikle bas bariton sesiyle ustaca seslendirdiği Orta ve Doğu Anadolu'nun Uzun Havaları yanında Deyiş, Semah, Coş Havası, Duvaz deh imam gibi mistik yönü ağır basan eserler ve Muhabbet Türküleri ile tanınan Turan Engin, sanat hayatında Aşık Davut Sulari, Ali Ekber Çiçek, Aşık Veysel,

Aşık Daimi, Aşık Beyhani, Muhlis Akarsu, Aşık Ali Sultan gibi halk sanatçılarından etkilendi. 45 yılı aşan profesyonel müzik hayatında bu ustaların çizgisini sürdürmeye çalıştı.

Ülke genelinde verdiği konserler yanında, yurt dışında da Hollanda, Belçika, Fransa, Almanya ve Bulgaristan'da gerek korist ve gerekse solist olarak çok sayıda konsere katıldı. Bugüne kadar ülkemizin çeşitli yörelerinden 100 civarında türkü, deyiş, semah ve uzun hava örneği derleyip seslendirerek TRT Türk Halk Müziği Arşiv ve Repertuarı'na kazandıran Engin'in yayınlanmış dört adet 45'lik plak, 3 adet de kaset çalışması vardır. 2002 yılında TRT İstanbul Radyosu sanatçılığı görevinden emekli olan Turan Engin, aynı kurumda istisnai akit statüsünde

sanat çalışmalarına devam etmiştir. 23 Temmuz 2006 günü aramızdan ayrıldı.

Turan Engin tarafından derlenen türkülerden bazıları:

Bana bu ilmi irfanı veren

Bugün ben bir güzel gördüm

Kadir mevlam senden bir dileğim var

Menzil almak ister isen

Şu sinemde yarelerim sızlar

Vardım kırklar kapısına.⁷

⁷ <https://www.turkuler.com/tgv/turanengin.asp>

X

ZEYNEP ESERYEL

Hazırlayan: Lütfiye Eseryel Çiçek

Erzincan 'nın Üzümlü ilçesine bağlı Derebük köyünde doğdu. 1992 depreminden sonra ailesiyle birlikte İzmir'e taşındı. Konservatuvar eğitiminden sonra halk müziği alanında Mahsuni Şerif, Musa Eroğlu gibi bir çok değerli sanatçılarla aynı sahneyi paylaşarak sahnelere adım attı. Aynı zamanda müzik eğitmenliğine de başladı.

İlk olarak ege bölgesinde bulunan Tariş Fabrikalarının Türk halk müziği korosunun 1998 yılında başına geçerek Koro şefliğine de başlamış, çeşitli sivil toplum kuruluşlarında, belediyelerde, halk eğitim merkezinde sayısız halk müziği korolarının şefliğini yapmış ve bu alanda sayısız ödüller almıştır.

Ayrıca 1995 yılında *İzmir Aşıklar ve Ozanlar Derneği*nin izmir genelinde yapmış olduğu halk müziği ses yarışmasında

birincilik madalyası kazanmıştır. Bunların yanı sıra bağlama dersi ve şan, nota eğitimi vermektedir...

2015 yılında kurmuş olduğu Çağdaş Özürlüler Yaşam Derneğinin ÇÖYDER Halk müziği korosunu çalıştırmaktadır.

Şiirlerinden örnekler:

Bilinmez;

Bazen sacın narına ayak olacaksın

Ya da harlanmış köz.

Ya yüreklerde sevda, bazen de dillerde söz

Belki de yol gözleyen iki göz..

Ya da derviş gönüllerde

Kendini arayan bir öz olacaksın

Ne olursan ol !.

Ama gönül kırma, can incitme,

Çünkü yapan ustası yoktur. - *Z. Eseryel*

Kederlerimi hüzne bıraktım

Hüzünlerimi bulutlara

Bir mavi gökyüzüdür beni alıp götüren;

o masal çağı çocukluğuma,

Bir de Annemin o yanık türküsü - *Z. Eseryel*

Her yüreğin bir türküsü vardır

Ve her yürek kendi türküsünü söylemiş..

Kimi dağlara taşlara, yedi derya denize

Kimi sevdasına, kimi de bitmeyen kederine

Kimi yârine yarenine

kimi de tutunacağı umuduna.

Her yüreğin bir türküsü varmış

Ve her yürek kendi türküsünü söylemiş..

Bir türkülük ömrümüz var

Gün geceye bakıp gidiyor

Gönül kırma, can incitme

Hayat ki, ellerimizden kayıp gidiyor. - *Z. Eseryel*

XI

AYNUR HAŞHAŞ

Hazırlayan: Sakine Taş

Aynur Haşhaş, 05. 05.1967 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Babası Ali Haşhaş, annesi Gülbahar Haşhaş'tır. Dört kardeşin ilkidir. İlköğrenimini Örnektepe İlkokulu'nda, Orta öğretimini ise Okmeydanı Ortaokulu'nda tamamladı. Usta sanatçı 1987 yılında ise İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Ses Eğitimi Bölümü'ne girdi. Yine üniversite eğitimini de İTÜ Temel Bilimler Bölümü'nde 1991 yılında tamamladı.

Çocukluğu:

Aynur Haşhaş'ın Türkülerle yolculuğu babası Ali Haşhaş'ın öğretmenliğinde çok küçük yaşlarda başladı. Zaten kendisi de babasının mükemmel bir ses ve yoruma sahip olduğunu konuşmalarında çok defa dile getirmiştir.

Aynur Haşhaş, henüz 3 yaşındayken, Erzincanlı Aşık Davut Sulari'ye ait olan "Kız senin derdinden derbeder oldum" eserini seslendirmiş, 5 yaşında ise "Karlı dağlar karanlığın bastımı" isimli anonim uzun havayı icra etmiştir.

Değerli sanatçı yine ilkokul yıllarında her 23 Nisan Çocuk Bayramı'nda Hocası Selahattin Türkmen'in bağlaması eşliğinde türküler söylemiştir. Ortaöğrenim döneminde ise müzik öğretmenleri Ali Yılmaz ve Ali Kemal Aktaş'ın teşvikiyle konservatuvar eğitimine yönelmiştir. Konservatuvara girmesinde ise özellikle müzik öğretmeni Ali Yılmaz'ın önemli bir desteği olduğunu sanatçı her defasında dile getiriyor.

Müzik Yolculuğu:

Babası Ali Haşhaş, kızının çok istek almasına rağmen çocuk türkücü olarak sahneye çıkmasına izin vermemiştir. Çünkü usta sanatçının babası müzikte eğitime son derece önem veren, bu işin gönül ile yapılmasına önderlik eden bir ebeveyni. Bu nedenle babası Ali

Haşhaş, kızının ilk olarak konservatuvar eğitimi almasını desteklemiş, yaş itibarıyla de belli bir olgunluğa erişmesinden sonra da sahneye çıkmasına izin vermiştir.

Usta sanatçının profesyonel sahne hayatı ise 1986 yılında okul arkadaşı ve dostu olan Enstrümanist Kemal Elmas teşviki ile bağlama eşliğinde Okmeydanı semtinde bulunan Anadolu Düğün Salonu'nda başlamıştır. Sanatçı yine aynı yıl içerisinde hocası Yücel Paymekçi tarafından üniversitesinde gençlik konserleri adı altında, Yurttan Sesler Korosu eşliğinde konservatuvarı temsili katılmış "Ferahî" isimli anonim eseri seslendirmiştir.

TRT'de müzik insanı Oğuz Abacının hazırlayıp sunduğu 'Bizden Size' programında bir eser ile katılım sağlamıştır.

Sanatçı, öğrencilik yıllarından itibaren, kıymetli birer Halk bilimcileri olan hocaları Nida Tüfekçi, Nejat Birdoğan ve aynı zamanda dostu olan derlemeci Adnan Demir rehberliğinde Halk Bilimi çalışmışlarına başlamıştır. Böylelikle Aynur Haşhaş, 1987 yılında bu yana Türkü derlemeciliği, Anadolu'nun inançları, Halk oyunları ve Semahlarla ilgili Anadolu'yu adım adım gezerek araştırmalar yapmıştır.

Usta sanatçının Tükü derlemeleri konusunda büyük bir arşive sahip olduğu ise bilinen en büyük özelliklerinden biri...

1987 yılında itibaren birçok albüm çalışmasında yer alan Aynur Haşhaş'ın ilk albümü ise sevgi Türküleri ve deyişlerin yer aldığı "Dün ve Gün" albümüdür. Sanatçının büyük ilgi gören bu çalışması 1994 yılında piyasaya çıktı. Yine ikinci

albümü "Yolculuk" ile sevenlerine kavuşan sanatçının üçüncü albümü "Yar Sesi" ise önemli müzik insanı Arif Sağ tarafından yönetilmiş ve düzenlenmiştir.

Dördüncü albümü "Bahar" ile birlikte diğer albümlerinin tümünün yönetmenliğini ve düzenlenmelerini sanatçı kendisi yapmıştır. Stüdyo deneyimlerinde ve yönetmenlik çalışmalarında sanatçının müzik hayatındaki yolculuğunda kıymetli üstat Arif Sağ, müzik insanı Oğuz Abacı, müzik insanı ve dostu Kazım Boran ve tonmeister İhsan Ağça'nın önemli katkıları bulunmaktadır.

Yine sanatçının projesi kendisine ait olan, Anadolu halayları ve karşılama oyunları ile enstrümantal oyun havalarının yer aldığı Harman, Harman 2 ve Halaya Davet albümlerini çıkarmıştır.

Tüm bunlarının yanında Aynur Haşhaş, İlyas Salman'ın "Söz Güneş Doğdu" isimli albümünün tasarlanması, düzenlenmesi ve yönetmenliğini yapmıştır.

Sanatçı derlemelerini yaptığı ve sözü müziği kendine ait eserleri albümlerinde seslendirmiştir. Derlemeleri ile ilgili yaptığı çalışmaları ise sanatçı kendi ağzından şöyle değerlendirmiştir;

"Anadolu Halk kültürünün temelini oluşturan ve kuşaktan kuşağa aktarımları sözlü tarihimizin mihenk taşı türkülerimizi yerelden genele taşımanın bir görev olduğu düşüncesindeyim. Bu nedenle geçmişten, geleceğe kuşaklar arası aktarımda köprü olmamın önemli olduğuna inanarak konservatuar yıllarında derleme çalışmalarına başladım. Türkiye'nin birçok yöresine gittim. Kasaba kasaba, köy köy, adım adım her noktayı dolaşım. Konservatuar yıllarımda, gönlüm taş binaların sevdasına sığamadı. Çünkü köklerimde değildim ve doğa beni çağırırdı bende gittim.

Anadolu topraklarında doğan filozoflarla (kadın - erkek) ve güzel gönüllü insanlarla tanışım. Bilme çanağıma her biri birer inci tanesi olan damlalar akıttılar. Dağın filozofları ile muhabbetler eyledik, bana kendi özümün yolculuğunu yaptırıldılar. Muhabbetlerinden beslendim, kaynayıp pişmeye çalışım. Beni hanelerine alıp mihman eylediler. Gönüller ile

gâhi üzüldük, gâhi coştuk, çok kıymetli günler geçirdik. Anadolu'nun güzel insanlarına ve dağın filozoflarına sonsuz şükran ve sevgilerimi sunarım.”

Aynur Haşhaş, ayrıca sanatın her alanında ilgi duymaktadır ileri seviyede halk oyunları oynamakta, semah dönmekte, flamenko dansına ise gönül vermektedir.

Şan hocası Efsun Öztoprak ile 2006 yılında beri çalışmalarını bugün hala aralıksız sürdürmekte olan sanatçı, hocasının özgün çalışmaları ile Halk türkülerinden sonra klasik müzik ile de ilgilenip küçük arylar söylemektedir.

Halk Müziğine Katkıları:

Anadolu'nun kayıp şarkıları “Geçti Gönül Baharımız Yazımız” eseri ve Transborders Project çalışmasında rock sound.

Film müziği..

Fransa, İngiltere ,Polonya ortak yapımı olan Pavel Pawlikowski yönetmenliğinde çekilen La Famme Du Veme (Gizli Kadın) filminde yer alan “Meyhaneci” eseri Aynur Haşhaş'ın yorumu ile beyaz perdeye taşınmıştır.

Aynur Haşhaş Eserleri:

Sevdam sana
Sevdakar
Fatma Ana Evladınız
Bir Güzel Bahçem Var Benim
Söz-Latife

Müzik-Aynur Haşhaş

Derlemelerinden Bazıları:

Bizim Sahraların Başı
Bugün Erenlere Kurban
Dost Eline Varam Dedim
Sarı Sazım
Hakka Doğru Gidenlerin
Kerbela Ağıtları

Aynur Haşhaş'ın Sanatsal Kişiliği:

Aynur Haşhaş; Evrensel hümaniterdir.

Sanat ve müziğin evrenselliğine inanmaktadır.

“Ben türkü çınlatıcısıyım ve güzel gönüllere ışık damları akıtmak istiyorum.

Buluştuğum her gönül, benim gönül bahçemin gülleridir ki onlara hürmetim ve sevgim sonsuzdur.”

Sanatçı yaşamını ve eserlerini bu ilkler doğrultusunda hayata taşımaktadır; pervaneyim bu cihanda, Aşk ile yanmaya geldim...

Sevdam sana

Sevdalandım bir civana
Hayran kaldım bir nazara
Senin için düştüm nar'a
Kor'a döndüm leblerinde yar

Gönlüm bugün yarı ister
Gülistanda coşmak ister
Kaf Dağı'na konmak ister
Sevdan ile pervaneyim

Gönlüm şahı geldi hana
Bütün cismim döndü nura
Güller açtı can bağımda
Hoş geldin sefa geldin yar. - **Söz-müzik: Aynur Haşhaş**

Fatma Ana Evladınız

Fatma ana evladınız
Gönüllerin mihmanınız.
Aynı bağın gülleriyiz.
Biz zamansız mekânsızız.
Kandildeki ışık biziz

Rahmandaki rahim biziz.
Damlardaki delil biziz
Biz zamansız mekânsızız

Biz cananı hak biliriz.
Canı canda halk ederiz
Cemal verip nur eyleriz.
Biz zamansız mekânsızız

Cinsiyetsiz askın biziz
Yarinize yoldaş biziz
Sevgiliye turap biziz
Biz zamansız mekânsızız

Turna gibi sevdalıyız
Ölüme ikrarlıyız
Bacıyan-ı dervişanınız

Biz zamansız mekânsızız- **Söz- Müzik: Aynur Haşhaş**

XII EBRU ÇİÇEK

21 Haziran 1974 yılında İstanbul- Şişli'de doğmuştur İlk ve orta öğrenimini Kartal'da , lise eğitimini Kadıköy Moda'da tamamlamıştır. Milliyet gazetesinin düzenlediği liselerarası müzik yarışmasında sözleri Yunus Emre'ye ait olan "Dünya Onuruna Meylini Verme" adlı ezgiyle önce İstanbul, sonra Türkiye genelinde "Türk Halk Müziği Kız Solist" dalında birincilik kazanmıştır. 2001 yılında Müjdat Gezen Sanat Merkezinin, Adnan Ataman ve Seha Okuş başkanlığındaki Türk Halk Müziği bölümünde dört yıllık eğitim almış, daha sonra Batı Müziği eğitmeni Aşkım Güney'in bir yıl asistanlığını yapmıştır .

İstanbul Kartal Sabri Taşkın Özel Eğitim İş Uygulama okulunda bir yıl asistan öğretmen olarak görev almıştır. 2012 yılında Seyhan Müzik etiketiyle çıkardığı "Babamın Yedigârı" adlı albümde babası Ali Ekber Çiçek'e ait olan eserler yer almaktadır. Albümdeki "Gülyüzlü Sevdiğim" adlı esere klip çekilmiştir.

Ebru Çiçek, Belediyelerin düzenlediği halk konserlerinde yer almaktadır. 2017 yılında Cem TV için hazırladıkları "Kökten Dala Bir Nefes" isimli gündüz kuşağı programını Berrin Suları ile birlikte sunmuşlardır. Gençlik Kulübü ve Çağdaş Drama Derneği'nde aldığı Yaratıcı Drama Eğitmenliği eğitiminin ardından, Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitim Bilimleri Fakültesi tarafından "Yaratıcı Drama ile Ali Ekber Çiçek Türküleri " adlı projesi onaylanmıştır. 22 Ekim 2022 'de "Aşk ile" adını verdiği üçlemenin ilk eseri "Sus Ağlama Benim Bıçare Gönlüm" adlı ezgi, klibiyle dijital platformlarda yayınlanmıştır.

Ebru Çiçek- verdiği konserlerden..

(Saz: Ali E. Çiçek'in öğrencilerinden Nusret Fırat)

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

XIII

SAZI, SÖZÜ VE SESLERİYLE ÜLKEMİZE AHENK KATANLAR

DURBABA BUDAK

Mahalli THM Sanatçısı

1963 yılında Gümüşhane ili Şiran ilçesi İnöz köyünde dünyaya geldi.

Ataları, Oğuzların Bayat boyundan olup Kafkasya'dan 1504 yılında Anadolu'ya göç etmişlerdir.

Durbaba budak, ilkokul çağlarında geçirdiği bir kaza sonucu bir gözünü kaybetmiştir. Köyde imamlık yapan babası Hasan hoca kendisine bir bağlama olarak hediye etmiştir. Hasan hoca, bunun nedenini soranlara "oğlum, şayet okuyamazsa belki sanatçı olur" diye cevap vermiştir. Bağlamayla ilkokul çağlarında tanışan Durbaba Budak, daha sonra ailesiyle beraber Erzincana göç etmiş ve Ulalar köyüne yerleşmişlerdir.

Erzincan Cumhuriyet Ortaokulu ve Erzincan Lisesinde eğitim ve öğretimine devam etmiş, bu arada, okuduğu okullarda türk halk müziği korolarında sazı ve sözü ile görev almıştır. 1983 yılında, girdiği üniversite sınavında Dicle Üniversitesi- Ziraat Fakültesinde okumaya hak kazanmış, öğrenimi boyunca, fakültede oluşturulan Türk Halk Müziği korosunda da aynı şekilde sazı ve sözü ile görev almıştır.

Üniversiteyi bitirdikten sonra bir süre il sivil savunma müdürlüğünde görev yapmıştır. Daha sonra, tarım bakanlığı bünyesinde çalışmaya başlayan durbaba budak, 2017 yılında kendi isteğiyle emekli olmuştur.

Durbaba Budak, mahalli sanatçı Tuncer Bayram'ın Erzincan can tv de hazırlayıp sunduğu halk müziği programlarına konuk sanatçı olarak katılmıştır. Yaklaşık 13 yıl boyunca aralıklarla bu programa konuk sanatçı olarak katkı sağlamayı sürdürmüştür. Aynı

şekilde dost tv, ert şah tv gibi yerel tv'lerde ve muhtelif radyo kanallarında halk müziği çalışmalarını sürdürmüştür.

Kendisini etkileyen büyük ustaların başında Aşık İsmail Daimi, Aşık Davut Sulari, Aşık Beyhani, Ali Ekber Çiçek, Turan Engin, Sılbışlı Salih, Yavuz Top gibi sanatçıların geldiğini belirtmiştir.

Yerel sanatçılardan ise en çok Aşık Haşim Süer'den feyz aldığını ifade eden Durbaba Budak, müzik ruhunun oluşmasında onun büyük katkısının olduğunu söyler.

Kendi ifadesine göre; daha ziyade yedi ulu ozanın deyiş ve nefesleri üzerinde yoğunlaştığını belirterek bu büyük ozanların eserlerinin kendisinin müzik yolculuğunu aydınlatmıştır.

Nefes ve deyişlerde başta hakkın birliği olmak üzere, insan sevgisi, doğa sevgisi, kardeşlik ve muhabbetin manasına erdiğini ifade etmektedir. Kendisinin amatörce türkü sözü yazdığını ancak, bunları bestelediğini ifade etmiştir.

ARZU ŞAHİN

Arzu Şahin, 1978'de İstanbul'da doğdu. Aslen Erzincanlı olan sanatçı, "Ceylanım" adını verdiği ilk albümünü 1999 senesinde çıkarttı. Arzu Şahin, kendine has sesi ve yorumuyla Türk Halk Müziği dinleyicisi tarafından büyük bir beğeniyle karşılanmıştır. Güçlü sesi ve yorumu sayesinde kısa zamanda başarı elde eden Arzu Şahin, 2000 senesinde "Aşk" adını verdiği ikinci albümü çıkartmıştır. Şahin daha sonra 2002 yılında Sus, 2004 yılında Garipler, 2006 yılında Ne Fayda, 2008 yılında Kıvırcık Ali Arzu Düet, 2009 yılında Türkülerle Yeniden, 2012 yılında Eyvah Ömrüm ve 2014 yılında Kendimi İhbar Ediyorum albümlerini çıkartmıştır.2

OĞUZ AKSAÇ

Oğuz Aksaç, 1974 doğumludur. Aslen Erzincanlı olan sanatçı 1994 yılında müzik çalışmalarına başladı ve Grup Çığ'ı kurdu. Grup Çığ ile 4 albüm çıkartan Aksaç, 2004 yılında 4. albümü "Mevsim" adlı albümünü çıkardıktan sonra gruptan ayrılmıştır. Oğuz Aksaç, 2005 yılında "Oğuzname" isimli ilk solo albümünü piyasaya çıkarmıştır. 2007 yılında Dalğalar, 2009 yılında Giz adlı albümünü çıkarttı.2

İBRAHİM ERKAL

1958 yılında Erzincan'da doğdu. İlk ve orta tahsilini Erzincan'da yaptı. Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümünden mezundur. TEDAŞ Erzincan İl Müdürlüğünde çalışmakta iken 1992 Erzincan depreminden sonra Antalya'ya tayin oldu.

TEDAŞ Antalya İl Müdürlüğünde çeşitli görevlerde bulundu. İnsan Kaynakları Müdürü olarak görev yapmakta iken 2014 yılında emekli oldu. Kışları Antalya'da, yazları Erzincan da yaşamaktadır.

Küçük yaşlarda gönül verdiği Türk musikisine 1976 yılında Kanuni Ekrem Çeşner'den Türk Müziği nazariyat, nota, solfej, kanun ve ud dersleri alarak başladı. Erzincan Halk Eğitimi Merkezinde birkaç arkadaşla amatör saz ve müzik grubu kurdu. Burada musiki eğitimi yaparken bir yandan da Erzincan'ımızdaki özel toplantı ve konserlerde saz icrasında bulundu.

ERZİNCAN TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ'nde birkaç arkadaşla Türk Müziği temel

dersleri ve ud dersleri verdi.

Antalya'ya tayin olduktan sonra İsmail Baha Süreلسan Konservatuarına bir müddet devam ettikten sonra Antalya Musiki Derneği icra heyetinde 18 sene kesintisiz eğitim ve icra heyetinde bulundu. Amacım Türk Musikisi kültürünü yaşatmak, gelecek nesillere aktarmak, baki kalan bu kubbede bir hoş sada bırakmaktır. Halen amatör olarak, dost ve arkadaşlar arasında ayrıca nezih toplantılarda saz ve musiki icralarında bulunmaktadır.

MUSTAFA SANDAL

Ermenik köyündendir. Kemahlı Yusuf Sandal ve Adanalı Tülin İleri'nin oğlu olan Mustafa Sandal İstanbul'un Beşiktaş ilçesinde doğmuştur. İstanbul Arnavutköy'de yaşamaktadır. Dedesi TRT eski sanatçılarından, Ritim - Saz ustası Hüseyin İleri'dir. 13 Ocak 2008' de Boşnak şarkıcı Emina Jahovic ile evlenmiştir.

Mustafa Sandal, ilköğrenimini Tarabya'daki 'Özel Dost İlkokulu'nda tamamladı. Daha sonra orta ve lise öğrenimi için İsviçre'nin Cenevre kentinde bulunan 'College Du Lemman'a gitti. 8 yıllık tahsil süresinden sonra yüksek öğrenim için ABD'nin New Hampshire eyaletindeki New Hampshire Üniversitesi'nde okumaya başladı. 1996'da Londra'ya yerleşen sanatçı Amerika'da yarım bıraktığı işletme eğitimine American College of London'da devam etti. İyi düzeyde İngilizce, İtalyanca ve Fransızca bilmektedir.

Mustafa Sandal.

1989 yılında Amerika'daki 2,5 yıllık üniversite tahsilini yarıda bırakarak Türkiye'ye döndü. Yurt dışında çeşitli ülkelerde geçirdiği uzun yıllar müziğine de yansıdı. Profesyonel müzik yaşamına İstanbul Gelişim Stüdyosu'nda başladı. Bülent Tezcan ile birlikte oluşturduğu "Vazgeçme" isimli ilk şarkısını 1991 yılında Ajda Pekkan yorumladı. Ajda Pekkan, Sezen Aksu, Zerrin Özer, Muazzez Abacı, Ayşegül Aldinç, Yonca Evcimik, Reyhan Karaca, Ozan Orhon, Burak Kut, Deniz Arcak, Emel Müftüoğlu, İzel, Sibel Alaş, Asya, Hakan Peker, Sertab Erener, Ferda Anıl Yarkın ve Mert Ekren gibi birçok sanatçıya besteler verdi. Kendi

albümünü çıkarmak için daha fazla tecrübe kazanmayı istedi ve bu bağlamda özel bir radyo olan Power FM'de bir süre DJ'lik yaptı.

1994 Ağustos'unda ilk albümü "Suç Bende"yi çıkardı. Albüm piyasaya verildikten 3 ay sonra başlayan Türkiye Turnesi'nde bir seneden kısa bir süre içerisinde yurt içinde 140, yurt dışında ise 30 konser vererek 100 binlerce hayranıyla buluştu. İlk albümünün başarısından sonra evine bir stüdyo kuran sanatçı, aranjör olarak da çalışmaya başladı.

1995 yılında Sibel Alaş'ın "Adam" adlı albümüne müzik direktörü ve prodüktör olarak adını yazdırdı. Aynı yıl Bay E adlı sinema filminde konuk oyuncu olarak yer alıp bir de filmin müziğini seslendirdi. 1996 Haziran'ında "Gölgede Aynı" adındaki bütünüyle kendi yapımı olan ikinci albümünü hazırladı. Bu sefer 140'tan fazla stadyum konseriyle eşine az rastlanır bir Türkiye turnesine çıktı. "Bir Anda" adlı şarkısına aksiyon tarzında çektiği klip, Türkiye'de farklı kliplerin de çekilebileceğine örnek oldu. Bunlarla birlikte albüm, 3,5 Milyon tirajına ulaştı.

1997 yılında, Londra'ya yerleşip üniversite eğitimine kaldığı yerden "American College Of London"da devam etti. Bu arada sanatçı dostlarına destek olmayı da ihmal etmedi. İzel'in "Emanet" adlı albümünün prodüktörlüğünü üstlenmesi, Reyhan Karaca'ya söz ve besteler vererek albümüne vokal yapması, bu çalışmalarına örnek gösterilebilir. 1998 Ekim'inde çıkardığı üçüncü albümü "Detay" ile beklentileri yine boşa çıkarmadı. Yurt içi ve yurt dışı olmak üzere pek çok ülkede toplam 120 konser veren sanatçı, bu albümde de iyi bir satış tirajını yakaladı.

1999 yılında Fransa'da "Sony Music"le yaptığı anlaşma ile, yurt dışında yayınlanmak üzere "Araba" adlı şarkısına yeni aranjmanıya Marakeş Fas'ta klip çekti. "Araba" şarkısına gelen yoğun okuma istekleri doğrultusunda, şarkı Rusça, Arapça ve Yunanca'ya çevrilerek ünlü sanatçılar tarafından seslendirildi. Ancak yapımcısı Sony Music ile yaşadığı sorunlar nedeniyle ilk Avrupa defterini kapatmış oldu.

2000 Haziran'ında "Akışına Bırak" adlı dördüncü albümünü dinleyenlerine sundu. Bu albümde önceki albümlerinden farklı olarak müzik direktörlüğünü İskender Paydaş'la paylaşarak, daha çok besteci ve yorumcu kimliğini ortaya çıkarttı. Düzenlemelerini İskender Paydaş ve Volga Tamöz'ün yaptığı albümün "Tek Geçerim" ile "Hatırla Beni" adlı şarkıları hit oldu.

2001 İstanbul Metrosu için bir şarkı hazırladı üstelik şarkıya metroda bir de klip çekti. Can Cana Yan Yana isimli şarkı metro ile bütünleşti. Avrupa ve Türkiye'de çıkaracağı albümler için girişimlere başlayan Musti dünyaca ünlü ses sanatçısı Eros Ramazotti ile birlikte Ali Sami Yen Stadı'nda 25 Bin kişi önünde düet yaparak Avrupa için daha güvenli bakmaya başlamıştır.

2006 Önceki yıl yurt dışında piyasaya çıkardığı “İsyankar” adlı single çalışması ile Almanya'da 150 bin tirajı geçerek "Gold Record (Altın Plak)" ödülünü kazandı [4]. Universal Music etiketiyle piyasaya sürülen İsyankar'ın İstanbul'da çekilen video-klibinde İstanbul Boğazı'nın tüm güzellikleri gözler önüne serilmiş ve klip MTV TRL Charts listesinde bir numara olmuştu. Mustafa Sandal, İsyankar single'ı ile Almanya resmi satış listelerinde en uzun süre kalan Türk sanatçısı unvanını elinde bulunduruyor.

Mustafa Sandal, diğer şarkıcıların seslendirdiği Mustafa Sandal şarkıları ile kendi albümlerindeki şarkılardan oluşan 2 Cd'lik nostalji albümü çıkarmak için çalışmalara başladı.

KERİM TEKİN

Kerim Tekin.

Kemah'ın Ardos köyündendir.18 Mayıs 1975 yılında Erzincan'da dünyaya geldi. Küçük yaşlardan itibaren müzikle ilgilenen Tekin, ortaöğrenimi sırasında şan dersleri aldı ve gitar çalmayı öğrendi. Lise yıllarında profesyonel müzik hayatına atıldı ve on yedi yaşında gece kulüplerinde çalışmaya başladı.

1994 yılında S Müzik'le anlaşarak profesyonel bir ekiple ilk albümünün hazırlıklarına başladı. Kara Gözlüm adını taşıyan ilk albümü 1995 yılında müzik marketlerde yerini aldı. Prodüktörlüğünü Halis Bütünley'in yaptığı albümde on şarkı yer aldı. Müzikseverlerin Kerim Tekin'le tanışması ise söz ve müziği Kenan-Ozan Doğulu kardeşlere ait olan “Cici Baba”yla oldu. Albümde Türk pop müziğinin seçkin isimleri Ozan Doğulu, Kenan Doğulu, Garo Mafyan, Zeynep Talu Kurşuncu, İlhan Şeşen, Yusuf Bütünley, Saro Secikyan,

Febio Taşel gibi besteci ve söz yazarlarıyla çalıştı.

Haykırsam Dünyaya adını taşıyan ikinci albümünü 1997 yılında çıkardı. Onbir parçanın yer aldığı albümün prodüktörlüğünü yine Halis Bütünley yaptı. Söz ve müziğini Tayfun Duygulu ve Beste Duygulu'nun yazdığı “Kar Beyaz” albümden çıkan ilk hit ve video klip çalışması oldu. Şehrazat, Fedon, Yusuf Bütünley, Ozan Doğulu, Zeynep Türkes, Volga

Tamöz, Feyyaz Kuruş, Kenan Doğulu, İskender Paydaş ve Hakan Demir gibi isimlerin biraraya geldiği albüm, müzikalitesiyle tam puan aldı.

Tekin, 27 Haziran 1998 tarihinde bir festivalde verdiği konserin ardından İstanbul'a dönerken Afyon yakınlarında geçirdiği zincirleme trafik kazasında hayatını kaybetmiştir.

GÖNÜL YAZAR

Gönül Yazar, 12 Ağustos 1936'da İzmir'de doğdu. Aslen Erzincanlı'dır. Asıl adı Mürşide Gönül Özyenginer'dir. Sanat hayatına, 1952 yılında 15 yaşında iken "Ege Ses Kraliçesi Yarışması"nı kazanarak başladı. Müzik dünyasına adımını, 1962 yılında, ilk kaydı olan "Bak Bir Varmış / Takamadım Başıma Yıldızlardan Tacımı" 78'liği ile yaptı. İlk 45'liğini ise 1965'te "Kelebeğim / Hayran Olurum Aşkı Bilene" adıyla çıkardı. ⁸

GÜLHAN AKSOY

1961 yılında Erzincan 'da dünyaya gelen Gülhan Aksoy yerel sanatçı olan babası Fikri Aksoy dan etkilenecek müziğe küçük yaşlarda başlamıştır.

Kıymetli halk ozanlarımız Âşık Daimi, Ali Ekber Çiçek, Davut Sulari ile babası vesilesiyle aynı ortamda bulunma şansını defalarca yaşayan ve halk müziğine olan ilgisi katlanarak türkülere olan sevgisi artarak devam etmiştir.

TRT'nin 1985 yılında açmış olduğu halk müziği ses sanatçısı sınavını kazanarak kadrolu sanatçısı olarak Erzurum radyosunda görev almıştır.

⁸ . <http://www.erzincangazetesi.com.tr/>

1999 yılında Ankara radyosu, 2014 yılında İzmir radyosunda sanat yaşamına devam eden Gülhan Aksoy 2017 yılında kurumdan emekli olmuş, ancak sanat devam etmektedir.. Halk konserleri sivil toplum kuruluşlarında gönüllü olarak türkülere olan sevdası devam etmektedir.

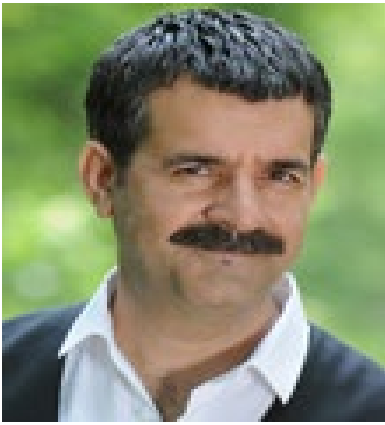
YAŞAR SARIKAYA

1957 yılında Erzincan'da doğdu. Babası Abdullah Sarıkaya'nın yanında yetişti. Askerlik görevinden sonra Erzincan'dan ayrılarak İstanbul'a yerleşti. İstanbul'da ve çeşitli şehirlerde gazino çalışmalarında bulundu.1985 yılında İstanbul Radyosu ön dinleme sınavını kazandı. Bir süre yurt dışında konserlere katıldı.

Kaset çalışmaları yaptı. Şirin Erzincan türküsünün söz yazarı ve bestecisidir. Müzik yaşamına halen devam etmektedir.2

HÜSEYİN TURAN

Erzincan'ın Tercan'a bağlı Beykonak köyünde doğdu. 1997'de ilk solo albümü Hüseyin Turan'ı, 2000 yılında ikinci albümü Aklıma Düştü Gözlerin'i Bay Müzik'ten yayınladı. Bu albümlerin ardından 2002 yılında Turna Sesi, 2004 yılında Hoş Geldin, 2005 yılında Kilit, 2007 yılında Adı Karanfil, 2010 yılında Leyla Nefesi albümlerini yayınladı. Sanatçının 2012 yılında yayınlanan albümü "Dolu" 2014'de yayınlanan albümü "Süveyda" 2016 yılında yayınlanan 20. Yıl Özel Albümü "Ki" ve 2017 yılında yayınlanan, deyişlerden oluşan "YAAlı / Ehl-i Deyişler" albümünü kendi kurduğu firması Doğaç Müzik etiketiyle yayınladı. 2

ZAFER GÜNDOĞDU

Zafer Gündoğdu, 1960 yılında Erzincan'da doğdu. Bağlamayla ilkokuldan sonra, aileden gelen bir gelenekle tanıştı. 1979 yılında İTÜ Devlet Türk Müziği Konservatuvarına girdi. 1981 yılında TRT'nin açmış olduğu sınavı kazanarak İstanbul Radyosuna tar sanatçısı olarak atandı. 1986 yılında konservatuvarın Temel Bilimler Bölümünden mezun oldu. TRT'de çeşitli programlarda danışman, daha sonra da koro şefi olarak görev yaptı ve yapmaktadır. Kurum dışında da müzik çalışmaları yapan Gündoğdu'nun ayrıca iki kaset çalışması vardır. Yurt içinde ve yurt dışında pek çok konsere katılan sanatçının müzik çalışmaları yoğun bir şekilde devam etmektedir.2

DEMET SAĞIROĞLU

Demet Sağıroğlu 5 Aralık 1966 doğumludur. Aslen Kemahlı'dır. 1993 yılında katıldığı Pop Show Şarkı Yarışması'nda ikinci olan Sağıroğlu 1994 yılında çıkardığı "Kıvalı Bebek" dalı albümü ile büyük başarı yakaladı. 1989 yılında Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye Elemeleri'nde ikinci olan Kayahan'ın "Melankoli" isimli şarkısında vokal yapmasıyla profesyonel müzik yaşamı başlamış ve uzun yıllar Kayahan'la çalışmıştır. En son Hiç Özlemedin mi? adlı albümünü 2012 yılının Aralık ayında çıkardı.2

AŞKIN NUR YENGİ

İstanbul doğumlu olan Aşkın Nur Yengi, baba tarafından Erzincan'lıdır. İlk albümünü 1990 senesinde Sevgiliye ile çıkartmış ve ciddi bir satış rakamına ulaşarak 90'lı yıllara damga vurmaya başlamıştır. Bugüne kadar Sevgiliye, Hesap Ver, Sıramı Bekliyorum, Karaçiçeğim, Haberci, Aşk Kazası, Peşindeyim, Aşkın Nur Yengi, Yasemin Yağmurları, Aşk'ın Şarkıları ve Gözümün Bebeği isimli albümleri müzik piyasasındaki yerini almıştır.

EKREM DÜZGÜNOĞLU

Ekrem Düzgünoğlu, 20.06.1980 yılında Ankara'da doğdu. Aslen Erzincanlı'dır. Çok küçük yaşlarda bağlama ile tanışmış ve henüz ilkököl çağında iken katıldığı müzik yarışmasında 1. olarak Devlet Bakanlığı tarafından ödül kazanmıştır. İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı T.H.M Ses Eğitimi Bölümünü'nden mezun olmuştur. 1999 senesinde 3 arkadaşı ile birlikte Grup Çılgılık'ı kurmuş ve Anadolu Rock tarzında ilk albümünü çıkartmıştır. Sadece solist kimliği ile değil müzisyen ve besteci olarakta büyük başarılar imza atan Ekrem Düzgünoğlu Karanlıktan Güneşe isimli ilk solo albümünü 2007 yılında müzik severler ile paylaşmıştır. Daha sonra Kahır ve İstanbul isimli albümleri müzik piyasasına sürmüştür.2

OĞUZHAN KOÇ

Oğuzhan Koç, 13 Mayıs 1985 tarihinde Refahiye'de doğmuştur. 13 Mart 1992 tarihinde yaşanan Erzincan depreminin ardından ailesiyle Bursa'ya taşındı. Oğuzhan Koç'un Ben Hala Rüya'da isimli albümü 2 Aralık 2013'te Esen Müzik etiketiyle satışa sunuldu. 2015 yılının Nisan ayında Gülben Ergen ile birlikte seslendirdiği Aşkla Aynı Değil isimli single çıkmıştır. En son çıkardığı single'ı olan "Küsme Aşka"nın söz ve bestesi de Oğuzhan Koç'a aittir.

İLYAS YALÇINTAŞ

çekilmiştir.

İlyas Yalçıntaş, 7 Mart 1989 yılında Erzincan'da doğdu. İlyas Yalçıntaş, X factor programında söylediği "İncir" adlı şarkıyla tanındı. 2015 yılında; ilk single çalışması olan İncir'i, ikinci single çalışması olan Olmazsa Olmazımsın'ı ve ilk albümü olan Aşk Adam Seçiyor'u çıkarmıştır. 2015 yılında çıkardığı tüm single ve albümleri 2016 yılında çıkardığı İçimdeki Duman adlı albümünde toplamıştır. İçimdeki Duman albümünde yer alan "İncir", "Olmazsa Olmazımsın", "Nefes" ve "İçimdeki Duman" "Bu Nasıl Veda" adlı şarkılara klipler

İLKER AKDOĞAN

Erzincan'ın Üzümlü kasabasında 1958 yılında dünyaya geldi. Çocukluğu Erzincan merkezde geçen Akdoğan Eğitim Fakültesi Sınıf öğretmenliğini bitirdi. Erzincan'da Gelişim 75 adlı orkestrada solistlik ve piyanistlik yaptı. TRT Ankara müzik dairesi denetiminden iki şarkısını geçirmeyi başardı.

TRT televizyonunda "Bizden Size" "Pazardan Pazara" ve sabah programlarına konuk olarak katıldı. Albüm çalışmaları kapsamında "Ey Arkadaşım" 45 lik plak çıkardı, arkasından İlhan İrem'in isim koyduğu "Doğudan Batıya" adlı bir Long Play çıkardı. On yıl müzikle ve ticaretle uğraşan İlker Akdoğan daha sonra İstanbul'da öğretmenlik görevine başladı. Öğretmenlik görevi yaparken müzikten kopmadı Öğretmenler ses yarışmasına katıldı yarışmada Gaziosmanpaşa birinciliği elde etti. Daha sonra ilçeler arasında derceye girerek Milli Eğitim Müdürlüğünden iki tane ödül aldı. TRT Müzik tarafından çekilen ses yarışması Öğretmenler Gününde yayınlandı. Yarışma sonrasında "Erzincan Etrafı Dağlar" ve "Sana Geldim İstanbul" adlı çalışmasıyla "Yurdumun Sesleri" adlı albümde yer aldı. "Sevmek" ve "Elifsiz Dünya" adlı iki tane şiir kitabı çıkmıştır... 2021 yılında öğretmenlikten emekli olarak kitap yazma çalışmalarına ve müzik çalışmalarına ağırlık vermiştir...

KORAY AVCI

Koray Avcı 3 Ocak 1984 yılında Ankara'da doğdu. Avcı, aslen Erzincan'ın Tercan ilçesindedir. Acun Ilıcalı'nın hazırlayıp, sunduğu Yetenek Sizsiniz Türkiye programına arkadaşı Osman Arslan ile katılıp "beatbox ve Volkan Konak taklidi" performansı sergilemiş ve 2. tura kadar yükselmiştir. 28 Ağustos 2015'de "Aşk İle" isimli ilk solo albümünü yayınladı. "Aşk İle" albümü çıktığı günden sonra uzun süre satış listelerinin ilk sıralarında yer aldı. Albümün çıkış şarkısı Sen'e Hasan Kuyucu yönetmenliğinde çekilen video klibin izlenme rakamları 135 milyonu geçmiştir. 24 Haziran 2016 tarihinde Dokuz Sekiz Müzik etiketiyle Sonra Dersin Ki adlı ikinci albümünü piyasaya sürmüştür.

AYŞEGÜL COŞKUN

Ayşegül Coşkun, 1985 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Aslen Erzincanlı'dır. Müzik hayatına profesyonel olmak için değil de, içindikileri dökmek için yazdığı çok zor bir şarkı ile giriş yapmıştır. 1 Haziran 2019 tarihinde Deniz Ol Gel isimli şarkısının teaser'i Youtube'da yayınlanmış, 3 Haziran'dan itibaren ise tüm dijital platformlarda yer almıştır. Daha sonra Duvardaki Gülüşler, Vur Dizini, Bahadır Tatlıöz ile de Cuk gibi başarılı eserlerinde bestelerini yapmıştır. Ayşegül Coşkun bir röportajında şuhları ifade etmiştir; "Ben aslen Erzincanlıyım biliyorsunuz bizde Anadolu kültürü var. Ama ben İstanbul'da doğdum büyüdüm, buranın kültürü de var ailenin kültürü de var. Erzincanlı olmaktan çok mutluyum oranın bana kattığı gırtlaklar var özellikler var samimiyet var."

SABAHAT ASLAN

Sabahat Aslan, 20 Mayıs 1970 yılında Refahiye'de doğdu. Aslan, müzik kariyerine çocuk yaşlarda mandolin, flüt ve bağlama gibi çalgılara duyduğu ilgi ile girdi. Bu ilgi, sonraki yıllarda, Aslan'ı TRT'nin açtığı "ön dinleme sınavı" ile Gençlik Korosu sınavlarını kazanması ile çalgıcılıktan, yorumculuğa taşımış olsa da bağlamaya olan ilgisi yoğunlaşarak devam etti. Sabahat Aslan'ın TRT'de ses sanatçılığına geçişi ise İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı temel bilimler bölümünde eğitimini sürdürürken, Yurttan Sesler Korosu yetiştirmiş sanatçı sınavını da kazanarak Ankara Radyosu'nda çalışmaya başlamasıyla oldu. Daha sonra görevini İstanbul Radyosu'na aktardı ve günümüzde İstanbul Radyosu, kadrolu ses sanatçı olarak sanat hayatına devam etmektedir. Aslan, yıllarca yorumcu olarak hizmet verdiği TRT bünyesinde, televizyon ve radyo programları hazırlayıp sunmuştur.

YAKUP EKİN

Yakup Ekin, 1975 yılında Erzincan'da doğdu. Ekin, ilköğretim, orta ve lise tahsilini Erzincan'da tamamlamıştır. Orkestra şefi ve Şarkıcı Armağan Şenol dâhil birçok usta isimden şan ve solfej dersleri alan Yakup Ekin müzik dünyasına 2005 yılında Bir Nefes isimli albüm ile giriş yapmıştır. Seslendirdiği Bir Nefes isimli şarkı ile yılın en iyi çıkış yapan sanatçısı olmuştur. Şarkı ise yılın en iyi şarkısı seçilmiş, dijital ortamda en çok sevilen şarkı olmuştur.

Albümde Giderim Buralardan, Küpe ve Unutamam isimli şarkılar da müzik severler tarafından tam not almıştır. Yıksın Dünya, Unutabilmekmi Seni Asla, Bir Nefes, Unutamam, Senden Sonra, Yalanmış, Ya Bugün Döneceksen gibi birçok şarkısı youtube video sitesinde milyonlarca kez dinlenmiştir. Seslendirdiği bütün şarkıların söz ve müzikleri kendisine aittir. Albümleri, Bir Nefes, Senden Sonra (Fantazi Albüm), Senin Yolunda (Maxi Single), Tutsak (Pop Albüm), 4 Dörtlük (Maxi Single Albüm), Bırak Acısın (Maxi Single), Ya Bugün Döneceksin (Single)

SEVCAN ORHAN

Sevcan Orhan, 16 Ağustos 1982 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Aslen Erzincan'ın Çayırılı ilçesinin Yeşilyaka (Şebge) köyündendir. Küçük yaştan itibaren bağlama, solfej ve nota eğitimi aldı. Lisede okurken bir gazetenin düzenlemiş olduğu liseler arası Türk halk müziği yarışmasında 3'üncülüğü kazandı. 2000 yılında Nenni Bebek isimli ilk müzik albümünü çıkardı. Sanatçı, 2003 yılında Bir Türküydü Yaşamak, 2008 yılında Adı Aşk, 2011 yılında Zemheriden Ötesi Bahar ve 2014 yılında Düşten Gerçeğe isimli albümlerini çıkardı.

EDA ALAKUŞ

Eda Alakuş, 1985 yılında İstanbul'da doğdu. Aslen Erzincanlı olan Sanatçı, Ortaokul yıllarında Kartal Belediyesinin düzenlediği Okullar arası yarışmasında 1. Olmuştur. Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesinde Öğrenimi tamamlamıştır. 2016 yılında Cem tv ekranlarında Taner Özdemir ile "Yoldaş Türküler" isimli programını hazırlayıp sunan Eda Alakuş, 2017 yılında ilk solo albümü "Ve Sonra" piyasaya çıkardı. Yönetmenliğini Uğur Alakuş'un yaptığı albüm, Alakuş Müzik Yapım etiketiyle müzik marketlerde yerini aldı.

Özcan Türe ve Taner Özdemir gibi ünlü isimlerin de düetleri olan sanatçının bu albümünde,

birçok ozan ve bestecilerin eserlerine yer verildi. Sözü müziği Arif Kurt a ait olan “Muradın olsun Erzincan” adlı türkü için memleketi Erzincan da klip çekmiştir.

AYNUR GÜNEŞ

Aynur Güneş, Çayırılı'ya bağlı Sırataş Köyünde doğdu. İlköğrenimini Sırataş İlköğretim Okulunda tamamladı. Ailesi ile birlikte İstanbul'a yerleşti. Liseyi tamamlamasının ardından müzik eğitimi almaya başladı. Usta Sanatçılar Güler Duman, Erensoy Akkaya, Mehmet Erenler ve Yavuz Top'dan bağlama ve şan dersleri aldı. Yurtiçi ve yurtdışı kültürel etkinliklere katılarak dinleyicilerle buluştu. 1992 yılında ilk albümü "Dönmezem Senden" adıyla yayınlandı. 1997 yılında "Melek Yarım" adlı albümü çıkardı. Çeşitli radyolarda program yapımcılığı ve sunuculuğu yaptı. 2006 yılında "Kuzum" adlı üçüncü albümünü çıkardı.

AHMET ECE

Ahmet Ece, 1959 yılında İliç, Sarıpınar Köyü'nde doğdu. Tiyatro ve müzik sanatını birlikte geliştirdi. İlk albüm çalışmasını Türk Halk Müziği dalında 1990 yılında yaptı. Günümüze kadar bu sayı dörde yükseldi. Söz ve müziği kendisine ait olan birçok bestesi bulunmakta. Birçok radyo ve TV programı yapan sanatçı, çeşitli sinema filmleri ve TV dizilerinde oyuncu olarak rol aldı.

ARIF KURT

Erzincanlı sanatçı Arif Kurt, müzik yaşamına küçük yaşlarda başlamıştır. Söz yazarı da olan Kurt'un eserleri birçok sanatçı tarafından seslendirilmiştir. Arif Kurt, Seher Yeli ve Yolcu isimli iki albüm çıkarmıştır.

GÜÇLÜ SOYDEMİR

Erzincanlı olan Güçlü Soydemir, 1989'dan itibaren Unkapanı Plakçılar Çarşısında 5 yıl kadar çalıştı. Daha sonra Prestij Müzik'e gelerek profesyonel müzikle tanıştı. Soydemir, Fantezi & Arabesk müziğinin yanı sıra ilâhi albümleri yaptı. İlk albümünü 2000 yılında "Yeminim Var" adı altında çıkardı. İkinci albümünü 2002 yılında "Adı Sevda" adı altında çıkardı. Üçüncü albümünü ise 2005 yılında "Vuramam Sana" adı altında çıkardı. İlk üç albümü Fantezi & Arabesk türüne dayalıydı. 2007 yılında ilahi ezgilere yönelik bir albüm yaparak "İlahiler 2007 – Bir Çift Turna Gördüm" adlı albümünü çıkardı. Ardından bir yıl sonra 2008 yılı içerisinde hem arabesk hem de ilahi albümü çıkardı. Bu albümler sırasıyla "Hazalım" adı altında, sonrasındaki ilahi albümü ise "İlahiler 2 (Tövbe)" adlı olarak çıktı. 1 sene sonrasında ise 2009 yılında "İlahiler 3 (Ne Güzeldir)" adlı albümünü çıkardı. 2012 yılının "Ey Allah'ım" adlı yeni ilahi albümünü çıkardı. Son olarak 2013'te "İstanbul - Su Tanesi" albümünü çıkardı. 2018 yılında kendi kurduğu Güçlü Müzik şirketinden „Boşuna, Bir Bardak Çay, Bahtı Karalı Yarım“ adlı 3 eserden oluşan Single çalışması ile tüm dijital platformlarda yerini aldı.

ÖZDEN IRMAK

Özden Irmak, Erzincan'da doğan sanatçı müzik yaşamana okul yıllarında başladı. Eğitimini tamamladıktan sonra İstanbul'a gelen sanatçı müzik kariyerini burada sürdürdü. Özden Irmak ilk albümünü 2015 yılında çıkardı.

SERCAN DİREK

Erzincanlı Türk Halk Müziği Sanatçısı Sercan Direk, İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuvarı bölümü mezunudur. Sercan Direk, ilk albümünü 2018 yılında çıkarmıştır. Sanatçı halen müzik yaşamına devam etmektedir.

MÜSLÜM EKE

Erzincanlı Türk Halk Müziği sanatçısı Müslüm Eke, sanataçı bir aileden. İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuarı mezunu olan Eke, çocukluğundan itibaren müziğin içinde. Müzik camiasında enstrümanistliği ve müzik yönetmenliğiyle tanınan Müslüm Eke, 2019 yılında kardeşi Mustafa Eke ile birlikte "Bir Tel Bir Nefes" isimli albümü çıkardı.

CEMRE KEMER

Cemre Kemer, 1985 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Aslen Erzincanlıdır. Cemre Kemer, Lütfü Banat İlkokulu ve Sedat Simavi İlkokulu'nda okuduktan sonra, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuarı Bale Bölümü'ne girdi. Atatürk Kültür Merkezinde Çocuk ve Gençlik Balesi'nde çeşitli çocuk bale oyunlarında değişik rollerde görev almıştır. 2005 yılında aynı zamanda çocukluk arkadaşları olan Eren Bakıcı, Gülçin Ergül, Yasemin Yürük ile birlikte "Hepsi" isimli müzik grubu kurmuştur. 2006 yılında "Pepsi" sponsorluğunda Sezen Aksu ile Türkiye turnesine çıkmıştır. Ardından Kenan Doğulu ile birlikte 40 derece partileri'ne katılmıştır. Yine 2006 yılında "Kısık Ateşte 15 Dakika" isimli sinema filminde "Hepsi" grubu ile birlikte filmde rol almıştır. 2005 yılında 'bir', 2006 yılında 'hepsi 2', 2008 yılında 'Şaka (10+1)' ve 2010 yılında 'Geri dönüşüm' adlı albümleri çıkmıştır.

HALİS ASLAN

Halis Aslan, Erzincan Refahiye doğumludur. Kendi yazdığı eserleri bulunan sanatçının "ölüm var ölüm" adlı albümünün yanında klipleri de bulunmaktadır.

EREN BAKICI

Eren Bakıcı, 1984 yılında İstanbul'da doğmuştur. Aslen Erzincanlı'dır. Eren Bakıcı, Orta okul ve liseyi Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Devlet Konservatuvarı Bale bölümünde okudu. Altı yıl boyunca Atatürk Kültür Merkezi Çocuk ve Gençlik Balesi'nin sergilediği oyunlarda rol aldı. Eren Bakıcı Londra'da Urdang Dans Akademisi'nde ve Budapeşte Dans Okulu'nda eğitim almıştır. Dans grubu ile Türkiye'yi Çin'de temsil ederek birçok başarıya imza atmıştır. Eren Bakıcı,

Reklam jingle'ları seslendirerek büyük beğeni kazandı. Yıldızların Altında müzikalinde oynadı. Michael Jackson ve Britney Spears gibi sanatçılarla çalışan Selahattin Kara ile çalışmaktadır. 2005 yılında arkadaşlarıyla Hepsi grubunu kurdular. Güzel şarkıcı Eren Bakıcı, 2006 yılında Pepsi sponsorluğunda Sezen Aksu ile Türkiye turnesine çıktı. 2007 ve 2008'de 2 sezon süren Hepsi 1 dizisinde Eren'i canlandırdı. Bu oyunculuk deneyiminin yanında Avrupa yakası ve Benim Annem Bir Melek gibi dizilerde konuk oyuncu olarak rol aldı. Kısık Ateşte 15 Dakika filminde Ceylan'ı canlandırdı. Eren Bakıcı, 2011 yılının sonlarına doğru Kral POP 'la Türkiye turnesine çıktı. 2015'te Bana Baba Dedi 'de 3 bölüm konuk oyuncu olarak yer alarak oyunculuğunu konuşturdu. 2005 yılında 'bir', 2006 yılında 'hepsi 2', 2008 yılında 'Şaka (10+1) ve 2010 yılında 'Geri dönüşüm' adlı albümleri çıkmıştır.

KENAN VARDIK

Kenan Vardık, 1972 yılında Erzincan'ın Kemah ilçesinde doğdu. Sanatçı yaşlardan beri ailesinin ve abisinin etkisinde kalarak müziğe yöneldi. 6-7 senelik sahne hayatında İsmail Derker ile 1-2 kaset çalışması yaptı. Kenan Vardık, 2005 yılında abisi Zeynel Vardık ile birlikte çıkardıkları "Bul Getir" isimli albümü çıkardı.

TANER ÖZDEMİR

Taner Özdemir, 1973 yılında Erzincan'da doğdu. Özdemir, Gözün Aydın, Dağ Çiçeğim, Hal Bırakmadın, Haberin Olsun ve Aşk-ı Nar isimli albümleri çıkardı.

ZEYNEL VARDIK

Zeynel Vardık, Erzincan'ın Kemah ilçesine bağlı İncedere köyünde doğdu. Sesindeki özellik, 7-8 yaşlarında babasıyla birlikte gittiği köy düğünlerinde fark edildi. 9 yaşında bağlama ile tanışan Zeynel Vardık, Arif Sağ Müzik Okulu'nda müzik eğitimi aldı. Daha sonra Mersin'de halk eğitim merkezinin halk müziği korosunda bir süre solistlik yaptı.

1990 yılında İsviçre'ye yerleşen Zeynel orada da müzik eğitimine devam etti.2005 yılında kardeşi Kenan Varlık ile birlikte çıkardıkları "Bul Getir" isimli albümü çıkardı.

FIRAT KEMAHLIOĞLU

1975, Eriç köyü doğumlu olan Fırat Kemahlioğlu, üç yaşında iken ailesi ile birlikte İstanbul'a göç eder. İlk, orta ve lise öğrenimini İstanbul'da tamamlayıp tekstil sektöründe çalışmaya başlar. Askerlik vazifesi sonrasında tekrar Erzincan'a döner ve bir iş bulup çalışmaya başlar. Erzincan'da hayat zor, işsizlik had safhadadır. Birçok işte çalışır fakat daha fazla dayamayıp dört yıl tekrar İstanbul'a döner. Bir yandan tekstilde çalışırken bir yandan çok sevdiği müzikle ilgili çalışmalara başlar.

2007 yılında ilk müzik albümü "olay budur" ve aynı albümde yer alan "Erzincan'dan Geliyorum" isimli türküye çektiği video klipte sesinin yan ısıra söz yazarlığı ve besteci kimliği ile de müzik piyasasındaki yerini alır. Daha sonra yine "Erzincan'dan Geliyorum" ismi ile iki yıl peşpeşe özel tv kanallarında program yapar.

Müzik piyasasına çıktığı günden itibaren memleketi Erzincan'ı anlatma ve bu memleketin kültürünü çevreye aktarma gayreti içerisinde olan Fırat, tekrar memleketine döner ve hem bu topraklarda yaşayıp hem de projelerini hayata geçirmek için çalışmalara başlar. Yapımcısından müzik yönetmenine, görüntü yönetmeninden solistlerine varana kadar tamamını Erzincanlı gençlerden seçilir ve

Erzincan türkülerinden oluşan, "Erzincan'lı Türküler" isimli albüm çalışmasını gerçekleştirir. Fırat Kemahlioğlu halen kültürel projeler üzerinde çalışmakta olup, Erzincan'da yaşamını sürdürmektedir.

CEM YILDIZ

1970 yılında Erzincan'da doğan sanatçı ilk ve orta öğretimini Erzincan'da, üniversiteyi ise İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarında tamamladı. Mezuniyeti ertesinde kendi kurduğu dershanesinde müzik ve çeşitli yerlerde solfej, nota ve bağlama dersleri verdi. Bu dönemde birçok sanatçıya hem sahne hem albüm çalışmalarında

eşlik etti. 1997-1999 yılları arasında Zülfü Livaneli, 1999-2004 yılları arasında Şükriye Tutkun, 2004-2006 yılları arasında ise Yıldız Tilbe'ye sahne performanslarında bağlama sanatçısı olarak eşlik etti. Bununla beraber Stüdyo Müzisyenliği'ni 1999'dan itibaren sürdürmektedir.

1999-2000 yılları arasında "Halimiz Ahvalimiz" isimli 8 albümden oluşan Türk Halk Müziği koro albüm projesinde hem korist hem de bağlama sanatçısı olarak yer aldı. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrolarında sahnelenen "Sultan Gelin" adlı müzikalde misafir sanatçı olarak bağlama ile eşlik etti. 2004 yılında ilk albümü "Orient Expressions" çıktı. Türkiye ve Avrupa'da birçok festival ve organizasyonlarda grup olarak konserler verdi. Orient Expressions Kanal D'nin sevilen dizisi "Hırsız Polis" in müziklerini de yapmıştır. Sabahat Akkiraz & Orient Expressions Külliyyat adlı albümleri ile ortak sahne performanslarına devam ettiler. Aynı zamanda Cem Yıldız "İmkansız Aşk" adlı şarkının bestecisi ve yorumcusudur. Hırsız Polis, Kapalıçarşı, Küçük Kadınlar, Karayılan, Sevdaluk, Fatih Harbiye, Benim Adım Gültepe ve Urfalıyam Ezelden dizileri ile Başka Sementin Çocukları, Ay Lav Yu, Hükümet Kadın 1/2, Muro ve Kara Bela filmlerinin müziklerini yaptı.⁹

MUSTAFA KARAÇEPER

Mustafa Karaçeper (d. 13 Nisan 1957; Kürelik, Refahiye, Erzincan), Türk halk müziği sanatçısı, bağlama ustası ve müzik yönetmenidir. Küçük yaşlarda ailesi ile birlikte İstanbul'a yerleşen Mustafa Karaçeper, çocukluğunu, hayat ve müzik yaşantısını ağırlıklı olarak İstanbul'da geçirdi. Bağlama ile 12 yaşında tanıştı. 1970'li yılların orta ve sonlarında birçok etkinliklerde ve konserlerde sahne almıştır. Askerlik görevini tamamladıktan sonra 1980 yılından itibaren profesyonel albüm çalışmalarını stüdyo kayıtlarında bağlama ile yer almaya başladı ve bunun yanında Müzik Yönetmeni olarak görev aldığı yüzlerce albümde solistlerin

⁹ www.wikipedia.com

seslendireceği eserlerin seçimi, sayısı ve sıralaması konusunda yardımcı oldu ve kayıt aşamasında orkestra ile birlikte hazırladığı altyapıları ve solistin okumalarını yönetip koordine etti. 1983'te Unkapanı'nda yaşıtı meslektaşları İsmail Derker, Zafer Birgül Dalgıç ve Ali Osman Erbaşı ile bir araya gelerek bir bağlama grubu kurdu ve uzun yıllar plak ve kaset piyasasında binlerce albüme birlikte refakat ettiler.

1987 yılında “Diyar Müzik Yapım“ adıyla kendi şirketini kurdu. Güler Duman ile bir araya gelip bu sefer firmanın ilk yapıtı olan Güler Dumanın “Nazlı Yara Küskünüm“ solo albümünü yönetti ve bağlamaları çaldı. Aynı Yıl (1987) Mustafa Karaçeper’in yönetmenliğini yaptı ve çoğu eserin sazlarını çaldığı Hasret Gültekin’in “Gün Olaydı“ albümü çıktı. Hasret Gültekin’in kendisine manevi katkıları büyük olan Mustafa Karaçeper’in vesilesiyle Mustafa Karaçeper ile birlikte genç yaşında yönetmen koltuğuna oturduğu ilk çalışmalarından biri Derya Çakırın “Dost Dost“ albümü oldu.[4] Daha sonra kendi

şirketinden çıkan Nilüfer Akbalın “Arzuhal Eyledim (1987)“ adlı albümünde Hasret Gültekin’in kayıtlarda bağlamaları çalmasına imkân sağladı. 1990 yılında Yavuz Top’un “Deyişler“ albümündeki Türk Halk Müziğinde ilk çok sesli eseri olan “Ötme Bülbül Ötme“ yi Yavuz Top ile birlikte icra etti. 1992 yılında TRT de Ses Sanatçısı olan Gülcan Kaya’nın “Gönlüm Hoş Değil“ albümünü yönetti ve bağlamaları çaldı. Ses sanatçılarının solo albümleri dışında 90’lı yılların sonuna doğru birçok solist sanatçının yer aldığı “Derman Bizdedir“ adlı toplu bir çalışmada da yönetmen ve bağlamacı olarak görev aldı[6] ve ayrıca Ahmet Koçun yönetmenliğinde ki ‘Yediveren Anadolu’ enstrümantal albümünde de cura ve bağlamasıyla renk kattı. 2000’li yıllarından bu yana Yıldız Tilbe, Nevzat Karakış, Aynur Haşhaş ve birçok başka sanatçıların konserlerinde ve albümlerinde bağlaması ile renk katan ve müzik yönetmeni olarak görev alan Mustafa Karaçeper, vefatına kadar bu yolda aynı şekilde devam etti.¹⁰

TÜLAY ÖZER

Tülay Özer,10 Aralık 1946, Kemaliye, Erzincan'da doğdu. Asıl mesleği muhasebecilik olan sanatçı profesyonel müzik kariyerine 1972 yılında başladı. İlk 45'liğini 1974'te "Gel Artık"- "Niye Çattın Kaşlarını" ismiyle çıkardı. 1975 yılı sanatçının çıkış yılı oldu ve aynı yılın başında Kent Plak etiketiyle yayınlanan "İkimiz Bir Fidanız - Son Ümit" 45'liği ile hızlı çıkış yaptı.

¹⁰ www.wikipedia.com

İlk kez sahne aldığı İzmir Fuarı'nda bu başarısı karşılığında Altın Plak Ödülü aldı. Bu yılın sonlarında çıkardığı ikinci hit eseri olan "Deli Etme Beni Aşk" - Neden Ayrıldık" 45'liği ile 1976 yılına da damgasını vuran Tülay, bir ucu anadolu pop akımına diğer ucu arabesk müziğe dayandırılan Esin Engin aranjeli şarkıları seslendirdi. Ağırıklı olarak Hakkı Bulut ve Bora Ayanoğlu gibi bestecilerin Esin Engin aranjeli olan bu çizgideki şarkıları yeniden yorumladı. İlk LP'si Kent etiketi ile 1976'da yayınlandı. İkinci LP'si "Seven Ağlatılmaz" yine bu şirket tarafından yayınlandığı yıl olan 1978'in sonunda, bu kez bir Sezen Aksu bestesi olan "Büklüm Büklüm" teklisini 45'lik yaparak plak listelerinin zirvesine kuruldu. Kız kardeşi Zerrin Özer müzik kariyerinde hızlı bir yükselişe geçiyordu. Kız kardeşinin müzik piyasasına atılması için her türlü desteği veren abla Tülay Özer, Zerrin ile bir rekabete girmediği gibi bu desteğini sürdürdü. Yıllarca çalıştığı Kent Plak şirketinden ayrılan sanatçı, Yaşar Plak etiketiyle Pop-Arabesk tarzında yayınlanan son LP'si Kalbimdeki Sevgili adlı albümle umduğu çıkış başarısının gerisinde kaldı ve müzik çalışmalarına uzun bir ara verdi. Tülay'ın yorumculuk bağlamında son çalışması, 2010 yılında kız kardeşi Zerrin Özer'in süpervizörlüğünde gerçekleştirilen Her Devrin Devleri adlı pop türündeki tribute albümde Kıraç ile gerçekleştirdikleri düette söylediği "Kolay Vazgeçmeyi Öğrendim" adlı parça olmuştur.¹¹

İMDAT BOY

10 Ekim 1981 yılında Çayırılı ilçesinin Sarıgüney köyünde doğmuştur. Türk halk müzik sanatçısı olan İmdat Boy İlk ve orta öğrenimi Çayırılı'da liseyi İstanbul da tamamlamıştır. Küçük yaşlarda bağlamaya tutkusuyla haşır neşir olan sanatçı ayrıca söz bestecisi, aranjör ve yönetmenlik yapmaktadır. 2007 yılında çıkardığı "Burdayım" albümüyle müzik piyasasına hızlıca girmiştir. Birçok kültürel etkinliklerde dinleyiciyle buluşan sanatçı bugüne kadar 5 albüm 39 şarkı sanat dünyasına kazandırmıştır.

¹¹ www.kralmuzik.com.tr

Şarkıları

1. Adam Değilsin	21. İste ki Kurban Olam
2. Ah Karakız	22. Kaleden Kaleye Şahin Uçurdum
3. Amman Hoca	23. Kara Çalı
4. Arpa Ektim Evlek Evlek	24. Karayer
5. Bana Sitem Edersin	25. Kurbanım Mavi Göze
6. Ben Bana Yanam	26. Nazlı Yarım
7. Bin Eşşeğe Kalma Yayan	27. Ne Diyeyim Ben Sana
8. Burdayım	28. Ne Doktor Ne Hekim
9. Çare Yoktur Elimde	29. Nerden Bilesin
10. Derdo Gran	30. Neye Yarar
11. Dile Kurban	31. Olsun Canım
12. Dünya Çok Geniş	32. Ortada Kaldım
13. Erzincan Dilberi	33. Sallan Selvi Boylum
14. Erzincan'ın Dilberi	34. Sen Değil misin
15. Erzincan'ın Yollarına	35. Sevdalım
16. Geçtim Evlenmekten	36. Sözümü Dinle Arkadaş
17. Gidiyorum	37. Vur Beni
18. Halo	38. Yasak mı
19. İki Yakam Bir Araya Gelmiyor	39. Zamane Kızları
20. İş İşten Geçtikten Sonra	

HAYRİYE ABAKAY

1954 yılında Erzincan'da doğan Hayriye Abakay, 1980 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünden mezun oldu. Bir süre öğretmenlik yaptı. Daha sonra Ankara Çocuk Tiyatrosu ve Ankara Sanat Tiyatrosunda profesyonel tiyatrocü olarak görev aldı. TRT televizyonunun, özellikle köye yönelik drama programlarında oyunculuğu yaptı. 1986 yılından beri Kültür Bakanlığı Devlet Türk Halk Müziği Ankara Korosunda ses sanatçısı olarak görev yapmaktadır.

NURTEN İNNAP

Türk Halk Müziği Sanatçısı, oyuncu (D. 19 Kasım 1934, İstanbul – Ö. 15 Aralık 2007, İstanbul). Babası Kemah'ın Pekerç köyünden Mehmet Fevzi Soyhun'dur. Babası İstanbul'a yerleştiği için İstanbul'da doğan Nurten İnnap, Kandilli Kız Lisesinde öğrenci iken evlenmiş ve eğitimini yarım bırakmıştır. Türk Sanat Müziğine olan ilgisi dolayısıyla İstanbul Belediyesi Türk Müziği Konservatuvarına devam etmiş, 1960 yılında İstanbul Radyosunun açmış olduğu sınavı kazanarak TRT sanatçısı olmuştur. Gönünde Türk Sanat Müziği olmasına rağmen boş kadro THM'de olduğu için THM sanatçısı olmuştur.

Nurten İnnap, müzisyenliği yanı sıra iki filmde rol aldı, ayrıca Mini Etekli Kızlar (1969) gibi bazı bazı sinema filmlerine türkülerıyla katıldı. 15 Aralık 2007, İstanbul'da hayatını kaybetti. Cenazesi İstanbul Radyosundaki törenden sonra Şişli Camisinden kaldırılarak Silivrikapı Ayvalık Mezarlığındaki aile kabristanında toprağa verildi.

Rol Aldığı Filmler: İstanbul'da Cümbüş Var (Kendisi, 1968), Vur Patlasın Çal Oynasın (1970).

NEZİR ŞENER

1933 yılında Tercan'da doğdu. 1954 yılında Van, Ernis İlköğretmen Okulunu, 1957'de de Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünü bitirdi. Erzincan Lisesi, Bursa Işıklar Askeri Lisesi, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğretmenlik yaptı. Tercan'ın ünlü Hatunoğlu sülalesindeki müzik yeteneği onda da vardı. Müzik eğitimi alması bu yeteneğin bir devamıydı. Milli Eğitim Bakanlığınca ilköğretim öğrencilerine tavsiye edilen "Blok Flüt ve Dağarcık" adlı kitabında çalgı eğitimini tamamen yerli tonalitelere dayalı olarak hazırladı. Örnek olarak kitaba koyduğu ezgilerde Erzincan Tercan yöresinin motiflerine özen gösterdi. Pek çok yöre türküsü okul müziğine kazandırılarak, halk müziği sevgisini aşlamaya çalıştı. Kendi ifadesiyle; Denizde damla bile olsa, halk müziğine katkısını duyurmak istedi. Nezir Şener okuldaki müzik derslerinin dışında, Bursa'da Ahmet Vefik Tiyatrosu ve Gençlik Tiyatrosunda müzik

Nezir Şener

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

yapımcısı olarak çalışmalar yaptı. Emekli olduktan sonra İstanbul'a yerleşti. Müzik çalışmalarına öğrenciler yetiştirerek devam etmektedir.

ERZİNCANLI HALK OZANI

HAFIZ SALİH DÜNDAR

(Sılbıslı Salih-1912-1953)

HAYATI VE TÜRKÜLERİ

Feti Karsak

ÖNSÖZ

Kültürler maddi ve manevi değerlerin bütünü olarak milletlerin yaşadığımız yeryüzünde yerlerini tayin eder. Kültürümüz bizim yaşama biçimimizdir, kültürümüzü besleyen aynı zamanda inançlarımız, örf ve adetlerimiz, gelenek ve göreneklerimizdir.

Kültürümüzün yaşatılması ancak gelecek kuşaklara doğru aktarılması ile olacaktır. Bu itibarla genç kuşaklara aktarılmasının yollarından biride kitaplar vasıtasıyladır.

Erzincan ilimizin çok müstesna değerlerinin yanında Hafız Salih DüNDAR'ın da Türk Halk Edebiyatımıza katkıları olmuştur. Erzincanlı'nın kederini, hüznünü, neşesini yaşamış olaylarını Türkülerinde dile getirerek kültürümüze zenginlik katmış ve taş plakları ile ölümsüz hale getirerek nesilden nesile intikalini sağlayarak devamlılığını sağlamıştır.

Ozan Salih DüNDAR yanık duygulu ve gür sesi ile Türkülerinde Erzincanlı hemşehrilerinin duygularını işleyerek gönüllerinde yer etmiştir.

Millet olarak bütün değerlerimize sahip çıkarak, Milli şahsiyetimizi korumalıyız ve gelecek nesillere aktarmalıyız. Hazırlanan bu kitab Erzincanımızın kültürüne, Türk Halk Müziğimize ve gençlerimize katkı sağlayacaktır.

Sonsuza kadar Türk yurdu olarak kalacak olan ve her karışı ecdadımızın kutsal kanları ile sulanarak tekrar vatan kılınan anayurt da genç Cumhuriyetin Büyük Atatürk tarafından kurulması ile yediden yetmişe Türk halkı el ele vererek birlik içerisinde tarım başta olmak üzere, sanayi, tekstil, eğitim ve kültürel alanlarda hızla gelişmeye başlamıştır.

Erzincanlı Hafız Salih Dünder işte bu genç Cumhuriyetin 1932-33 yıllarında Türk Halk Müziğine gönlünü kaptıran ilk lerindendir. Can Erzincan dan İstanbul yolarına düşer ve kültürümüze yüzlerce Türkü kazandırır. Bu gün TRT repertuvarında bir çok Türküsü yer almaktadır.

Efsane sanatçı Hafız Salih Dünder'in plakları Erzincan ve tüm ülkemize yayılmaya başlayınca, sesinin yanıklığı ve dokunaklığı ile halkın gönlüne yer eder, aradan geçen 70 yıla rağmen halen adından söz ettirmekte ve Türküleri dilden dile dolaşmaktadır.

Ozan Salih Dünder Erzincan'ımızın tarihi ve kültürel özelliklerini Türkülerine yansıtmıştır. Türkülerini dinleyen halk kendi duygu düşünce ve yaşanmış olaylarından olguları duymuş hissetmiş ve benimsemiştir. Bu itibarla Türküleri daha asırlarca dilden dile gönülden gönüle aktarılarak gidecektir.

Türkü söyleyen ve türkü dinleyenlere selam olsun.

Bu çalışmayı severek okuyan ve sabırla özümseyen türkü severlere..

Feti Karsak - Mayıs 2022, Aydın

DOĞUMU VE ÇOCUKLUĞU: Erzincan'ın Taşçı Mahallesinde 1912 yılında doğdu, (1939 depremi öncesi Erzincan'ın, Taşçı hamamının yer aldığı mahalle), Taşçı Mahallesi kütüğüne kayıtlıdır, babası Dindaradelerin Ahmet Dünder oğlu İbrahim, annesi Hacı Şakir Fındıklı kızı Hanife, dedesi Ahmet Dünder zamanında Erzincan'ın merkez köylerinden olan Ekmekli Köyüne (eski adı Silbıs) de ikinci bir ikametgah açmışlardır. Erzincan'da ve Ekmekli Köyünde (Silbısta) yaşamaya devam etmektedirler. Salih askerlik görevine kadar şehirde hafızlığa ve köyde de bağ bahçe işlerinde babasına yardımcı olmaktadır.

Erzincan'ı 02 Temmuz 1916 yılın'da, Rusların işgal etmesinden önce 2016 yılında seferberlik ilan edilince, Mayıs veya Haziran ayları gibi Salih in ailesi Kırşehir'e muhacir olarak göç ederler, Salih dört yaşında ve kız kardeşi Emine'de iki yaşlarındadır, o devirde motorlu araç olmadığı için Atlarla ve Merkepelerle göç ederler. Babası İbrahim Efendi heybenin bir gözüne Salih'i diğer gözüne ise Emine'yi yerleştirmiştir. Bu şekilde yol boyunca çok zorlu bir çile ile Kırşehir'e varırlar. Kırşehir de nasıl bir hal üzere ne şekilde yaşadıkları hakkında bir bilgi sahibi değiliz.

13 Şubat 1918 tarihinde Kazım Karabekir paşa ve Halit paşa liderliğinde Erzincan'ın düşman işgalinden kurtarılmasından sonra, iki yılı aşkın bir süre sonunda sılaya güzel Erzincan'a dönmüşlerdir ve Erzincan'ın Taşçı Mahallesinde ikamet eden Salih in ailesi Kırşehir seferberliğinden sonra Ekmekli Köyüne de yerleşmişlerdir.

Salih in babası İbrahim'in üç erkek kardeşi daha vardır, en küçükleri İbrahim Efendidir, ağabeyleri İbrahim in Köye yerleşmesini isterler ve İbrahim Ekmekli Köyünde yaşamaya devam eder. Köyde daha çok sebze, meyve ve arıcılık işleri ile uğraşırlar. Ayrıca, Erzincan da yaşamaya devam eden İbrahim Efendinin ağabeyleri kendisine destek olmaktadır ve Köy işlerini kardeşleri İbrahim'e bırakmışlardır.

Salih bu sırada altı, yedi yaşların da iken kendi arzusu ve babası Dindaradelerin İbrahim Dünder Efendi'nin de teşvikiyle Eski Erzincan'da Ulu Cami'de kız kardeşi Emine Koyun ile birlikte hafızlık dersleri alarak her ikisi de kısa bir sürede hafız olurlar. Hafız olup camilerde Müezzinlik yapmaya başlayınca sesinin güzelliği ortaya çıkar ve Erzincan'da Mevlithan olarak tanınır, okuduğu Mevlit, ilahi ve kasidelerle Erzincanlıların gönlünde yer eder ve aranan Mevlithan olur.

Salih, çocuk yaşlarında camilerde müezzinlik yapmaya başlar, küçük yaşta hafız olmuştur. Ders aldığı Ulu Camide müezzinlik yapmaya başlar, cuma günleri, cuma salasını okuduğu zaman yaşlı insanların gözlerinden yaşlar süzülür, Salih salayı çok dokunaklı okumaktadır. Erzincan da herkesin dikkatini çeker, askere gidinceye kadar babası

(Dindarzedelerin İbrahim diye bilinen)İbrahim Dünder Efendi ye bağ bahçe işlerinde yardımcı olur. Sebze, meyve yetiştirme işleri ve arıcılık yaparlar. Daha sonraki yıllarda Kars tan Kafkas ırkı arılar getirterek arıcılık yapmaya devam etmiştir. Bahçe işlerinden ve meyvecilikten anlamaktadır, kendi köyünde zamanını bu işlerle meşgul olarak geçirmiştir.

Kardeşi Emine Koyun da Hafızlığı bitirerek 1930'lu yıllardan 1990 yılına kadar 60 yıla yakın bir süre Erzincan'da Kadın cemaatlere mevlithanlık yaptı ve kadın cenazelerini yıkadı. Mevrit cemiyeti olanlar Salih'in kardeşi ve sesi onun sesi kadar güzel olan Hafız Emine Koyundan günler önceden söz alır ve illa da ona mevlit okutmak isterler.Hafız Emine Koyun hem çok güzel mevlit okur ve hem de çok güzel ilahiler söyler.Onun cemiyetine katılan yaşlı kadınlar göz yaşlarını tutamazlar. İki kardeş, Erzincan da kısa sürede tanınır, hemen her cemiyetin, aranan Mevrit hanları ve hafızları olurlar.

Emine kendi köyünden Mehmet Koyun ile evlenir, Mehmet Koyuna Köylüleri Taşoğlan lakabını takmışlardır, Taşoğlan, halk arasında söylenen bir deyimle çam yarması gibi biridir, sırtının genişliği dört karış gelmektedir, babayiğit bir adamdır, çok iyiliksever ve cömerttir, kendisinden yazımızın ileriki sayfalarında daha uzun bahsedeceğiz.

Salih'in yedi kardeşi vardır, sırası ile Emine, Nemnune, Selahattin, Hatice, Alaattin, Nezaket ve Letafet olmak üzere yedi kardeştir.

Sılbışlı Salih; eski Türkçe ve yeni Türkçeyi öğrenmiş ve iyi okumaktadır. Köyünde eski kitapları toplantılarda ve köy odasında okur ve kitaplar' da yer alan Ağıtları ve Türküleri seslendirir, bu şekilde sayısız kitap okuyarak kendi köylülerinin sevgisini ve beğenisini kazanmanın yanı sıra bilgi ve kültürünüde geliştirir,hatta gençliğinde şöyle bir yöntem bulmuştur,kitapları okurken kadın dinleyicilere yumurta getirmelerini ve içtiğinde sesinin açılacağını ve daha güzel okuyacağını söyler,çiğ yumurtaları içer ve kitapları okumaya başlar.Askere gidinceye kadar,günleri böyle geçer, hafızlık yapar çeşitli ilahiler öğrenerek ilahi söyler ve köyünde bağ bahçe işlerinde çalışarak, babasına yardım eder. Bu arada arkadaş topluluklarında Türkü söylemektedir.

ASKERLİĞİ: Askerliğini Erzurum Narman kazasında yapar, askerlik sırasında birçok Türkü daha öğrenir ve arkadaşları arasında takdir edilir. Askerlik dönüşü arkadaşlarının da teşvikiyle İstanbul'a gitmeye karar verir. Daha önce İstanbul'a giden Erzincanlı Hafız Şerif Tanındı'nın plaklarının piyasaya çıkması Salih'in bu kararı vermesinde etkili olur.Babası İbrahim Efendi İstanbul'a gitmesini istemez ve akrabalarından birinin kızı ile evlendirmek ister,Salih babasının bu isteğini kabul etmez ve babasının rızası olmamasına rağmen İstanbul'a gitmeye karar verir ve 1933 yılında 22 yaşlarında Salih İstanbul'a gider.

İSTANBUL TAŞ PLAKLAR VE ŞÖHRET: İstanbul da yol iz bilmediği için zorluklar yaşar ve daha sonra hemşerisi Hafız Şerif Tanındı' yı bulur, ondan kendisine yardımcı olmasını ister fakat Şerif kendisine yardımcı olmaz. Bu nedenle Hafız Şerifle bir daha görüşmezler. İstanbul'da ilk olarak plak şirketlerine başvurur ve Türkü okumak ister, şirket kendisine beste yapması gerektiği söyler.

Erzincanlı Salih'in Ozanlık yanında vardır, hafızlığı ve okuduğu kitaplar, edindiği bilgi birikimi ile ilk olarak,Doktor gelmiş yaralarım bağıyor, Garip annem gurbet elde ağlıyor, uzun havasını besteler ve Taş Plağa okur,daha sonra "Kuleden gel" "Yare bir", "Tophane den çıktım başım selamet" gibi daha birçok türküyü kendisi besteler ve Taş Plaklara söyler.Sayısı tam bilinmemekle birlikte yüze yakın Türküyü plağa okur.Söylediği Türküleri kendi sesinden kitabımızın ekinde DVD olarak vereceğiz. Zamanının plak şirketlerinden "Columbia, Odeon, Sahibinin Sesi" adlı plak şirketlerinde plak doldurur. O devirde sanatçının Türküyü bir sefer okuma şansı vardır, yani plağa kayıt için bir sefer okuma şansı vardır,zamanın tekniği bunu gerektirmektedir.Daha önceden çok iyi hazırlanmak gerekmektedir. Salih'in sesinin gürlüğü nedeni ile kayıt cihazına mesafeli bir seviyede Türküleri söylemesini isterler. O zamanlarda plaklar 'Taş Plak' diye adlandırılır ve kömür karışımı bir yapıya sahiptir,çok dayanıklı değildir,çizilme ve kırılma fazla meydana gelmektedir.Plaklar "Gramofon" diye adlandırılan mekanik, elle kurulan bir cihazda çalınmaktadır. Erzincanlı Salih Dünder'in Türküleri piyasada yayılmaya başlar.

Salih'i şöhret yapan Türküsü "Kuleden Gel Kuleden" hoyrat uzun havadır. Bu uzun hava Salih'in sesine çok güzel oturmuştur.Bu Türkü ile özdeşleşir,yıllar sonra hala bu Türküsüyü anılır, Sılbışlı Salih deyince insanlar bir iç çeker ve hemen hey gidi hey Salih, can Salih bir eli kulağa koyupda " Ele yavrum Kuleden Kuleden Kuleden gel"dedimi insanların yüreğini yakardı.Yaşlılar ve dertli insanlar gözyaşlarını, tutamazlardı derler.Plakları piyasaya çıkınca Salih'in ünü ülkemizin dört bir yanına yayılır.

Bundan sonra, "Sarışın, mavi gözlü, uzun boylu, dolgun yapılı bu Anadolu delikanlısı" yeteneğini kısa sürede herkese kabul ettirir. İstanbul gazinolarının aranılan Ses Sanatçısı olur. Oniki yıla yakın İstanbul'da Ses sanatçısı olarak gazinolarda söyler, uzun bir süre tepebaşı gazinosu diye adlandırılan gazinoda sahne alır ve arkadaşları ile Anadolu'nun çeşitli yerlerine turnelere çıkar konserler verir.Ünü Ülkemizin dört bir yanına yayılır. Tabii bu arada rakipleri çekemezler ve bir tartışmada bacağından kurşunla yaralanır ve denize atılır. Kendi çabası ve arkadaşlarının yardımı ile kurtulur.

Kardeşi Alaattin,bacağındaki o kurşunun çıkarılmadığını ve kendisinin dokunduğunda hissedildiğini anlatırdı,elimi değdirdiğimde o tarafa bu tarafa kaydığını pıt, pıt oynadığını görürdüm derdi. Zamanında, arkadaşlık yaptığı sanatçıların bazıları, Zara'lı Halil Söyler,Urfalı Cemil Cankat,Malatyalı Fahri Kayahan, Neriman Altındağ Tüfekçi, Diyarbakır'lı Celal Güzelses, Urfa'lı Mukim Tahir dir.Bu sanatçılarla turnelere çıkmış ve ülkemizin dört bir yanında birlikte birçok konser vermişlerdir. Plaklarında bazı Türküleri bayan sanatçılarla karşılıklı söylemiştir,bunlardan bazıları Zehra Bilir, Seher Songelen,Necmiye Hanım dır.

Bir defasında, konser salonunda Salih'e sıra gelir ve Salih sahneye çıkar, tahta bir sandalyeye ayağının topuğunu altına alarak oturur ve bir eli kulağında bir uzun hava söylemeye başlar,önde oturan bir protokol seyircisinin eşi sesin şiddeti ile sarsılarak bayılır,bunun üzerine o protokol üyesi tabancasını çeker ve Salih'e ateş etmek ister,bunun üzerine Salih'in arkadaşları Salih'i alarak sahnedan çıkarırlar. 12 Yıl kadar İstanbul gazinolarında ve Tepebaşı gazinosunda türküler söyler, 100 civarında Türküyü Taş Plak'a

okur. Ünü her tarafa yayılır. Bugün TRT Repertuarında yüz civarında türküsü vardır. Bunların bir kısmı repertuara geçmiştir, bir kısmı da komisyonlardan geçmeyi yıllardır beklemektedir.

1939 yılında saz topluluğu ile Erzincan'da konser vermeye gelmiştir, Neriman Altındağ'ında olduğu heyete rica eden babası İbrahim bey, oğlu Salih'i Erzincan'da bırakmaya muvaffak olmuştur. Aradan iki ay bir zaman geçtikten sonra Neriman Altındağ tek başına Erzincan'a gelip biz Salih' siz, yapamıyoruz o nu mutlaka götüreceğim diye İbrahim bey' den rica ediyor, Salih tekrar İstanbul' a dönüyor ve bir süre sonrada orada evleniyor.

Sılbışlı Salih'in ozanlık yanı da vardır, sohbet esnasında dahi türkü yaktığına şahit olanlar olmuştur. Bir, "Kesik Hoyrat" türküsünde;

Aman Aman

Yare bir yare bir Sür harmanı yüz olsun

Fitil çifte yare bir Balat edin düz olsun

Ele çıkaydım dağ üstüne Doksan dokuz yaram var

Kavuşaydım yare bir Birde sen vur yüz olsun

der, Erzincanlı Salih

Bilindiği üzere bu toprakların insanı dertlidir, Anadolumuzda çok uzun süren savaşlar olmuştur, bizim Erzincan'ımızın seferberlikler, ermeni zulmü, depremler, kıtlıklar görmüş olması, coğrafyası ve iklimi türkülerine, şiirlerine ve manilerine yansımıştır. Erzincan'ın türküleri Uzun Havalılar, Mayalar, Hoyratlar ve Ağıtlardır. Erzincan'ın hareketli türküleri pek azdır. Erzincanlı bu hüznü türkülerde kederde hazzı bulur, huzura erer, gözyaşlarını akıtarak rahatlar kendince mutlu olur. Ancak ümidini hiçbir zaman yitirmez, bunca sıkıntılı bir yaşama rağmen hayata ve Can Erzincan'a dört elle sarılır, nihayet 1939 ve 1992 depremlerin' den sonrada şehri yeniden imar etmiş ve geliştirmişlerdir.

Yine bir Türküsünde;

Taşa verdim yanım Dağları duman aldı

Toprak emdi kanımı Bülbülü figan aldı

Azrail 'e can vermezdim Azra ile borçlu kaldım

Canan aldı canımı Bir canım var yar aldı

Elinde altın şamdan

Perdeyi kaldırdı camdan

Al hançeri vur sineme

Ben usandım bu candan

Bu Türküsü de Erzincan ve tüm ülkemizde çok bilinen sevilen ve TRT de de çok söylenen mistik bir havası olan bir Türküdür. Hafız Salih Dünder'in çoğu Türküsünde manevi bir hava vardır, yaradan'ı ve onun tecellisini Türkülerinde dillendirir. Ayrıca; Salih Milliyetçi, muhafazakâr, vatanını ve milletini seven Erzincan aşığı bir kişiliğe sahip halk ozanıdır.

Yine bir Türküsünde,

Çay aşağı gider bozkurdun izi

Ağzında götürür bir körpe kuzu, diye devam etmektedir.

Salih'in gençliğinde yaşadığı dönemin özelliği gereği kitaptan başka bir eğitim kaynağı yoktur,fakat Salih'in şansı Dindarzedeler ailesi kültürlü bir aileden gelmektedir atalarında Osmanlı Paşaları vardır bir rivayete göre Osmanlı Paşasının Erzincan'a atanması ile Erzincanda yerleşmiş kalmışlardır.Salih eğitilmiş bir aileden gelmesinin etkisi ile onu okumaya ve kendini geliştirmeye sevk etmiştir. Kitap okuma hevesi ve sesinin güzelliği onu çeşitli hikâye kitaplarını okumanın yanı sıra kitaplarda geçen manileri,şairleri,ağıtları ve Türküleri öğrenmiş ve okurkende seslendirmiştir. Bu itibarla Türkülerinin çoğunu kendi yakmıştır,o devirlerde Türkü sözü ve bestesi olarak ifade yerine Türkü yakma olarak ifade edilirdi,yani ağıt yakar gibi içinden geldiği şekilde Türkü yakıyor.Bu özellik ozanların geleneğinde var.Salih'in bu özelliğine arkadaş topluluklarında şahit olan arkadaşları vardır,bir anda bir vesile ile bir Türkü dillendirmektedir.Bu itibarla Erzincanlı Salih Halk ozanıdır.

KARDEŞİ HAFIZ EMİNE VE EŞİ TAŞ OĞLAN: Kardeşi Hafız Emine kendi köylerinden Taşoğlan lakaplı Mehmet Koyun ile evlenmiştir. Çocuğu olmamıştır. Taşoğlan, Mehmet koyunun üç kız kardeşi vardır. Köyün baba yiğitlerindedir. Askerliğini İstanbul da yapmıştır. Askerlik sonrası İstanbul da kalarak çalışmıştır. Yüksek bina yapılarına sırtında çok ağır yükleri çıkarması ile bilinir. Bu itibarla çok para kazanmış ve Erzincan'a döndükten sonra bahçe işleri ve hayvancılıkla uğraşmıştır. Daha sonrada halamız Emine ile evlenmiştir. Taşoğlan kendi atını yüklerken atının tayını dişleri ile tutarak kendi başına yüklemesi ile bilinir. Hayırseverdir köyde sofrasında herkes oturmuştur. Köyümüzden ilk defa Hacıya giden ve üç ay zarfında at ile gidip gelen dindar bir kişidir. Amcam Salih Dünder hacıdan gelirken şehrin dışında kalabalık bir toplulukla karşılayarak köye gelinceye kadar ilahiler kasideler söylemiştir. Katılımcıların gözyaşlarını tutamadıklarını büyüklerimiz anlatırdı.

Köyde tosunlar kesilmiş tüm köylüye yemek verilmiştir, Mevrit okunmuştur. Tüm Köylüler akın akın hayırlı mübarek etmeye gelmiştir. Hacı Mehmet Koyun (Taş oğlan) tek başına olmasına rağmen zeki ve güçlü kuvvetli olması ile köyünde herkesin imrendiği bir hayat sürmüştür. Bunda mutlaka ki İstanbul da bulunmasının etkisi çok olmuştur.

Yaşlı zamanların da ben 17 -18 yaşların da idim, Cuma günleri koluna girerdim köyümüzün Camisine namaza giderdik. Bu vesile ile çok duasını almışım, şükür.

Balta ile odun kırmasına da şahit olmuşluğum vardır, baltayı sıvazlamadan iki elini de baltanın sapının tam ucundan tutarak kaldırıp bir vuruşta yaşlı haliyle koça kütükleri yarmasını görmüşümdür.

Yine bir anısını da Beşir Yücel dayım anlatmıştır; O tarihlerde dağdan odun yapmaya giderlermiş, Taş Oğlan bir defasında odun yapmaya gider ve dönüş yolunda Beşir dayımı görür dayım bir ayı görmüş ve geçip gelememiştir, o tarih de dayım daha çocuk denecek yaştadır, eniştemiz Taş Oğlan, dayımı atının terkisine alır ve hiç istifini bozmadan ayının yanından geçer giderler.

Çocukluğumuz da köyümüze şehirden araba geldiğini duyunca köyün merkez durağına gidip Hacı Mehmet Koyun 'u eniştemizi beklerdik, arabadan iner inmez başını sarardık. Bir torbanın içinden akide şekerlerini çıkarır tüm çocuklara bize dağıtırdı, çocuğunun

olmayışının etkisi ile olacak çocuklara karşı çok büyük bir sevgisi vardı, severdi başlarını okşardı ve şekerler dağıtırdı.

Köyümüzde hiç kimseyi incitmemiş, herkese iyiliği dokunmuş, yüreği sevgi ile dolu bir insandı. Doksan beş yaşlarında rahmetli olmuştur ve Terzi Baba Mezarlığına defnedilmiştir. Rabbim rahmet eylesin nur için de yatsın.

Eşi Halam Emine Koyun hafızlığı ile (yazımızın ileri safhaların da yazdığım gibi) bir taraftan eşi ile birlikte köy işleri ile meşgul olurken bir taraftan da hafız olarak bayan cemiyetlerinde mevlit okuyor ilahiler ediyor ve uzun yıllar bayan cenazelerini yıkıyor. Eskidencenazeler Hastanelerde değil de kendileri evlerinde veya camiiler'de yıkatıp defnediyorlardı. Hafız halamızı yıllarca bu hizmeti sürdürdü, Halamız eşin den sonra 1990 yılın da rahmetli olmuş ve oda Terzi Baba Mezarlığına defnedilmiştir.

Allah rahmet eylesin makamı cennet olsun, ben de emeği çok tur, annem gibi beni sever ve bana yardımcı olurdu. Hafız Emine Koyun'un hakkını ödeyemeyiz. Nur için de yat inşallah benim çok kıymetli Hafız Halam.

ERZİNCAN'A DÖNÜŞÜ VE ŞEHİR PARKI: Erzincanlı Salih DüNDAR, 1939'da depremden sonra Erzincan'a gelir ve bir süre sonra tekrar İstanbul'a döner bir kaç plak daha doldurur, bunlardan biride Erzincan Depremi üzerine kendisinin yaktığı bir Erzincan, ağıtıdır.

ERZİNCAN, ERZİNCAN YOLUN DÜZ GİDER

Erzincan , Erzincan yolun düz gider
Allar giymiş bir kınalı kız gider
Oğul yaralıdır göynüm yarime gider
Her yanın bürümüş duman Erzincan

Yarin diyarına düşeydi yolum
Saraydı boynuma uladı kolun
Koyun kuzulardan doludur evim
Her yanın bürümüş duman Erzincan, Türküsünü plağa okur.

Babası İbrahim Efendi'nin 04.03.1941 yılında vefatından bir süre sonra, Erzincan'a gelir ve akrabalarının ısrarı ile Erzincan'da kalır, İstanbul'a dönmez. Erzincan da Ekmekli köyündeki bahçe işlerinin yanı sıra Erzincan Şehir parkını kiralar ve kardeşi Alaattin ile birlikte işletmeye başlar. Çocukluğunda ve gençliğinde olduğu gibi Camilerde Müezzinlik yapmaya ilahiler, kasidele ve mevlit okumaya başlar. Bir taraftan da Halk Eğitim Merkezinde, Türk Halk Müziği Topluluğun'da müzik çalışmalarına devam eder ve gençlerin yetişmesine katkı sağlar.

Kendi döneminde, Erzincanlı mahalli sanatçılardan bazıları; Hafız Şerif Tanındı, Esat Ertürk (Kiy'li Esat), Ahmet Türkoğlu, Marangoz Nafiz, Cimin'li Deli Halil, Biterişli Ejder

Hafız, Bakırcı Naim Efendi ve bir alt kuşaktan Nizamettin Bayram, Abdullah Sarıkaya, Hacıoğlu Selahattin (Selahattin Divarcı), bu sesleri bir birinden güzel sanatçılarla birlikte o tarihlerde adı Halk Evleri diye isimlendirilen, şimdiki adı ile Halk Eğitim Merkezinde çeşitli konserler vermiş ayrıca yeni gençlerin yetişmesine de katkı sağlamışlardır.

Bunlardan Hafız Bakırcı Naim Efendi Salih Dünder'ın daha çok samimi olduğu arkadaşlarındandır. Birlikte camilerde müezzinlik yapmışlardır.

Salih Dünder fotoğrafları bölümünde, birlikte Halk Eğitim Merkezinde çalışma yaptıkları arkadaşları ile birlikte toplu fotoğrafları vardır.

Salih Erzincan'a dönmeden önce İstanbul'da Emine isimli bir bayanla evlenmiştir, daha sonra üç çocuğu olmuştur,İbrahim,Gülşen,Hanife adlarında,Salih,rahmetli babasının adını oğluna,annesinin adını da kızına vermiştir.Eşi Emine Salih in 1953 yılında ölümünden bir yıl sonra İstanbul'a taşınmış ve çocukları halen İstanbul da ikamet etmektedirler.

Salih, İstanbul da bulunduğu yıllarda çok ünlü olmuştur, plakları ülkenin dört bir yanına yayılmıştır. Birçok defa arkadaşları ile turnelere çıkmıştır. Ölümünden sonra kardeşi Alaattin İstanbul'da tanıştığı bir arkadaşından şunları dinlemiştir,Salih Ses sanatçısı olarak kazandığı paraları tutsa idi,İstanbul'da çok şeylerin sahibi olurdu,demiştir.

Hakkında çok şeyler anlatılmaktadır,sesinin yanıklığı,gürlüğü ile ün yapmıştır, (o devirde mikrofon olmadığı için gür ses revaçtadır) Türkü okuduğu cemiyetlerde,bütün herkes pür dikkat onu dinler ve tekrar okuması için çok ısrar ederlermiş.Türkü söylediği yerde devirde mikrofon olmadığı için sesinin gürlüğü ile her tarafa rahatça duyurması ile çok dikkat çekmektedir.O Türkü söylediğinde orada bulunanlardan kimse Türkü söylemek istemez,çünkü Salih; Allah vergisi çok gür, yanık, renkli bir sese ve kusursuz Müzik kulağına sahiptir, Absolut Kulak,Mutlak Kulak ta denilen Allah vergisi doğuştan bir kulağa sahiptir. Öyle bir ses ki kendinden ekolu dur,renkli bir sestir,aynı zamanda dokunaklıdır,sesinin güzelliği ve rengi söylediği her Türküde olduğu gibi en iyi ve güzel haliyle, Kuleden gel Kuleden,Doktor gelmiş yaralarım bağlıyor,Güzel seni gözler için sevdim,Yare bir yare bir,Okurum yazı bilmem,Çaya aşağı gider bozkurdun izi,Sabahtan elimle ben vurdum yola Akşama çavuşum gele (Köşünker ölüm Havası),Kalbimde açılmış kanayan yaraların var, Gazeli ve yine Bibaht olanın, Gazeli Türkülerinde daha belirgin bir şekilde sesinin rengi, yanıklığı, gürlüğü ve nefesinin süresi anlaşılmaktadır.Sesi çok uzak mesafelerden duyulmaktadır, Rahmetli Erzincanlı Mustafa Uçar Erzincan Türküleri ve Erzincan'ın ünlü sanatçıları kitabında Erzincanlı Hafız Salih Dünder'da üç oktav ses olduğunu ve eşsiz bir kulak yeteneğine sahip olduğundan bahsetmekte ve Erzincan'ımızın dev sanatçılarındandır diye ifade etmektedir.

Bir defasında,kendisinin çalıştırdığı Şehir Parkın da Gece saat 23.00 sıralarında söylediği bir uzun havanın Erzincan'a 5-6 km mesafede olan Vasgirt köyünden duyulmasının ardından köylülerin pijamaları ile parka geldiklerini o anda görenler anlatmaktadır.

Yine bir defasında, Erzincan'ın eski sinema denen salonuna bir konser gelir ve o akşam Salih Dünder'ın çalıştırdığı Şehir Parkında müşteriler azdır,Salih, sorduğunda konser var

ondan olabilir derler,Salih,kimin konseri olduğunu öğrenir ve bir tahta sandalyeye oturarak bir hoyrat okur,sesi duyan sinemadaki seyirciler sinemayı boşaltarak parka gelirler,konseri veren sanatçılar şaşırırlar ve durumu öğrendiklerinde Salih'in yanına gelerek,görüşürler,sizin burada olduğunuzu bilmiyorduk, üstadım der, özür dilerler.

Salih'in kazandığını arkadaşları ile birlikte harcama gibi bir alışkanlığı vardır.Bu nedenle hem çevresi çok geniştir ve hemde çok sevilmektedir.Her zaman neşeli,güler yüzlü,başkalarına karşı devamlı pozitif, yardım sever ve babacan bir yapıya sahiptir. İki elini birbirine vurarak gülmesi ile anılmaktadır, Müziğin yanı sıra gençler arasında zamanında yaygın olan sporları 'da yapmıştır.Gülle atmaya benzeyen ve o zamanlarda 'Koldaşı' diye adlandırılan taş atma yarışmalarında,akranları arasında her zaman birinci olmaktadır,kendisini gecen olduğunda,o işareti mutlaka ileri geçecek taşı atarmış.

Erzincanlı Salih aynı zamanda yakışıklılığı ile de gönüllerde taht kurmuştur.Uzun boylu,mavi gözlü, sarışın, saçları ensesinde kıvrım kıvrım altın sarısı gibi parlayan, renkli gözleri ve İstanbul lehçesi ilekonuşması ile herkesin beğenisini kazanmıştır. İstanbul lehçesi ile çok güzel konuşur ve dinletirmiş.

Salih ile ilgili bir anı;Akıramız ve köylümüz Süleyman Pınar'ın oğlu Subay Haluk Pınar'ın amcam Salih Dünder ile ilgili bana anlattığı bir hatırası;

Salih amca 185-88 boylarında etine dolgun,sarı saçlı,mavi gözlü,lüks giyinen yakışıklı,babayiğit birisi idi, ünlü birisi olmasının yanı sıra sevecenliği ve babayiğitliği ile bizim çocukluğumuzu çok etkilerdi, ben,oğlu İbrahim,büyük kızı Gülsen,Muzaffer Yücel,Hamit Çeşner,Vesile hanımın tarlasının tumbunda onu bazen bahçesinde çalışırken seyrederdik, bahçesinde başında fotr şapkası ile ağaç budarken ve fidan aşılarken onu izlerdik,

Ayrıca,Selahattin eniştemin abisi olması beni gururlandırır.Bir gün biz arkadaşlarla bahçesinde ki dut ağacına salıncak kurmuş oynarken rahmetli Salih amca çıka geldi, hepimizi başına topladı bizimle sohbet etti,bize okuyup ne olacaksınız diye sordu,sıra bana gelince,ben berber olacağım dedim,Salih amca yüzüme baktı baktı, tebessümle, anladım,tıraşı berber,sünneti berber,dişi berber çekerse çocukta berber olmak ister dedi.Hiç unutmadığım bir anımdır,makamın cennet olsun Salih amcam.(Anlatan;Haluk Pınar)

Ünlü Sanatçı Mehmet Özbek; (Ses sanatçısı ve Devlet Sanatçısı)TRT' nin Erzurum Radyo evinde 1987 yılı da açmış olduğu TRT Sanatçı sınavına girmiş idim,sınav esnasında Mehmet Özbek hoca bana Erzincanlı Salih senin neyin oluyor dedi,ben de amcam oluyor dedim,onun uzun havalarından birini söylemişsin dedi,ben amcamın Kuleden gel kuleden Hoyrat uzun havasını söyledim,Erzincanlı Salih uzun havaları çok güzel seslendiren ve uzun hava üzerine çok meşhur olmuş biridir,yanık renkli gür sesi ile çok müthiş bir yorumu vardır.Uzun havalarda her ahengi yerli yerince çok müthiş yapmaktadır.

Nurettin Dadaloğlu , (Ünlü Ses sanatçısı)Rahmetli Nurettin Dadaloğlu 1986 yıllarında Erzincan'a gelmiş ve o zaman ki UN-SAN un fabrikasının karşısında bir eğlence parkında akşamları program yapmaktadır. Benim Erzincan Belediyesi Türk Halk Türküleri ve Türk

Halk Oyunları Topluluğundan koro arkadaşım Samsunlu dökümcü Süleyman Şimşek'in bulunduğu bir ortamda, amcam Salih Dünder'in akrabalarını tanıyan var mı diye sormuş.

Arkadaşım, ben den bahsediyor ve daha sonra bana, Nurettin Dadaloğlu seninle görüşmek istiyor dedi. Süleyman Şimşek abi ile beraber bir akşam gittik, elektrikler şansımızdan kesilmiş ve bu sebeple bahçede oturmuş çay içiyorlardı, bizde oturduk, Süleyman abi beni Erzincanlı Salih in yeğeni diye tanıttı, yanlarında kendi Köyümüzün, Ekmekli Köyümüzün Muhtarı Kemal Köse ve iki kişi daha vardı, bir müddet sonra Nurettin Dadaloğlu bana amcamın Türkülerinden söylememi istedi ben hocam estağfurullah siz buyurun dedim, o da tekrar söylememi ısrar etti, amcamın Taşa verdim yanımı toprak emdi kanımı türküsünü söyledim, çok etkilenmiş olacak ki amcamı anlatarak ağlamaya başladı, bana da ben Salih'e ağlıyorum sen neden ağlamıyorsun diye çıkıştı ve sitem etti, bu hatıramı da yazmak istedim.

KARDEŞİ ALAATTİN

Kardeşi Alaattin abisi Salih ' in ani ölümü ile çok üzülür ve yıkılır uzun süre etkisinden kurtulamaz. Diğer ağabeyi Selahattin Polis olmuş ve meslek gereği ailesinden uzaktadır. Ailenin bütün yükü babamız Hacı Alaattin'e kalmıştır, babamız Annemiz ile birlikte gece gündüz demeden çalışıp evleninceye kadar diğer kardeşlerine ve zamanla altı çocuğu olan bizlerin yetişip ve okumasını sağlamışlardır, Sabah ezanı ile kalkıp gece yatsı vaktine kadar, bazı günler işin gereği geceleri bile çalışarak bizleri büyütmüşler.

Bizler büyükten küçüğe Zerrin, Şakir, Zeki, Feti, Mete, Metin olmak üzere altı kardeşizdir.

Babamız ve Annemiz 1984 yılında Hacıya giderek hacı olmuşlardır, Baba ve Annemiz bizim için çocukları için hayatlarını feda edencesine çalışmışlardır, o kuşağın çalışkanlığı, doğruluğu ve sadakati, çok önemliydi, çok çalışarak bizlerin rahat yaşamamızı sağlamışlardır.

Babamız 2004 ve Annemiz de bir yıl sonra 2005 de rahmetli olmuştur ve her ikisi de kendi vasiyetleri ile Terzi Baba Mezarlığına defnedilmişler. Rabbimiz rahmet eylesin nur içinde yatsınlar, makamları cennet olsun inşallah.

ANKARA RADYOSU 13 ŞUBAT 1953

1953 Yılında Erzincan Belediye Başkanlığı Salih Dünder'in " Erzincan'ın Kurtuluş Programı" için (13 Şubat 1953) Ankara Radyosuna gitmesini ister. Ankara'ya vardığında bir gün önce Erzincanlılar gecesinde çok fazla türkü söyletirler, yorulur ve ertesi gün 13 Şubat 1953 günü Radyoya gider basamakları ikişer zıplayarak çıkar ve o sırada kalbine bir ağrı gelir, beş dakika kadar sürer, Canlı Yayın'a çıkamaz ve Radyodan çıkarlar yanında Erzurumlu Seyfettin Sıgmaz ve onun kardeşi vardır, yolda tekrar kalp krizi geçirir ve Numune Hastanesine arkadaşları kaldırır orada tedavisi başlar. Ankara da Sevenleri hastaneye akın ederler, 13 Şubat akşamı Erzincanlılar radyo olan evlerde Salih'in türkülerini dinlemek için toplanırlar, fakat söz konusu saatte hemşerisi Sivaslı Aşık Veysel'i canlı yayına çıkarırlar. Akrabaları, köylüleri ve tüm sevenleri endişeye kapılırlar, ertesi gün kardeşi Alaattin'e bir telgraf gelir. Kalp Krizi geçirdiği öğrenilir.

Kardeşi Alaattin daha sonra,Ankara'ya yanına gider,Salih 13 Şubat 1953 ten 29 Nisan 1953 gününe kadar Ankara Numune hastanesinde tedavi görür 3 aya yakın Numune hastanesinde sırt üstü yatar, fakat o günün şartlarında kalp rahatsızlığına bir çare bulunamaz, meydana gelen rahatsızlığın tedavisi mümkün değildir. Doktoru, kardeşi Alaattin'e tembihler ve taburcu eder.Erzincan'a dönmek üzere hastaneden çıkarlar, Erzincan'a telgraf çekerler, trenden bilet alırlar, Erzincanlılar karşılama için hazırlık yaparlar.

DAYISI AHMET FINDIKLI'NIN NOTU

No:16'ya 14.02.1953

Salih Ağabey, geldiğinizi duydum otelde bulamadım, ben Hakkı Paşalardayım yârin sabah gelirsiniz görüşürüz, hemde paşayı görmüş olursun , selamlar. Dayın Ahmet FındıklıAdres; Mebus Evleri Sokak 1 No: 34 Telefon: 31601

1938 - Mersin'de tören birliğini denetliyor. Sağında Vali Rünettin Nasuhioğlu, solunda Gen. Hakkı Akoğuz görülmektedir
37 / 62

Not: Ahmet Fındıklı,Salih DüNDAR'ın dayısı Hacı Şakir Fındıklı'nın oğludur. Hakim olmuş ve Yargıtay üyeliği yapmıştır Ankara da yerleşmiştir, kardeşleri, Şevket, Hanife, Saadet ve Feride dir. Bahsi geçen paşa akrabamız Atatürk'ün silah arkadaşı, Orgeneral İsmail Hakkı Akoğuz dur.

AMCASININ OĞLU REMZİ DÜNDAR'IN HASTAHANEYE SALİH'EYAZDIĞI MEKTUP

Salih bey, kardeşim, birkaç gün önce gönderdiğin mektubu aldık geçirmiş olduğun rahatsızlığa çok üzüldük Allah sonunu hayırlı eylesin. Herkesten bir türlü havadis alıyoruz, hepsi bir üzüntü, geçenlerde bizim Osman Toprak'tan mektup aldım, üzülmemek gayri kabil Allah hayırlısıyla kalkmanı kısmet etsin, Doktorların tavsiyesi nelerden ibaretse iyice tedavi

olmanın kolayına bak, burada hiç düşünülecek bir yaramaz iş yok. Annen, çocuklar, hanım çok iyidirler bir endişeleri oda sensin, ben sık sık uğruyorum, hiçbir şeye ihtiyaçları yoktur, çocuklar okullarına devam ediyorlar sıhhatleri yerinde, Alaattin her gün şehire, geliyor. Burayı hiç merak etme, kendi tedavine bak, bu günlerde eve kömür de alacağız, ben senden daha itinalı olarak evinizin ihtiyaçlarını, temin, ediyorum sen bunları hiç düşünme, kendi istirahatine bak hiç çıkmak isteme ne zaman iyice iyileşirsen o vakit taburcu ol. Erzincan'a yeniden Kar yağdı, kış geldi hiç tadı yok, gelmeye acele etme iyice tedavi ol, başka yazacak hiç bir havadis yok, Annen gözlerinden, Çocuklar ellerinden, Alaattin'de ellerin den öperler bende hayırlı sıhhatafiyetler diler gözlerinden öper mektuplarını beklerim. 09.03.1953 Amcazaden Remzi Dünder

Alaattin de çok çok selam eder ellerinden öper, gelmek istiyor ben mani oluyorum, istersen gönderelim, bu tarafı hiç merak etme, kendi istirahatine bak.

MEKTUP

Salih, 15/03/1953 tarihin' de Ankara'da,Hastanede yatarken kardeşi Alaattin' e bir mektup yazar, kendisi hastane de sırtüstü yattığı için akrabası Turan Toprak'a söyler ve Turan bey yazar,daha önce kardeşi Alaattin mektup göndermiştir,yanına gelmek istediğini ve hastalığının ne olduğunu sorar merak ettiklerini söyler,yanına gitmek istediğini söyler,Salih o mektuba cevaben bu mektubu yazar.

“Kıymetli Kardeşim Alaattin, Turanın vasıtası ile gönderdiğin mektubu aldım,çok üzüldüğünü yazıyorsun,üzülmeye lüzum yok,ben bilakis memnun oluyorum ki bu hastalık beni burada yakaladı.Şayet Erzincan da yakalaysaydı Allah bilir ya belki ölürdüm.Burada gayet iyi bakıyorlar ve çok tecrübeli doktorlar var.Alaattin mademki bu kadar ısrar ediyorsun hastalığımı yazayım,Radyo Evine Türkü söylemeye gitmiştim,orada merdivenleri ikişer atlayarak yukarı çıktım işte bu anda kalbimde bir ağrı meydana geldi.Okuyamadım,beş dakika sonra biraz azaldı,arkadaşlarda programlarını tamamladılar.Seyfettin Sıgmaz diye bir arkadaşla kardeşi 'de yanında idi Radyo Evinden çıktık giderken tam yolun ortasında tekrar aynı ağrı geldi oraya düştüm,sağ olsun arkadaşlar hemen beni hastaneye kaldırdılar.Hastanede hemen tedaviye başladılar,hastalığının kalp krizi olduğunu söylediler çok tehlikeli imiş ama hamdolsun atlattım.Şimdi ağrı sızı falan hiçbir şeyim yok yalnız bu hastalığı iyi edebilmek için kıpırdamadan hep sırt üstü yatırıyorlar işte bana biraz ızdırap veriyor,yani hamdolsun üzülecek bir şey kalmadı.Sen gelmek istediğini yazıyorsun sağ ol gelmiş gibi memnun oldum,ama gelmene taraftar değilim,birincisi buralarda sefil olursun,ikincisi senin orada kalarak eve barka alakadar olman benim için büyük ikramdır.Seyfettin gelmişti izini bitti gitti,iki gün öncede ondan tel aldım onunda hastası varmış ve benim sıhhatimi soruyor. Alaattin şayet ben gelmeden ortalık ısınır kızılıçıklar çiçek açarsa arıların ağzını açarsın başkalarını bekleme,paraya falan sıkılma Şeftali aşlamalarından sök sat,Kuzulayacak mallara

den al yedir.Eve sık uğra ve ihtiyaçları olursa karşılamaya uğraş.Diyeceklerim bu kadar selam edipcümleten gözlerinizden öperim.Beni sorup sual edenlerin cümlesine selam ederim.Ağabeyin Salih Dündar”

Kardeşi Alaattin e yazdığı mektuptur.

SALİH'İN TÜRKÜ SEVDASI VE VEFATI

Hastaneden çıktuktan sonra Salih, kardeşine radyoya uğrayalım arkadaşlara allahaismarladık edelim der, kardeşi mani olmak ister fakat o dinlemez.

Çünkü Erzincanlı Salih Dündar'ın çok güzel özellikleri vardır,herkes ona can Salih diye hitap eder, Erzincan deyimiyle "Çok ciğerlidir"yani dost canlısıdır,hatır sayar,babacandır,merttir,iyiliği unutmaz çok sağlam bir karaktere sahiptir

Radyoya varırlar, arkadaşları toplanırlar ve Erzurumlu klarnet sanatçısı Seyfettin Sıgmaz canlı yayında birkaç türkü okumasını, stüdyonunhazır olduğunu ve Erzincanlılar bekliyordur sesini duysunlar der. Kardeşi Alaattin bu duruma mani olmak ister, fakat Salih ikna olmaz. Seyfettin Sıgmaz bir deneme için klarneti ile yol gösterir ve bir prova alırlar, canlı yayın için stüdyoya geçerken Salih basamaklarda tekrar kalp krizi geçirir ve Radyo Evi'nde kardeşi Alaattin'in kollarında Hakkın Rahmetine kavuşur.Güzel bir söz vardır kader gelirse tedbiri bozar. Takdiri ilahi hepimiz bir gün rabbimize kavuşacağız. O günün şartların da cenazesinin Erzincan'a getirilmesi mümkün değildir ve Ankara'da Asri Mezarlık da 519 ' ada, 313 parsele 1953 ün 29 Nisanın da defnedilir. Rabbim rahmet eylesin nur için de yatsın.Ömrünün baharında 41 yaşında sevenlerinin yüreğini dağlayarak ebedi hayata intikal eden medarı iftiharımız amcamız Sılbıslı Salih Dündar gönüllerde her daim yaşayacaktır.

Halk Ozanı Erzincanlı Hafız Salih Dündar.

Erzincan'a haber ulaştığında, tüm sevenleri yas tutar ve bir haber halk arasında yayılır. Sılbıslı Salih'i zehirlemişler, nedeni şudur, ölümüne inanmak istemezler. O yanık sesli, gür sesli, mert, güler yüzlü kırk bir yaşında genç ve hemşerileri arasında "Can Salih" diye adlandırılan Sılbıslı Salih'in öldüğüne çok üzülürler. Bu üzüntü onları çeşitli efsanelere yönlendirir.Özellikle kendi köyü Sılbıs'ta Salih'in Ankara Radyo Evinde zehirlendiğini söylerler.Salih köylüleri için övünülecek biridir,çünkü o devirde,köyünden kendi çabaları ile İstanbul'a gidip,kendi gayreti ile Ses Sanatçısı olmak ve Tüm Türkiye'de tanınmak herkesin başarabileceği bir husus değildir.Çok insan bunu ister ama başarmak o kadar kolay değildir.Onun için Köylüleri Salih'i Sılbıs köyünün ünlü bir kişisi ve gurur kaynağı olarak görürler ve hala İnternet sitelerinde Ekmekli Köyü sitesinde köyün en başta gelen ünlüleri arasında gösterilmektedir.

Vefatından sonra ailesi ve köylüleri yakın arkadaşları çok uzun bir süre yas tutarlar.Nurettin Albayrak,(Erzincanlı yazar) "Can Erzincan" şiirinin son dördlüğünde şöyle der;

Bitmez, tükenmez sevdamızsın
Senelerdir içimizde aynı şevk, aynı heyecan
Yar içerden, oğul yar içerden,yaralar bizi
Can Sılbıslı Salih can
Anam babam Erzincan

Kıymetli okurlar hepimiz faniyiz, bu dünyadan bir gün göçüp gideceğiz, fakat bazı özel insanlar bu fani dünyadan göçerken bir iz bırakıyor. 29 Nisan 1953 yılından bu yana 70 yıl geçmesine rağmen günümüzün gençleri arasında Sılbıslı Salih halen konuşulmakta ve tanınmaktadır.

“Gelip konan göçtü nişane yeter.”

Erzincan’ın kurtuluş günlerinde Erzincan belediyesi Salih Dünder’in plaklarından o güzel Türkülerini yıllarca yayınlamıştır, şimdilerde zaman zaman çeşitli kurumlar tarafından Erzincanlı Halk Ozanı Hafız Salih Dünder’i anma programları düzenlenmektedir.

Erzincan Türkülerini plağa okuyan ilklerden olmasının yanı sıra, Erzincan kültürünü sesi ile ölümsüzleştiren, kayıt altına alınmasını sağlayan,o güzel Türkülerin bize kadar ulaşmasını sağlaması ve nasıl yorumlanması gerektiğini o eşsiz ve emsalsiz sesi ile bize ulaştıran Salih, şimdiki gar müdürlüğünün olduğu yerden gece 23.00 saatleri sırasında kendisinin çalıştırdığı şehir parkında okuduğu türkü ile sesinin vasgirt köyünden duyulması ile anılır.

Bu olayı birçok Erzincanlı şöyle anlatmaktadır.

Bir akşam vakti Parkta otururken arkadaşları Salih’ten bir Türkü söylemesini ısrarla isterler,Salih çayından bir yudum alır hafif bir öksürerek elini kulağına atar ve “Yıldız” Gazelini söyler,gece saat 23.00 sıralarıdır,şehir sessizdir,ses bir hoparlör den çıkıyor gibi gecenin karanlığında 5,6 km mesafede olan Vasgirt Köyünden duyulur,sesi duyan Türkü sever köylülerden bazıları,gecenin o saatinde pijamaları ile kalkarak Erzincan şehir parkına gelirler,bu sesin sahibini tanımak isterler ve kendisinden bir Türkü daha söylemesini isterler.

Daha sonraki günlerde Salih Dünder Şehir Parkında müşterilerin az olduğu günlerde bu hususu bir yöntem olarak kullanmaya başlar,müşterilerin az olduğunu gördüğü zamanlarda eli bir kulağa atar ve parkı tıklım, tıklım doldurur,kardeşi Alaattin derki ben çay ocağında çay yapmakla baş edemezdim.

Fakat daha sonraları bu yöntem Salih’in başına iş açacaktır,şöyle ki;Bir gün Salih Dünder ve arkadaşları, Çağlayan Girlevik şelalesine piknik yapmaya giderler, piknikte Salih Türkü söyler ve diğer taraftan birisi gelerek, Erzincan Valimiz sizi istiyor bize de birkaç Türkü okusun diye söyler. Salihgitmek istemez,bir daha haber gönderirler,Salih yine gitmez.

Aradan bir hafta on gün bir zaman geçer,Salih yine kendisinin çalıştırdığı Şehir Parkında gece saatlerinde saat 22.00-23.00 gibi eli kulağa atar ve bir uzun havaya başlar,fakat Emniyetten polisler gelerek,Salih’i Karakola alırlar, sebebi ise gecenin geç saatinde huzuru bozduğu içindir.Rahmetli Babam Alaattin şöyle anlattı; ağabeyim sabahleyin Karakoldan

çıktığında tanınmayacak haldeydi dedi.Salih Türkü okumamanın cezasını ağır ödemiştir.Karakolda çok ağır dayak yemiştir.

Erzincan belediyesi çok sonraki yıllarda ismini Halit Paşa Mahallesi bir caddeye ve Terzi Baba Mezarlığın da bir bölüme vermiştir. 'Silbıslı Salih Caddesi' ve 'Silbıslı Salih Bölümü' diye.

Ayrıca; 2019 yılında benim çabalarım ve o tarihte Erzincan İl Genel Meclisi Başkanı Ünal Tuysun beyin in ve Ekmekli Köyümüzün Muhtarı Kemal Köse beyin gayretleri ile Ekmekli Köyümüzde adına bir park yaptırılmıştır,Köyümüz Camisinin karşısında "Silbıslı Salih Parkı" diye yer almaktadır.Emeği gecen herkese ailemiz adına teşekkür ediyorum.

ANKARA RADYOSUNDA SALİH DÜNDAR ANMA PROGRAMI

Nisan 2006 yılında Ankara Radyo Evine yaptığım başvuru sonucunda Erzincanlı Salih DüNDAR'ı anma ve hayatını anlatma programı düzenlendi.

Programa, benimle birlikte o tarihte Ankara Radyo Evinde görev yapan sanatçı Hakan Ünal'da katıldı. Ben amcam Salih DüNDAR'ın kısa öz geçmişini anlattım ve program sunucusu Radyo spikeri rahmetli Derya Kaya'nın sorularını cevapladım,amcamın kendi plağından Doktor gelmiş yarelerim bağlıyor ve Elif dedim be dedim türküleri yayınlandı,ben de canlı yayında amcamın Tanrıdan diledim bu kadar dilek, Türküsünü seslendirdim.

Radyolarda zaman zaman geçmişte THM emek vermiş sanatçıların hayatı ve Türküleri yayınlandığı gibi Erzincanlı Salih DüNDAR'ın hayatı ve Türküleri programı' da yapılmaktadır.

SALİH DÜNDAR BELGESELİ

Hayatı ve Eserleri Belgeseli Hazırlayan; Yönetmen,Kurgu ve Seslendirme Burhan Güven ,Belgeselde Salih DüNDAR'ın hayatı, eserleri yaşadığı köy evi ve kendi sesinden plaklarından çalınan Türküler yer almaktadır. Çok güzel bir belgesel olmuştur, Burhan Güven beye teşekkür ediyorum.

KİMLER GELDİ KİMLER GEÇTİ

Ankara Radyosu'ndan Programı hazırlayan Türk Halk Müziği Şube Müdürü Sabri Sabuncu ve sunan Spiker Feyza Aktaş, Kaynak kişi Erzincanlı Hafız Salih DüNDAR diye başlayan program Salih in hayatı eserleri ve Türküleri Ankara radyosundan yayınlanmış. Hazırlayan Sabri Sabuncu beye teşekkür ediyorum

DOĞU GAZETESİ 20 AĞUSTOS 2007 YAZAR AHMET DUMLU

Erzincan'ımızın yetiştirdiği ender insanlardan biri olan Salih DüNDAR Memleket aşkına ve memleket sevdasına kendine şiar edinen bu uğurda canını veren Salih DüNDAR Erzincan halkımızın tarafında Silbıslı Salih olarak tanınmaktadır. Özellikle orta yaşlılar onu tanır,yaşlılarımız ise o Türkü söylediği zaman göz pınarlarında yaşlar belirir,dertli olanlar gözyaşlarını tutamazdı.

Her zaman kurtuluş bayramımız olan on üç şubatta programlar yapar uzun havaları ile mayaları Ankara Radyosunu çınlatırdı. Halkın beğenisini kazanmış olan Silbıslı Salih

Erzincan'ımızı tanıtmakta hiç bir fedakârlıktan çekinmeden her zaman Ankara'ya giderek yanık sesini herkese dinletirdi.Şimdilerde Radyolarda ve Televizyonlarda onun Türküleri söylenirken Erzincanlı Salih diye tanıtırlar. İsminin başında Erzincan kelimesini taşıyan bu memleket evladımızı yakından tanıyan biri olarak onunla birçok defalar konuşmalarımız olmuştur.

İşte Salih Dünder memleket sevdası ile yanan bir insandı.

1953 yılında yine bir on üç şubat programında kalp krizi geçirerek hastalanmış bir zaman tedavi görmesinden sonra hastalığa yenik düşerek hayatını kaybederek Ankara'da toprağa verilmiştir.Kendisine Allah'tan rahmet dileriz makamı cennet olsun.Yazan: Ahmet Dumlu

Erzincan'ın yetiştirmiş olduğu halk ozanı Sılbıslı Salih Dünder, Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Anabilim Dalı tarafından hazırlanan program ile anıldı.

Halk Ozanı Erzincanlı Hafız Salih Dünder anma programı..

Kültür Müdürlüğü- Tiyatro Salonunda düzenlenen anma programına Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Halil Koca, akademik personel, öğrenciler ve vatandaşlar katıldı. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Ersan Çiftçi, Hatay Reyhanlı'da meydana gelen saldırıyı üzüntüyle karşıladıklarını ifade ederek, programdan hareketli türküleri ve halk oyunlarını çıkardıklarını kaydetti.

Anma programında, Sılbıslı Salih Dünder'in özgeçmişi okunurken, Dünder'in hayatını anlatan video gösterildi. Öğretim Görevlisi İlhan Akdeniz'in şef olarak katıldığı konserde, öğrenciler ve mahalli sanatçılar yer aldılar.

Sılbıslı Salih Dünder, Ali Ekber Çiçek, Davut Sulari, Turan Engin, Hafız Şerif, Aşık Daimi ve Erzincan yöresine ait birçok türkü seslendirdi.

Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Halil Koca ve Sılbıslı Salih Dünder'in yeğeni Öğretim Görevlisi Şakir Karsak, konser sonunda Öğretim Görevlisi İlhan Akdeniz'e çiçek takdim etti.

TÜRKÜ

Türkü teriminin kaynağı, Türk kelimesidir. Türküler, sözlü ve ezgili halk edebiyatı ürünleridir. Türküler bizim özümüz, sözümüz, duygu, düşünce ve yaşam biçimimizdir. Türküler; hüznü, neşeyi sözlü ve ezgili olarak, gönülden söyleyerek, kalplere nakşeden duygu paylaşımlarıdır. Bazen dertleniş, bazen hüznü ve bazen de neşe ifade eden ezgilerdir.

Cahit Öztelli Evlerinin Önü Halk Türküleri kitabın da şöyle diyor; Türk ulusunun yüreği türkülerde çarpıyor. Ulusumuzu tanımak için onun türkülerini dinlemelidir.

Araştırmacı yazar Nevzat Köseoğlu türkü ile ilgili şöyle diyor; Milli kimliğimize mi sahip olmak istiyorsunuz, farklı olmak, bilinmek, onurlu ve başı dik mi kalmak istiyorsunuz? Türkü dinleyin ve türkü söyleyin. Çünkü milli kültürümüzün ana unsurlarından biri musikimizdir ve musikimizin kalbide türkülerimizdir. Birlikte türkü söyleyebildiklerim benim milliyetimdendir. Aynı şeylere gülüp, aynı kederleri paylaşabildiklerim ve yürekten aynı duayı yaptıklarımla aynı milliyettenim.

Fahri Taş Erzincan Türküleri isimli kitabında ki yazısında türkü için "Halkın ortaklaşa yarattığı sözlü ve ezgili ürünler" diyor.

Türküler sözlü edebiyatımızın en güzel örneğidir. Halk edebiyatı içinde toplumun iç alemini yaşatan ve beşikten mezara kadar bütün yaşantısını kapsayan en dikkate değer sanat verisi türkülerdir. Türkülerin yaşama gücü, toplumu derinden ilgilendirmesi, ezgisinin dokunaklı oluşu, ya da sanat yapısının çok yüksek oluşuna bağlıdır.

Türküler mutlaka birisi tarafından yakılarak ortaya çıkarlar, içinde bulunduğu toplumu duygu, düşünce ve yaşanmış olaylar ve yaşam biçimi bakımından içtenlikle ilgilendiriyorsa, o takdirde ağızdan ağıza yayılarak toplum tarafından benimsenir ve unutulmaz yıllarca söylenirler.

Bu itibarla, Erzincan halkının çok savaşlar, depremler, seferberlik yaşamış olması ve yokluklar görmesi türkülerine yansımıştır.

Erzincanlı Salih Dünder plaklara okuduğu uzun havalar, mayalar, ağıtlar ve hoyratlarda, Erzincan da yaşanmış hayatı, olayları, düşünce ve duyguları içermesi ve o yanık, dokunaklı, renkli ve gür sesiyle söylemesi ile sadece Erzincan da değil, türkülerini yurdumuzun dört bir yanında benimsenmiş ve 85 yıla yakın bir zaman geçmesine rağmen gönüllere yer etmiş sürekli söylenmekte, dinlenmekte ve dillendirilmektedir. Bunlardan çok yaygın olanlar, Kuleden gel, Yare bir, Doktor gelmiş yarelerim bağlıyor, Okurum yazı bilmem, Kement attım

dala ben, Yar içerden, Yıldız, uzun havalarıdır. Türkülerin den ise Taşa verdim yanımı, Tanrıdan diledim bu kadar dilek, Keklik gibi kanadımı süzmedim, türküleridir. Salih Dünder İstanbul da klasik müziğin etkisi ile kendi bestelediği bazı uzun havaları ve türkülerini Erzincan da yaygın olan makam ve ritmik yapısından farklılık gösterir.

Halk arasında türkülerde makamın karşılığı olarak ayak terimi kullanılır. Erzincan da yaygın olan uzun havalar, ağızlar; Ağıtlar, Ela Gözlü, Hoyrat, Kesik Hoyrat, Kürdi Hoyrat, Mayalardır. Türkülerde, ritmik yapısının ölçü biriminde ise 4/4'lük, 2/4'lük ve 10/8'lik yapının baskın olduğu görülür. Türkülerde makam (ayak), kerem ayağı, garip ayağı, karçıgar ayağı, müstezat ayağıdır.

Efsane sanatçı Erzincanlı Hafız Salih Dünder Erzincan kurtuluşu programı için gittiği Ankara Radyosunda program öncesi hazırlık aşamasında geçirdiği kalp krizi ile 41 yaşında genç yaşta, ömrünün baharında 29 Nisan 1953 yılında hakkın rahmetine kavuşmuştur. Taş plaklarından ulaşabildiğimiz türkülerini ekte bir CD de kayıtlı olarak verilmiştir. Diğer yazılı olan türkülerini kendi ağzından dinlenen, bir kısmı kendisinin bestelediği, bir kısmı ise severek okuduğu türküler olduğu için kitapta yer almıştır. Söylediği türkülerini ve hayatı ile ilgili bilgileri rahmetli babam Hacı Alaattin den ve halam hafız Emine Koyun dan dinlediğim bilgilerdir.

Bu çalışmada yer alan türkülerin büyük bir bölümü Salih Dünder'in besteleyerek taş plaklara okuduğu ve bizim ulaşabildiğimiz türküler, bir kısmı ise bestelediği ve kendi ağzından aile büyüklerimizin dinlediği, bir kısmında öğrenerek okuduğu türkülerden ibarettir. Bu çalışmayı bastırmaktaki gayem amcam Salih Dünder hakkında yazılan ve anlatılan farklı bilgilerin doğrularını duyurmak ve Taş plağa kendisinin besteleyerek söylediği türkülerini kendi sesinden duyurmaktır, Salih Dünder'in 1935 yılında Taş plağa okuduğu türkülerin, kaynak kişi diye 1950-1960 yılından sonra doğmuş sanatçılara mal edilmesinin ne denli anlamsız olduğunu hatırlatmak ve Hafız Salih Dünder'in türkülerini Erzincan'ın bu kapsamlı prestij eserinde toplu olarak vermektir.

Hafız Salih Dünder Türkülerinin Listesi

- 1- Bugün günlerden cumadır Cuma
- 2- Keklik gibi kanadımı süzmedim
- 3- Tanrıdan diledim bu kadar dilek
- 4- Taşa verdim yanımı
- 5- Erzincan Erzincan yolun düz gider
- 6- Havuz başının gülleri
- 7- Kabe den gelen hacılar
- 8- Köylü kızı köylü kızı
- 9- Karanfil ocak ocak
- 10- Deli kız sinin geliyor
- 11- Geceler yârim oldu
- 12- Gül koydum gül tasına

- 13- Suya giden allı gelin
- 14- Elif dedim be dedim
- 15- Bu gün ben bir güzel gördüm
- 16- Altı kızlar
- 17- Garaoğlan garaoğlan
- 18- Girdim bahçeden içeri
- 19- Gönül verdim bir esmere
- 20- Üç güzeller
- 21- Kekliğin izi de kanlı
- 22- Ey hamamcı bu hamama GKG
- 23- Narman kazasında bir gelin gördüm
- 24- Bülbül ne yatarsın bahar yaz geldi
- 25- Yare bir
- 26- Durnam gidersin nereye
- 27- Doktor gelmiş yarelerim bağlıyor
- 28- Bir mendil elma gönderdim geldi mi
- 29- Çifte konağın gelini
- 30- Kızardı kayalarda bozardı bağlar
- 31- Şu yüce dağları duman kaplamış
- 32- Elmalıdan çıktım yayan
- 33- Erzincan yüreğim yaktı dağladı
- 34- Bu gece uyumamışam
- 35- Geline bak geline
- 36- Sallanıdan gelen dilber
- 37- Kemerim yar küpem yar
- 38- Çay içinde adalar
- 39- Yaz gelince yazıda yaban yurt olur
- 40- Keten gömlek giymişsin ninem
- 41- Bir bezirgan yüce dağı yol eyler
- 42- Çıktım dam loğlamaya
- 43- Erzincan da bir kuş var
- 44- Erzincan dan kemahtan
- 45- Erzincan' ın deresini atlayıver
- 46- Geyik sen ne gezersin
- 47- Selvi kavak yongası
- 48- Gönül kuşu havalandı yol etti
- 49- Sallandım indim bağa
- 50- Kayada yılan öter
- 51- Kemah boğazı kara
- 52- Kuleden gel kuleden
- 53- Güzel seni gözler için severim

- 54- Kement attım ey dala ben
- 55- Bibaht olanın haline kimse açmazmış
- 56- Okurum yazı bilmem
- 57- Kalbimde açılmış kanayan yarelerin var yar ey
- 58- Köprüden geçerken haydi köprü salladı beni
- 59- Bağa gel bostana gel
- 60- Tophaneden çıktım ağrıdı başım
- 61- Koyun gelir sürüsünün ardı yok
- 62- Kurtulamam üç nesnenin elinden
- 63- Sabahtan elimle ben vurdum yola
- 64- Eylen dilber eylen gelem kavuşam
- 65- Yar içerden
- 66- Yıldız
- 67- Yara sızlar
- 68- Bala sarhoş
- 69- Çimenli bağların yosma gelini
- 70- Çıktım köşenin başına
- 71- Bu antep' e gelmeyiniz anam
- 72- Gül ektim evlek evlek
- 73- Sen gidersen benim halim nice olur
- 74- Kız bahçende gülün var mı
- 75- Kayalar kayalar
- 76- Urfanın etrafı dumanlı dağlar
- 77- Batan gün kana benziyor

1-BU GÜN GÜNLERDEN CUMADIR CUMA

Bu gün günlerden cumadır cuma cumadır cuma
Hamama gidersen yarım yüzünü yuma
Ben seni sevdim ellere deme ellere deme
Kara camuş yaraladı benim yarımı
Eğride boynuzu nan yavrum döktü kanını

Bugün günlerden pazardır pazar pazardır pazar
Kelkit mollaları' da gelmiş cehizim yazar
Kader gelirse tedbiri bozar tedbiri bozar
Kara camuş yaraladı benim yarımı
Eğride boynuzun' an yavrum döktü kanını
(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi.)

SÜRESİ : BU GÜN GÜNLERDEN CUMADIR CUMA

BU GÜN GÜN LE Rİ DE N CU MA DIR CU
MA CU MA DIR CU MA
HA MA MA GI DER SE N YAV RU M
YÜ ZÜ NÜ YU MA

2-KEKLIK GIBİ KANADIMI SÜZMEDİM

Keklik gibi kanadımı süzmedim
Murat alıp doya doya gezmedim
Bu kara yazıyı kendim yazmadım
Anlıma yazılmış bu kara yazı
Kader böyle imiş ağlarım bazı
Gönül ey, ey, ey, sebep ey, ey, ey

Şu gonca gülleri ben dere medim
Çiftte bülbülleri konduramadım
Kadir kıymetimi bildiremedim
Anlıma yazılmış bu kara yazı
Kader böyle imiş ağlarım bazı
Gönül ey, ey, ey, sebep ey, ey, ey

Geceleri uyku girmez gözüme
Zalim yastık diken oldu yüzüme
Uyma dedim uydun eller sözü
Anlıma yazılmış bu kara yazı
Kader böyle imiş ağlarım bazı
Gönül ey, ey, ey, sebep ey, ey, ey

(TRT Repertuarından kaydedildi,notaya alan muzaffer Sarısözen)

3-TANRIDAN DİLEDİM BU KADAR DİLEK

Tanrıdan diledim bu kadar dilek anam aman bu kadar dilek
O yarın yüzünü bir daha görmek anam aman bir daha görmek
Bana kismet değil dizinde yatmak anam aman dizinde yatmak
Dizinde yatıp da yüzüne bakmak anam aman yüzüne bakmak

Gel anam aman yanıma kıyma bu yazık canıma
Bir gara kaşın bir kara gözün değer dünya malına

Ayrılık hasretin canıma yetti anam aman canıma yetti
Eridi yüreğim tükendi bitti anam aman tükendi bitti
Bağımızda lale sümbül gül bitti anam aman sümbül gül bitti
Ağladı gözlerim yaşları dindi anam aman yaşları dindi

Gel anam aman yanıma kıyma bu yazık canıma
Bir gara kaşın bir kara gözün değer dünya malına

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

YÖRESİ
ERZİNCAN

KİMDEN ALINDIĞI
SALİM DÜNDAR

SÜRESİ :

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN

TANRIDAN DİLEDİM BU KADAR DİLEK

The musical score is written in a single system with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked 'Allegretto'. The lyrics are written below the notes. The score consists of six lines of music. The lyrics are: TAN RI DAN DI LE DIM BU KA DAR DI LEK A MA NA MA N BU KA DAR DI LEK BU KA DAR DI LEK O YA RIN YU ZU NU BİR DA HA GÖ REK A MA NA MA N BİR DA HA GO RE K GEL A MA NA MA N YA NI MA KI Y MA BU YA ZI K CA NI MA BİR KA RA KA ŞI N BİR KA RA GÖ ZÜ N DE ÇE R DÜ N YA MA LI NA

1 -
TANRIDAN DİLEDİM BU KADAR DİLEK AMAN AMAN
O YARIN YÜZÜNÜ BİR DAHA GÖRMEK AMAN AMAN
BANA KISMET DEĞİL DİZİNDE YATMAK AMAN AMAN
DİZİNDE YATIP DA YÜZÜNE BAKMAK AMAN AMAN
GEL ANAM ANAM YANIMA KIYMA BU YAZIK CANIMA
BİR GARA KAŞIN BİR KARA GÖZÜN DEĞER DÜNYA MALINA

2 -
AYRILIK HASRETI CANIMA YETTİ AMAN AMAN
KALMADI GÖZÜMÜN YAŞLARI DİNDİ AMAN AMAN
BAĞIMIZDA LALE SÜMBÜL GÜL BİTTİ AMAN AMAN
ERİDİ YÜREĞİM TÜKENDİ BİTTİ AMAN AMAN
Bağla etti.

4-TAŞA VERDİM YANIMI

Taşa verdim yanımı
Toprak emdi kanımı
Oy dağlar oy dağlar
Oy dağlar oy dağlar oy

Azra ile can vermezdim
Canan aldı canımı
Oy dağlar sümbüllü bağlar oy

Dağları duman aldı
Bülbülü figan aldı
Oy dağlar oy dağlar
Oy dağlar oy dağlar oy

Azra ile borçlu kaldım
Bir canım var yar aldı
Oy dağlar sümbüllü bağlar oy

Elinde altın şamdan
Perdeyi kaldır camdan
Oy dağlar oy dağlar
Oy dağlar oy dağlar oy

Al hançerin vur beni
Ben usandım bu candan
Oy dağlar sümbüllü bağlar oy

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

YÖRESİ
ERZİNCAN

KİMDEN ALINDIĞI
SALİM DÜNDAR

TAŞA VERDİM YANIMI

DERLEME TARİHİ
6 / 12 / 1945

NOTAYA ALAN
M. SARIŞÖZEN

SÜRESİ :

TA ŞA VER DİM YA NI MI TOPRAK EM DI
DAĞ LA RI DU MAN AL DI BÜLBÜ LÜ Fİ
E LİN DE AL TIN ŞAM DAN PER DE Yİ KAL

KA NI MI OY DAĞ LAR OY DAĞ LAR
GAN AL DI " " " " " "
DIR CAM DAN

OY DAĞ LAR OY DAĞ LAR OY EZ RA
EZ RA
AL HAN

İ LE CAN VER MEZ DİM CA NAN AL DI CA NI
İ LE BORÇ LU KAL DİM BİR CA NİM VAR YAR AL
ÇE Rİ VU R BE Nİ BE NU SAN DİM BU CAN

MI OY DAĞ LAR SÜMBÜ LÜ BAĞ LA ROY
DI DAN

(1)

TAŞA VERDİM YANIMI
TOPRAK EMDİ KANIMI (Oy dağlar, oy dağlar, oy dağlar, oy dağlar oy)
EZRAİLE CAN VERMEZDİM
CANAN ALDI CANIMI (Oy dağlar, sümbüllü bağlar oy)

(2)

DAĞLARI DUMAN ALDI
BÜLBÜLÜ FİGAN ALDI, (Oy dağlar, oy dağlar, oy dağlar, oy dağlar oy)
EZRAİLE BORÇLU KALDIM
BİR CANIM VAR YAR ALDI (Oy dağlar, sümbüllü bağlar oy)

(3)

ELİNDE ALTIN ŞAMDAN
PERDEYİ KALDIR CAMDAN, (Oy dağlar, oy dağlar, oy dağlar, oy dağlar oy)
AL HANÇERİ VUR BENİ
BEN USANDIM BU CANDAN, (Oy dağlar, sümbüllü bağlar oy)

Er zin can Er zin can yo lun düz gi der
Er zin can Er zin can yo lun düz gi der
Al lar gey miş bir ki na lı kız gi der ki na lı kız gi
der of Ya ra lı dır göy nüm
ya rı na gi der Her ya nın bü rü müş
du man Er zin can Her ya nın bü rü müş
du man Er zin can

5-ERZİNCAN ERZİNCAN YOLUN DÜZ GİDER

Erzincan, Erzincan yolun düz gider
Allar giymiş bir kınalı kız gider
Kınalı kız gider oğul

Yaralıdır gönlüm yanına gider
Her yanın bürümüş duman Erzincan
Her yanın bürümüş duman Erzincan

Yarındı yanına düşeydi yolum
Saraydı boynuma uladı kolun
Uladı kolun

Koyun kuzulardan doludur evim
Her yanın bürümüş duman Erzincan
Her yanın bürümüş duman Erzincan

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

6-HAVUZ BAŞININ GÜLLERİ

Havuz başının gülleri
Şak, şak öter bülbülleri
O yarın duduk dilleri
Balam kaşların gözlerin
Seni sinemde gizlerim
On bir aydır yol gözle

Havuz başında üç desti
Ne yaman bir rüzgar esti
O yar benden ümit kesti
Balam kaşların gözlerin
Seni sinemde gizlerim
Onbir aydır yol gözlerim

Havuz başında üç turna
Gele bizim göle kona
Turnalar dizilmiş yola
Balam kaşların gözlerin
Seni sinemde gizlerim
On bir aydır yol gözlerim

(Taş Plaktan kendi sesinden kaydedildi)

HA VUZ BA... ŞI NIN GÜ... L LE... Rİ ŞAK ŞAK... Ö... TER
BÜLBÜ... LE... Rİ ŞAK ŞA... K Ö... TER BÜLBÜ... L LE... Rİ
O YA RİN... DU DU Dİ... L LE... Rİ BA LA... M KAŞ... LA
RİN GÖ... Z LE... RİN SE Nİ... Sİ... NEM DE GÖ... Z LE... RİN
ON Bİ... R AY... DIR YOL GÖ... Z LE... RİN

7- KABEDEN GELEN HACILAR

Kabe' den gelen hacılar
Can, can, can kurban
Yürekten çıkmaz acılar
Evdeki çifte bacılar
Kardeş diye ağlaşırlar

Meleşir koyun kuzular
Can, can, can kurban
Herkes sılasın arzular
Uzak düşünce menziller
Bir zaman gezer eğlenir

Budur gurbet elin hali
Can, can, can kurban
Kısa söyler uzun dili
Sevdiğin yârin hayali
Aklına düşer eğlenir

Ağalar gurbette gezdim

Can, can, can kurban
Başıma geleni sezdim
Yarın bahçesini gezdim
Bir taze fidanım gitmiş

(Kendi ağzından kaydedildi)

Hey hey
Hey hey

Kâ be den ge len ha cı lar
Yü rek den çık ma za cı lar

Kâ be den ge len ha cı lar
Yü rek den çık ma za cı lar

can can can can gur ban
can can can can gur ban

Saz...

Ev de ki çif te ba cı lar

Kardeş di ye ağ la şır lar

8-KÖYLÜ KIZI

Köylü kızı köylü kızı
Yanakları kıpkırmızı
Kalbime bıraktı sızı

A leyli leylam
Leylam a leyli leylam
A leyli leylam gel gel

Yanağında al var
Dudağında bal var
Bu gün ben de bir hal var
A leyli leylam ben sana hayran

Evlerinin önü harman
Harmanda okunur ferman
Yüz bin erler cana derman

A leyli leylam
Leylam a leyli leylam
A leyli leylam gel gel

Yanağında al var
Dudağında bal var
Bu gün ben de bir hal var
A leyli leylam gel bana ceylan

(Taş plaktan kendi sesinden,
Kaydedildi)

Saz...

Köy lü kı zı köy lü kı zı

Ya nak la rı kıp kır mı zı

Kal bi me bi rak tı sı zı

A ley li ley lâm

ley lâm

A ley li ley lâm

A ley li ley

lâm gel gel Saz...

Ya na ğın da al var Saz...

Du da ğın da bal var Saz...

Bu gün ben de bir hal var

A ley li ley lâm

Ben sa na hey ran
Gel ba na cey lan

9-KARANFİL OCAK, OCAK

Karanfil ocak, ocak gülüm var kucak, kucak
Yavrum gülüm var kucak, kucak
Ellerin gülü açmış benim gülüm domurcak
Yavrum benim gülüm domurcak

Yavrum hop ninnayı, ninnayı
Gülüm gel oynayı oynayı
Güzel kız senin için
Yavrum terk ederim dünyayı
Gülüm terk ederim dünyayı

Karanfil ocağında mum yanar kucağında
Yavrum mum yanar kucağında
Allah canımı alsın o yarın kucağında
Yavrum o yarın kucağında

Yavrum hop ninnayı ninnayı
Gülüm gel oynayı oynayı
Güzel kız senin için
Yavrum terk ederim dünyayı
Gülüm terk ederim dünyayı

Sahil boyu gezerim çakıl taşı ezerim
Yavrum çakıl taşı ezerim
Ben yarımı alırım bahçelerde gezerim
Yavrum tenhalarda gezerim

Yavrum hop ninnayı ninnayı
Gülüm gel oynayı oynayı
Güzel kız senin için
Yavrum terk ederim dünyayı
Gülüm terk ederim dünyayı

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

EMİN ALDEMİR

SÜRESİ :
: 88

10-DELİ KIZ SININ GELİYOR

Deli kız sinin geliyor Deli kız sinin geliyor
Sinide neler geliyor Sinide neler geliyor
Başına yazma geliyor Kulağa küpe geliyor
Hani ya niye gelmedi Hani ya niye gelmedi
Geldi de geri döndüler Geldide geri döndüler
Ne kusurumu buldular Ne kusurumu buldular
Başına keleş dediler Kulağa sağır dediler
Kurbanız o lam komşular Kurbanız olam komşular
Hayranız o lam komşular Hayranız olam komşular
Hani ya bunun keleşini Hanıya bunun sağırını

Deli kız sinin geliyor Deli kız sinin geliyor
Sinide neler geliyor Sinide neler geliyor
Koluna bilezik geliyor Beline kemer geliyor
Hani ya niye gelmediHani ya niye gelmedi
Geldi de geri döndüler Geldide geri döndülerr
Ne kusurumu buldular Ne kusurumu buldular
Koluna çolak dediler Beline kambur dediler
Kurmanız o lam komşular Kurbanız olam komşular
Hayranız o lam komşular Hayranız olam komşular
Hani ya bunun çolağı Hanıya bunun kamburu

Deli kız sinin geliyor
Sinide neler geliyor
Ayağa pabuç geliyor
Hani ya niye gelmedi
Geldi de geri döndüler
Ne kusurumu buldular
Ayağı topal dediler
Kurbanız o lam komşular
Hayranız o lam komşular
Hani ya bunun topalı (Taş plaktan kendi sesinden kaydedildi)

M. 4280

Klarnet, zilli tef
ve türkü eşliğinde

De-li kız si-nin ge-li-yor. Si-ni-de ne-ler ge-li-yor.

A-ya-ğan pa-buç ge-li-yor. Ha-ni-ya ni-ye gel-me-di.

Gel-di-de ge-ri dön-dü-ler. Ne ku-su-ru-mu bul-du-lar.

A-ya-ğan to-pel de-di-ler. Kur-ba-nız o-lim bir-ba-kın.

Hay-ra-nız o-lim bir-ba-kın Ha-ni-ya bu-nun to-pa-lı

11-GECELER YARIM OLDU

Geceler yar' im oldu anam, anam garibem
Ağlamak karım oldu anam, anam garibem
Her dertten yıkılmazdım anam, anam garibem
Sebebim zalim oldu anam, anam garibem

Bayram geldi neyime anam, anam garibem
Kan damlar yüreğime anam, anam garibem
Evvel bende gülerdim anam, anam garibem

Şimdi gülmek neyime anam, anam garibem

Ben nerde yurdum nerde anam, anam garibem

Öksüzüm gurbet elde anam, anam garibem

Yaralarım sızlıyor anam, anam garibem

Doktor ya hekim nerde anam, anam garibem

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

KIMDEN ALINDIĞI

GECELER YARIM OLDU

SÜRESİ:

NOTAYA ALAN

GE CE LER YA RI MÖL DU A MA NA MA . . . N
BAY RAM GEL MİŞ NE Yİ ME

GA RI BE . . . M A Ğ LA MAK KÂ RI MÖ . . L DU
KAN DAM LAR YÜ RE Ğİ ME

A NA . . . M A NA . . M GA RI BEM HER DERT TEN Yİ KİL MAZ
YA RA LA RİM SİZ Lİ

DI M A MAN A MA M GA RI BE M
YO R

SE BE BİM ZA LI MÖ . . L DU A NA M
DOK TOR BE NİM NE Yİ . . . ME

A NA . . M GA RI BEM

—1—
GECELER YARIM OLDU AMAN AMAN GARİBEM
AĞLAMAK KÂRİM OLDU ANAM ANAM GARİBEM
HER DERTTEN YIKILMAZDIM AMAN ANAM GARİBEM
SEBEBİM ZALİM OLDU ANAM ANAM GARİBEM

—2—
BAYRAM GELMİŞ NEYİME AMAN AMAN GARİBEM
KAN DAMLAR YÜRĞÜME ANAM ANAM GARİBEM
YARALARIM SIZLIYOR AMAN AMAN GARİBEM
DOKTOR BENİM NEYİME ANAM ANAM GARİBEM

12-GÜL KOYDUM GÜL TASINA

Gül koydum gül tasına gülüm, gülüm
Bahçenin ortasına yallah
İşte ben gidiyorum gülüm, gülüm
Gel atın terkisine yallah, yallah
Gel atın terkisine

Hana girdim bakmağa gülüm, gülüm
Hana kilit takmağa yallah
Ustandan izin aldım gülüm, gülüm
Güzellere bakmağa yallah, yallah
Güzellere bakmağa

Karanfil destesiyim gülüm, gülüm
Güzeller hastasıyım yallah
Güzelin nazı çoktur gülüm, gülüm
Ben onun ustasıyım yallah, yallah
Ben onun ustasıyım
(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

The image shows a musical score for the song '12-Gül Koydum Gül Tasına'. It consists of six staves of music. The first staff is labeled 'Saz...' and contains a melodic line. The second staff is a continuation of the melodic line. The third and fourth staves contain the lyrics: 'Gül koy dum gül ta sı na gü lüm / İş te ben gi di yo rum gü lüm'. The fifth and sixth staves contain the lyrics: 'gü lüm Gül koy dum gül ta sı na gü lüm / gü lüm İş te ben gi di yo rum gü lüm'. The seventh and eighth staves contain the lyrics: 'gü lüm Bah çe nin or ta sı na yal lah / gü lüm Gel a tın ter ki si ne yal lah'. The ninth and tenth staves contain the lyrics: 'Bah çe nin or ta sı na / Gel a tın ter ki si ne'. The score is written in a key signature of one flat (B-flat) and a 2/4 time signature.

13-SUYA GİDEN ALLI GELİN

Suya giden allı gelin
Bir su ver içeyim gelin
Ölürüm kanlım olursun
Söyle kimin gelinisin

Halam gelmiş gurut ezer
Bahçalarda kızlar gezer
Anam duyar bacım sezer
Var git oğlan döğülürsün

Döğülürsem döğüleyim
Söğülürsem söğüleyim
Tek bir haberin alayım
Söyle kimin gelinisin

Benim adım sırma hatun
Boynumda var yüz bin altın
Yüz bin altın veremezsin
Sen beni de alamazsın

Benim adım ali veli
Bende çoktur dünya malı
Çadırımın altı hozanlı
Söyle kimin gelinisin

Evlerinin önü iğde
İğdenin dalları yerde
Yiğit senin evin nerde
Söyle kimin yiğidisin

İğdenin dalın eğelim
Yemişlerin düşürelim
Anam babam hiç duymada
Nikahımızı kıyalım

(Taş plaktan Salih Dünder ve Zehra
Bilir'in sesinden, kaydedildi)

Saz... ERKEK Su ya gi den
Al ı ge lin Bir su ver i çe yim ge lin
Ö lü rüm kan lı mo lur sun Söy le ki min
ge li ni sin Saz... KADIN Ha lam gel miş
gu rut e zer Bah ça lar da gız lar ge zer
A nam du yar ba cim se zer Var git oğ lan
dö gü lür sün

14-ELİF DEDİM BE DEDİM

Elif dedim be dedim de
Kız ben sana ne dedim
Darıldınsa sözüme de
Ben onu şa,

Ka dedim
Darıldınsa sözüme de ben onu şaka dedim
Oy dermeli, dermeli de nedir senin hallerin
Deniz dalgası gibide yalpa vurur şalvarın

Elif altında mimler de
Bülbül yuvada inler
Benim gönlümde sensin de
Senin gönlün,

De kimler
Benim gönlüm de sensin de senin gönlün de kimler
Oy dermeli, dermeli de nedir senin hallerin
Deniz dalgası gibide yalpa vurur şalvarın

Elif benim ez berimde
Kan ağlıyor gözlerim
Ölene çek de ben o yarın
Yollarını,

Gözlerim
Ölene çek ben o yarın yollarını gözlerim
Oy dermeli, dermeli de nedir senin hallerin
Deniz dalgası gibide yalpa vurur şalvarın

(Taş plaktan kendi sesinden kaydedildi)

SURE: ♩ = 80

(SAZ

SERBEST

E LİF DE DİM BE DE DİM DE KIZ BEN SA NA NE DE
E LİF AL TIN DA DA MİM LER BÜL BÜL YU VA DA IN
E LİF BE NİM EZ BE RİM DE KA NAĞ LI YOR GÖZ LE

DİM
LER
RİM

DA RİL DİN SA SÖ ZÜ ME DE BE NO NU ŞA
BE NİM GÖN LÜM DE SEN SIN DE SE NİN GÖN LÜN
Ö LE NE ÇEK BEN YÂ RİN DE YOL LA RI Nİ

KA DE DİM DA RİL DİN SA SÖ ZÜ ME DE
DE KİM LER BE NİM GÖN LÜM DE SEN SIN DE
GÖZ LE RİM Ö LE NE ÇEK BEN YÂ RİN DE

BE NO NU ŞA KA DE DİM OY DER ME Lİ
SE NİN GÖN LÜN DE KİM LER OY DER ME Lİ
YOL LA RI Nİ GÖZ LE RİM OY DER ME Lİ

15-
BU
GÜN
BEN

ELİF DEDİM BE DEDİM

-2-

DER ME Lİ DE NE DİR SE NİN HAL LA RİN
DER ME Lİ DE NE DİR SE NİN HAL LA RİN
DER ME Lİ DE NE DİR SE NİN HAL LA RİN

DE NİZ DAL GA Sİ Gİ Bİ DE YAL PA VU RUR
DE NİZ DAL GA Sİ Gİ Bİ DE YAL PA VU RUR
DE NİZ DAL GA Sİ Gİ Bİ DE YAL PA VU RUR

ŞAL VA RİN
ŞAL VA RİN
ŞAL VA RİN

ELİF DEDİM BE DEDİM DE
KIZ BEN SANA NE DEDİM
DARILDINSA SÖZÜME DE
BEN ONU ŞAKA DEDİM

BAĞLANTI :
OY DERMELİ DERMELİ DE
NEDİR SENİN HALLARIN
DENİZ DALGASI GİBİ DE
YALPA VURUR ŞALVARIN

ELİF ALTINDA DA MİMLER
BÜLBÜL YUVADA İNLER
BENİM GÖNLÜMDE SENSİN DE
SENİN GÖNLÜNDE KİMLER

BAĞLANTI

ELİF BENİM EZBERİM DE
KAN AĞLIYOR GÖZLERİM
ÖLENECEK BEN YARIN DE
YOLLARINI GÖZLERİM

BAĞLANTI

BİR GÜZEL GÖRDÜM

Bu gün ben bir güzel gördüm
Melek huri sine benzer
Ela gözlerin altında
Gülün goncasına benzer

Kaşları yaydır ok atar
Gonca gibi al yanaklar
Sevdiğim kiraz dudaklar
Şeker şerbetine benzer

İnce belli sel' vi boylu
Kumru gibi şirin dilli
Kuzum senin beyaz göksün
Cennet yaylasına benzer

Kaşları yaydır ok atar
Gonca gibi al yanaklar
Sevdiğim kiraz dudaklar
Şeker şerbetine benzer

Baygınım onu görelî
Benleri var üç köşeli
Kudretten gözü sürmeli
Şahin yavrusuna benzer

Kaşları yaydır ok atar
Gonca gibi al yanaklar
Sevdiğim kiraz dudaklar
Şeker şerbetine benzer

(Taş plaktan kendi sesinden kaydedildi)

BU GÜ_N BE_N Bİ_R GÜ ZE_L GÖR DÜ_M
ME LE_K HU Rİ_Sİ NE_BEN ZE_R
E LA_GÖZ LE_Rİ_N AL_TİN DA_
GÜ LÜ_N GON CA_Sİ NA_BEN ZE_R
KAŞ LA_Rİ YA_Y DİR OK_A TAR
GON CA_Gİ Bİ_AL YA_NAK LA_R
SE Dİ_GİM Kİ_RA_Z DU_DAK LA_R
ŞE KE_R ŞER BE_Tİ NE_BEN ZE_R
SEV Dİ_GİM Kİ_RAZ OU_DAK LA_R
ŞE KE_R ŞER BE_Tİ NE_BEN ZE_R

16-ALTI KIZLAR

Birincinin adı huri
Odur güzellerin nuri
Kadir Mevlam hoş yaratmış
Gerdanında beni buru

İkincinin adı dudu
Odur güzellerin tadı
Kim bağladı kimler yudu
Zülûf gerdana dar geldi

Üçüncünün adı Ayşe
Benleri var köşe, köşe
İki elinde menekşe
Şükür Mevla ya yaz geldi

Dördüncünün adı inci
Severler güzeli genci
Koynunda çifte turuncu
Verdi ağzıma bal geldi

Beşincinin adı melek
Saçları topuğa direk
Beşinde de gözüm yoktur
Altıncısı cana ilaç

Kızım senin adın Fatma
Kaşların var çatma, çatma
Kadir Mevlam sabah etme
Bu gece bize az geldi

Aşık Salih senin ismin
Fatma kızdır benim ismim
Düşümde görmüştüm cismin
Aşık gel bana gel bana

(Taş plaktan Salih Dünder ve Seher
Songelen in sesinden kayıt edildi)

ERKEK: Bi rin ci nin a dı Hu ri O dur gü zel
le rin nu ru Ka dir mev lam hoş ya rat mış
Ger da nin da be ni ku ru Gü zel se nin
a dın Fat ma Kaş la rın var çat ma çat ma
Ka dir mev lam sa bah et me Bu ge ce bi
ze az gel di **KADIN:** A şık Sa lih se nin is min
Fat ma kız dır be nim is mim Dü şüm de gör
müş tüm cis min A şık gel ba na gel ba na

17-GARAOĞLAN

Amanın garaoğlan komşulardan
Da mı arlan mı yon
Nereye gitsem ardımdan geliyon
Bir gören olsa ne demez
Ne isti yon bilemi yom ki
(Kadın sanatçı, Zehra Bilir in konuşması)

Garaoğlan, garaoğlan
Bende güzel saçlar var
Ondan mı isten garaoğlan

Yok, yok hanım kız
Yok, yok yok yok canım kız
Ah bilemi yon derdimden derdim den
Ah bilemi yon derdimden derdim den

Garaoğlan, garaoğlan
Bende keman kaşlar
Ondan mı isten garaoğlan

Yok, yok hanım kız
Yok, yok yok yok canım kız
Ah bilemi yom derdimden derdim den
Ah bilemi yom derdimden derdim den

Garaoğlan, garaoğlan
Bende güzel gözler var
Ondan mı isten garaoğlan

Yok, yok hanım kız
Hele hele hele hele canım kız
Ah bilemi yom derdimden derdim den
Ah bilemi yom derdimden derdim den

(İlahi garaoğlan bu gözlerde
beyenilme' mi) (Konuşma)

Garaoğlan garaoğlan

Ben de tatlı diller var

Ondan mı isten garaoğlan

Heh heh hanım kız heh heh heh canım kız

Şimdide bildin derdimden derdimden

Ah bilebildin derdimden derdimden- (Taş plaktan kaydedildi)

KADIN

Ga ra oğ lan ga ra oğ lan Saz...

Ga ra oğ lan ga ra oğ lan Ben de gü zel saç lar var

ERKEK

On dan mı is ten ga ra oğ lan Yoh yoh ha nım gız

Yoh yoh yoh yoh ca nım gız Ah bi le mi yon der dim den

der dim den Ah bi le mi yon der dim den der dim den

18-GİRDİM BAHÇEDEN İÇERİ

Ey girdim bahçeden içeri
Dört yanı mermer döşeli gel
Güzeller iki keçeli
Nazlı yar yüzü peçeli gel

Edasına gülüm, gülüm edasına gel
Varam gidem odasına karşı gelem belasına

Ey bahçenin kapısın açtım
Kırmızı güle dolaştım gel
Yar ilen تنها buluştum
Bir gül aldım yanağından gel

Edasına gülüm, gülüm edasına gel
Varam gidem odasına karşı gelem belasına

Ey baktım kaşına gözüne
Can mı dayanır nazına gel
Siyah zülfün mah yüzüne
Tarayıp dökenimde yoktur gel

Edasına gülüm, gülüm edasına gel
Varam gidem odasına karşı gelem belasına

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

Saz...
Hey
Gir dim bah çe den i çe ri
Dört ya nı mer mer dö şe li gel
Saz... Gü zel le ri
ki ge çe li Naz lı yar yü
zü pe çe li gel E da sı na gü lüm gü lüm
e da sı na gel Va ram gi dem
o da sı na Kar şı ge lem
be ga la da sı na

19-GÖNÜL VERDİM BİR ESMERE

Gönül verdim bir esmere
Yanaklarda ki benlere
Vay dili vay dili
Kurban o lam o dillere

Hop, hop, hop, hop maralım
Kalk oyna görelim
Zillere şingır
Darbukaya dımbır dam vuralım

Yüzünü benzettim aya
Kaşını kurulu yaya
Vay dili vay dili
Güveyi fırlat havaya

Hop, hop, hop, hop, maralım
Kalk oyna görelim
Zillere şingır
Darbukaya dımbır dam vuralım

İnce belin çok eğdirme
Fistanı yere değdirme
Vay dili vay dili
Kara gözleri süzdürme

Hop, hop, hop, hop, maralım
Kalk oyna görelim
Zillere şingır
Darbukaya dımbır dam vuralım

(Taş plaktan kendi sesinden kaydedildi)

Gö nül ver dim bir es me re
Ya nak lar da ki ben le re
Vay di le vay di le Saz...
le Saz... Kur ban o lam
o dil le re Hop
Hop hop Me ra lım
Kalk oy na gö re lim Zil le re şın gır
Dar bu ka ya dım bır dam vu ra lım

20-ÜÇ GÜZELLER

Üç güzeller indi çaya
Üçü de benziyor aya
Yaralıyam ben yaralı bahtı karalı

Üç güzelden biri maya
Durdum baktım doya doya
Yaralıyam ben yaralı bahtı karalı

Birisinin adı inci
Üç güzelin odur genci
Gel ceylanım gel maralım gel gadan alım

Baş üstünde altın tacı
Yüreğime saldın acı
Gel ceylanım gel maralım gel gadan alım

Gurbeti gezdim gezeli
Gönüldür yeğler güzeli
Gel ceylanım gel maralım gel gadan alım

Yanağında ben güzeli
Mevla'm yaratmış ezeli
Gel ceylanım gel maralım gel gadan alım

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

ÇABUK

ÜÇÜ ZEL LER İNDİ ÇAYA ÜÇÜ DEBEN

ZİYOR A YA... YA... RA LI YAM... BEN... YA RA LI... BAH... TI KA RA...

Lİ Lİ ÜÇÜ ZEL DEN BİRİ MA... YA

DURDUM BAKTIM DOYA DO YA... YA... RA LI YAM... BEN... YA RA LI...

BAH... TI KA RA... Lİ Lİ

21-KEKLiĞİN İZİDE KANLI

Kekliğın izi de kanlı
Topuğu dizi de kanlı
Öldürürler bizi bur da

Enük enük enük
Ederler bizi de kanlı
Kekliğim, kekliğim, kekliğim gel
Nedir elinden çektiğim gel
Gerdana güller ektiğim gel

Kekliğim taş başında
Kınalı fes başında
Öyle bir yar sevmişem

Enük enük enük
On üç on dört yaşında
Kekliğim kekliğim kekliğim gel
Nedir elinden çektiğim gel
Gerdana güller ektiğim gel

Keklik taştan el eder
Eşine gel gel eder
Eğer eşi gelmezse

Enük enük enük
Dağı taşı yol eyler
Kekliğim kekliğim kekliğim gel
Nedir elinden çektiğim gel
Gerdana güller ektiğim gel

(Kendi ağzından kaydedildi)

Kek li ğin i zi de kan lı To pu ğu
di zi de kan lı Öl dü rür ler bi zi bur da
e nük e nük e nük e nük e nük e nük
E der ler bi zi de kan lı Kek li ğim kek li ğim
Ne dir e lin den —
Ger da na gül — ler

kek li ğim gel
çek ti ğim gel
ek ti ğim gel

22-EY HAMAMCI BU HAMAMA GÜZELLERDEN KİM GELİR

Ey hamamcı bu hamama güzellerden kim gelir
Ne bileyim bey efendi günde beş yüz can gelir

Haydi, leyli, leyli, leylam bir tanem
Gel yavaş yavaş köşeyi dolaş
Küçük saraç, yanıma yanaş

Aman aman aman ey ey

İnsafsız yar hayırsız yar arsız yar
Allan da gel sallan da gel

Piteriç, Keleriç, Nörkah hep yansın
Allan da gel gel sallan da gel

Kaynanandan yalan dolan uydur da gel
Allan da gel gel sallan da gel

(Kendi ağzından kaydedildi)

ERZİNCAN
KEMAL ALIĞIÇ
AKIF TAHTI SİYARİ
SÜRESİ :

1879
HATAY ALAN
NİHA TÜFFİK

EY HAMAMCI BU HAMAMA
GÜZELLERDEN KİM GELDİ
(TATYAN.)

EY HA MAM CI BU HA MA MA GÜ ZE L LE R DEN
HA MA MIN GO BEK TA SI NA Ü Ç GE LİN BİR
Kİ M GE L Dİ EY HA MAM CI
Kİ Z GE L Dİ HA MA MIN GO
BU HA MA MA GÜ ZE L LE R DEN Kİ M GE L
BE K TA SI NA Ü Ç GE LİN BİR Kİ Z GE L
Dİ İN CE BEL Lİ DU DU DİL Lİ
HA MA MIN GÖK KUBBE Sİ Nİ
SE KER HA L Lİ YA R GE L Dİ YA
HİS BİR SE DA Dİ RA L Dİ YA
R YAR YA R YA R YA R YA R

EY HAMAMCI BU HAMAMA GÜZELLERDEN KİM GELDİ
(Sahife .2)

YA R YA R ALHAN CE Rİ N ÇA L Sİ
NE ME GÖR Sİ NE M DE NE LE R YA R
YA R YA R uysol

23-NARMAN KAZASINDA
BİR GELİN GÖRDÜM

Narman kazasında bir gelin gördüm
Aklımı fikrimi hep ona verdim
Ben de o goncanın bülbülü oldum
Yanaklar allanmış eller kınalı

Acep kimlerdendir bu güzel gelin
Aklımı başımdan aldı bu gelin
Seri sevdaya saldı bu gelin
Yolcuyu yolundan (aman aman)
Eyler bu gelin.

(Kendi sesinden kaydedildi)

NARMAN KAZASINDA BİR GELİN GÖRDÜM

DERLEME TARİHİ

SÜRE:

SERBEST

NAR MAN KA ZA SIN DA BİR GE LİN GÖR DÜM
BİR ZU BUN GE YİN MIŞ SI Zİ Ğİ AL DIR
NAR MAN KA ZA SI NİN KOR ÇUK YO LUN DA

NAR MAN KA ZA SIN DA
BİR ZU BUN GE YİN MIŞ
NAR MAN KA ZA SI NİN

BİR GE LİN GÖR DÜM AK LI
SI Zİ Ğİ AL DIR MEV LÂ
KOR ÇUK YO LUN DA TER LE

MI FIK Rİ MI HEP O
NI SE VER SEN YAŞ MA
MIŞ SI NE LER O RAK

NA VER DIM BEN DE O GON
ĞİN KAL DIR EV VEL BİR BÜ
E LIN DE HA TA YOK TUR

CA NİN GÜL LE RİN DER
SE VER SON RA VUR ÖL
BU GE LI NİN Dİ LİN

NARMAN KAZASINDA BİR GELİN GÖRDÜM

DİM YA NAK LAR AL LAN MIŞ
DÜR
DE

EL LER Gİ NA LI A CEP

KİM LER DEN DIR BU AL

LI GE LİN AK LI MI BA

ŞİM DAN AL DI BU GE

LİN SE Rİ Mİ SEV DA YA

24-BÜLBÜL NE YATARSIN BAHAR YAZ GELDİ

Bülbül ne yatarsın bahar yaz geldi
Bizim göle ördek ile kaz geldi
Kız iken sevdiğim ben den vaz geldi

Ötme garip bülbül gönlüm şen değil
Vallah şen değil
Yardan ayrılalı ben yaralıyam
El alem al giymiş ben karalıyam
Ben karalıyam

Bülbül ne yatarsın bahar yetişti
Kırmızı gül al yanağa bitişti
Kız iken sevdiğim aklıma düştü

Ötme garip bülbül gönlüm şen değil
Vallah şen değil
Yardan ayrılalı ben yaralıyam
El alem al giymiş ben karalıyam
Ben karalıyam

Güzelsin esmerim alı neylersin
İnce bel üstüne şalı neylersin
Bu güzellik sende malı neylersin

Ötme garip bülbül gönlüm şen değil
Vallah şen değil
Yardan ayrılalı ben yaralıyam
El alem al giymiş ben karalıyam
Ben karalıyam

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

Saz ...

Bül bül ne ya tar sın

ba har yaz gel di Bi zim gö le ör de

ĝi le kaz gel di ĝi le kaz gel di Saz ...

Gı zi ken sev di ğim ben den vaz gel di
Yar da nay rı la lı ben ya ra lı yam

Öt me ga rip bül bül gön lüm şen de ğil
El a le mal giy miş ben ka ra lı yam

val lah şen de ğil Saz ... ben ka ra lı yam

25-YA RE BİR

Aman aman
Ele ya re bir ya re bir
Fıtıl çifte ya re bir
Ele çıkaydım dağ üstüne
Ele kavuşaydım ya re bir
Kavuşaydım ey ya re bir

Aman aman
Sür harmanın yüz olsun
Balat edin düz olsun ey
Ele doksan dokuz yaram var
Ele bir de sen vur yüz olsun
Bir de sen vur yüz olsun

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

The image shows a musical score for the song '25-YA RE BİR'. It consists of five staves of music written in a single system. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 9/8 time signature. The music is written in a melodic style with various note values and rests. A bracket under the first few notes is labeled 'Saz...'. The fifth staff ends with a double bar line and the text 'Serbest Giriş :'. The score is presented in a clear, legible font on a light background.

26-DURNAM GİDERSİN NEREYE

Durnam gidersin nereye
Çal kanadın dön geriye
Ela gözlü gül periye

Bir bölüm iki bölüm üç bölüm durnam
Çekilir havaya dökülür teller
Bastıkça kamayı kan dolar göller
Bülbülün vatana bahçeler bağlar
Garibin meskeni kahveler hanlar
Kaldırmayın durnayı boş kalır göller
Eşinden ayrılan ah çeker ağlar

Durnamın kanadı çöğen
Gel bizim elleri beğen
Çalgın olsun sana değen

Bir bölüm iki bölüm üç bölüm durnam
Çekilir havaya dökülür teller
Bastıkça kamayı kan dolar gölle
Bülbülün vatani bahçeler bağlar
Garibin meskeni kahveler hanlar
Kaldırmayın durnayı boş kalır göller
Eşinden ayrılan ah çeker ağlar

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

Serbest

Dur nam gi der sin ne re ye
Dur nam gi der sin ne re ye
ye
Çal ka na dın dön ge ri ye
Çal ka na dın dön ge ri
ye
Tempo: ♩ = 190
E la göz lü gül pe ri ye Bir bö lük
Bül bü lün
i ki bö lük üç bö lük dur nam lar
va ta nı bah çe ler bağ lar
Çe ki lir ha va ya dö kü lür
Ga ri bin mes ke ni kah ve ler
tel ler Vur duk ça ka ma yı
han lar Kal dır ma yın dur na yı
kan do lar göl ler E şin den
boş ka lır göl ler
ay rı lan ah çe ker ağ lar
ah çe ker ağ lar

Serbest
Doktor gelmiş ya re le rim bağ li yor
Gur bet el de ga rıp
an nem ağ li yor Naz lı ba cam ka
ra yas lar bağ li yor
A man dok tor a man ya rem de rin dir
Ya re mi bağ la yan al lı ge lin dir

II. KUBLE
A man dok tor han çer de rin iş le di
Kan ku ru du can çı kmaya baş la dı
di Ya re le rim
göz göz ol du iş le
di A man dok tor a man
ya rem de rin dir Ya re mi bağ
la yan al lı ge lin dir

27-DOKTOR GELMİŞ YARELERİM BAĞLIYOR

Doktor gelmiş yaralarım bağlıyor
Gurbet el de garip annem ağlıyor
Nazlı bacım kara yaslar bağlıyor
Aman doktor aman yaram derindir
Yaramı bağlayan allı gelindir

Aman doktor hançer derin işledi
Kan kurudu can çıkmaya başladı
Yaralarım göz, göz oldu işledi
Aman doktor aman yaram derindir
Yaramı bağlayan allı gelindir

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

28-BİR MENDİL ELMA GÖNDERDİM GELDİMİ

Bir mendil elma gönderdim geldi'mi
Elma melma görmemişem
Ben elmayı yememişem
Şu Zeynebem şu Zeynebem
Seni seven güzel benem

Akşam size geleceğim kudikler beni kapar
Kudikleri bağlamışam
Önüne çörek doğramışam
Şu Zeynebem Şu Zeynebem
Seni seven güzel benem

Akşam size geleceğim hacı ağa evde'mi
Cezveyi sürdürüm oçağa
Evde yoktur hacı ağa
Şu Zeynebem şu Zeynebem
Seni seven güzel benem

Akşam size geleceğim kapının önünde odunlar var

Odun modun yoktur bizde
Kapı açık hemen gel sen
Şu Zeynebem şu Zeynebem
Seni seven güzel benem
(Taş plaktan Salih DüNDAR ve Seher
Songelen'in sesinden kaydedildi)

The image shows a musical score for the song 'Odun modun yoktur bizde'. The score is written in 2/4 time and features a melody line with lyrics in Turkish. The lyrics are: 'ERKEK: Bir men dil el ma gön der dim gel di mi', 'Bir men di lel ma gön der dim gel di mi', 'KADIN: El ma mel ma gör me mi şem Be nel ma yı', 'ye me mi şem Hü dey ne nem Hü dey ne nem', and 'Se ni se ven gü zel be nem Saz ...'. The score includes a 'Şan girişi için:' section at the end.

29-ÇİFTE KONAĞIN GELİNİ

Çifte konağın gelini gelir salını, salını
Göster konağın yolunu
Almayınca gitmem seni güzel güzel
Almayınca gitmem seni güzel güzel

Var git oğlan sen yolunca
Beş kardaşım var boyunca
Kamalar çeker boyunca
Öldürürler seni oğlan, oğlan, oğlan

Yolculuktur benim işim
Kız yoluna koydum başım
İster olsun on kardaşın
Almayınca gitmem seni güzel, güzel
Almayınca gitmem seni güzel, güzel

İstanbul dan gelir ferman
Bende hiç kalmadı derman
Suna gelin sana kurban
Altın perçemli oğlan, oğlan, oğlan

Anman, anman güzel konak
Bu iş bur da oldu tamam
İki şahit birde imam
Kıysın nikahımızı oğlan, oğlan, oğlan
Kıysın nikahımızı güzel, güzel, güzel

(Taş plaktan Salih Dündar ve Seher
Songelen' in sesinden kaydedildi.)

Saz...

ERKEK = Çif te ko na
ğın ge li ni Ge lir sa lı
ni sa lı ni Gös ter ko na
ğın yo lu nu Al ma yın ca git mem
se ni gü zel gü zel Saz...

KADIN = Var git oğ lan sen yo lun ca
Beş gar da şım var bo yun ca
Ka ma lar bi çer bo yun ca
Öl dü rür ler se ni oğ lan oğ lan
oğ lan Saz ...

30-KIZARDI KAYALARDA
BOZARDI BAĞLAR

Kızardı kayalar bozardı bağlar
Eşinden ayrılan ah çeker ağlar

Hallarım yar hallarım
Ben beklerim yolların
Ne şirindir dillerin

Bahçesinde dutlar dalını eğmiş
Gölgesinde o yar boynunu eğmiş

Hallarım yar hallarım
Ben beklerim yolların
Nedir senin halların

Odasına vardım namaza durmuş
Elini açmış'da divana durmuş

Hallarım yar hallarım
Ben beklerim yolların
Nedir senin halların (Kendi ağzından kaydedildi)

The image shows a musical score for the song '30-KIZARDI KAYALARDA BOZARDI BAĞLAR'. The score is written in a single system with four staves. The first staff contains the melody and the lyrics: 'Kı zar dı ka ya lar da bo zar dı bağ E şin de nay rı lan da ah çe ker ağ'. The second staff continues the melody with the lyrics: 'lar lar Hal la rım yar hal la'. The third staff continues with 'rım Ben bek le rım yol la rım'. The fourth staff concludes with 'Ne şı rin dir dil le rım rım'. The score includes various musical notations such as treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. There are also some performance markings like '1' and '2' at the end of the fourth staff.

31-ŞU YÜCE DAĞLARI DUMAN KAPLAMIŞ

Şu yüce dağları duman kaplamış
Yine mi gurbetten kara haber var
Seher vakti bur da kimler ağlamış
Çimenler üstünde gözyaşları var

Kandan izler gördüm yeşil yaprakta
Bulutlar nem almış nemli topraktan
O yar ağlar sesi gelir uzaktan

Yine mi gurbetten kara haber var

Gönlümüz gamlanır böyle gönlerde
Çekilir önüne bir siyah perde
Yar senin aşkından tutuldum derde
Yine mi gurbetten kara haber var
(Kendi ağzından kaydedildi)

ŞU YÜ CE DAĞ LA----- RI--- DU MAN KAP
LA----- MIŞ DU MAN KAPLA-
----- MIŞ- YINEMİ GURDE----- T TEN KARA HA
BE----- R VAR KARAH A BE----- R VAR
KA RA HA BE----- R VAR SE HER VAKTİ
BU YE----- R DE KİM LER AĞ LA-----
MIŞ ÇİMEN LERUS TU----- N DE
GÖZ YAŞLA RI----- VAR CÖZ AŞ LA RI VAR

GÖNLÜMÜZ GAMLANIR BÖYLE GÖNLERDE
ÖNÜME ÇEKTİLER BİR SİYAH PERDE
YAR SENİN AŞKINLA TUTULDUM DERDE
YİNE Mİ GURBETTEN KARA HABER VAR

32- ELMALIDAN ÇIKTIM YAYAN

Elmalı'dan çıktım yayan
Dayan hey dizlerim dayan
Kardeş atlı bacı yayan
Uyan hacı beyim uyan

Yanı yorum yanı yorum
Gökte bulut dönüyorum
Kimi yamçılı görsem
Hacı beyim sanıyorum

Hazerine, hazerine
Varın bakın mezarına
Hacı beyin kıratını
Sürün sultan pazarına

Evlerinin önü arpa
Kırat gelir kırpa kırpa
Hacı beyim can veriyor
Kollarını çırpa çırpa

Evlerinin önü kavak
Yağmur yağar ufak ufak
Sanki bizde gelin olduk
Elim kına yüzüm duvak

Elmalıdan gelir deve
Zincirini geve geve
Sanki bende gelin oldum
Hacı beyin yüksek eve

Elmalı'nın kara taşı
Yandı yüreğimin başı
Kardeş kardeş diye ağlar
Hacı beyin kız kardeşi

(Kendi ağzından kaydedildi)

The image shows a handwritten musical score for the song 'Elmalıdan Çıktım Yayan'. The score is written on three staves of music paper. The first staff begins with a treble clef, a 2/4 time signature, and a key signature of one sharp (F#). The lyrics under the first staff are: 'EL MA LI ___ DAN ÇIKTIM YA ___ YAN DA YAN HE ___ Y'. The second staff continues the melody with lyrics: 'DİZ LE RİM DA ___ YÁ ___ N KAR DAŞ AT LI BA_ CI_'. The third staff concludes the piece with lyrics: 'YA ___ YA _N U ___ YA _N HA ___ CI _ BE ___ YI _M U VAN'. The score ends with a double bar line and a repeat sign.

33-ERZİNCAN YÜREĞİM YAKTI DAĞLADI

Erzincan yüreğim yaktı dağladı
Sel oldu gözümün yaşı çağladı
Beni yedin cihan sana ağladı

Ağladı ağladı ağladı ağladı
Erzincan, Erzincan güzel Erzincan

Karardı dağların bulutla doldu
Ovalar yaylalar mezar mı oldu
Felek göksündeki canlar nice oldu

Nice oldu nice oldu nice oldu nice oldu
Erzincan, Erzincan güzel Erzincan

Kan ağlıyor Erzincan'ın dağları
Viran oldu mor sümbüllü bağları
Sivas'a gidiyor kalan sağları

Ağladı ağladı ağladı ağladı
Erzincan, Erzincan güzel Erzincan
(Kendi ağzından kayıt edildi)

Saz...

Er zin can yü re ğim yak tı
dağ la dı Sel ol du gö
zü mün ya şı çağ la dı

Be ni ye din ci han sa na

ağ la dı ağ la dı

ağ la dı ağ la dı

Er zin can

Er zin can

ca nım Er zin can

1

34-BU GECE UYUMAMIŞAM

Bu gece uyumamışım O yana dönder beni
Uykuya doymamışım Bu yana dönder beni
Kırpik seni keserim le Sol yanım yaralıdır
Yar gelmiş duymamışım Sağ yana dönder ben
(Kendi ağzından kaydedildi)

The image shows a musical score for the song '34-BU GECE UYUMAMIŞAM'. The score is written in a single system with five staves. The key signature is one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The lyrics are written below the notes. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines. The lyrics are: BU GE CE_ UY_ MA MI_ ŞA_ M UY_ KU YA_ DOY_ MA MI_ ŞAM KIR PİK SENİ_ KE SE_ Rİ_ M YAR_ GEL MİŞ_ DUY_ MA MI_ ŞAM A ĞAM O YA_ R E Lİ_ N DE_ N PA ŞA_ M O YA_ R E Lİ_ N DE_ N NASIL E DE_ M NERE_ Gİ DE_ M BU SEV Gİ Nİ_ N E Lİ_ N DEN

35-GELİNE BAK GELİNE

Geline bak geline
Kına yakmış eline
Yar hayda halden bilmez ne fayda
Söz anlamaz ne çare
Yazık olmuş geline
Düşmüş sarhoş eline
Yar hayda halden bilmez ne fayda
Söz anlamaz ne çare

Geyikler taşa gelir
Kirpikler kaşa gelir
Yar hayda halden bilmez ne fayda
Söz anlamaz ne ça
Efkatlanma sevdiğim
Birgün baş başa gelir
Yar hayda halden bilmez ne fayda
Söz anlamaz ne çare

Sarı kavun dilimi
Yitirdim sevdiğimi
Yar hayda halden bilmez ne fayda
Söz anlamaz ne çare
İstemem başkasını
Verin benim gü
Yar hayda halden bilmez ne fayda
Söz anlamaz ne çare

Sarı kavun dileyim
Aç koynunu gireyim
Yar hayda halden bilmez ne fayda
Söz anlamaz ne ç
Uyu uyan sar beni
Yar olduğun bileyim
Yar hayda halden bilmez ne fayda
Söz anlamaz ne çare

(Kendi ağzından kaydedildi)

GELİ NE BAK-GE- Lİ- NE GE- Lİ- NE
BAK-GE- Lİ- NE KI- NA- YA- K MIŞ E- Lİ- NE-
YAR- HAY DA- HAL- DEN BİL- MEZ- NE- FAY- DA-
SÖZ AN LA- MAZ- NE ÇA- RE

M. ÖZBULAK

36-SALLANIDAN GELEN DİLBER

Salanı' dan gelen dilber Aman eller ince beller
Acep bana yar olmaz'mı Tatlı şirin güzel diller
Sarılp koluna girsem Yarın haktan utanmaz mı (N)
Sabah' tan bayram olmaz'mı Yarın haktan utanmaz mı
Sana kötü diyen diller

Salanı' dan gelen güzel
Gözlerini baygın süzer
Beni baştan çıkarıyor (N)
Çatık kaşlı esmer dilber

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

The image shows a musical score for the song 'Kemerim Yar Küpem Yar'. It consists of two staves of music in 8/8 time. The lyrics are written below the notes. The first staff has the lyrics: 'SALI NI DA GE LE.N DİL BER SA LI NI DA SOYUN SAM KO...Y NU NA GİR SEM SO YUN SA.M KO...Y'. The second staff has the lyrics: 'GE LE-N DİL BE-R A CAP BA NA YA_R OL MA.Z MI NU NA Gİ-R SE-M SABA HI BA_Y RAM OL MA.Z MI A CAP EL LE-R A CA-P EL LE-R IN CE BE.L LE-R IN CE BE.L LE-R A HI RE.T DE SU AL O LA SA NA KÖ TÜ Dİ YEN DİL LE-R'.

37-KEMERİM YAR KÜPEM YAR

Kemerim yar küpem yar
Eğil eğil öpem yar
Uzak yoldan gelmişsin
Soğuk sular dökem yar

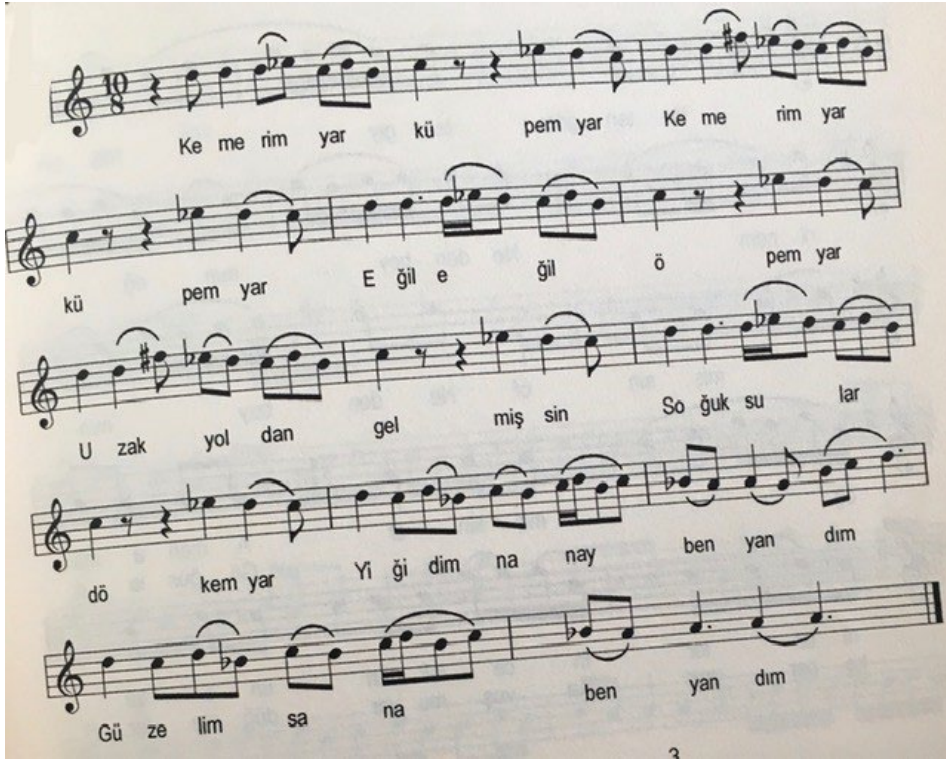
Erzincan üstü bağdır
Yüreğim üstü dağdır
Yarım gitti gelmedi
Ne ölüdür ne sağdır

Yiğidim nanay ben yandım
Güzelim sana ben yandım

Yiğidim nanay ben yandım
Güzelim sana ben yandım

Erzincan üstü bağlar
Yanar yüreğim dağlar
Gitti yârim gelmedi
Ne ölüdür ne sağdır

Yiğidim nanay ben yandım
Güzelim sana ben yandım
(Kendi ağzından kaydedildi)

38- ÇAY İÇİNDE ADALAR

Çay içinde adalar yandım amman öldüm amman
Saki doldur badeler yandım amman
Şirin canıma gelsin yandım amman öldüm amman
Sana gelen gadalar yandım amman

Çay aşağı kum tutar yandım amman öldüm amma
Ne güzel mum tutar yandım amman
Birisini severken yandım amman öldüm amman
Birisini huy tutar yandım amman

Çay içinin milleri yandım amman öldüm amman
Ötüşür bülbülleri yandım amman
Şekerlenmiş ballanmış yandım amman öldüm amman
Yarin tatlı dilleri yandım amman
(Kendi ağzından kaydedildi)

Ça yi çin de a da lar
Yan dı mam man öl dü mam man
Sa ki dol dur ba de ler yan
dı mam man Şi rin ca nı
ma gel sin yan dı mam man
öl dü mam man Sa na ge len
ga da lar yan dı mam man

39-YAZ GELİNCE YAZI DA YABAN YURT OLUR

Yaz gelince yazı da yaban yurt olur
Kara koyun ak sürüye kurt olur
Sen ağlama yüreğime dert olur
Ağam nerden aşar yolu yaylanın

Yaz gelince yazıda yaban gezmeli
Kalem alıp kaşın gözün yazmalı
Allı gelinlerin burnu hızmalı
Paşam nerden aşar yolu yaylanın

Hani yaylam hani senin şenliğin
Atmış yaşmağı da takmış binliği
Allı fistan giymiş yeşil elliğin
Ağam nerden aşar yolu yaylanın

Aşağıdan gelir koyunun koçu
Arkasına dökmüş bir bölük saçı
Benim sevdiğimde güzeller başı
Ağam nerden aşar yolu yaylanın
(Kendi ağzından kaydedildi)

YAZGE LİNCE... YA ZI DA YA BAN... YURDO... LUR YA...R YA...R

YA...R YA...R YA...R

KARA KO YU-N AK... SÜ RÜ YE... KUR...DO LUR AM... MANAM... MANAM...

MANAM... MA...N YA... Y LA LA... R

YA... Y LA LA... R YA... Y LA

LA... R SAZ...

40-KETEN GÖMLEK GIYMIŞSİN NİNEM

Keten gömlek giymişsin ninem Keten gömlek allıdır ninem
Neden boynun eğmişsin of Al yanaklar ballıdır ninem
Aman aman nineler Aman aman nineler
İnce elekten un eler İnce elekten un eler
Göğüsleri kabarmış Göğüsleri kabarmış
Kavuşmuyor düğmeler Kavuşmuyor düğmeler
(Kendi ağzından kaydedildi)

Ke ten göm lek giy miş sin
ni nem Ne den boy nun eğ
miş sin of Ne den boy nun
eğ miş sin of A man a man
Gö ğüs le ri
ni ne ler ka bar miş İn ce lek den un e ler
Ka vuş mu yor düğ me ler

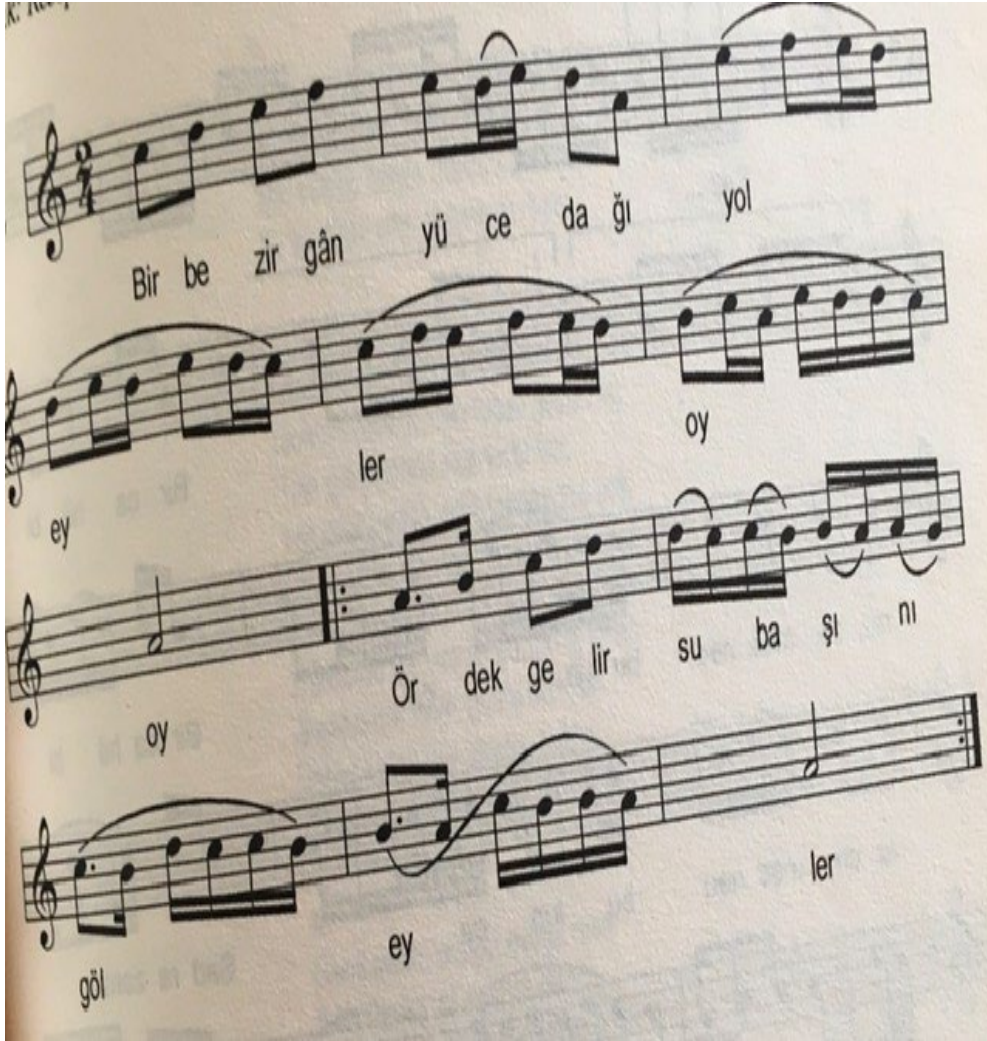

41- BİR BEZİRĞAN YÜCE DAĞI YOL EYLER

Bir bezirğan yüce dağı yol eyler Yüce dağ başında geven keserim
Ördek gelir su başını yol eyler Esen yeller ile bende eserim
Bir yiğitte sevdiğini almazsa Ela gözlerine kurban olduğum
O dert onu ölenecek kül eyler Kader böyle imiş kime küseyim

Önü bahar ardı sıra yaz gelir Yağmur yağdı su vermedim güllere
Bizim bağa ördek ile kaz gelir Kurban olam tatlı şirin dillere
Bir yiğitte sevdiğini almazsa Yedi yılda ondört bayram geçirdim
Ölenecek o dert ona az gelir Kınalar yakmadım nazik ellere

(Kendi ağzından kaydedildi)

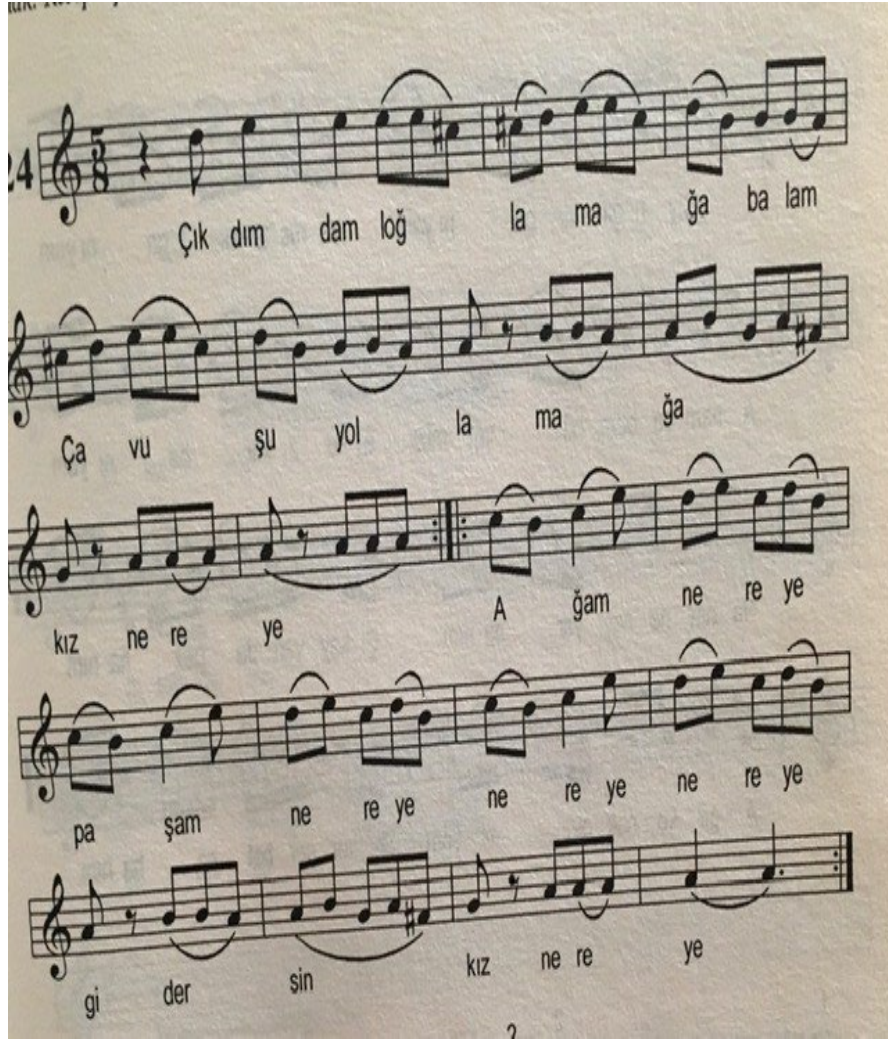

42-ÇIKTIM DAM LOĞLAMAĞA

Çıktım dam loğlamağa balam Kışlanın önü yazı balam
Çavuşu yollamağa kız nereye Asker giyer beyazı kız nereye
Ağam nereye paşam nereye Ağam nereye paşam nereye
Nereye gidersin kız nereye Nereye gidersin kız nereye

Ağaçlar çiçek açtı balam
Asker kışladan kaçtı kız nereye
Ağam nereye paşam nereye
Nereye gidersin kız nereye
(Kendi ağzından kaydedildi)

43-ERZİNCANDA BİR KUŞ VAR

Erzincan da bir kuş var Oy dağlar dağlar dağlar
Kana dında gümüş var Gök gürler bulut ağlar
Gitti ibiş gelmedi Ağlarsa anam ağlar (N)
Elbet bunda bir iş var Küsuru yalan ağlar

Palanganın deresi

Hayli çeker arası

İbişimi vurdular

Yedi yerden yarası

(Kendi ağzından kaydedildi)

The image shows a handwritten musical score for the song 'Erzincanda Bir Kuş Var'. The score is written on a single sheet of paper with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked 'Saz...' and the time signature is 10/8. The lyrics are written below the notes, with some words in parentheses. The lyrics are: 'Er zin can da bir kuş var', 'ka na dın da gü müş var', 'Git ti | biş gel me di', 'Git ti | biş gel me di', 'Oy dağ lar dağ lar dağ lar', 'Ağ lar sa a nam ağ lar', 'El bet bun da bir iş var', 'El bet bun da bir iş var', 'Gök gür ler bu lut ağ lar', 'Kü su ru ya lan ağ lar'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and slurs.

44-ERZİNCAN DAN KEMAH TAN

Erzincan dan Kemah dan dello can dello can
Yar gelir oynamaktan dello can dello can
Yarin parmağı şişmiş dello can dello can
Def çalıp oynamaktan dello can delo can

Anam babam Erzincan dello can dello can
Sen ne hoşsun ıraktan dello can dello can
Bu firat pek coşmuş dello can dello can
Kışın çok kar yağmaktan dello can dello can

Erzincan da br kuş var dello can dello can
Kanadın da gümüş var dello can dello can
Gitti yârim gelmedi dello can dello can
Elbet bunda bir iş var dello can dello can
(Kendi ağzından kaydedildi)

The image shows a musical score for the song 'Erzincan dan Kemah tan'. It consists of three staves of music. The first staff is a treble clef with a 2/4 time signature and a key signature of one sharp (F#). The second staff is a bass clef with a 2/4 time signature and a key signature of one sharp (F#). The third staff is a treble clef with a 2/4 time signature and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written below the staves. The first staff has a double bar line with a repeat sign. The second staff has a double bar line with a repeat sign. The third staff has a double bar line with a repeat sign. The lyrics are: 'Er zin can dan Ke mah tan del lo can del lo can', 'Ya rin par ma ğı şiş miş del lo can del lo can', 'Yar ge lir oy na mak tan del lo can del lo can', 'Def ça lıp oy na mak tan del lo can del lo can'. There are also some musical notations like 'Saz...' and '§' symbols.

45-ERZİNCAN'IN DERESİNİ ATLAYIVER

Erzincan'ın deresini atlayıver Erzincan yolları rüzgarlı karlı
Şu benim nazlı yârimi saklayıver Karşıdan yar gelir cilveli nazlı
Ayda bir kerecik olsun yoklayıver Şalvar giymiş işlemesi sırmalı
Ben adam salvermem ağlama ile Şu benim nazlı yârimi saklayıver
Ben adam koyvermem yalvarma ile Ayda bir kerecik olsun yoklayıver
El benim umrum mu neme lazım El benim umurum mu neme lazım
Oda bana tasa mı can lazım Oda bana tasa mı can lazım

(Kendi ağzından kaydedildi)

180

Saz...

Er zin ca nin

de re si ni at la yı ver

Şu be nim naz lı ya ri mi

sak la yı ver Saz... Ay da bir ker

re cik ol sun yok la yı ver

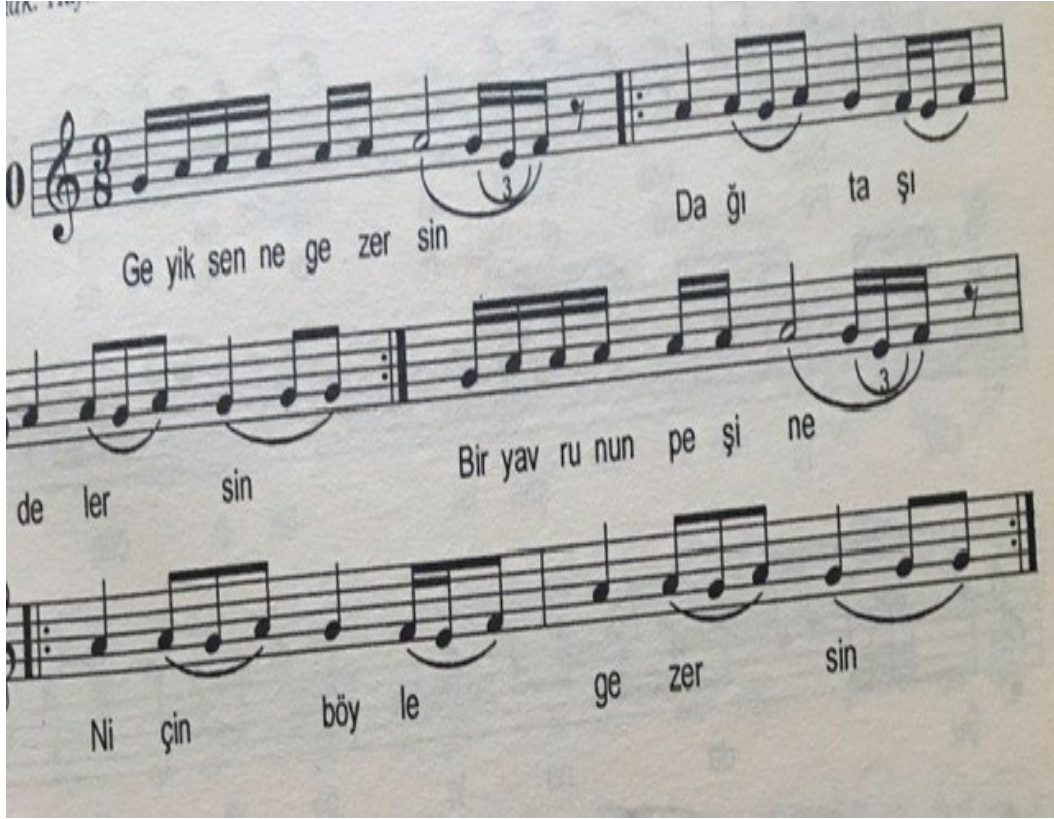
Ben a dam sal ver mem ağ la
ma i le Saz... Ben a dam koy
ver mem yal var ma i le Saz...
El be nim u mu rum mu ne ma lâ zım ah
O da ba na ta sa mı can lâ zım Saz... can la zım

46- GEYİK SEN NE GEZERSİN

Geyik sen ne gezersin	Alemi azandadır
Dağı taşı delersin	Okuyup yazandadır
Bir yavrunun peşine	Yavrumu pişirmişler
Niçin böyle gezersin	Bir kara kazandadır

Çaldılar çapardılar
Toz toza kopardılar
Ben yüksekte yatarken
Yavrumu apardılar

(Kendi ağzından kaydedildi)

47- SELVİ KAVAK YONGASI

Selvi kavak yongası Na nanay na nanay na nanay
Cebindedir aynası Yanaram yandırırım (N)
Ergen kızın memesi Na nanay na nanay na nanay
Deli kanlı ayvası Yanaram yandırırım

Kavak uzanır gider Kavakta gazel olmaz
Dalı bezenir gider Her evde güzel olmaz
Öpüş vermeyen kızlar Seversen güzel sev
Günah kazanır gider Çirkinle bahar olma
(Kendi ağzından kaydedildi)

SE_L Vİ KA__ VAKYON__ GA SI_____ NA NAY NA NA__Y NANA NANA__

_Y NANA NA NA_Y NA NA NA NA NA_Y CE__ BİN DE__

DİRAY__ NA SI_____ YA__ NA RA_M YA N DI RI RA_M

48- GÖNÜL KUŞU HAVALANDI YOL ETTİ

Gönül kuşu havalandı yol etti
Tabibim yok yaralarım zar etti
Bir yanımdan ayrılığın zor etti
Bir yanımdan sen bükersin belimi

Gel gel ömrüm gel
Gel gel ömrüm gel
Gel gel ömrüm gel
Gel gel ömrüm gel
(N)

Ördek gelir su başını göl eyler
Turna gelir dağı taşı yol eyler
Bir yığıtte sevdiğini almazsa
Ölenecek o dert onu kul eyler

(N)

Saz...

Gö nül ku şu ha va lan dı
Bir ya nım da ay rı lı ğın

yol et ti gel gel öm rüm gel gel
kâr et ti gel gel öm rüm gel

Saz...

Ta bi bim yok ya ra la rım
Bir ya nım dan sen bü ker sin

za ret ti gel gel öm rüm gel gel
za ret ti gel gel öm rüm gel

gel gel gel gel öm rüm gel gel
gel gel gel gel öm rüm gel gel

49-SALLANDIM İNDİM BAĞA

Sallandım indim bağa
Başım deydi yaprağa
Ne kız oldum ne gelin
Cıvan girdim toprağa

Oy yandım yandım yandım
Oy yandım yandım yandım
Küçüktüm ben aldandım
Cahildim ben aldandım

(N)

Elinde saz gekliyor
Bağlara yaz geliyor
Kız sana haber olsun
Nişanlın vaz geliyor

Başında kara papak
Ağaçlar açtı yaprak
Gel sarılak gel yatak
Ahırı kara toprak

The image shows a musical score for the song 'Sallandım İndim Bağa'. The score is written in a single system with a key signature of one flat (B-flat) and a time signature of 10/8. The lyrics are written below the notes. The score consists of two systems of music. The first system has 10 staves, and the second system has 1 staff. The lyrics are: Sal lan dım gir dim ba ğa, Sal lan dım gir dim ba ğa, Ba şım de ğ di yap ra ğa, Ne kız ol dum ne ge lin, Ci van gir dim top ra ğa, Oy ne dem ne dem ne dem ne dem, Yar ne dem ne dem ne dem ne dem, Gel se ni a lam gi dem, E vi bar kı ter ke dem, Ben yar sız ne re gi dem.

50- KAYADA YILAN ÖTER

Kayada yılan öter leylim
Bağdat ta hurma biter
Erzincan toprağında leylim
Çiçeksiz meyve biter

Çeri başı gelini leylim
Gel salını salını
Göster konak yolunu leylim
Salla saçın telini

Hani dağların karı leylim
Var git ellerin yâri
Sen bana yar olmazsın leylim
Yüzüme gülme bari

Kayalar gölgelendi leylim
Güzeller suya indi
Her güzelden bir öpüş leylim
Ömrümüz tazelandı

(Kendi ağzından kaydedildi)

KA VA DA YI... LA_N Ö... TER LEY... LIM
ER ZİN CAN TO...P RA... ĞI-N DA LEY... LIM

BA_Ğ DA_T DA... HU...R MA... Bİ... TE...R
Çi... ÇE_K Sİ_Z ME...Y VA... Bİ... TE...R

BA_Ğ DA_T DA... HU...R MA... Bİ... TE...R
Çi... ÇE_K Sİ_Z ME...Y VA... Bİ... TE...R

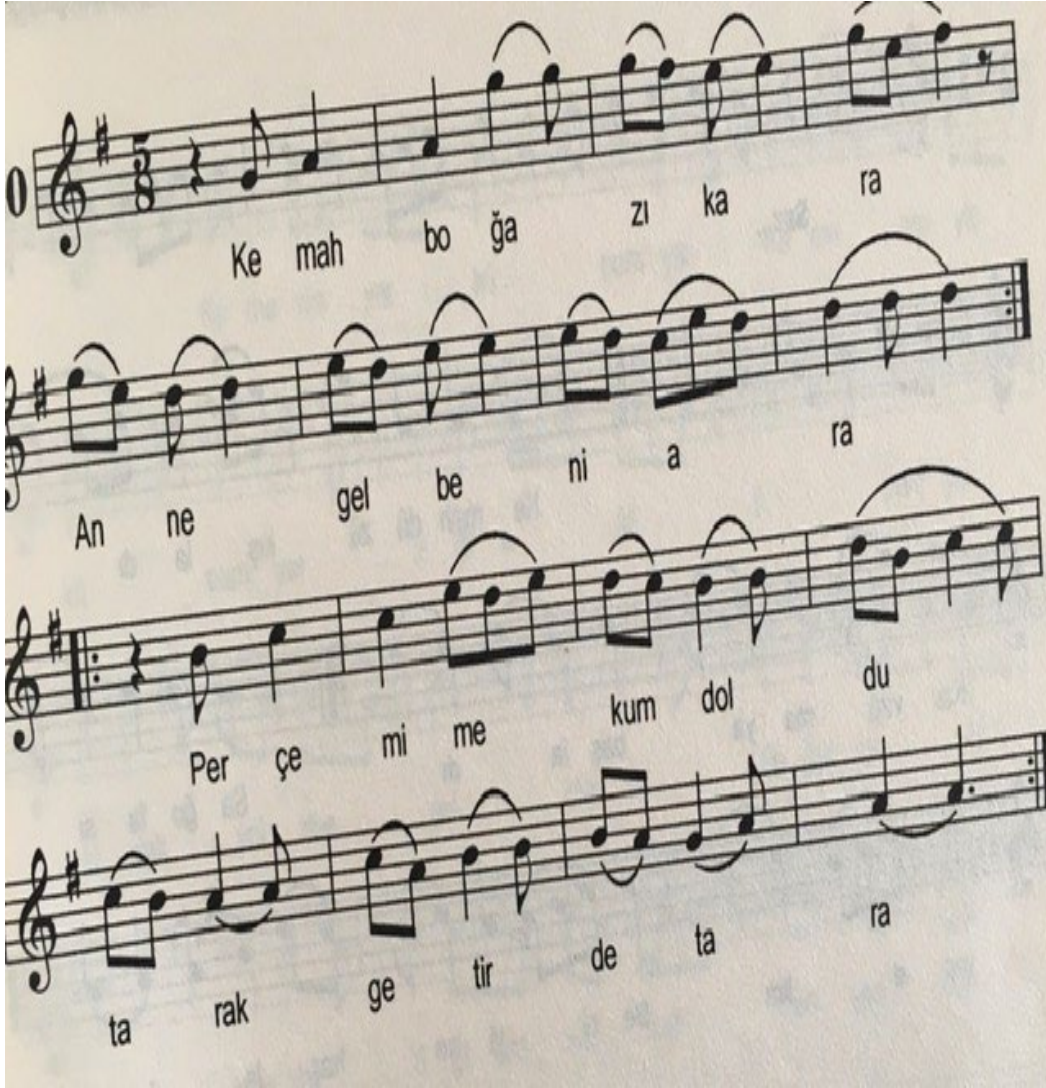
51-KEMAH BOĞAZI KARA

Kemah boğazı kara
Anne gel beni ara
Perçemime kum doldu
Tarak getirde tara

Fırat suyun bulanık
Ağlarım yanık yanık
Yavrum suya gideli
El uyur ben uyanık

Fırat kenarı kara
Akar gider ilgara
Yavrum suya gideli
Yüreğim oldu yara

Erzincan da durursun
Kemah'a tel vurursun
Fırat sen ne zalimsin
Yavrumu götürürsün

52- KULEDEN GEL KULEDEN

(Erzincan Hoyratı)

Ele yavrum kuleden, kuleden, kuleden gel
Ele sesin aldım ey kuleden, kuleden
Oğul o senin kaşın gözün ey, ey, ey
Ele beni sana kul eden
Beni sana kul eden

(Nur ol Erzincanlı Salih nur ol,
Türkü arasında konuşma)

Oğul aslım Karabağlıdır, Karabağlıdır gel
Ele, başım yara bağıdır, bağıdır gel
Oğul açma tabip ey, yaramı ey, ey, ey
Ele yar eliyle bağıdır
Yavrum yar eliyle bağıdır.
(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

53- GÜZEL SENİ GÖZLER İÇİN SEVERİM

Güzel seni gözler için severim
Yanıma geldikçe boynum eğirim
Bağdat'a yollasan dahi giderim

Çölden çöle saldı beni gözlerin
Gözlerin, gözlerin, gözlerin

Karedir gözlerin hilaldir kaşın
Cihanı dolansam bulunmaz eşin
Altın tas içinde şeker ezişin

Çölden çöle saldı beni gözlerin
Gözlerin, gözlerin, gözlerin
(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

54-- KEMENT ATTIM EY DALA BEN

(Erzincan Mayası)

Ağam kement attım ey dala ben
Düşüm hal dan hala ben
Ağam çör çöpten yuva yaptım ey
Oğul yavru uçurmadım ey dala ben

Yavru uçurmadım ey dala ben

Ağam dağlara kar düştü gel
Fikrime yar düştü gel
Ağam iyi günün dostları
Ele kötü günüm düştü gel
Yavru kötü günüm düştü gel
(Taş plaktan kendi sesinden kaydedildi)

55-BİBAHT OLANIN HALİNE KİMSE
ACIMAZMIŞ

(Hüzzam Gazel)

Bibaht olanın haline kimse acımazmış
Ah ölse bile bir fert onu gelmez ağlamazmış
Yar ey, ey, ey, ey, yar ey, ey

Sani bu fena zulmeti amalime yazmış
Medet, ey, ey, ey, ey, ey
Yanmış kuru bir gül gibi bahtında kararmış
Aman aman ey, ey, ey, ey, gönül aman aman
(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

56-OKURUM YAZI BİLMEM

Ağam okurum yazı bilmem
Severim nazı bilmem
Ağam bu kış bur da kışladık ey
Ele gelecek yazı bilmem

Ağam kara bağda kalanlar
Beni derde salanlar
Ağam çek bayraktar bayrağın ey
Ele gözü yolda kalan var
(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

57--KALBİMDE AÇILMIŞ KANAYAN

YARELERİN VAR YAR EY

(Gazel)

Kalbimde açılmış kanayan, yaraların var yar ey
Bin aşk yaradan neşe, neşe handelerin var
Aman, aman
Yar ey aman aman
Gönül ey, ey, ey

Yar sinemi gör hasta gönülde neler var
Medet ey, ey, ey, ey, ey, ey, ey
Ah billahi beni öldürecek handelerin var
Aman gönül ey, ey, ey, ey, yar ey
Aman, aman aman
(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

58--KÖPRÜDEN GECERİKEN HAYDİ

KÖPRÜ SALLADI BENİ

Köprüden geçerken haydi köprü salladı beni
Aman köprü salladı beni
Ela gözlü nazlı yar haydi ipsiz bağladı beni
Aman ipsiz bağladı beni

Ağlasana cici gülüm sızlasana
İpek de mendil yok mu da yavrum sallasana

Bizim köyün yolunda haydi üç türlü çiçek' mi ola
Aman üç türlü çiçek mi ola
Bizim yara gitmemiz haydi inşallah gerçek mi ola
Aman inşallah gerçek mi ola

Ağlasana cici gülüm sızlasana
İpekte mendil yok mu da yavrum sallasana
(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

59-BAĞA GEL BOSTANA GEL

Bağa gel bostana gel zülûf ün destele gel
Beni bur da bekletme yalandan hastalan gel
Haydin yavrum sürmeli göksün çapraz düğmeli
Bir aklıma düşünce seni nerde bulmalı

Kaşının karasına gül koydum arasına
Yaralı geyik gibi melerim ara sıra
Haydin yavrum sürmeli göksün sedef düğmeli
Bir aklıma düşünce seni nerde bulmalı

Bahçelerin gülüsün dalın da bülbülüsün
Boyun benzer fidana ana dolu gülüsün
Haydin yavrum sürmeli fistan yere değmel
Bir aklıma düşünce seni nerde bulmalı
Sıkı sıkı sarmalı

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

60-TOPHANEDEN ÇIKTIM AĞRIDI BAŞIM

Tophaneden çıktım oy oy ağrıda başım oy oy
Ölüm döşeğinde benim yastıkta başım oy oy
Başucumda ağlar oy oy garip yoldaşım oy oy
Ecel aman vermez' mi de gözlerim açık oy oy

Azra il göksümde oy oy canım hay, hay' da oy oy
Hiç kimseden yoktur ne dem bana bir fayda oy oy
Tabut' um dan tutsun oy oy konum komşular oy oy
Mezarım taşına Salih ölmüş yazsınlar oy oy

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

61--KOYUN GELİR SÜRÜSÜNÜN ARDI YOK

Koyun gelir sürüsünün ardı yok
Gelin gelir küleğin de sütü yok
Aşam sensiz bu ellerin tadı yok
Gel koyun meleme vaz gel kuzun dan
Gel gelin ağlama vaz gel yarın dan

Çay aşağı gider Bozkurdun izi
Ağzında götürür bir körpe kuzu
Kurdun dişlerine kitlesin sızı
Gel koyun meleme vaz gel kuzun dan
Gel gelin ağlama vaz gel yarın dan

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

62-KURTULAMAM ÜÇ NESNENİN ELİNDEN

(Gazel)

Aman aman kurtulamam üç nesnenin elinden
Biri gurbet biri firkat biri aşk aman
Üçü bilmez bir birinin halinden
Biri firkat biri gurbet biri aşk
Aman aman aman aman aman

Aşktır beni sevda ile söyleten
Firkattir çevrile sinem dağlatan
Aman Aman
Gurbettir gözlerimden kan ağlatan
Aman aman aman aman aman
Aman aman aman

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi.)

63--SABAHTAN ELİMLE BEN VURDUM YOLA

(Köşünker Ölüm Havası)

Sabahtan elimle ben vurdum yola
Bekledim akşama çavuşum gele
Belki Allahtan bir imdat ola
Canımız ateşe yandı gel yetiş

Yatsı vakti evlatlarım yatırdım
Allah dedim dikişime oturdum
Saat beşte al kanlara batırdım
Canımız ateşe yandı gel yetiş

Düşmanlarda bacalara geldiler
Çavuşum evde yoktur sezdiler
Beşimizi bir sıraya dizdiler
Canımız ateşe yandı gel yetiş
(Taş plaktan kendi sesinden kaydedildi)

64-EYLEN DİLBER EYLEN GELEM KAVUŞAM

(Erzincan Mayası)

Eylen dilber eylen
Gelem kavuşam
El altından ey, ey

Sana bir çift ey, ey
Sözüm var

Eylen dilber eylen
Gelem kavuşam
Gerdanında ey, ey
Güzel bir ey, ey
Benin var
(Taş plaktan kendi sesinden kaydedildi.)

65-YAR İÇERDEN

Oğul Bu gün yar içerden
Vallah kes bağrımı yar içerden
Vallah Gözüm kapında kaldı
Oğul yar çıkmıyor içerden

Yeter ağlatma beni
Acı söyletme beni

Oğul dil meze gerdan meze
Vallah dil değil dudak meze
Oğul bilmedim gönül verdim
Vallah ben bir kadir bilmeze

Yeter ağlatma beni
Acı söyletme beni
(Taş plaktan kendi sesinden kaydedildi)

66-YILDIZ

Hey, hey, ey	Hey hey ey
Yıldız gidersin bir yana	Kara olsun böyle yazı
Yıldız gidersin bir yana	Kara olsun böyle yazı
Yolun uğrarsın harmana	Kim ağlatmış nazlı yarı
Selam söylen nazlı yara	Yüreğime düştü sızı

Yıldız, yıldız, yıldız, yıldız, hey	Yıldız yıldız yıldız yıldız hey
Yıldızın etrafı sarı	Sana derler evler yıkan
Ben çekerim ah u zarı	Sana derler beller büken
Kim ağlatmış nazlı yarı	Sana derler kervan kıran
Yıldız hey, hey, hey, hey	Yıldız hey hey hey hey

(Kendi ağzından kaydedildi)

67-YARA SIZLAR

(Hoyrat)

Ağam yara sızlar
Ok değmiş yara sızlar ey ağam ey
Oğul yaralının halından aman ey aman oy
Oğul ne bilsin yara sızlar digel,digel

Balamın elinden elin den
Yandım gurbet elinden

Ağam leylisi var
Leyli'nin, leylisi var oğul yandım aman oy
Oğul böyle mecnun gezenin aman ey aman ey
Oğul gezenin elbette bir leylisi var

Balamın elinden, elinden
Yandım gurbet elinden

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

68-BALA SARHOŞ

Bala sarhoş bala sarhoş	Kalemi kaşta koydum
Beşikte bala sarhoş	Gözümü yaşta koydum
Bize bir nalbant gelmiş	Sen seni büryan ettin
Mih vurur nala sarhoş	Beni ateşte koydun

Bu haber ne haberdir
Sinem kabar, kabar' dır
Bir yanımı kurt kuş yemiş
Bir yanım bir haberdir

(Taş plaktan kendi sesinden kaydedildi)

69-ÇİMENLİ BAĞLARIN YOSMA GELİNİ

Çimenli bağların yosma gelini

Var yürü yoluna damlar çobanı
Başından çıkıyor sevda dumanı
Zalim çoban duyar vermez samanı
Koyunlar kuzular açtı yaylanı
Seninle kaçamaz yosma gelin

Dumanlı dağlardan açmış gelmişim
Başımı yoluna koymuş gelmişim
Sürünün uçunu salı vermişim
Bin sarı altını saymış gelmişim
Gel seninle kaçalım yosma gelin

Sabah seherinden vuruyor gözüm
Bin sarı altının babama başlık
Gel seninle çoban olum yoldaşlık
Gel sana yorgan olum yoldaşlık
(Taş plaktan kendi sesinden kaydedildi)

70-ÇIKTIM KÖŞENİN BAŞINA

Çıktım köşenin başına
Ayağım değdi taşına
Mayilem hilal kaşına

Balam kaşların gözlerin
Seni sinemde gizlerim
On bir aydır yol gözlerim

Yoların dik yokuşu
Gider yazıda gelir kışı
Şu yiğidin sallanışı

Balam kaşların gözlerin
Seni sinemde gizlerim
On bir aydır yol gözlerim

Yolarına ben işlerim
Kerğahımı gümüşlerim
Hem operim hem dişlerim

Balam kaşların gözlerin
Seni sinemde gizlerim
On bir aydır yol gözlerim

(Taş plaktan kendi sesinden kaydedildi)

71-BU ANTEBE GELMEYİNİZ ANAM

Bu Antep'e gelmeyiniz anam
Tüfengime deymeyiniz anam
Yara hasret kalmayaydım

De, yeri, yeri, yeri Anteplim yeri
De, yeri, yeri, yeri bir tanem yeri
De, yeri, yeri, yeri sevdalım yeri

Bu Antep' in taşlarına bak anam
Gözlerimin yaşlarına bak anam
Bu aslan gibisine bak anam

De, yeri, yeri, yeri Anteplim yeri
De, yeri, yeri, yeri bir tanem yeri
De, yeri, yeri, yeri sevdalım yeri

Ezel baharın aylarında anam
Yar kaldı Antep yollarında anam
Uyumadım hiç kollarında

De, yeri, yeri, yeri Anteplim yeri
De, yeri, yeri, yeri bir tanem yeri
De, yeri, yeri, yeri sevdalım yeri

Yandım gel gidek bu diyardan anam
Akşam oldu karlı dağlardan anam
Bizi korusun yaradan

De, yeri, yeri, yeri Anteplim yeri
De, yeri, yeri, yeri bir tanem yeri
De, yeri, yeri, yeri sevdalım yer

(Taş plaktan Zehra Bilir ve Salih
Dünder sesinden kaydedildi.)

72-GÜL EKTİM EVLEK EVLEK

Gül ekdim evlek evlek
Dadandı kara leylek
Yazı beraber ettik
Kışın ayırdı felek

Gül ektim gül bitti mi
Yara haber gitti mi
Duydum ki yar evlenmiş
Başı göge yetti mi
(Kendi ağzından kaydedildi)

73-SEN GİDERSEN BENİM HALİM NİCE OLUR

Sen gidersen benim halim nice olur
Hatem yüzük parmağında tunç olur
Sevip sevip ayrılması güc olur
Ben de bilmem hangisine yanam yar

Çık ayvana bak yiğidin merdine
Ben de bilmem bu feleğin derdi ne
Bir güzel de düşmez ise denğine
Ben de bilmem hangisine yanam yar

Yağmur yağar çukur yerler göl eyler
Kervan geçer yüce dağlar yol eyler
İki güzel pencereden el eyler
Ben de bilmem hangisine yanam yar
(Kendi ağzından kaydedildi)

74-KIZ BAHÇEDE GÜLÜN VAR MI

Kız bahçede gülün var mı
Gül dibinde yolun var mı
Ben bu akşam geleceğim
Karyolada yerin var mı
Aman Adanalı, canım Adanalı
Sen benimsin yavrum deli kanlı

Bahçenin kapısını açtım
Kırmızı güle dolaştım
Öptüm sevdim helallaştım
Öldüm yalvara yalvara
Topukda mavi şalvara
Aman Adanalı, canım Adanalı
Sen benimsin yavrum delikanlı
(Kendi ağzından kaydedildi)

75-KAYALAR KAYALAR

Kayalar kayalar kanlı kayalar
Kayanın altında yarım yuyarlar
Dağların kurdu yarım yuyarlar
Ya ikimizide bir kabre koyarlar
Anam ağlama çığır dağlama

Evimizin önünden gelir geçersin
Kanımı kadehe koyar içersin
Koyar içersin dağların kurdu
Ya beni alırsın ya vaz geçersin
Anam ağlama çığır dağlama

Üç arkadaş gelir yanıyom yanıyom
Selamın ucu boyandı kana
Boyandı kana dağların kurdu
Ya beni alırsın ya vaz geçersin
Anam ağlama çığır dağlama (Taş plaktan k.Sesinden kayıt)

76-URFANIN ETRAFI DUMANLI DAĞLAR

Urfanın etrafı dumanlı dağlar
Çığırım yanıyom anem gözlerim ağlar
Benim zalim derdim cihanı yakar
Gezme ceylan bu dağlarda seni avlarlar
Annenden babandan yardan ayrı koyarlar

Ceylan senin gibi yüreğim yara
Cihanda derdime anam bulmadım çara
Kimselerim yoktur söylesin yara
Gezme ceylan bu dağlarda seni avlarlar
Annenden babandan yardan ayrı koyarlar

Urfa dağların gezer bir ceylan
Yavrusunu kaybetmiş ağlıyor yaman
Yarimin derdine bulunmaz derman
Gezme ceylan bu dağlarda seni avlarlar
Annenden babandan yardan ayrı koyarlar

(Taş plaktan kendi sesinden kayıt edildi)

77- BATAN GÜN KANA BENZİYOR

Batan gün kana benziyor
Yaralı cana benziyor esmerim vay vay
Ah ediyor bir gül için
Şu bülbül bana benziyor
Vay benim garip gönlüm

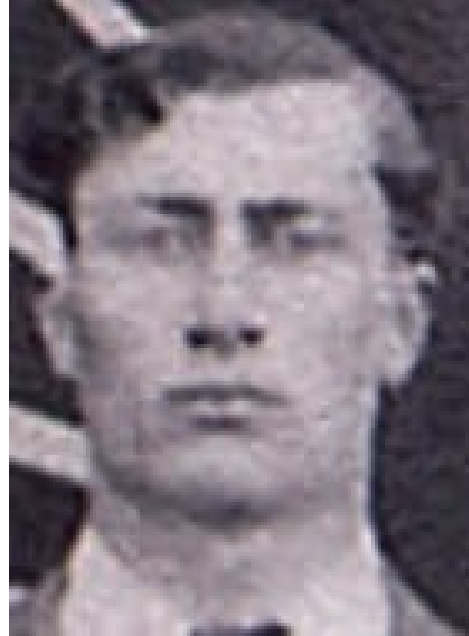
Gece japladı her yeri
Keder sardı dereleri esmerim vay vay
Düşman değil sevda açtı
Sinemdeki yareleri
Vay benim garip gönlüm
(Kendi ağzından kaydedildi)

FOTOĞRAFLARI

Salih Dünder'in ani vefatından sonra ailesi çok büyük üzüntü yaşar ve o üzüntü anının şoku ile olsa gerek, tüm şahsi eşyalarını ve fotoğraflarını imha etmiştir, o nedenle çok az miktarda fotoğrafı mevcuttur.Evinde bulunan Taş plaklar ise çocuklar o yaşlarda kıymetini bilemediklerinden oynayarak kırmıştırlar.

Salih Dünder

Salih Dünder

Salih Dünder (sol başta)

Salih Dünder (ortada)

Erzincan Halk Evinde THM çalışmasın dan toplu bir fotoğraf, Hafız Şerif Tanın'dı 1948 yılında rahmetli olmuştur, bu sebeble 1948 yılları öncesi bir toplu hatıra, Rabbim cümlesine rahmet eylesin.

Salih Dünder

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

İbrahim Karsak Taşoğlan Salih in oğlu Mehmet Koyuncu

Hafız Emine Koyuncu

Alaattin Karsak

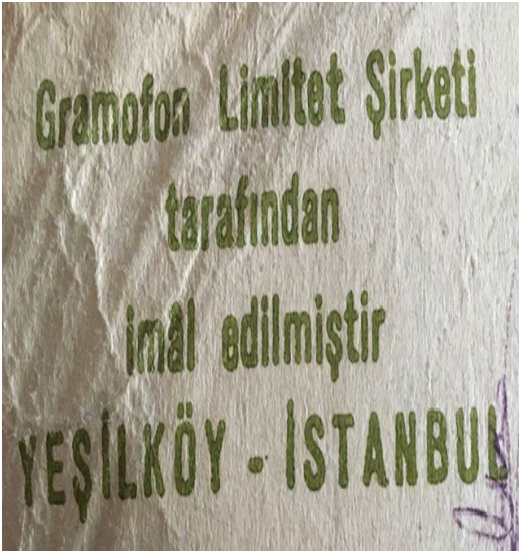
Erzincan Ekmekli Köyü

ODEON – COLUMBİA – SAHİBİNİN SESİ PLAK ŞİRKETLERİ PLAKLARI

SALİH DÜNDAR'IN DOLDURDUĞU TAŞ PLAKLARDAN ÖRNEKLER

Kardeşi Selahattin (Başkomser)

Küçük kardeşi Alaattin

Salih Dündar'ın kardeşleri Selahattin ve Alaattin

Hacı Şevket Fındıklı, Salih Dündar'ın dayısı; Saim Tavşanoğlu'nun anne dedesi, baba annemin ağabeyi.

Tophaneden çıktım oy oy ağrıdı başım oy oy
Ölüm döşeğinde benim yastıkta başım oy oy
Başucumda ağlar oy oy garip yoldaşım oy oy
Ecel aman vermez' mi de gözlerim açık oy oy

Azra il göksümde oy oy canım hay, hay' da oy oy
Hiç kimseden yoktur ne dem bana bir fayda oy oy
Tabut' um dan tutsun oy oy konum komşular oy oy
Mezarım taşına Salih ölmüş yazsınlar oy oy

Salih Dündar'ın kendi bestesi ve taş plaktan kaydı olan bu ağıtta, Salih Dündar tevafuk olacak ki yıllar evvel bestelediği bu türkü ile kendi sonunu dile getiriyor. Evlatlarına hasret ve gözleri acık bir halde komşuları tabutuna omuz vermeden Ankara da hakka yürüyor ve Ankara Asli mezarlığa defnediliyor

Güzel Erzincan'ımızın efsane sesi Hafız Salih Dündar' a mevlam rahmet eylesin nur içinde yatsın.

TİYATRO- SİNEMA FOTOGRAF

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

SÖNMEZ ATASOY'UN ANISINA..

tiyatro-sinema

SÖNMEZ ATASOY

1944 doğumlu. Çerme köyünden. Büyük dedesi “Çermeli Hoca” diye anılan Müderris Mustafa Efendi..

Ankara Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümü'nden mezun oldu.

1968 yılında **Devlet Tiyatrolarında** çalışmaya başladı. Bir dönem Ankara Devlet Tiyatrosu'nda görev yaptı. 1998 yılında İzmir'de Belediyenin düzenlediği bir kursta diksiyon ve spikerlik eğitimi verdi.

15 Ara 2011 tarihinde - 67 yaşındaki ünlü oyuncu *Sönmez Atasoy*, geçirdiği kalp krizi nedeniyle kaldırıldığı hastanede bir haftadır sürdürdüğü yaşam savaşını kaybetti.

Filmografi

Kurtlar Vadisi, Terör - Halil İbrahim Kapar 2007

Ayrılık -Agâh Reis 2007

Aynalar 2004

Kurtlar Vadisi -Halil İbrahim Kapar 2003

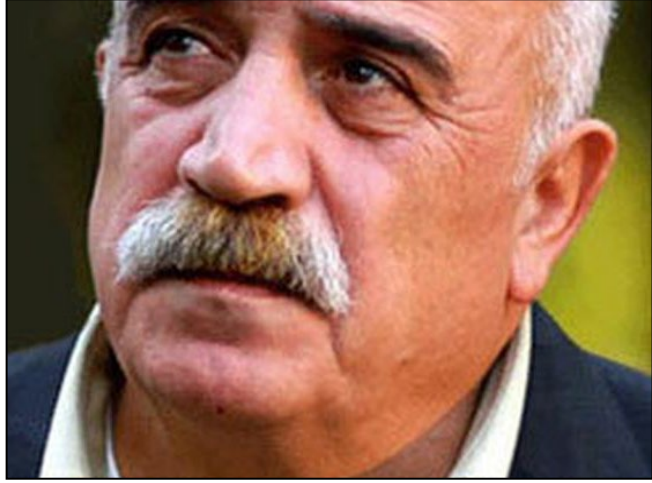
Yanlış Saksının Çiçeği 1997

3. İstasyon 1992

Aile Kadını 1987

Basından...

“Geçirdiği kalp krizi nedeniyle vefat eden Atasoy için ilk tören Büyük Tiyatro'da düzenlendi. Buradaki törene ailesi, Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, Devlet Tiyatrolar-

Sönmez Atasoy.

rı Genel Müdürü Lemi Bilgin, eski bakanlardan Fikri Sağlar, yapımcı ve yönetmen Osman Sınav, sanatçı Yavuz Bingöl, tiyatro oyuncusu Erdal Beşikçioğlu ve Güven Hokna ile tiyatro sanatçıları ve sevenleri katıldı. Burada konuşan Bakan Günay, "Benim için çok anlamlıdır sevgili Cüneyt Gökçer ile 'Kral Lear' gibi bir klasikle başlayıp, sonra kendi dünyamızın önemli isimleriyle karar kılması, onları yazması, onları sahneye koyması, oynaması, Nasrettin Hoca'yı, Yunus Emre'yi görmezden gelmemesi, Yahya Kemal'i yazması ve sahnelemesi, bizim kökümüzden, bizim kültürümüzden kopmayan bir yeteneği, bu salonda, bu sahnede büyük izler bırakarak ve galiba görevini yaparak aramızdan ayrıldığını bize hatırlatıyor.

Tiyatroyla uğraşan, sanatla uğraşan, Türkiye tiyatrosuyla, Türkiye sanatıyla uğraşan herkesin Sönmez Atasoy'un bu yaşam çizgisinden, bu arayışlarından, bu yazma, sahneye koyma gayreti gösterdiği eser çizgisinden dersler çıkaracağını umuyorum. Geride kalanlarına, bize emaneti sevgili Fadik başta olmak üzere herkese, bütün sanat ve tiyatro sevenlerine yürekten sabırlar diliyorum" dedi.

"Büyük tiyatrodaki törenin ardından Atasoy'un cenazesi Kocatepe Camii'ne götürüldü. Burada Cuma namazına mütakip kılınan cenaze namazının ardından Karşıyaka Mezarlığı'nda toprağa verildi. Kocatepe'deki törene de, Bakan Günay'ın yanı sıra, TRT Genel Müdür İbrahim Şahin, Devlet Tiyatroları Genel Müdürü Lemi Bilgin, eski bakanlardan Fikri Sağlar, yapımcı ve yönetmen Osman Sınav, sanatçı Yavuz Bingöl, tiyatro oyuncusu Erdal Beşikçioğlu, Güven Hokna, Can Gürzap, Kurtlar Vadisi dizisinde Polat Alemdar'ı canlandıran Necati Şaşmaz ve 'Memati' karakterini canlandıran Gürkan Uygun ve çok sayıda seveni katıldı. *Atasoy son yolculuğuna böyle uğurlandı .*

ŞAFAK SEZER

Şafak Sezer, 10 Ekim 1970 yılında Ankara'da doğdu. Aslen Erzincanlı olan Sezer oyunculuk kariyerine başlamadan önce çeşitli işlerde çalıştı. Bir gün babası Polat Sezer'in kendisini Ankara Halk Tiyatrosu kurucularından Mehmet Karagöl ile tanıştırmaması ile oyunculuk dünyasına adım attı. İlk olarak tiyatrodaki sahneye çıkan Sezer, 9 Eylül Üniversitesi'nin Sinema-TV bölümünün çektiği 'Bir Dügün Masalı' adlı filmle sinema dünyasına geçiş yaptı. Boran Kaya'nın sunduğu "İner misin çıkar mısın" adlı eğlence yarışmasına katılıp birinci olan oyuncu program sayesinde adını duyurdu. "Sıdika", "Baskül Ailesi", "Dostlar Pasajı", "Şafak Vakti", "Alemin Kralı", "Türk Malı" gibi birçok dizide rol alan Şafak Sezer ayrıca; "G.O.R.A", "Maskeli Beşler", "Kutsal Damacana", "Kolpaçino", "Ketenpere" gibi filmlerde de yer aldı.¹

HALUK BİLGİNER

1954 İzmir doğumlu olan Haluk Bilginer, lise son sınıfta okulunun tiyatro koluna girerek Demokrat İzmir Gazetesi'nin açtığı liselerarası tiyatro yarışmasında ilk ödülünü aldı. Ardından da, Jürideki tiyatro müdürü Ragıp Haykır'ın davetiyle İzmir Devlet Tiyatrosu'nda konuk oyuncu olarak çalışmaya başladı. 1971 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'ne girdi. Devlet Konservatuvarı'ndaki eğitimini bitirdikten sonra Devlet Tiyatrosunda çalıştı. 1977'de İngiltere'ye Londra Müzik ve Drama Sanatları Akademisi'nde (LAMDA) bünyesinde eğitimini sürdürdü. 1980 - 1993 yılları arasında İngiltere'de TV dizilerinde ve tiyatrolarda oyuncu olarak görev yaptı. EastEnders dizisinde 250 bölüm canlandırdığı Kıbrıslı Mehmet Osman rolüyle ün kazandı. 1987 yılında Gecenin Öteki Yüzü adlı film çekimi için İstanbul'a geldi ve hayatını bir süre İstanbul-Londra arasında sürdürdü. Hollywood'da "Indiana Jones" dizisinde, Türkiye'de de Yavuz Özkan'ın İki Kadın filminde rol aldı. 1996'da Tomris Giritlioğlu'nun 80. Adım filminde, ardından İstanbul Kanatlarımın Altında (İstanbul Kanatlarımın Altında), Usta Beni Öldürsene (Usta Beni Öldür-

¹ www.beyazperde.com

sene), Masumiyet (Masumiyet) gibi ses getiren, ödüllü filmlerde rol aldı. Haluk Bilginer, 1990 yılında kurucuları arasında yer aldığı Tiyatro Stüdyosu'nda sahnelenen oyunlarda başrolleri üstlendi. 1999 yılında Moda'da Zuhal Olcay ile birlikte Oyun Atölyesi'ni kurdu.

İBRAHİM SADRI

İstanbul'da doğan İbrahim Sadri aslen Erzincan Kemah Yücebelen'lidir, ilk ve orta öğrenimini İstanbul Kasımpaşa'da tamamladı. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde okuduktan sonra, yedi yıl tiyatroyla uğraştı. Turnelere çıkarak, Anadolu'yu yakından tanıma imkânı buldu. Çeşitli gazete ve dergilerde yazı ve şiirleri yayımlandı. Radyo ve televizyonlarda programcılık ve sunuculuk yaptı. Halen bir özel televizyonda program yapmaktadır. Şiir ve tiyatro kasetleri de bulunan şairin, şiir kitapları da mevcuttur. İbrahim Sadri'nin şiirlerinin belli bir dönemin ruh yapısını yansıttığı belirtiliyor. Şiirlerinde, Türkiye'de 60'lı yıllarda doğan ve 70'li, 80'li yılların kargaşa ile sükun arasında aykırı yaşam biçimlerini idrak eden gençlerin bakış açılarını, yaşadıklarını ve geçirdikleri süreçleri ifade ediyor. İbrahim Sadri bu dönemin kuşağına ve yaşadıklarına tanıklık etmek istediğini sık sık belirtmiştir. İbrahim Sadri her ne kadar tiyatro, şiir, mizah ve televizyon alanlarında çalışmış ve çalışıyor olsa bile, kendisini "tiyatrocü" olarak gördüğünü ifade etmekle beraber, tiyatroyu bırakmasını tiyatronun kumsallaşmamış olmasına ve ekmek kapısı olarak yeterli olmamasına bağlıyor.²

KÜBRA PAR/KÜBRA PARMAKSIZOĞLU COŞKUN

Başarılı gazeteci Par'ın tam adı Kübra Parmaksızoğlu Coşkun şeklindedir. Kübra Par, 20 Nisan 1984 tarihinde Erzincan'da dünyaya geldi. 2007 senesinde Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünden mezun oldu. 2009 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nde yüksek lisansını tamamladı. Kübra Par, 2003 yılında Cahit Zarifoğlu şiir ödülleri "Nisanın Gölgesi" adlı şiiriyle jüri özel ödülünü kazanmıştır. Yönetmen Mahmut Fazıl Coşkun ile evli olan Parmaksızoğlu, Habertürk'ün

² www.haberler.com

Web Haber Müdürlüğü'nü üstlendiği gibi Perşembe günleri Habertürk ekranlarında 'Açık ve Net' adlı televizyon programını hazırlayıp sunuyor. Aynı zamanda her Pazar, Habertürk Gazetesi'nde Haftanın Röportajı bölümünü hazırlıyor.³

ENGİN AKYÜREK

Engin Akyürek, 1981 yılının 12 Ekim tarihinde Ankara'da dünyaya gelmiştir. Akyürek, aslen Erzincan Tercan'lıdır. Engin Akyürek Ankara Dikmen lisesi mezunudur. Ankara üniversitesi Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi'ne Tarih bölümünü bitirmiştir. Engin Akyürek, " Türkiye'nin Yıldızları" adlı yarışma programında birinci olarak oyunculuga adım attı. Yarışmanın sona ermesinin ardından, Yabancı Damat adlı TV dizisinin kadrosuna katıldı. 2004-2007 yılları arasında Yabancı Damat dizisinde Kadir Sadıkoğlu karakterini canlandıran Akyürek, 2006 yılında ise Kader adlı sinema filminde Cevat karakterini canlandırdı. 2007-2008 yılları arasında Atv'de yayınlanan Karayılan adlı TV dizisinde Nizipli rolüyle kamera karşısına geçti. 2009 yılında Bir Bulut Olsam adlı dizide Mustafa Bulut karakterini canlandıran oyuncu, 2010-2012 yılları arasında Fatmagül'ün Suçu Ne? adlı dizide Kerim Ilgaz karakterini canlandırmıştır. Farah Zeynep Abdullah ile birlikte, 2014 yılında vizyona giren Bi Küçük Eylül Meselesi adlı filmin başrolünde yer aldı. 2014 yılında Tuba Büyüküstün ile birlikte başrolünü paylaştığı Kara Para Aşk adlı dizide Ömer Demir karakterini canlandırdı. Uluslararası Seul Drama Ödülleri 2015'te "En İyi Aktör" seçilmiştir ve Emmy için "En İyi Erkek Oyuncu" kategorisinde aday olmuştur.⁴

METİN AKPINAR

Tiyatro ve sinema oyuncusu, tiyatro yönetmeni. 2 Kasım 1941 tarihinde, İstanbul'da doğdu. Annesi Nadide Hanım, babası Mustafa Bey'dir. Pertevniyal Lisesi'nde eğitim gördü. Daha sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'yle Edebiyat Fakültesi'nde okudu. Sahneye ilk kez ortaöğrenimi sırasında çıkan Akpınar, o yıllarda çeşitli amatör topluluklarda çalıştı. Yeşil Sahnede İşler Karıştı, On Küçük Yaramaz ve Yağmurcu adlı oyunlarda rol aldı. MTTB Birlik Tiyatrosunu yönetti ve Karaların Memetleri, Kulaktan Kulağa, Antigone adlı oyunlarda oynadı. 1964 yılında Ulvi Uraz Tiyatrosu'nda Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım ile ilk profesyonel oyununa imza atan Akpınar, aynı tiyatrodaki Ben Devletim ve Ha-

³ www.haberler.com

⁴ www.haberler.com

babam Sınıfı oyunlarında da rol aldı. 1966'da Zeki Alaysa ile Gen-Ar Tiyatrosunda bir grup oluşturdu. 1967 yılında Haldun Taner'in öncülüğünde Ahmet Gülhan ve Zeki Alaysa ile birlikte, ülkemizin ilk kabare tiyatrosu olan Devekuşu Kabare'yi kurdu. Topluluk, oyunlarında sosyal ve politik taşlamaya ağırlık verdi. Akpınar, kendine özgü üslubuyla, kabare türünün Türkiye'deki önemli temsilcilerinden biri olarak geniş bir izleyici kitlesini oyunlarına çekmeyi başardı. Devekuşu Kabare'nin tüm oyunlarında oyuncu olarak görev aldı; bazı oyunların yönetmenliğini de yaptı. Aynı zamanda Devekuşu Kabare'nin idari müdürlük görevini de yürüttü. İlk sinema filmi Kemal Sunal için de bir ilk olan 1972'de Ertem Eğilmez'in çektiği başrollerinde Tarık Akan ve Filiz Akın'ın oynadıkları Tatlı Dillim olmuştur. Bu filmin ardından Zeki-Metin ikilisi olarak birçok filmde birlikte oynadılar. Zeki Alaysa ile birlikte oynadığı toplumsal içerikli komedi filmleriyle tanınan aktör, " Nereye Bakıyor Bu Adamlar ", " Davetsiz Misafir ", " Patron Duymasın ", " Köyden İndim Şehire ", " Petrol Kraları " gibi filmlerde rol aldı. Metin Akpınar, Kemal Sunal ile birlikte oynadığı ve yönetmenliğini Sinan Çetin'in yaptığı " Propaganda " filmiyle adından söz ettirdi. 1999'da, yönetmenliğini Sinan Çetin'in yaptığı Propaganda filminden sonra, farklı rollerde oynayacağını açıklayarak dram aktörlüğünü denedi. ⁵

Ödülleri:

"Devlet Sanatçısı", T.C.Kültür Bakanlığı, 1998, "En İyi Sinema Filmi Erkek Oyuncusu", Magazin Gazetecileri Derneği (MGD), 2000; "Mizaha Emek Verenlere Saygı", Özel Doğu Okulları, 2002; "Tiyatroya Destek Yılı Özel Ödülü", 34.Altın Kelebek TV Yıldızları Yarışması, 2007; "Yaşam Boyu Onur Ödülü", 20. Uluslararası Kâtibim Kültür ve Sanat Şenliği, 3.İsmail Dümbüllü Ödülleri, Üsküdar Belediyesi, 2008; "Altın Mikrofon ve Altın Kamera Ödülü", TRTEMDER, 2009; "Yılın Esnaf Sanatçısı", İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği (İSTESOB), 2009.

KADİR SAVUN

Kadir Savun, 15 Ağustos 1926 yılında Erzincan'ın İliç ilçesi Doruksaray köyünde doğdu. Emniyet mensubu olan babasının tayini ile çok küçük yaşta İstanbul'a geldi. Kabataş lisesinde okudu fakat okulu yarıda bıraktı. Kadir Savun'un sinemada ilk rol aldığı film 1949 yapımı 1949 Üvey Baba filmiydi. Burada Jandarma Ast. Subay rolünü canlandırdı. Daha sonraki yıllarda birçok filmde de tanıyacağımız Kadir Sa-

vun'un başarılı bir sinema hayatı oldu. 100'ün üzerinde yapımında rol aldığı Yeşilçam'ın önde gelen karakter oyuncularından biriydi. Sağlam, gururlu ve güvenilir karakterlerin vazgeçilmez oyuncusuydu. Aynı dönemde kötü adam karakterleriyle ünlene ve 'halkın nefret

⁵ www.biyografya.com

ettiği adam' olan Erol Taş'ın zıt kutup muydu. Merhamet, sadakat ve vefa gibi duyguları aşılardı izleyenlere.

Önemli filmleri arasında 'Kızılırmak Karakoyun', 'Yumurcak' serisi, 'Güler misin, Ağlar mısın', 'Deli Yusuf', 'Görünmeyen Düşman', 'Bodrum Hakimi', 'Kader Bağlayınca', 'Zübük', 'Vatandaş Rıza', 'Arkadaşım', 'Güneş Doğarken', 'Varyemez', 'Fahriye Ab-la', 'Arabesk', 'Senede Bir Gün', 'Dila Hanım', 'İmparator' sayılabilir. Bazen mutevazı bir balıkçı, bazen demirci bazen de marangoz rolünde çıkardı sevenlerinin karşısına. Hiçbir zaman kötü roller oynamadı, ama hiçbir zaman başrol de oynamadı. Bu konuda akranı Hulusi Kentmen ile aynı kaderi paylaşıyorlardı. Kadir Savun, 10 Ekim 1995 tarihinde vefat etti. Kabri, Feriköy Mezarlığındadır.⁶

SEDEN KIZILTUNÇ

1942 doğumlu Seden Kızıltunç, Erzincan Piteriç/Bayırbag köyündendir. Ankara Devlet Konservatuvarı tiyatro bölümü mezunudur. Mezun olduktan sonra Stocholm'de bale eğitimi almıştır. 1959 yılında tiyatro oyunculuğuna başlayan Kızıltunç, Yeşil Sahnede amatör tiyatro oyunculuğu yaptı. Seden Kızıltunç, Şehir Tiyatroları'nın gerçekleştirdiği İlk türkü müzikali olan Sultan Gelin`de rol aldı. En son 2016 yılında "9 Kocalı Kadriye" isimli tiyatro oyunuyla izleyiciyle buluştu.

Türkiye'de televizyonun siyah – beyaz yayın yaptığı dönemlerde, ilk yerli bilim – kurgu filmlerinden sayılan Uzaylı Zekiye dizisinde oynadığı başrolle geniş kitlelerce tanındı.

Bugüne kadar Üç Garipler, Karacaoğlan'ın Kara Sevdası, Denize İnen Sokak, Gönül Kuşu, Bir Türk'e Gönül Verdim, Kader Bağlayınca, Vur Patlasın Çal Oynasın, Sinderella Kül Kedisi, Yavru İle Katip, Gelin, Zavallılar, Baldız, Dam Üstüne Çul Serer, Elma Şekeri, Kadının, Kuvvet Macunu, Pisi Pisi, Sevgili Halam, Sevimli Frankenstein, izin, Şöhret Budalası, Bulunmaz Uşak, Portakal, Şöför Mehmet, Ava Giden Avlanır, Zaman Mekan Makinesi, Sihirli Safiye, Dursun Çavuş ve Size Deniz Getireceğim gibi bir çok sinema, dizi ve projede yer almıştır.

⁶ www.sabah.com

NECMETTİN ÇOBANOĞLU

Necmettin Çobanoğlu (d. 1 Mart 1953, Refahiye, Erzincan), Türk oyuncudur. Refahiye'nin Hanzar (Teknecik) köyünde doğmuştur. Sanat dünyasına girişi, çekim setlerinde yardımcı eleman olarak (1967) başlayan Çobanoğlu, askerliğinin ardından Yeşilçam'da set işçiliğinin yanı sıra dublör olarak da çalışmayı sürdürdü. Bir süre sonra prodüksiyon işleriyle ilgilenmeye başlayan sanatçı halen sinema alanında çalışmaya devam etmektedir. Sanatçıya 47. Uluslararası Antalya Film Festivalinde "Sinemada Emek Ödülü

YALÇIN AVŞAR

Doğum Tarihi: 1966 yılında Erzincan'da doğdu. Eğitim Durumu: İlk, orta ve lise eğitimini İstanbul'da tamamladı. Lise eğitiminin ardından Yurt dışında Fransızca eğitimi aldı. 1976 yılında Türk bank Çocuk Tiyatrosunda sahneye tanıştı. 1978 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu'nda görev alarak devam etti. Sinemayla 1979 yılında Yusuf ile Kenan filmiyle tanışıp, Böcek karakteri ile hafızalarda yer eden bir oyunculuk sergiledi. Bu dönem onun aynı zamanda sinema ve televizyon hayatının da başlangıcı oldu. Birçok filmde seslendirme ve dublaj yönetmenliği yaptı. Oyunculuk hayatı devam etmekte olan oyuncu, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu'nda görev almaya devam etmektedir.⁷

Tiyatro Oyunları

Kösem Sultan 2013-2014 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Sevgili Doktor 2010-2011 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Kafes 2009-2010 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz 2007-2008 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), İlk Göz Ağrısı 2007-2008 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), IV Murat 2006-2007 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Yedi Kocalı Hürmüz 2005-2006 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Gılgamesh 2004-2005 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Midas'ın Kulakları 2004-2005 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Beş katlı Binanın 6.Katı 2003-2004 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Düğün ya da Davul 2002-2003 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Küskün Kahvenin Türküsü 2000-2001 (Tiyatro Pati-Avni Dilligil Özendirme Ödülü), Su idi Tiradım 2000-2001 (Ortadirek Tiyatrosu), Ölümsüzler 1999-2000 (Bakırköy Belediye Tiyatrosu), Kuvay-i Milliye Destanı 1998-1999 (Bakırköy Belediye Tiyatrosu), Yarın Bütün Dünya 1978-1979-1980-1981 (İ.B.Şehir Tiyatrosu)

Çocuk Oyunları

Çiçek Prenses 2010-2011 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Karagöz Geri Döndü 2009-2010 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Bir Yıldız Seç Kendine 2006-2007-2008 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Küçük Nasreddin 2005-2006 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Altın Küp 2004-2005 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Kara Gözüm İki Gözüm 2002-2003 (İ.B.Şehir Tiyatrosu), Keloğlanın Fendi 2000-2001 (M.Y.M Tiyatrosu), Canım Okulum 2000-2001

⁷ www.sehirtiyatrolari.ibb.istanbul.com

(Ortadirek Tiyatrosu), Pinokyo 1999-2000 (Bakırköy Belediye Tiyatrosu), Uzaydan Sevgi Yağdı 1998-1999 (Türk Bank Çocuk tiyatrosu), Bez Bebek 1989-1990 (Türk Bank Çocuk tiyatrosu), Oyun Bozan Borozan 1986-1987-1988 (Türk Bank Çocuk tiyatrosu), Sevgili kulübemiz 1984-1985 (Türk Bank Çocuk tiyatrosu), Çakmak Taşı 1982-1983 (Türk Bank Çocuk tiyatrosu), Yarını Akıl Yapar 1980-1981 (Türk Bank Çocuk tiyatrosu), Dağ Denize Kavuştu 1978-1979 (Türk Bank Çocuk tiyatrosu), Küçük Hakan 1976-1977 (Türk Bank Çocuk tiyatrosu), Oduncunun Çocukları 1976-1977 (Türk Bank Çocuk tiyatrosu)

Sinema Filmleri

Şeytanın Papucu 2008 (Turgut Yasalar), Öksüzler 1986 (Temel Gürsu), Islak Mendil 1982 (Osman Seden), Olmaz Olsun 1981 (Temel Gürsu), Talihli Amele 1980 (Atıf Yılmaz), Karakafalılar 1980 (Barbro Karabuda), Yusuf ile Kenan 1979 (Ömer Kavur)

Filmografisi

Paydos 2004, Keloğlan 1999, Bücür Cadı 1999, Affet Bizi Hocam 1998, İlişkiler 1997, Camısı 1997, Şengün Konağı 1997, Süper Yıldız 1995, Evdekiler 1995, Kaygısızlar 1994, Çalkuşu 1986, Soy-tarı.

CEM ZEYNEL KILIÇ

27 Nisan 1978 tarihinde Erzincan'da doğmuştur. Küçük yaşta tiyatro ile ilgilenmeye başlamıştır. Amatör ve profesyonel tiyatroların yanında İstanbul Devlet Tiyatrosu'nda da birçok oyunda görev almıştır. Yeditepe Üniversitesi G.S.F. Tiyatro Bölümü'nde eğitim görmüştür.

Cem Zeynel Kılıç Oynadığı Diziler:

Masum (Tunç)

Oynadığı Sinema Filmleri:

Seni Seven Ölsün (Cevat)

Bir Sevda İşi (Musa)

Albüm

Sarı Sıcak

Çoğunluk (Necmi)

Tiyatro Ödülleri:

Sessizliğin İçinden/Rotary Tiyatro Ödülleri 2016 "Yılın Erkek Sanatçısı" seçilmiştir.⁸

⁸ www.biletinial.com

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

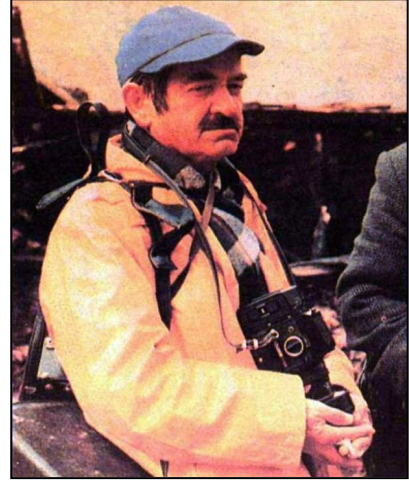

FOTOĞRAF

YUSUF ZİYA ADEMİHAN

1928 Sosik (Akçalı) köyünde doğdu. Bir foto muhabirinin tavsiyesiyle fotoğrafçılığa başladı. Gazeteci olarak Ulus Gazetesi'nde çalışmaya başladı. Bir süre Karagöz Gazetesi'nde yöneticilik yaptı. 60'lı yıllarda Akis Dergisi'nde çalışmaya başladıktan bir süre sonra derginin yazışleri müdürü oldu.

İktidara muhalif yazılarından dolayı 1 yıl hapis yattı. 1960/1970 yılları arasında Erzincan İl Genel Meclis üyeliği yaptı.. Doğa fotoğraflarıyla ünlendi. Temmuz 1991'de 4-5 saatliğine fotoğraf çekmeye gittiği Munzur'dan bir daha geri dönmemiştir. bir haber de alınamamıştır.

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

SITKI FIRAT

14 Kasım 1929 tarihinde Erzincan, Kemaliye'nin Dutluca bucağına bağlı Akçalı (*Sosink*) köyünde doğdu. İlk, orta ve öğretmen okulu eğitimini İstanbul'da tamamladı. Erzincan-Kemaliye Başpınar bucağında bir yıl köy öğretmenliği yaptı. Daha sonra girdiği Gazi Eğitim Enstitüsü Resim-İş Bölümünde fotoğraf sanatıyla tanıştı. Fotoğraf eğitimini, Türk fotoğraf sanatçılığının öncülerinden olan Şinasi Barutçu'dan aldı ve ilk makinasını 1949'da alarak fotoğraf çekmeye başladı.

Resim öğretmeni olarak çalıştığı Diyarbakır ve Ankara Öğretmen Okullarında fotoğraf kursları açtı. 1966 yılında devlet tarafından gönderildiği Almanya'da fotoğraf ve iş eğitimi üzerinde incelemelerde bulundu. Öğretim üyesi olarak fotoğraf eğitimi verdiği Gazi Eğitim Enstitüsünden 1977 yılında emekli oldu. 1980 yılında Fıratcolor Renkli fotoğraf laboratuvarını kurdu.

Sanat hayatına resim yaparak başlayan ve devlet sergilerine katılan Sıtkı Fırat, sanat yolculuğuna fotoğrafla devam etti. Türkiye'nin tanıtılmasını amaçlayarak adım adım dolaştığı ülkenin, doğasını ve kültürel zenginliklerini fotoğraflayarak belgeledi. Eserleri; dergilerde, takvimlerde, Turizm Bakanlığı broşürlerinde ve afişlerinde kullanıldı. Türkiye'nin birçok yöresi onun objektifi ile tanındı.

Yurt dışında 30'u aşkın ülkeyi gezerek fotoğrafladı. Orta Asya Türk Cumhuriyetleri, Almanya, Rusya, Malezya, Kuveyt, Azerbaycan, Balkan Ülkeleri, Kıbrıs, Japonya ve Çin'de sergiler açtı. 1987 yılında Pekin'de açtığı 'Türkiye' ve 1997 yılında Ankara'da açtığı 'Efsaneler Ülkesi Çin' sergilerinden sonra, 1999 yılında Çin Halk Cumhuriyeti'nin 50. kuruluş yılı nedeniyle hazırlanan "Focus on China: Photos by Foreign Photographers" isimli prestij kitabına fotoğraf çekmek için Çin Kültür Bakanlığından davet aldı. Ayrıca 2002 yılında, Çin Artistik Sanat Fotoğrafçıları Derneği tarafından uluslararası fotoğraf festivaline davet edilerek sergi açtı.

Yurtiçinde ve yurtdışında açtığı 100'ün üzerindeki sergiden, "Türkiye", "Memleketim", "Doğu Karadenizin Güzellikleri", "Ormanlarımız", "Güneşin Doğduğu Yer Türkiye", "Yurttan ve Dünyadan Yansımalar", "Saklı Cennet Kemaliye" adlı sergileri, ülkenin birçok ilinde tekrarlanarak sergilendi.

Çok sayıda ödülün sahibi olan Sıtkı Fırat'ın, 1960'lı yıllarda Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nün açtığı yarışmalarda ve Akbank'ın yayınladığı Türkiyemiz Dergisi yarışmalarında ödülleri, 1997 yılında TÜRKSAV tarafından "Türk Dünyası'na Hizmet Ödülü", 2001 yılında İstanbul TÜYAP Fotoğraf Fuar'ında "Yılın Duayen Fotoğrafçısı Ödülü", 2003 yılında TÛTAV tarafından Türk turizmüne ve fotoğrafına yaptığı katkılardan dolayı plaket, 2005 yılında Fotoğraf Sanatı Kurumu tarafından 50. Yıl Ödülü, 55. Fotoğraf yılında Kültür Bakanlığınca "Yurttan ve Dünyadan Yansımalar Sergisi" dolayısı ile verilen onur plaketi, 2007 yılında Sanat Kurumu'nca, yılın fotoğraf sanatçısı ödülü, Kemaliye Kültür ve Kalkındırma Vakfı (KEMAV) onur plaketi, 2011 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından fotoğraf dalında verilen "Büyük Kültür ve Sanat Ödülü" bulunmaktadır.

Sıtkı Fırat, Yedigöller, Bolu, 1964

Fotoğraf sanatçısı Sıtkı Fırat. Fotoğrafçılıkta büyük ödülü alırken-2012.

Sıtkı Fırat'ın, *'Fotoğrafçılık'*, *'Selçuklu Sanatı'*, *'Güneşin Doğduğu Yer Türkiye'*, *'Yurttan ve Dünyadan Yansımalar'*, *'Saklı Cennet Kemaliye'*, *'Mevsim Mevsim Yedigöller'*, Kültür ve Turizm Bakanlığınca hazırlanan *"Türkiye'den Renkler ve Şaheserler"* adlı prestij kitabı ve *'Sıladan Gurbete Fotoğrafın Ardından Altmışbeş Yıl'* adlı kitabı bulunmaktadır. Sanatçının, aynı zamanda 2011 yılında TRT tarafından belgeseli hazırlanmıştır. Güzel Sanat Eseri Sahipleri Meslek Birliği (GESAM)'nin kurucu üyeliğinde bulunmuş ve başkan yardımcılığı yapmıştır.

Sıtkı Fırat, Fotoğraf Sanatı Kurumu Derneği (FSK) kurucu ve onur üyesi, Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği (AFSAD) ve Türk Tanıtma Vakfı (TÜTAV) ve Türkiye İlim Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği (İLESAM) üyesidir. 2016 yılında vefat etmiştir.

YURT İÇİ ESERLER ÖRNEKLER:

F Sıtkı Fırat, Kıbrısçık, Karagöl, Bolu, 1986

Sıtkı Fırat, Sümela Manastırı, Trabzon, 1970

Sıtkı Fırat, Divriği'den..

Sıtkı Fırat, İshak Paşa Sarayı, Ağrı, 1976

YURT DIŞI ESERLERDEN ÖRNEKLER:

Sıtkı Fırat, Angkor Tapınağı Harabeleri Siem-Reap - Kamboçya, 2008

Sıtkı Fırat, Angkor Thom, Kamboçya, 2008

Sıtkı Fırat, Kaşgar-Uygur Özerk Bölgesi, Çin Halk Cumhuriyeti, 2004

Sıtkı Fırat, Innegol – Myanmar, 2008

Sıtkı Fırat, Mu Cang Chai, Kuzey Vietnam –Vietnam, 2014

AYKUT FIRAT

Aykut Fırat, 1953 tarihinde Erzincan Kemaliye'nin Dutluca bucağına bağlı Akçalı (Sosink) köyünde doğmuştur. 1975-1977 yılları arasında Ankara İktisadi Ticari İlimler Fakültesi Radyo Televizyon Yüksek Okulunda okudu. 2018-2022 yılları arasında Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik bölümünde okudu. Babası ve ustası, duayen fotoğraf sanatçısı, Sıtkı Fırat'ın asistanlığını yapmıştır.

1977'de kurulan AFSAD'ın (Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği) ilk üyelerinden ve FSK üyesidir. Türkiye'nin büyük bölümünü dolaşarak fotoğraf çekmeye başlamış ve 1980'de, babası ve kardeşi Artuk Fırat ile birlikte, Türkiye'deki öncü, Fıratcolor Renkli Fotoğraf Laboratuvarı'nı kurmuştur. Görsel sanatlar vizyonu ve ileri fotoğraf tekniği donanımına sahip laboratuvarında, yüzlerce fotoğrafçıya küratörlük ve sergiler yapmıştır. Süreç içinde 2007 yılında Ankara İller Bankası Müzesi, Harp Okulu Müzesi ve 1992 yılında İkinci Meclis içindeki Cumhuriyet Müzesinin görsel tasarım, baskı ve sergi uygulamalarını yapmıştır.

Türksoy tarafından Türki Cumhuriyetlerinden Kazakistan ve Başkurdistan Cumhuriyetlerinde yapılan uluslararası fotoğrafçılar organizasyonlarına davet edilmiş ve fotoğrafları sergilenmiştir.

Birçok fotoğraf yarışmasında jüri olarak görev alan Aykut Fırat, 1998 ve 1999 yılında Gazi Üniversitesi Mesleki Yaygın Eğitim Fakültesi Resim bölümünde fotoğraf dersi vermiştir. Fotoğraf Sanatı Kurumunda Photoshop, Afsad'ta "Fotoğraf Sanatına Giriş" ve "Dijital Fotoğraf İşleme" dersleri vermiştir. Fıratcolor'da profesyonel fotoğraf baskıları, Photoshop, stüdyo fotoğrafçılığı ve ışık eğitimi vermiş olup, fotoğraf sergileri hazırlamıştır. Laboratuvar çalışmaları dışında küresel fotoğraf gezilerine çıkmakta ve realistik fotoğraf çalışmaları ile birlikte, multidisipliner kavramsal fotoğraf çalışmalarını sürdürmektedir. 2022 yılında Ank. Hacı Bayram Vei Ün.v.si Gazetecilik bölümünden mezun olan Aykut Fırat, 2023'de Marmara Güzel Satlar Fakültesi- Fotograf Ana Sanat Dalında Yüksek Lisansprogramına başlamıştır.

Ankara Çağdaş Sanatlar galerisinde açılan Afsad üye sergisindeki fotoğrafım insanoğlunun doğaya bilinçli, bilinç dışı verdiği yok edişin soyutlamaya yakın betimlenecek bir önerme ile anlatımı.

Tek hücrenin ikiye bölünmesiyle başladı her şey.

Bölündükçe öğrendi. Öğrendikçe çoğaldı.

Ve o kadar çoğaldı ki, sonunda kendini yok etmeye başladı... *Aykut Fırat*

Aykut Fırat, "Doğanın istemsiz değişimi", Fotoğraf, 50x70 cm, 2020

yaklaşımımı sergiliyor.

Görsel hazza karşı bir duruş ve bu estetik yıkımın verdiği kendine özgü toplumsal bilgiyle donatılmış temsil üzerine kurguladığım fotoğrafım...Acımasız betonlaşma ve içerisinde spor dahil her türlü aktiviteye sahip olsa da ne yazık ki doğallığı, organikliği, bitki örtüsünü, geleneksel kültürleri, iklimi kısaca miras aldığımız her şeyi ahtapotun kolları gibi kavramış yok ediyor.Bu kavramsal fotoğrafım, kültürel gösterenleri ile (toplum için s anat) ideolojik

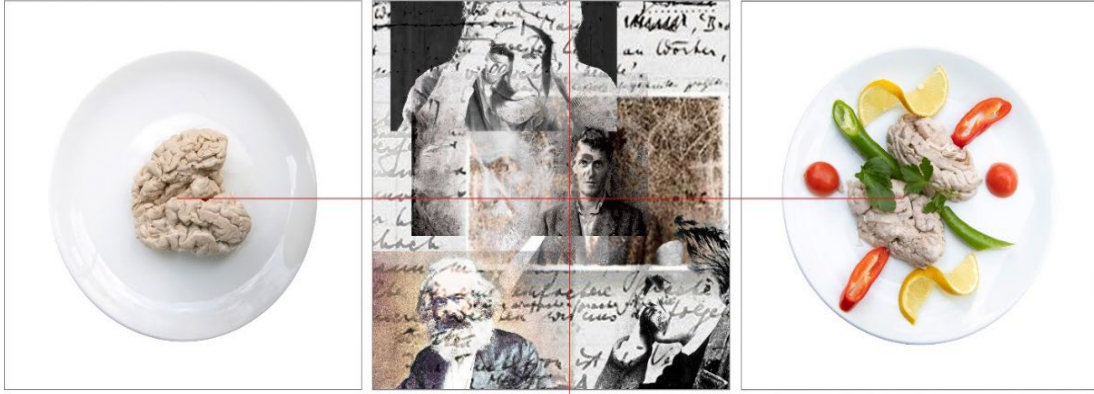

Kimlik", Fotoğraf ve Kolaj, 80x240 cm, 2019

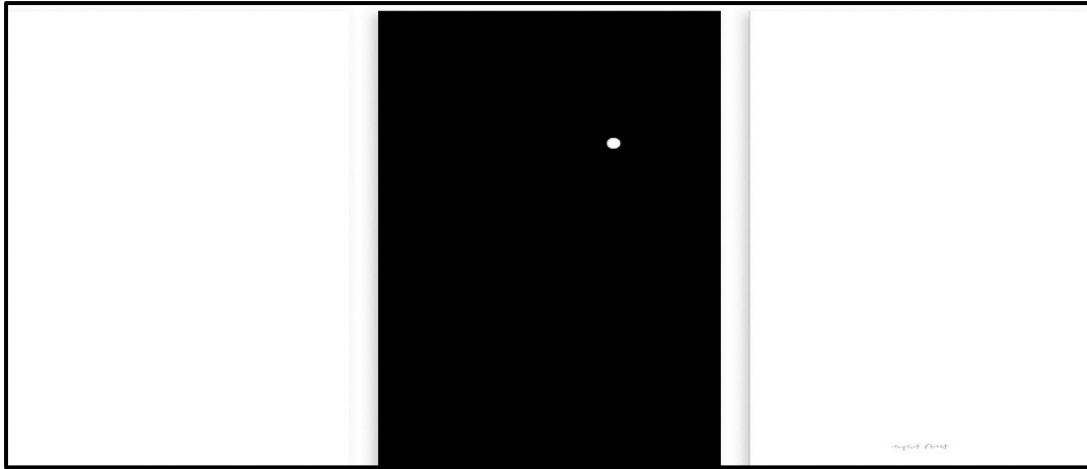
Aykut Fırat, “Toplum kimliğinden, bireysel kimliğe geçişte alınan yolda insan mühendisliğinde neler oldu. Nasıl olağanı, olağan dışı normali, özel yaptık ve nasıl başkası olduk.

Yoksa hep başkası mıydık.

Ve.. Neredeydik, nereye geldik?

Aykut Fırat, “Kalan”, Kolaj Fotoğraf, 50x70 cm, 2020

Aykut Fırat, “Nefes”, Dijital sanat, fotoğraf baskı, 100 x200 cm, 2019 (Kalp Damar Cerrahi Derneği projesi)

Çalışmanın teması “nefes”dir. Kteph, akciğerdeki kan damarlarının tıkanması sonucunda oluşan solunum kayıplarının toplumca ve hatta tıp dünyasının farklı dallarınca pek bilinir olmaması nedeniyle bu hususta farkındalık yaratabilmektir.

Kazimir Maleviç’in; “Sanatı nesnellüğün gereksiz ağırlığından kurtarmak ve kavramsal

temsillerin olmaması” söylemine atfen...

Soyut 3 fotoğraftan oluşan “Nefes” portfolyom, suprematist bir bakışla irdelendi ve uygulandı.

Duyarlılık ve sezgi ile yola çıkıp, ussal çözümlerle... Beyaz ve siyah renklere biraz da ontolojik bakışla;

İlk kare Beyaz; doğuş, yaratılış, saflık, masumiyet, istikrar, huzur “İnsan”

İkinci kare Siyah; güç, özgüven; ölüm ve matem. Siyah kare içindeki beyaz delik; damar ve operasyon süreci

Üçüncü kare Beyaz; bazı kültürlerde beyaz aynı zamanda ölümü “Japon kültürü” simgeliyor.

Ve sonuç; siyah fotoğraf ameliyat operasyonu ise, son kare beyaz fotoğraf sağlık ve yeniden hayata dönüşümü yoksa ölüm mü?

FADİME VARLI

1970 tarihinde Erzincan ilinin Kemah ilçesine bağlı Maksutuşağı köyünde doğdu. İlkokulu doğduğu bu köyde okudu. Ortaokul eğitimi için Kemah Yatılı Bölge Okuluna gitmiş, ancak bir yıl kalabilmiştir. Nitekim babasının öğretmen oluşu, mesleği gereği Erzincan'ın birçok köy ve kasabasında görev yapmasını gerektirmiş, Fadime Varlı da babasının tayin edildiği yerlere gitmiş bu sayede pek çok yer görmüştür. 1985'te Erzurum'un Hınıs ilçesinde bir yıl kalmaları da bu süreçte mümkün olmuştur.

Kız Meslek okuluna giden sanatçı ailesiyle birlikte 1987 sonlarında yeniden Erzincan merkeze taşınmışlardır. Eylül 1988'de Almanya'da Münih yakınlarında bir şehre yerleşti ve halen orada yaşamaktadır.

Lise eğitimini Münih'te açık öğretimle tamamlamış ve çok farklı iş alanlarında çalışmıştır.

1998 de hasta bakıcılık kursu ile sağlık sektörüne adım atmış, 2000 tarihinde kilise ve aynı zamanda devlete de bağlı olan bir kuruluşta (Caritas) çalışmaya başlamıştır.

2007'de üç yıllık sağlık yüksekokulunu tamamlayarak uzman hemşirelik belgesini alan

Kemah- Maksutuşağı Vadisi.

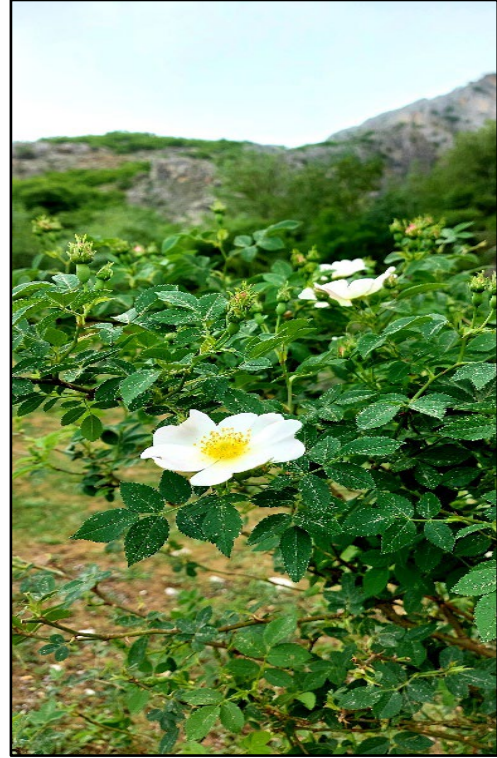
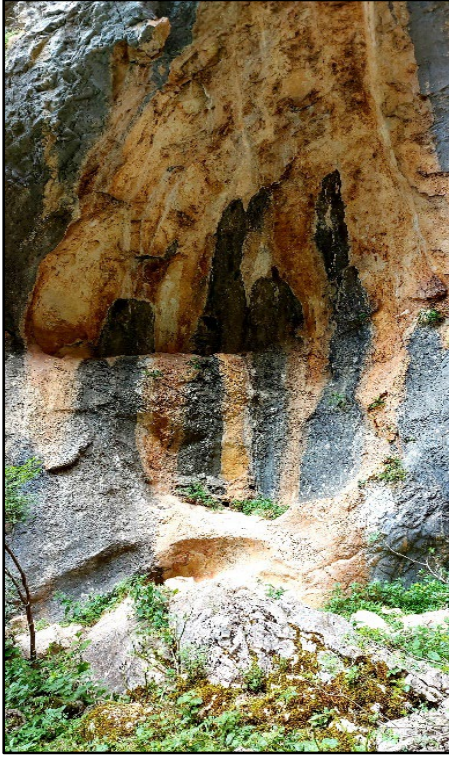
Varlı, 2011-2017 yılları arası bazı arkadaşlarıyla birlikte kendi işini kurmuştur. Bu dönemde hiçbir kuruluşa bağlı olmadan kimsesiz hastaların her türlü sağlık ve günlük ihtiyaçlarını karşılama çabasında olmuştur. Altı yıl bu işi yaptıktan sonra yoğun bakımda çalışmaya karar vermiş ve 2015 yılında altı aylık ek bir sağlık eğitimi aldıktan sonra yoğun

bakımda çalışmaya başlamıştır. İş hayatını özel bir yoğun bakım kuruluşunda çalışarak devam ettirmiştir.

MAKSUTUŞAĞI VE KEMAH- ERZİNCAN ARASI FIRAT VADİSİNDEN..

Maksuduşağı Vadisi'nden görüntüler.

Maksuduşağı'ndan Karadağ..

GÜNEYDOĞUSUNDADIR. MUNZURLARIN KUZeyİNDE YER ALAN DİK YAMAÇLI KAYALARDAN OLUŞAN MEKÂNLARDANDIR.

ÇEŞİTLİ KUŞ TÜRLERİNİN YAŞADIĞI VADİDEKİ BİTKİ ÖRTÜSÜNDEKİ ÖZGÜN TÜRLER DE DİKKATİ ÇEKER *MAKSUTUŞAĞI KANYONU*: ANILAN KÖYÜN.

KANYON BOYUNCA SAGLI VE SOLLU, İRİLİ UFAKLI BİRÇOK MAÇARA BULUNMAKTADIR. BUNLARIN BAZILARI KÖY SAKİNLERİNCE ZİYARET/KUTSAL BİLİNİR.

YER YER ŞELALELER/CİRDAN BULUNAN KANYONUN BAZI ALANLARI YAZIN YAYLACILAR TARAFINDAN KONAK OLARAK KULLANILIR.

Kemah- Erzincan arası Fırat Vadisi'nin doğusu. Pelitli sırtları ve ötede Kazandağı.

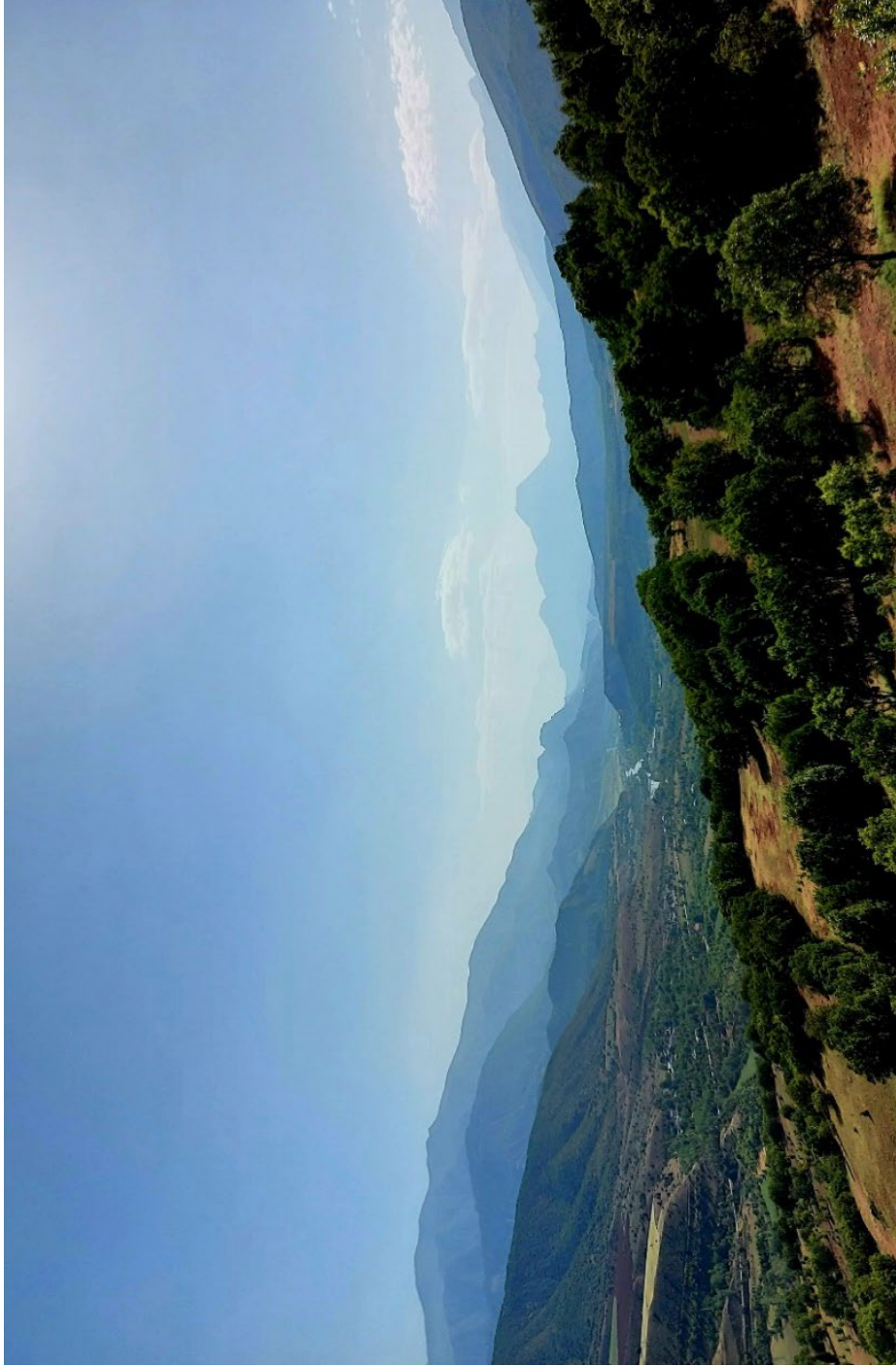
CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

Munzur'un gizemli vadilerine bakmak..

Kemah- Erzincan arası Fırat Vadisi'nden..

Kemah- Erzincan arası Fırat Vadisi'nden..

HALİL YÜKSEL

Halil Yüksel

15.05.1956 yılında doğdu.

Muhasebecilik reklamcılık, Sigortacılık, İnşaat işçiliği, eski elbise satıcılığı, Gazetecilik, Fotoğrafçılık yapmıştır.

İstanbul Günaydın Gazetesinde çalışmıştır. İlk Renkli fotoğrafı Erzincan'a getirerek fotoğraf Stüdyosu açmış, Erzincan'ın yerel gazetelerinde haber ve foto röportajlar yapmıştır. Sabah gazetesi, Akşam Gazetesi, Star gazetesi, ATV Erzincan muhabirliğini yapmıştır. Erzincan Haber adıyla kendi adına gazete çıkarmıştır.

Dağlarda kaybolan fotoğrafçının anısına kendi fotoğraflarını da harmanlayarak Yusuf Ziya Ademhan Fotoğraf Kitabı yayımlamıştır. Düzce depreminde

fotoğraf sergilerimi yaparak Düzce'nin ilk şehir oluşuyla Deprem Çocukları Fotoğraf kitabı ile 2 Fotoğraf kitabımla beraber, Derlemeler adıyla bir şiirsel öykü kitabı çıkarmıştır.

Doğu Anadolu Gazeteciler Cemiyetinden 8 Habercilik ve Röportaj ödülü, Yurt içi ve yurt dışından 100 ün üzerinde Fotoğraf Ödülü ve Öykü yarışmalarında 3 ödül almıştır.

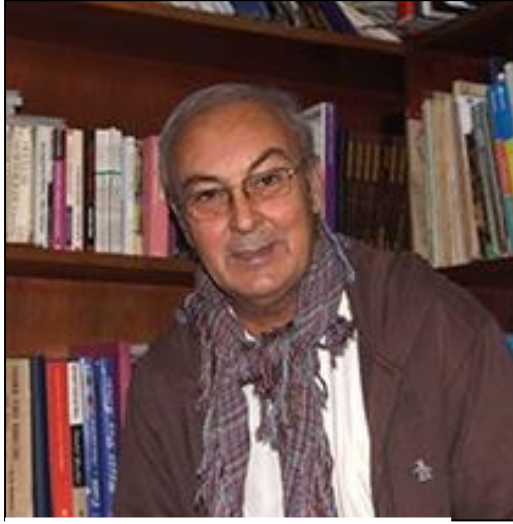
Uluslararası bir şirkette Altın Gündem adlı Dergiyi çıkaran Yüksel, Munzur Çobanları ve Munzur'a Göç isimli fotoğraf çalışmalarını kitap haline getirme çalışması devam etmektedir. Fotoğraf çekerek öyküler yazmaktadır.

LÜTFİ ÖZGÜNAYDIN

Lütfi Özgünaydin.

Muhabir, yazar ve fotoğrafçı. *Hürriyet gazetesini muhabirliği yaptı (1969-1982). Gurbet gazetesini çıkardı (1978-2002).*

Baraj, Köyden Kente, Şelale Söğüt Ağacı, Kuş Öldü, Taş Yolu «Eğin Öyküleri», Fotoğrafın Dili, Dönüş Zamanı, Son Kuş da Öldü adlı kitapları vardır.

Mardin, Döne Döne Van Gölü, Erzincan, Çukurova Yaşar Kemal adlı fotoğraf albümünü çıkarmıştır.

Frankfurt, Paris ve Newyork dahil ülke dışında ve ülke içinde yüzden Fazla fotoğraf sergisi açmıştır.

Lütfi Özgünaydın.

Lütfi Özgünaydın

İLHAN KESİKKAYA

1973 yılında Erzincan' da doğdu. İlk orta, Lise eğitimini Erzincan'da yaptı. Üniversiteyi Cumhuriyet Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümünde tamamladı. Halen bir Kamu Kuruluşunda Jeoloji Mühendisi olarak çalışmaktadır. Yaklaşık 5 yıldır fotoğrafçılıkla ilgilenmektedir. Fotoğraflarım birkaç kez ulusal yarışmalarda derece aldı.

Çektiğim fotoğraflarla TRT Haber kanalında "Şehirler ve Şiirler-Erzincan" programı yapıldı. Fotoğraflarını Simurg Fotoğraf Mahlasıyla sosyal medyada ve uluslararası fotoğraf sitesi <https://500px.com/simurg> adresinde paylaşmaktadır.

İlhan Kesikkaya.

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ERZİNCAN

